

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARININ FARKLI TEMALARLA YAPTIKLARI
RESİMLERİN GÖSTERGEBİLİMSEL OLARAK İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİNE KARANFİL

ÇANAKKALE

OCAK, 2020

**T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı**

**Okul Öncesi Çocuklarının Farklı Temalarla Yaptıkları Resimlerin
Göstergebilimsel Olarak İncelenmesi**

**Mine KARANFİL
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Enver YOLCU**

**Çanakkale
Ocak, 2020**

Taahhütname

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Çocukların Farklı Temalarla Yaptıkları Resimlerin Göstergibilimsel Olarak incelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, özgünlüğünü ve bir başka mecraya sunulmadığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu ve yararlandığım kaynak ve verilerde hiçbir bir çarpıtma yapmadığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

30/01/2020

Mine KARANFİL

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Mine KARANFİL tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Çocukların Farklı Temalarla Yaptıkları Resimlerin Göstergibilimsel Olarak incelenmesi” adlı çalışma 30.01.2020 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10182263

Akademik Unvan

Adı SOYADI

İmza

Dr. Öğr. Üyesi

Enver YOLCU

..... Danışman

Prof. Dr.

Oğuz DİLMAÇ

..... Üye

Dr. Öğr. Üyesi

Serdar ARCAGÖK

..... Üye

Tarih: 30.01.2020

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Önsöz

“Resim; çocuğun kalbinin aynası gibidir”.

Aslında bu cümle bütün sözlerin tercümesi gibi... Çocukların çizdikleri resimlerde ne ifade etmek istediklerini, bazen anlarız, bazen ise bizim doğru anladığımızı sandığımız şeyler, (imgeler) aslında çocuğun dünyasında farklı bir anlamın yerini tutuyordur. Çocuklar bazen sözlü iletişim kurmak istemezler, ama kendilerini çözmeyiz, onlar hakkında bilgi sahibi olmamız için bizimle görsel iletişime geçerler. Resim aslında çocuğu psikomotor, bilişsel ve sosyal- duygusal alanlarda gelişimine destek olduğu gibi, çocuğun resimlerini anlamlandırma ve çocuğu tanıma sürecinde de bize yol gösterici olur.

Çocuklar renkli dünyalarındaki hareketliliği dışarıya yansıtmada biz yetişkinler kadar iyi değillerdir. Bu yüzden yapmış oldukları resimler ile bizlere kendi seslerini duyurmak ve anlaşılacak istediklerini, resim yoluyla iletiyorlar. Çocuklar (yakın çevrelerinden, uzak çevrelerine doğru) sadece sevinçleri, mutlulukları arzuları değil, aynı zamanda onların aile içi ilişkileri, yakın çevreleri, yaşam kaliteleri, gelişim evreleri, sosyokültürel durumlardan etkilendiği için, resimlerinde bu etkileri görebiliriz.

En az resim kadar, çocuk resimleri de beni heyecanlandırmıştır. Düşünsenize, çocuğun gözünden; yapmış olduğu resmine açılan kapıdan bir adım atıp, çocuğun dünyasını keşfetmeyi, eğlenceli olduğu kadar, esrarengiz de buluyorum. Bizim anladıklarımızın onların anlatmak istediklerinde, doğru karşılık bulup bulmadığını bilim yoluyla aktarmak bizim, doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlar. Bu yüzden ülkemizdeki çağdaş sanat eğitimi analiz tekniklerinden birisi olan göstergebilim (dilini neye karşılık geldiğini sorgulayan bilim dalıdır), sanatın kendisine özgü olan dilini anlamamız için bize katkı sağlar. Tam da bu yüzden sanatın dilini anlayabilmek için göstergebilim analiz tekniğini kullanarak, çocuğun

görsel dilini çözümlmek istedim. Tam olarak yapmak istediğim çocukların resimlerindeki imgeleri (göstermeleri) göstergebilim aracılığı ile canlandırmaktır.

Çalışmanın gerçekleştirilmesinde, benim için değerli olan kişilerin destekleri bulunmaktadır. Yüksek lisans tez sürecimin her aşamasında, bana ilgisi, anlayışı ve emekleriyle yanımda olduğunu hissettiren, her zaman vakit ayıran ve akademik önerileri ile bana rehber olan, çalışmamız süresince vermiş olduğu motivasyon, yapıcı eleştiriler ve dönütler sayesinde tezimin şekillenmesine en büyük emeği olan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Enver YOLCU' ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Lisansüstü eğitimim süresince fikirleri ve göstermiş oldukları emekler ile akademik başarıya erişmemi sağlayan tüm bölüm hocalarıma teşekkürlerimi borç bilirim.

Benim ben olmamı sağlayan, geliştiren, eğitim sürecim ve yaşamım boyunca beni destekleyen, kişiliğimin ve karakterimin gelişiminde bu günlere gelmemdeki en büyük payı olan, yaşamımın her anında olduğu gibi, bu süreçte de yanımda olduklarını hissettiğim, onlardan güç aldığım, benim için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, küçük yaşlardan beri hayallerimin peşinden gitmem konusunda beni destekleyen ve cesaretlendiren, lisansüstü tezimin her süresinde yanımda olduklarını hissettiğim ve haklarını ödeyemeyeceğim hayatımdaki en değerli iki kişiye; annem Emine KARANFİL ve babam Erol KARANFİL' e minnettarım ve iyi ki varsınız.

Ocak, 2020
Mine KARANFİL

Okul Öncesi Çocuklarının Farklı Temalarla Yaptıkları Resimlerin

Göstergebilimsel Olarak incelenmesi

Mine KARANFİL

Özet

Çocuk resimleri, çocukların iç dünyalarını yansıtan dış dünya ile arasında bağlantı kuran bir araçtır. Çocuklar birçok nedenle resim yapar. Bazı çocuklar resim yapmayı sever ve bundan zevk alır. Aynı zamanda çocuklar resmi bir iletişim aracı olarak kullanırlar. Kendilerini sözel olarak ifade edemediklerini düşünen çocuklar, kendi öznel düşüncelerini, duygularını ve algılamalarını görsel bir dil ile ifade etme yolu olarak resim yapmayı seçerler. Çocukların resimlerinde kullanmış oldukları imgelerin, ne anlama geldiklerini anlamlandırabilmek için, çocuk resimleri üzerinde konuşmaları, resimlerini betimlemeleri istenir. Çocuklar ile resimleri üzerinde yapılan görüşmeler, yapmış oldukları resimlerin arka planında yatan birçok şeyi dile getirmesi için çocuğu cesaretlendirir. Fakat bazı çocuklar resimlerini yaparken ve yorumlarken yorumları yüzeysel boyutta kalabilir. Bu nedenle çocuk resimlerinin göstergebilimsel analizi çocukların resimlerinin anlaşılması açısından önemli katkılar sağlar.

Araştırmanın temel amacı, okul öncesi çocukların farklı temalarla yapmış oldukları resimlerin göstergebilimsel olarak incelemektir. Araştırma, 2018-2019 Eğitim-Öğretim bahar yarıyılında, Çanakkale ili merkezinden seçilen bir ilköğretim okulunda eğitim gören 6 yaş (72 aylık) grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, verilerin çözümlenmesi ve amaca uygun bir derinleşme sağlanabilmesi için, 58 katılımcı içinden olasılığa dayalı örnekleme türünden basit tesadüfî örnekleme ile 5 kız ve 5 erkek toplam 10 öğrenci seçilerek oluşturulmuştur. Uygulamaya, 2013 Milli Eğitim Bakanlığı “Okul Öncesi Etkinlik Programı”na uygun olarak 9 haftalık (Bireysel Etkinlik) planlarla başlanmıştır. Nitel

araştırma türünden Olgubilim (Fenomoloji) deseni ile desenlenen araştırmanın verileri, 9 hafta süresince öğrencilere verilen farklı temalar ile yapılan resimler ve öğrenciler ile gerçekleştirilen yapılandırılmamış görüşmeler yoluyla toplanmış ve göstergebilimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin verilen farklı temalarla yapmış oldukları resimlerinde öznel ve kültürel değerlere yer verdikleri; kullandıkları gösteren, gösterge ve gösterilenlerin benzerlik taşıdığı görölmüştür. Kızların resimlerinde kullandıkları gösteren, gösterge ve gösterilen üçlemeleri ile erkeklerin resimlerinde kullandıkları üçlemelerin çözümlenmelerinde farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, çocuk resimleri, resim, sanat eğitimi, gösterge, göstergebilim, olgubilim.

**Analysing of Pictures Which Pre-School Children Draw with Different Themes as
Semiological**

Mine KARANFIL

Abstract

Children's pictures are a tool that reflecting their inner world of children constituted connects between children with the outside world. Children paint with many reasons. Some children like draw a picture and take pleasure from it. Also children use picture as means of communication. Children who think that they cannot express themselves verbally; They choose to paint as a way of expressing their subjective thoughts, feelings and perceptions in a visual language. In order to make sense of what the icons used by the children in their paintings mean what they mean, they are asked to talk about the children's pictures and to describe their pictures. Unstructured interviews committed on their paintings with children, encourage of the child to express many things that lie behind their paintings. However, when some children create and interpret their pictures, their comments may remain superficial. For this reason, the semiotics approach makes important contributions in terms of analyzing children's pictures.

The main purpose of the research is to analyze as semiotic the pictures of preschool children maked from different themes. The study was carried out in the spring semester of the 2018-2019 Education-Education Semester in a 6-year-old group (72 months) studying at a primary school selected from the center of Çanakkale. The study group was formed by selecting 10 students, 5 girls and 5 boys, with simple random sampling, which is one of the probabilistic sampling among 58 participants in order to analyze the data and provide a deepening suitable for the purpose. Implementation was started with 9-week (Individual Activity) plans in line with the 2013 Preschool Activity Program of the Ministry of National

Education. The data of the research, which was carried out with the Phenomenology method, which is a qualitative research type, were collected through different themes given to students during 9 weeks and interviews with students and analyzed by semiotic analysis technique. As a result of the research, it was seen that the students show the subjective and cultural values in their paintings that they have made in different paintings and the similarities of the indicators and the ones shown in the paintings. It is observed that there are differences in the analysis used by the girls in their paintings and in the paintings of the boys. It is thought that the results of the study contribute to both the learning of the students' own inner worlds, the environment and the situations that the child cannot express in his / her desire to reflect and develop the techniques of the child.

Keywords: Preschool, children pictures, picture, art education, indicator, semeiology, phenomenology.

İçindekiler

Önsöz.....	i
Özet.....	iii
Abstract.....	v
İçindekiler.....	vii
Tablolar Listesi.....	x
Şekiller Listesi.....	xii
Resimler Listesi.....	xiii
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Önemi.....	5
Araştırmanın Varsayımları.....	7
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
Tanımlar.....	7
Bölüm II: Kavramsal Çerçeve.....	10
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişimsel Özellikleri.....	10
Bilişsel gelişim.....	11
Psiko-motor gelişim.....	16
Sosyal-duygusal gelişim.....	20
Dil Gelişimi.....	23
Sanatsal gelişim.....	27
<i>Karalama dönemi (Scribbling)</i>	31
<i>Şema öncesi dönem (Preschematic)</i>	34

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Resimlerinin Özellikleri	36
Bir Yöntem Olarak Göstergebilim.....	43
Göstergebilim (Semiyojoloji)' in tarihçesi.....	43
<i>Charles Sanders Pierce'in göstergebilim yaklaşımı.</i>	49
<i>Ferdinand de Saussure'un göstergebilim yaklaşımı.</i>	51
<i>Roland Barthes'in göstergebilim yaklaşımı.</i>	52
Görsel Göstergebilimin Çözümlemesi.....	54
Bölüm III: Yöntem	57
Araştırmanın Modeli.....	57
Çalışma Grubu	58
Verilerin Toplanması	58
Verilerin Analizi	61
Bölüm IV: Bulgular.....	63
Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	187
Tartışma ve Sonuç	187
Öneriler	196
Kaynakça.....	198
Ekler Listesi.....	210
EK A. 1. Aile Temalı Etkinlik Planları Örnekleri	211
EK A. 1. 1. "Misafirlerimiz var" Etkinlik Planı Örneği.....	211
EK A. 1. 2. "Ailece yemekteyiz" Etkinlik Planı Örneği	213
EK A. 1. 3. "Benim güzel odam" Etkinlik Planı Örneği.....	216
EK A. 2. Okul Temalı Etkinlik Planları Örnekleri.....	218
EK A. 2. 1. "Öğretmenim ve ben" Etkinlik Planı Örneği	218
EK A. 2. 2. "Arkadaşlarımla oynuyoruz" Etkinlik Planı Örneği	220

EK A. 2. 3. “Kitap okuyoruz” Etkinlik Planı Örneği	223
EK A. 3. Duygular Temalı Etkinlik Planları Örnekleri.....	225
EK A. 3. 1. “Sevgi” Etkinlik Planı Örneği	225
EK A. 3. 2. “Heyecan” Etkinlik Planı Örneği	227
EK A. 3. 3. “Öfke” Etkinlik Planı Örneği	230
EK B. İl Milli Eğitim İzin Belgeleri	233
EK C. 9 Haftalık Çalışma Takvimi	235
EK D. Uygulama Süresinde Öğrencilerin Ses Kayıt Kodları Listesi.....	236
Özgeçmiş	239

Tablolar Listesi

Tablo No	Başlık	Sayfa
1	Temel Hareket Döneminde Kazanılan Motor Yetenekler.....	19
2	Erikson'a Göre Gelişim Dönemlerinde Geçirilen Karmaşa.....	22
3	Kilometre Taşları Dil Gelişimi.....	26
4	Göstergebilimin Özetlenmiş Tarihçesi.....	49
5	Barthes'in Göstergebilimsel Çözümlemesi.....	54
6	Etkinliklerde Kullanılan Temaların Ele Alınış Sırası ve Alt Temaları.....	60
7	Aile Ana Teması Altında "Misafirlerimiz Var" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	64
8	Aile Ana Teması Altında "Ailece Yemekteyiz" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	77
9	Aile Ana Teması Altında "Benim Güzel Odam" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	90
10	Aile Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı.....	102
11	Okul Ana Teması Altında "Öğretmenim ve Ben" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	105
12	Okul Ana Teması Altında "Arkadaşlarımızla Oynuyoruz" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	118
13	Okul Ana Teması Altında "Kitap Okuyoruz" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	130
14	Okul Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı.....	142
15	Duygular Ana Teması Altında "Sevgi" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	146
16	Duygular Ana Teması Altında "Heyecan" Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	159

- 17 Duygular Ana Teması Altında “Öfke” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....171
- 18 Duygular Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin Ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı.....183

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa
1	Gallahue'nin Piramit Modeli.....	18
2	Kollegg'un Karalama Örnekleri.....	33
3	Çocuk Resimlerinde Mandala“Sihirli Daire”.....	33
4	Çocuk Resimlerinde Sembolik Anlatımlar.....	35
5	Pierce'in Semiyotik Üçgeni.....	50
6	Pierce'in Anlam Öğeleri.....	50
7	Saussure'un Anlam Öğeleri.....	51
8	Bireyin Yorumlama Süreci Şeması.....	56

Resimler Listesi

Resim No	Başlık	Sayfa
1	K1 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	67
2	K2 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	68
3	K3 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	69
4	K4 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	70
5	K5 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	71
6	E1 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	72
7	E2 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	73
8	E3 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	74
9	E4 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	75
10	E5 Öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resmi.....	76
11	K1 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	80
12	K2 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	81
13	K3 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	82
14	K4 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	83
15	K5 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	84
16	E1 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	85
17	E2 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	86
18	E3 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	87
19	E4 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	88
20	E5 Öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resmi.....	89
21	K1 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	92
22	K2 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	93
23	K3 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	94
24	K4 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	95
25	K5 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	96
26	E1 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	97
27	E2 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	98
28	E3 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	99

29	E4 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	100
30	E5 Öğrencisinin “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resmi.....	101
31	K1 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	108
32	K2 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	109
33	K3 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	110
34	K4 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	111
35	K5 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	112
36	E1 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	113
37	E2 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	114
38	E3 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	115
39	E4 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	116
40	E5 Öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” Alt Temalı Resmi.....	117
41	K1 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	120
42	K2 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	121
43	K3 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	122
44	K4 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	123
45	K5 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	124
46	E1 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	125
47	E2 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	126
48	E3 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	127
49	E4 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	128
50	E5 Öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	129
51	K1 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	132
52	K2 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	133
53	K3 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	134
54	K4 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	135
55	K5 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	136
56	E1 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	137
57	E2 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	138
58	E3 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	139

59	E4 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	140
60	E5 Öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resmi.....	141
61	K1 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	149
62	K2 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	150
63	K3 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	151
64	K4 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	152
65	K5 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	153
66	E1 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	154
67	E2 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	155
68	E3 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	156
69	E4 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	157
70	E5 Öğrencisinin “Sevgi” Alt Temalı Resmi.....	158
71	K1 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	161
72	K2 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	162
73	K3 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	163
74	K4 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	164
75	K5 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	165
76	E1 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	166
77	E2 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	167
78	E3 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	168
79	E4 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	169
80	E5 Öğrencisinin “Heyecan” Alt Temalı Resmi.....	170
81	K1 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	173
82	K2 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	174
83	K3 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	175
84	K4 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	176
85	K5 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	177
86	E1 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	178
87	E2 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	179
88	E3 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	180

89	E4 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	181
90	E5 Öğrencisinin “Öfke” Alt Temalı Resmi.....	182

Bölüm I: Giriş

Gelişim, bir süreklilik olup biyolojik ve çevresel etkilere bağlı olarak, insan davranışlarında ya da düşüncede, zaman içinde meydana gelen değişimlerdir (San-Bayhan ve Artan, 2005). Buna göre, değişimlerin bir ifadesi olarak gelişim, büyüme, olgunlaşma, durgunluk ve çöküşü kapsayan, yaşam boyu devam eden bir olgudur (Sevimay-Özer, ve Özer, 2009, s. 8). Çocukların okul öncesi dönemi; fiziksel, bilişsel, psiko-motor, dil v.b. alanlarda gelişimler meydana getirdiği önemli bir dönemi kapsar. Gelişim sürecindeki bir çocukta yeteneklerin gelişimi için her yetinin olgunlaşma zamanının bilinmesi senkronizasyon sağlama açısından oldukça önemlidir. Çocukta bir davranışın geliştirilebilmesi için yeterli *büyüme ve olgunlaşma* düzeyine ulaşmış ve *öğrenmeye hazır olması* gerekir. Mercan'a (2018, s. 26) göre, çocukların gelişim alanlarında yapılmış olan çalışmaların sonuçlarına dayanarak, birey gelişim sürecinde; hem fiziksel-psikomotor, zihinsel-bilişsel, sosyal-duygusal ve davranışsal olarak hem de kişilik ve vicdan-ahlak yönünden değişir ve gelişir.

Çocuk çizimleri bilişsel, gelişimsel, insancıl yaklaşımları, psikodinamik ve bağlanma kuramlarını kapsayan geniş bir teorik perspektifte yorumlanmaktadır. Bu teorik bakış açılarının altında yatan hipotez çocuğun deneyimlerinin ve iç dünyasının bilişsel temsilleri aracılığıyla resimlere yansıtılabildiğidir (Pianta ve Longmaid, 1999). Bu süreçte çocuklarla kurulan iletişim önemlidir ve resim, çocuklarla kurulan iletişim yollarından birisidir. Çocukları tanımada ve değerlendirmede, gelişim özellikleri gereği özellikle okul öncesi dönem çocuklarında bu iletişim yoluna sıkça başvurulur. Çocukların iletişim aracı olarak kullandıkları sanat dili ya da sözsüz ifadeler görsel simgeler iletişimi güçlü ve canlı hale getirir. Çocukların sanatsal üretimlerinin arka planında yer alan anlamın algılanması için göstergebilimden yararlanır.

Problem Durumu

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilköğretime başlayıncaya kadar olan tüm yaşantılarını içeren bir eğitim sürecidir (Oktay, 2005). Okul öncesi Sanat Eğitimi Programları, çocukların duyuşsal, bilişsel ve devinişsel becerilerinin gelişimini sağladığı kadar, psikolojik ve sosyal gelişimlerinde de önemli bir etkindir. Bu sebeple, sanat eğitime de farklı yaklaşımlarla bakılabilir. Çağdaş eğitim anlayışında, çağın gereklerine uygun, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisine sahip nesiller yetiştirmek üzere geliştirilen alternatif programların içeriğinde sanat eğitime de daha fazla ağırlık verilmektedir. Okul öncesi çocuklarının devinişsel, bilişsel, sosyal ve duyuşsal gelişimlerine büyük katkı sağladığı ileri sürülen sanat eğitime de kendi içinde farklı yaklaşımları ve yöntemleri barındırmaktadır. Ülkemizde çağdaş sanat eğitiminde giderek tanınan bu yöntemlerden biri gösterge bilimsel yöntemidir. Dilbilimsel çalışmalarla ortaya çıkan göstergebilim, göstergelerle kurulan bir söylemi gözlemlemeyi, betimlemeyi ve çözümlmeyi amaçlar. Bundan dolayı toplum yaşamı içinde, anlamlı bütün oluşturan dizgeler göstergebilimin alanına girer.

Göstergebilim yöntemi temelinde, çocuğun gelişim sürecinde beliren yaratıcılığın tespiti ve geliştirilmesinin olduğu, sanat eğitiminin değerlendirilmesi ve yönlendirilmesinde kullanılır. Eğitim alanında çok yaygın olmayan göstergebilimsel yöntem, sanat üretimleri üzerinden çocuğun anlamlandırma ve kavramlaştırma yönelimlerini tespit etmekte önemli rol oynar (Akdiş, 2013, s. 1). Okul öncesi dönemdeki çocuklar sanat eğitimi yoluyla, farklılıkların ve benzerliklerin farkına varmakta, görsel bellekleri gelişmekte, renkleri, biçimleri, dokuları tanımakta, hayal gücünü kullanmayı, düşündüklerini planlamayı, uygulamayı ve sonuçlandırmayı öğrenmektedir. Nesneye belli anlamlar yükleyebilir, ortaya çıkardığı sanat eseriyle düşünsel boyutta kendini ifade etmeyi geliştirebilir, yaratıcı düşünme

ve davranmayı öğrenebilir (Abacı, 2000; Darıca, 1994'den Akt: Dinçer, Demiriz ve Şimşek; 2003, s. 50-63).

Özellikle okul öncesi çocuklarının motor, sosyal ve bilişsel becerilerinin gelişmesini sağlayan sanat eğitimi bilincinin yaygınlaşması, çocuğun algılanmasına yönelik uygulanan yöntemlerin çeşitliliğini arttırmıştır. Çocukların sanatsal üretimlerinin arka planında yer alan anlamın algılanması için başvurulan yöntemlerden birisi göstergebilimdir. Ünlü Filozof Charles PIERCE Göstergebilimin önemini “*Göstergesi olmayan bir düşünce algılanamaz, algılanamayan bir düşünce var olamaz.*” şeklinde vurgulamıştır. Dilsel olmayan iletişim biçimlerinden birisi olan göstergebilim, doğal dili içine alarak çok sayıda iletişim biçimlerinin genel bir bilimi olarak düşünülmüştür (Guiraud, 1994, s. 17). Çocuklar kullandıkları dilsel olmayan, kendi zihin dünyası ile dış dünyaları arasındaki bağı, resim yolu ile kurmaktadırlar. Çocuk resmi, çocuğun kendi duygu ve düşüncelerinin bir ürünü olduğu için özellikle okul öncesi dönemde çok önemlidir çünkü çocuk sözle ifade edemediği birçok kavramı resim yolu ile anlatabilir. Resim yapma başka bir söylemle çocuğun kendisini ifade etmesine olanak sağlar. Yapmış olduğu resimlerde kendi davranışlarının ve kendi yeteneğinin izleri görülür. İlk karalamalar bir çocuğun ilk eseridir. Çocuk, çevreden edindiği izlenimleri, deneyimleri, davranışları resimde gösterir. Çocuğa resim yapması için olanak tanındığında, ona çok özel bir şeyler yapabilmesi için fırsat verilmiş olur. Fikir ve düşüncelerini kâğıda aktarır, düşüncelerini kâğıt üzerinde şekillendirir.

Çocuğun, çevresini şekil, zemin, renk açısından algılaması ve onları kendi görüş açısından yaratıcı bir şekilde değerlendirmesi resimlerinde görülür. Yapılan her davranış, çizilen her çizgi, motor faaliyet, çocuğun varoluşunun bir ifadesidir. Resim çalışmaları onun zihinsel ve ruhsal gelişimini de etkiler. Çocuğun yaptığı resimlerle onun iç dünyasına ulaşılabilir (İlhan, 1995, s. 58-59). Küçük yaşlarda sözcüklerden daha güçlü bir anlatım aracı

olan resim, bize çocuğun iç dünyası ve büyüme süreci hakkında önemli bilgiler sunar. Çocuğun benmerkezci bakış açısından uzaklaştığını, geniş bir çevrenin üyesi olduğunun farkına vardığını, resim yoluyla anlayabiliriz. Karalama girişimlerinde bulunurken çocuk, henüz kesin olmayan bu belirsiz biçimler içinde bile, birtakım temel duygularını yansıtmaya olanağı bulur. Resim, kolay bir anlatım aracı olması nedeniyle sınırlı sözcük bilgisine sahip olan bir çocuk için, kendisiyle dış dünya arasında iletişimi sağlayan bir araçtır. Çizim, cümle tamamlama, kelime çağrışımı gibi diğer projektif tekniklerden farklı olarak, fantezi ve hayal gücü gibi önemli bir boyutu da içerir. Çocuğun gelişiminin erken dönemlerinde çizim, kelimelerden çok daha anlamlıdır. Bu sebeple resim, çocuğun iç dünyasını keşfetmek için oldukça ideal, projektif bir tekniktir. Çocukların çoğunluğunun resmi sevmeleri ise bu tekniğin kullanımını kolaylaştırmaktadır (Yavuzer, 2003, s. 14).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, okul öncesi eğitimi alan çocukların resimlerinde kendilerine özgün kullanmış oldukları görsel dili nasıl ifade ettiklerini göstergebilim aracılığı ile incelemektir. Okul öncesi çocukların resimlerinin arka planında yatan anlamları ortaya çıkarmak ve çocukların farklı temalarda yapmış oldukları resimlerde anlatmak istediklerini göstergebilimsel analizini yapmaktır. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda, aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

Öğrencilerin;

- a) Aile teması ve alt temaları bakımından,
- b) Okul teması ve alt temaları bakımından,
- c) Duygular teması ve alt temaları bakımından,

gösteren, gösterge ve gösterilen göstergebilimsel düzeyleri nelerdir ve cinsiyet değişkenine göre farklılıklar göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi

Okul öncesi yıllarda çocukların ilgilendiği sanatsal etkinliklerin başında resim gelmektedir. Çünkü her çocuk yaşamının ilk yıllarından itibaren serbestçe çizmeye başlar. Zamanla çevre ile doğal olarak kurulan ilişkiler, çocuğu büyük ölçüde etkiler. Her çocuk, özgünlüğünü kendisi oluşturur ve kısıtlayıcı olmayan aile çevresinde başarısını ortaya koyar (Yavuzer, 2003, s. 74). Bu başarıyı resimlerine de yansıtması sebebiyle resimlerin, çocuğu tanımadaki önemi büyüktür. Çocuk resimlerinin başlıca önemi, çocuğun düşünce şeklini ve içeriğini yansıtmasıdır. Çocuğu düşüncelerini, duygularını incelemek konusunda getirdiği avantajların yanı sıra, resim bize, konu ve figür seçiminde rol oynayan kültürel ve sosyal belirleyicileri değerlendirme olanağı verir; böylelikle yaşın ve diğer faktörlerin etkisi görülebilir. Sözlü anlatım gibi, figüratif ifade de, basit bir oluşum olarak kabul edilmemektedir. Çocuk, kendi resimlerinde bize imgelerini, düşüncelerini ayrıntılarıyla anlatma olanağı bulur, ancak perspektif yetersizlikle, zaman zaman hatalara ve resmin fakir kalmasına sebep olabilir. Kuşkusuz benzer güçlükler sözlü anlatımda da rastlanabilir.

Resim, çocukla iletişim kurmakta karşılaştığı güçlükleri aşma konusunda, yetişkine yardımcı olur. Oyun gibi, grafik etkinliklerde çocuğun ilgisini canlı tutar ve haberi olmadan onun kendisini ifade etmesini sağlar. Resim, çocuğun dış dünyayı algılayışının bir göstergesi kabul edilir ve psikopedagojik açıdan çocuğu bize tanıtmaya yarayan bir ifade aracı olarak da büyük bir önem taşır (Yavuzer, 2003, s. 12). San'a (1979) göre çocuklar, kendilerini ifade etmeyi içgüdüsel bir davranışla ve içlerinden gelen bir gereksinimle kendilerine özgü bir yolla yaptıklarından, ne gibi sanatsal etkinliklerde bulunacakları hakkında karar verme özgürlüğüne de sahip olmaları gerekmektedir. Sanat eğitimcilerinin birleştikleri ortak nokta, çocuğun sanat

etkinliğinde özgür bırakılması, bildiğince çizerek, yoğurarak kendi ölçülerini kendisinin saptamasının sağlanmasıdır. Çünkü çocuklar yaşantı ve deneyler yoluyla öğrenirler (Yavuzer, 2003, s. 73-74).

Tolstoy (1996), “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır” der (Akt. Yolcu, 2009, s. 3). İnsan, nasıl duymaya, düşünmeye başladığı andan itibaren kelimenin gerçek anlamıyla hayata girmiş olursa, insanlık da duygularını ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renklerle canlı, cansız simgeler halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren, gerçekten tarih sahnesine çıkmış olur. Sanat, insanı günlük hayatın dar kalıplarından kurtaran bir teneffüs anı gibidir (Yolcu, 2009, s. 3). Sanat eserinde yer alan göstergeler başlı başına bir özerkliğe sahiptir. Bir resmin göstergeleri, resim alanının içinde yer verilen nesnelere, birimlerin ele alınış şekli ile ilintilidir. Bu göstergeler soyut ya da somut biçimlerde olabilir. Resim sanatında yaratma özgürlüğünün sınırı olmadığı için buradaki göstergelerin işlevleri de çok çeşitlidir. Resimde her bir imgenin ya da biçimin bir kavramı çağrıştırıyor olması sanatçıyı üretiminde resimleyeceği biçimi seçerken özgür kılar. Sanat yapıtındaki göstergeler trafik işaretleri ya da sağır dilsiz alfabesi gibi tek alana bağlanan iletişim amaçlı olmadığından onları kesin şablonlara sığdırıp, somut ve gözlemlenebilir gerçek bir nesne olarak değerlendiremeyiz, çünkü anlaşılıp sınıflandırmaları doğaları gereği açık değildir. Plastik sanatların bir dalı olarak resimdeki estetik göstergelerle yapıtı oluşturan biçimlerdir ve hem sanat yapıtına hem de dünyaya yönelik kavrayış ve yorumlamalarımızda etkin bir araçtır (Akdiş, 2013, s. 50).

Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada ulaşılan kaynaklar, araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturması bakımından yeterli olduğu,
2. Çocuklar araştırma sırasında veri toplama aracına samimi ve içten katkıda buldukları varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Çanakkale İli merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı ve bünyesinde anasınıfı bulunduran bir devlet ilkokuldaki 6 yaş grubu (72 aylık) 58 okul öncesi öğrencileri ile yürütülen çalışma sonunda basit tesadüfî yolla seçilmiş 5 kız 5 erkek toplam 10 öğrencinin çalışmalarıyla,
2. Araştırma, veri toplama aracı olarak kullanılan çocukların resimleri, çocuklar ile yapılan yapılandırılmamış görüşmeler ve bu görüşmelere ait ses kayıtları ile,
3. Araştırma, 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında 2013 yılın Milli Eğitim Bakanlığı "Okul Öncesi Etkinlik Programı"na uygun olarak hazırlanmış 9 haftalık Sanat (Bireysel Etkinlik) eğitim programı ile sınırlıdır.

Tanımlar

Okul Öncesi Eğitimi: 0-6 yaş grubundaki çocukların gelişim özelliklerine uygun zengin uyarıcı çevre imkânları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen, kendini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan eğitim sistemidir (Başal, 2005, s. 6).

Anaokulu: 36-72 aylık çocukların eğitimi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na (M.E.B.)'e bağlı okul öncesi eğitim kurumudur.

Anasınıfı: 60-72 ay çocukların eğitimi amacıyla örgün eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıf olarak tanımlanabilir (36-72 Aylık Çocuklar İçin Eğitim Programı ve Okul Öncesi Eğitimi Kurumları Yönetmeliği).

MEB 2013 Okul Öncesi Programı: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 132 sayılı kararla 09.09.2013 tarihinde yayımlanmış okul öncesi dönemi kapsayan eğitim programıdır (MEB, 2013).

Gelişim: Kişinin çevre ve kalıtım arasında sürekli ve karşılıklı etkileşimin ürünüdür (döllenmeden başlayarak bedensel, zihinsel, dil, duygusal ve sosyal yönden büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle) son aşamasına ulaşıncaya kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimler bütünüdür (Aydın, 2003, s. 1).

Göstergebilim: Göstergebilimin yabancı dilde karşılığı olan “semiyotik” kelimesi M.Ö.5. yüzyılda, teknik ve felsefi terim olarak Yunanlı hekim Hippokrates ve felsefeci Parmenides tarafından kanıt, belirti, semptom anlamına gelen “tekmerion” kelimesi ile eş anlamlı kullanılmıştır. 1960lardan sonra özellikle Roland Barthes'ın çalışmaları göstergebilimin önemine dikkati çekmiştir (Rıfat, 1992, s. 32). Gösterge, geniş anlamı ile başka bir şeyin yerini almasını sağlayan özellikler taşıdığından, kendi dışında bir nesne, olgu, varlık belirtebilen ve yerini tutabilen öge olarak tanımlanır. Bir şeyin gösterge olarak işlevini gerçekleştirdiği sürece göstergesel süreç denir. Bu sürecin üç tamamlayıcı ögesi bulunmaktadır. 1) Gösteren 2) Gösterilen 3) Anlam/lama 4) Yorumcu (Bayav, 2006, s. 165).

Gösterge: Genel olarak bir başka şeyin yerini alabilecek nitelikte olduğundan kendi dışında bir şey gösteren her türlü nesne, varlık ya da olgudur. Gösterge insanların bir topluluk

yaşamı içinde birbiriyle anlaşmak amacıyla yarattıkları ve kullandıkları doğal diller (Türkçe, İngilizce, Fransızca, v.b) dir. Çeşitli jestler (el, kol, baş hareketleri), sağır-dilsiz alfabesi, trafik işaretleri, bazı meslek gruplarında kullanılan flamalar, reklam afişleri, moda, mimarlık düzenlemeleri, yazın, resim, müzik gibi çeşitli birimlerden oluşan ve ses, yazı, görüntü, hareket gibi gereçler vasıtasıyla gerçekleşen dizgelerin oluşturduğu anlamlı bütünün birimleridir (Rıfat, 1992, s. 32).

Gösterilen: Gösterenle birleşerek göstergeyi oluşturan kavramsal içeriktir. Bir nesnenin, bir duygunun ya da düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı, anlamı, anlam yükü (Rıfat, 1992, s. 32).

Gösteren: Gösterilenle birleşerek göstergeyi oluşturan ses ya da sesler bütünü. Gösteren işitimsel nitelikli olduğundan yalnız zaman içinde yer alarak gerçekleşir ve zamandan kaynaklanan özellikler taşır (Köktürk, Ş. ve Eyri, S., 2013, s. 125).

Bölüm II: Kavramsal Çerçeve

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişimsel Özellikleri

Eğitimin her kademesinde olduğu gibi, okul öncesi eğitimde de çocuklara kazandırılmak istenen davranışlar, çocuklardaki mevcut gelişimsel özellikler üzerinde durularak belirlenir. Bu nedenle okul öncesi dönemde bilinmesi gereken başlıca en önemli konu çocuğun gelişimidir. Tok'a (2016, s. 121) göre, öğretmenler planlamalarını yaparken, etkinliklerini belirlerken, etkinlik için materyal hazırlarken, süre v.b. gibi durumları belirlerken, 0-6 yaş aralığındaki çocukların gelişimsel özelliklerinden yararlanmalıdır. 0-6 yaş dönemini kapsayan okul öncesi dönem, insan gelişiminin kapsam, hız ve nitelik açısından gelişimin en yoğun olduğu dönemdir. Doğumdan itibaren başlayan süreçte bedensel, zihinsel, dilsel, sosyal ve duygusal gelişim açısından son derece önemli ve geleceği belirleyen özellikler kazanılmaktadır. Bu özellikler dikkate alındığında, çocuğun kapasitelerinin olabildiğince en üst seviyeye kadar açığa çıkarılması ve böylece yaşam süreci içerisinde kendini gerçekleştirme şansını bulabilmesi, bu dönemin sağlıklı, bilinçli ve anlamlı bir şekilde geçirmesine bağlıdır. 0-6 yaş arasındaki yaşantılar, alınan eğitim ve karşılaşılan tepkiler, kapasitede yer alan birikimin hangi boyutlarda gelişeceğini ve nasıl bir kişilik haline geleceğini belirler (Sevinç, 2003, s. 157-169).

Okul öncesi çocukların orta çocukluğa geçişe hazırlanırken birçok bilişsel görevin üstesinden gelmesi beklenir: Toplumsal ve fiziksel gerçekliğe ilişkin basit kavramlar oluşturmayı öğrenme, doğru ile yanlış ayırmayı öğrenme ve vicdan geliştirme, son olarak ta konuşmayı öğrenme (Gander ve Gandiner, 2010, s. 250).

Toplumsal ve fiziksel gerçekliğe ilişkin basit kavramlar oluşturmayı öğrenme: Okul öncesi dönem çocukları çevrelerinde bulunan düzenleri keşfetmeye, insanları nesnelere

adlandırıp, kategorilerle sınıflandırmaya başlarlar ve bu beceri bilişsel gelişimlerinde temel sağlar. Bu gelişim görevi ise Jean Piaget'in bilişsel gelişim kuramı ile bağlantılıdır.

Doğru ile yanlış ayırmayı öğrenme ve vicdan geliştirmeyi öğrenme: Okul öncesi dönemde çocuk iyi ve kötü davranışları öğrenerek bu değerleri içselleştirmeye başlar, çocukta vicdan ortaya çıkmaya ve bunun sonucunda ahlak gelişimi şekillenmeye başlar. Bu dönemdeki ahlak gelişimi ile Lawrence Kohlberg ilgilenmiştir.

Konuşmayı öğrenme: Çocuğun bebeklik sırasında dilinin temelleri oluşmuştur. İlk çocukluk döneminde ise bu gelişim görev konuşma örüntülerini inceltmek, sözcük dağarcığını geliştirerek konuşmayı insanlarla iletişim kurmak için kullanması beklenmektedir (Gander ve Gandiner, 2010, s. 250)

Bilişsel gelişim. Ahlaki akıl yürütmeye ilişkin gelişim kuramlarından en etkili ikisi Jean Piaget'in ve Lawrence Kohlberg'in kuramlarıdır. Piaget'in çalışmaları daha önce gelmiş ve Kohlberg'i güçlü biçimde etkilemiştir. Bilişsel gelişimin incelenmesindeki son yirmi yılda en etkili kuram Jean Piaget'in ki olmuştur. Piaget değişik yaşlardaki çocukların yaptığı yorumları gözlemleyerek bilişsel dönemi kurmuştur. Piaget'e göre insan bebekleri yaşama bilişsel varlıklar olarak başlamazlar. Daha çok algısal ve devinimsel (motor) etkinliklerinden psikolojik yapılar oluşturur ve saflaştırırlar. Bunlar yaşantıları çevre ile daha iyi etkileşim halinde olma ve örgütlü anlamlandırma biçimleridir (Berk, 2013, s. 274). Piaget'in en çok ilgilendiği alan "nasıl bildiğimizin" biyolojik kökenlerini keşfetmektir. İnsanları hayvanlardan ayıranın "insanın akıl yürütme becerisinin" olduğunu savunmaktadır. Bebeklerin doğarken refleksif davranışlarla doğduğunu, zamanla çevresiyle etkileşimi sonucu edindiği yaşantılar ile çevresine uyum sağladığını ve çok kısa bir zaman sonra bu reflekslerin yerini yapılandırılmış şemaların aldığı ileri sürülmüştür (Yalçın, 2010, s. 117-118).

Piaget'e göre, çevreye uyumun iki yönü vardır:

- a) Özümleme;
- b) Uyma;

Özümleme: Bireyin önceden edindiği bilişsel yapılarla çevresine uyum sağlayan süreçtir. *Uyma:* Çevresindeki yeni durumlara göre yeni şemalar yaratır ya da var olan şemaları yeniden şekillendirdiği süreçtir (Berk, 2013, s. 257; Yalçın, 2010, s. 117).

Çocuklar çevresel olaylarla, onları var olan anlayışlarına özümleyerek ya da çevreye uyma yoluyla bilişsel yapılarını değiştirerek başa çıkmaya çalışırlar. Çocuklar çevreyle etkin ve açık etkileşim yoluyla özümleme ve uymayı dengeler ve yeni deneyimlere uygun hale gelirler (Ginsburg ve Opper, 1977'den akt. Gander ve Gardiner, 2010, s. 254). Küçük çocuklar, somut dünyalarına bağlı olarak bebeklik dönemindeki düşünme süreçlerini yavaş yavaş geride bırakırlar. Bu dönemde çocuğun dil becerisini kazanmasıyla çevresini tanıma deneyimleri daha da gelişmeye başlar. Bu dönemde yakınlarında olan insan veya nesnelere dokunamadıkları, hareket ettiremedikleri şeylerin artık ötesinde düşünmeye başlarlar. Gerçekte olmayan insanları veya objeleri, gelecekteki olayları düşünebilir ve geçmişte olanları hatırlayarak hayal edebilirler. Bu nedenle en önemli bilişsel özelliklerinden biri çocukların zihinsel sembollerini oluşturarak bunları sözcüklere dönüştürmesidir. Çocuğun çevreyi öğrenme gereksinimi "Neden" soruları ile baş gösterir. Çocuk çoğunlukla aldığı yanıtlardan tatminkâr olmaz. Her verilen yanıtı bir neden sorusu ile tekrar sorgulamaya başlar. Bu durumda anne, babalar ve öğretmenler sabırlı olmak durumundadırlar ve sorulan sorular, çocukların çevrelerini tanıma deneyimlerini yansıtır (Tok, 2016, s. 121).

Okul öncesi dönem çocuklarının, oyun materyallerini aktif şekilde manipüle ederek içinde buldukları dünyayı adım adım anlamaya başlarlar. Bu dönem içerisinde çocuklar

kendi düşüncelerini organize etmeye başlar. En önemli gelişimler birisi sembolik düşünmenin kazanılmasıdır. Aynı zamanda *sembolik fonksiyon* özelliğini kullanarak nesne, kişi veya durumları zihinsel olarak ifade ederler ve bu yönde yeteneklerini geliştirirler. Bu fonksiyonun kullanıldığı en tipik etkinliklerden birisi *sembolik oyunlardır* (San-Bayhan ve Artan, 2005). Bu dönemdeki Sembolik düşünme, gerçekte olmayan nesnelere temsil eden sembollerle düşünme biçimidir. Dil, sembolik düşünmenin iyi bir örneğidir. Çocuklar konuşurken kelimeleri, nesnelere temsil eden semboller olarak kullanırlar. Aynı zamanda sembolik düşünme oyununda da ortaya çıkabilir. Oyunlarında yer alan nesnelere kendi istedikleri amaçlara göre kullanarak *sembolik (simgesel) oyunlarını* oluştururlar. Bu durumu Piaget, “sembolik oyunda çocukların bir şeyi, başka şey gibi görmekte oldukları” olarak açıklar. Örneğin; evcilik köşesindeki tabağı, araba direksiyonu gibi kullanarak oynama. Bu tür oyunlarda çocuklar kendi oluşturdukları senaryoya göre hareket ederler. Sembolik oyun; yaşa göre farklılıklar gösterebilir, iki yaş dolaylarında basittir ve çocuklar büyüdükçe daha karmaşık hale gelmektedir (Gander ve Gardiner, 2010, s. 256). Çocuğun sembolik gelişimi aynı zamanda onun hayal dünyasını da kullanmasını sağlar. Onlar hayal dünyalarını kullanarak birçok olayı gerçekmiş gibi ifade ederler. Bu nedenle bu anlattıklarını yalan olarak nitelendirmezler (Aydın,1999, s. 29).

Bu dönemin en önemli özelliklerinden bir diğeri ise *benmerkezci (egocentrism)* bir anlayıştır. *Benmerkezcilik (egocentrism)*; daha çok bir şeyi başkasının bakış açısından görme ya da başkasının duygularını ve gereksinimlerini fark etme konusundaki yetersizlik anlamına gelmektedir. İşlem öncesi dönemde çocuklar bazen başka çocuklarla alay eder ya da havayaları incitirler, çünkü karşısındakinin duyduğu acıyı fark etmezler. Benmerkezcilik, küçük çocukların birbirleriyle ya da daha yaşlı insanlarla iletişimlerinde sık sık görülür (Gander ve Gardiner, 2010, s. 259). Çocuk çevresindeki gördüğü her şeyin başkaları tarafından da

görüldüğünü düşünür. Masanın altındaki oyuncasını annesine anlatmak için “oradaki oyuncak” ifadesini kullanır. Ama orası neresidir onu söylemez. Çünkü karşısındaki kişinin bunu bileceğini düşünür. Bu dönemde “Benim” sözcüğü en fazla kullandığı sözcüklerden biridir. Genellikle benmerkezcilik başkasının görüşlerini ve bakış açısını anlamada yaşanan yetersizliktir. Özellikle 3-4 yaşlarda çocuklar sevdiği kişilerin yalnızca kendileriyle ilgilenmelerini isterler. Örneğin, çocuklar eli kanayan bir arkadaşı ile ilgilenen öğretmenlerini gördüklerinde hemen dikkat çekmek için hayal dünyalarını da kullanıp ellerinin kanadığını anlatarak dikkat çekmeye çalışırlar.

Çocuk nesnelere tek yönüne, dikkat çeken özelliklerine odaklanır. Buda onun olayları, durumları değerlendirmede yetersizlikler göstermelerine neden olur. Piaget’e göre, bu yetersizlikler onların korunum, *tersine çevrilemezlik (irreversibility)* becerilerine ilişkin yetersizlikleriyle açıklanabilir. Korunum özelliği nesnenin biçim ve yeri değiştiğinde bile aynı özelliğini korumasıdır. Ancak bu dönemde çocuklar gördükleri en son durum üzerine değerlendirme yaparlar. Burada algı temelli bir düşünme anlayışı da bulunmaktadır, *sıvı miktarının korunumu*, ilk çocukluk dönemindeki düşüncenin birçok özelliğini açıkça ortaya koyar. Çocukların bir kabın biçimindeki değişikliğin içindeki sıvının miktarını etkilemediğini anlamalarıyla ilgilidir (Gander ve Gardiner, 2010, s. 257) Yani çocuklar sadece o anda gördüklerine dayalı değerlendirme yaparlar (Akt: Trawick-Smith, 2013). Bir başka deyişle çocuklar nesnelere fiziksel görüntüleri değişse bile miktar ve özelliklerinin aynı kaldığını anlayamazlar. Örneğin; bu durumu kullanan bir annenin çocuğunun her gün bir bardak süt içmesini ister. Ancak çocuk bir bardak sütü çok bulmakta ve içmek istememektedir. Anne ise bunun üzerine çocuğun önünde bir bardak sütü daha geniş bir bardağa koyar. Bu bardak daha geniş olduğu için sütün miktarı ilk görüntüye oranla daha az görünür, çocuk sütün geniş bardaktaki halinin az olduğunu görünce sütü içer. Çocuklar için bu dönemde düşüncelerinin

yönünü tersine çevirmek oldukça zordur. Tersine çeviremem, yeri ve şekli değişen nesnelere bir önceki hallerini kavrayamamaktır (Senemoğlu, 2000, s. 32).

Yukarıda örnekte verildiği gibi anne sütü daha geniş bir bardağa koymuştur ve buna rağmen çocuk sütün bir önceki miktarını düşünmeden sütün en son görünümüne odaklanarak sütün az miktarda olduğunu düşünür. Tok'a (2016, s. 121) göre, çocuklar bu dönemde sözel ifadeleri olduğu gibi anlar. Örneğin; 5 yaşındaki bir çocuğun annesi öğretmendir, öğrencilerinin sınav puanlarını yazarken bir taraftan da düşük not olan öğrencileri için "Bunlar neden çalışmıyorlar? Böyle giderse sınıfta kalacaklar der". O sırada oyuncaklarıyla oynayan çocuk ayağa kalkar ve korku dolu gözlerle annesine bakarak " Anne onları sınıfta kalınca ışıkları kapalı mı bırakacaksın?" der.

Bu dönemin başka bir özelliği de *kişileştirme, canlandırma (Animizm) ve yapaylıktır*. Piaget yapaylılığı ve canlandırma (Animizm) işlem öncesi çocuğun dünyaya bakış biçiminin iki özelliği olarak görmüştür. *Yapaylık*: doğal olguları birisinin yarattığı ya da bunlara birisinin neden olduğu inancını belirtir. Örnek olarak; beş yaşındaki bir çocuk güneşi birinin kibrit yakarak tutuşturduğu bir ateş olarak açıklayabilir (Gander ve Gardiner, 2010, s. 265). *Canlandırma (Animizm)* ise; cansız nesnelere (oyuncaklar vb.) insanlar gibi duygu ve düşüncelere sahip olduğu anlayışıdır (McLeod, 2010). Çocuklar cansız nesnelere canlılara özgü nitelikler yüklerler. Onlar genellikle bu canlılara özgü nitelikleri; içi doldurulmuş hayvanlar, oyuncak insanlar gibi gerçek hayattaki canlı varlıkları temsil eden nesnelere aktarırlar. Bu düşünce çocuğun hayal dünyasının zengin olması anlamına da gelir. Hayali oyunlar oynama, hayali arkadaşlar edinme, gördüğü rüyaları gerçek sanma gibi davranışlarda bu düşünce şekline bağlı olarak ortaya çıkar (Sevinç, 2003, s. 100-120). Küçük bebekleri veya ayıcıkları ile oynayan çocuklarda bu davranışlara rastlamak mümkündür. Çocuklar doğadaki çiçekler, ağaçlar, ay, rüzgâr; çocukları şaşkınlığa uğratabilir. Onlar gördüklerini ve işittiklerini

düşünerek kendilerini şaşkınlık içinde bırakan bu doğa oluşumlarıyla konuşabilirler. Kişileştirme (Animizm) belki dünyayı tam olarak bilmenin ve anlamının bir göstergesi, aynı zamanda da çocuğun kurduğu canlı hayallerinin de bir yansımasıdır.

Psiko-motor gelişim. Çocuk organizmasının en önemli özelliklerinden birisi de sürekli büyüme ve gelişim süreci içinde olmasıdır. Motor kelimesi tam olarak hareketi ifade etmektedir. Dünyaya gelmeden önce her bebek anne karnında bir gelişim içerisindedir ve bu durum dünyaya geldikten sonra daha çok hızlanmaya başlar. Psikomotor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareket kazanması olarak tanımlanır (Yalçın, 2010, s. 79). Mercan'a (2018, s. 25) göre ise; motor gelişim olgusu, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişmesine paralel olarak, organizmanın isteğe bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanmış, psikomotor gelişimin, yaşam boyu motor becerilerde azalma ya da yeni becerilerin kazanılması gibi tüm fiziksel değişimlerle ilgilendiğini belirtmiştir. Motor gelişim bilişsel gelişimin görsel bir belirtisi olarak değerlendirilmekte ve hareketin sosyal-duygusal gelişim üzerindeki etkileri önemli görülmektedir. Çocuğun günlük aktivitelerindeki hareket modelleri iki büyük kategoride toplanırlar (Sevimay-Özer ve Özer, 2000, s. 180-183).

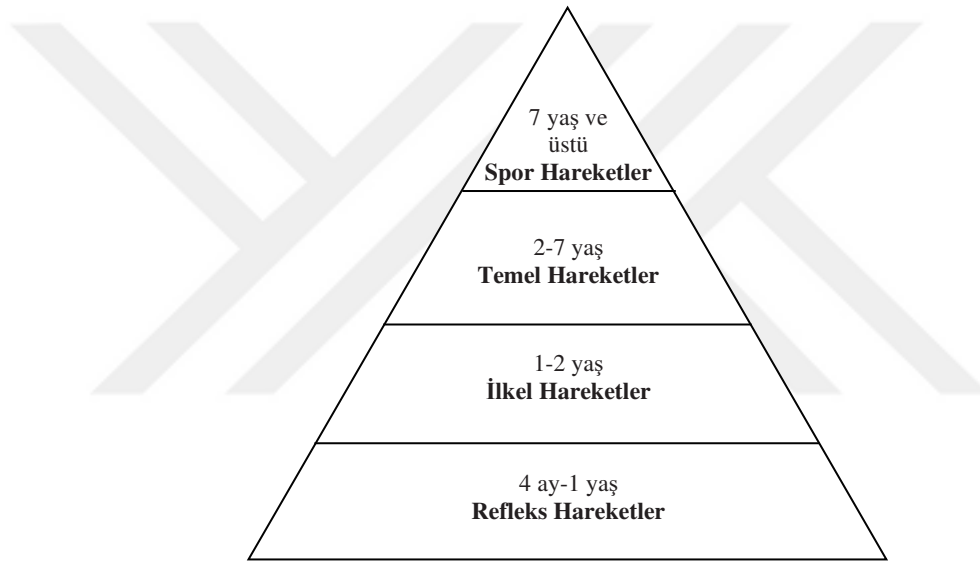
- 1) Büyük kas hareketleri, (bedeni kullanma)
- 2) Küçük kas hareketleri (obje kullanma)

Psikomotor gelişimin büyük ve küçük kas gelişimi şeklinde incelenmesi Bilir'e (1994) göre, pek çok gelişimci tarafından kabul edilmiştir. Büyük kas hareketleri baş, gövde, kol ve bacak hareketlerini kapsar. Kaba motor beceriler olarak da adlandırılan *büyük kas hareketleri*, geniş kasların kullanımını içerir (Sevimay-Özer ve Özer, 2000, s. 180).

Küçük kas hareketlerinde ise; aynı zamanda ince devinimsel beceriler olarak adlandırılabilir. Eli ve ayağı kullanma becerileri ile nesne becerilerini kapsar. Tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme gibi beceriler örnek olarak gösterilebilir. İnsan gelişimi, sürekli olmakla beraber bu sürekliliğin hızı her yaşta aynı değildir (Forssberg, 1985, s. 485'den akt. Yalçın, 2010, s. 80). 2-6 yaşları arası süreç, bir başka deyişle, çocuğun yürümeye başlamasından sonrasındaki dönem, motor gelişimin yoğun olduğu bir evredir. Büyümesi ve gelişmesi ilerleyen çocuk, bedeninin çeşitli kısımlarını kullanarak ve bunlar arasında koordinasyon sağlayarak yeni ve daha karmaşık beceriler kazanır (Yavuzer, 2004, s. 89). Çocuğun psikomotor gelişimi sinir sisteminin olgunlaşmasına bağlıdır. Sinir sisteminin olgunlaşması daha çok kalıtsal etkenlerle ilgili bir durum olduğundan sadece çevresel etkenlerle bunun sağlanması mümkün olmayabilir. Organik olarak olgunlaşmamış bir çocuğun, bir hareketini beceriye dönüştürmesi için yapılacak çalışmalar etkili olmaz (Topkaya, 2004, s. 23). Çocuk 3-4 yaşlarında, yürümeye parmak uçlarında başladığı gibi, normal yürümede adımları 2 yaşa oranla daha uzundur. Geriye doğru yürümeyi de kolaylıkla başarır, ani duruş ve dönüşleri becerebildiğinden koşmadaki başarısı daha çok artış gösterir. Merdiven çıkma, tırmanma becerisinde de artışlar görülebilir.

4-5 yaşlarında çocuk, uzun adımlarla ve ayağını yetişkinler gibi basarak yürür. 3 yaşa oranla beden kısımlarının hareketleri çok daha düzgün ve uyumludur. Enerjik olan 4 yaş çocuğu tırmanma, sıçrama, atlama, bisikletin pedallarını hızla çevirme ve takla atma gibi tüm bedensel etkinlikleri sever (Yavuzer, 2004, s. 89). Kız ve erkek çocukların motor performans farklılığı, sosyal ve kültürel nedenlerden ileri gelmekte olup, her iki cinsteki çocuklara tüm aktivitelere katılım ve eğitimde eşit koşullar sağlandığında ergenlik kadar cinsiyet farklılığı meydana gelmemektedir. Kız çocukları dünyaya geldiklerinde, erkek çocuklarından daha olgun düzeydedirler. Doğumdan sonra 12-13 yaşına kadar daha hızlı büyür ve olgunlaşırlar.

Bu durum sonucunda kız çocukları denge yeteneğinde, erkek çocuklarından daha başarılı olmalarını sağlar (Dencla, 1984, s. 49; Ünal, 2007, s. 54). Farklı yaşlardaki çocukların beceri kazanma yetenekleri ve performansları da farklıdır. Okul hayatındaki alışkanlıklarla olgunluk düzeyi desteklenir. Küçük yaşlarda verilen eğitim motor gelişim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Webster, 1998, s. 76). Gallahue (1982), motor gelişimini çocuk dönemi ile sınırlayarak incelemiş ve kuramını piramit modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre her bir motor gelişim dönemi, bir diğerinin üzerine kurulur.

Şekil 1. Gallahue (1982)'nin piramit modeli (Akt. Yalçın, 2010, s. 94).

Okul öncesi dönemi çocukları yukarıdaki piramidin temel hareketler bölümünün içerisinde yer almaktadır. Psikomotor gelişimde, ilk çocukluk yıllarını içerisinde barındıran temel hareketler dönemi (2-7 Yaş) yaşamın 2. yılından başlayarak 7. yılına kadar geçen süre temel becerileri kazandığı dönemdir. Bu dönemde çocuk önce kendi bedeninin hareket becerisini anlamak ve bunu denemek için çaba gösterir (Yalçın, 2010, s. 101). Bu dönem çocuklarının yürüyüşleri düzgün ve ritmik hale gelir. Koşma ile başlayıp, zıplayarak, sonrasında 3-6 yaşları arasında atlayarak, uçarcasına koşarak buldukları yerden

ayrılmalarına yetecek kadar güvenli hale ulaşırlar. En sonunda da üst ve alt beden becerileri daha etkili etkinlikler içinde birleşir (Haywood ve Getchell, 2005).

Çocuğun olgunlaşmasında iyi bir öğretim verilmesi, cesaretlendirilmesinin (motivasyon) ve alıştırma olanağı yaratılmasının önemi büyüktür (Dencla, 1984, s. 50). Bu süreç boyunca çocuk bazı psikomotor yetenekler kazanır. Araştırmamızın çalışma grubunun yaş düzeyi dikkate alınarak, çocukların bu dönemlerdeki temel motor yeteneklerine ilişkin Yalçın'ın (2010, s. 102) tablolaştırdığı gelişim özellikler, Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1

Temel Hareket Döneminde Kazanılan Motor Yetenekler

Temel Hareketler Döneminde Kazanılan Motor Yetenekler	
4-5 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
Koşarken kendiliğinden dönebilir.	İsmi yazabilir.
Çizgi üzerinde yürürken dengesi sağlayabilir.	Boncuk dizebilir.
Küçük bir topu yakalayabilir.	Dökmeden içecek koyabilir.
Yatay pozisyondayken direk doğrulabilir.	Kâğıt katlayabilir.
Bisiklet sürmeyi öğrenebilir.	Çizgilerin dışına çıkmadan boyayabilir.
Paten kaymayı öğrenebilir.	5 blokla köprü yapabilir.
	20 sn içerisinde 10 misketi şişeye koyabilir.
5-7 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
	Harfleri bakarak yazabilir.
Kompleks hareketleri yapabilir.	Kare, üçgen, daire çizebilir.
Rekabet içeren spor oyunları yapabilir.	Hamurdan şekil yapabilir.
İp atlarken dönebilir.	Kâğıt katlayarak şekil yapar (origami)
Gördüğü hareketleri taklit edebilir.	5mm fark ile çizilmiş fareyi kâğıttan kesebilir.
	18sn içerisinde 10 misketi şişeye koyabilir.

Tablodaki gelişim özellikleri dikkate alındığında, bu yaş çocuklarının resim yapma temel becerilerinin önemli ölçüde geliştiği (kas gelişim, ..., araç-gereç kullanma) anlaşılmaktadır. Aynı zamanda bu dönem çocuklarının psikomotor gelişimleri, düzenli ve sağlıklı beslenme, yaşam şartları ve giyinme gibi faktörler ile de yakından ilişkilidir. Bu

nedenle içinde buldukları olumsuz çevre koşulları da çocukların psikomotor gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca bu olumsuzluklar çocukların sadece psikomotor gelişimlerini değil aynı zamanda sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimlerini de etkilemektedir. Bu yüzden çocuğun bütün gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için iyi çevre koşullarında yetişmelidir (Yalçın, 2012, s. 102).

Sosyal-duygusal gelişim. Sosyalleşme bireyin, toplumun sosyal değerlerini anlamasına; bu sosyal değerler doğrultusunda kendine uygun davranışlarla uymasına, bunları sürekli değiştirerek uygulamasına dayanır (Yalçın, 2010, s. 213). 2 yaşına başlamasıyla birlikte çocuklar, kendilerinden, benmerkezci, bağımlı kişiler olmaları yerine, bağımsız birer varlık olmalarının beklendiğini öğrenirler. Çocuklar, birtakım davranış türlerinin belirli ortamlarda uygulanması gerektiğini öğrenmeye başlarlar. Anne babanın da etkisiyle geliştirilen bu davranış türlerinin tümü “Sosyalleşme Olgusu” nun ilk aşamalarını oluşturur (Yavuzer, 2004, s. 97-105). Çocuğun okul öncesi dönemde sosyal yönden gelişimi daha sonraki sosyal davranışlarına temel oluşturacaktır. Aileler bebeğin bir başka insanla ilişki kurmasındaki ilk gelişmeye basamak hazırlar ve çocuğun aile ile kuracağı ilişki, ömrü boyunca kuracağı insan ilişkilerinin temellerini oluşturur (Dodson, 1997, s. 19). Sosyal gelişme ömür boyu devam eden bir süreçtir ve okul öncesi eğitim kurumunda geçirilen süre arttıkça çocuklarda gözlemlenen paylaşma, işbirliği yapma, arkadaşlarıyla birlikte oynama gibi olumlu sosyal davranışların sıklığı da artmaktadır (Erden ve Akman, 1997, s. 46).

Bu dönemde çocuklar ebeveynlerine bağlanırlar (Aydın, 1999, s.48). Alan yazındaki birçok çalışma dikkate alındığında, erkek çocukta anneye karşı, kız çocukta ise babaya karşı bir yakınlık olduğu ifade edilmektedir. Anne ve babanın yan yana oturmasına izin vermezler. Anne ve baba arasına girmek isterler ve aileler çocuklarının bu tür eğilimlerinin normal bir gelişim olduğunu düşünerek çocukları cezalandırma gibi sert tutumlara

yönelmemelidirler. Can'a (2002, s. 48) göre, bu karmaşık durumların çözümlenmesi için her iki cinsin kendi cinsindeki ebeveynlerle bir özdeşim kurması gereklidir.

Bu dönemde uygulanan baskıcı tutumlar, yetişkinlik hayatında saldırganlık, hoşnut olmama, yıkıcı davranışlar gibi sorunlara neden olabilmektedir (Aydın, 1999, s. 49). Çocukların olumlu ilişkiler kurabilmeleri, içerisinde bulunduğu toplumun bir üyesi olduğunu kavrayarak aktif, katılımcı ve yaratıcı bir kişilik yapısı kazanması için öncelikle sosyal gelişim yönünden dikkatlice planlanmış etkinliklere ihtiyaç vardır (Güçlü, 1986, s. 26, Özgürlük, 2006, s. 18). Ebeveynleri tarafından girişkenlikleri desteklendiğinde çocuğun kendine ilişkin yargıları ve bu yargılara dayalı duyguları olumlu yönde gelişir (Berk, 2013, s. 471). Girişimciliğin başka bir boyutu çocuğun akranlarıyla etkileşime girmesidir. Erikson'a göre; sosyal çevre içerisinde yer alan anne-baba, öğretmenler ve arkadaşlar çocuğun sosyal gelişimi ve çocukların girişimci davranışlarının çevresi tarafından desteklenmesi hayatında önemli yer taşır (Tok, 2016, s. 121; Yalçın, 2010, s. 219). Anaokuluna giden çocuklar, arkadaşlarıyla çok fazla ilişki kuracaklarından dolayı, sosyal faaliyetleri aile ve komşu düzeyinde sınırlı olan çocuklara oranla daha iyi toplumsal uyum sağlarlar. Çevresiyle daha çok etkileşim içerisinde olan 3-4 yaşlarındaki çocuklar duygularını gözlemlene fırsatı bulurlar. Çocuklar kendilerine yönelik algıları içerisinde onların algılarını iyileştiren ve onlara zarar veren duygulardır. Örneğin; kazandığı bir oyun sonrasında çok mutlu olması, gururlanması veya başarısızlığı sonucunda kendinden utanması gibi.

Çocukların sosyal yetkinliği, onların akranları ile etkileşimlerinde sosyal becerilerini uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri, sosyal durumlarda uygun davranışta bulunmak için daha kapsamlı kategorideki bireysel yeteneklerini gösterebilmeleridir (Alisinanoğlu ve Özbey, 2011, s. 42). Sağlıklı sosyal gelişme gösteren çocuklar çevreye uyma konusunda büyük başarı gösterirken, sosyal becerileri gelişmeyen bireyler de ise toplumdan uzaklaşarak

sosyal yönden başarısız olabilmektedirler. Çocukların özellikle okul öncesi dönemde sosyal gelişimine ağırlık verilerek onların ileriki yıllarda daha başarılı olması sağlanabilmelidir (Özdenk, 2007, s. 29). Çocuğun fiziksel etkinliklere katılmasında bu etkinliklerin sosyal bir ortam içinde gerçekleştiriliyor olması nedeniyle paylaşma, işbirliği, kurallara uyma, başkalarının haklarına saygı gösterme, kendi haklarını savunma, iletişim becerilerini geliştirme gibi katkıları nedeni ile sosyal gelişimde iç içe olduğu unutulmamalıdır. Gelişimsel bir temele sahip olan arkadaş ilişkisi ve oyun davranışı, bireyin sosyal etkileşim düzeyini yansıtır (Gallahue, 1982'den akt. Özdenk, 2007, s. 29). Aynı şekilde sağlıklı gelişim, çocuğun temel güvensizlik, utangaçlık ve diğer negatif duygularının dinamik karşılığı ile uygun bir denge halinde güçlü bir güven duygusu elde etmesiyle oluşan bir çatışmanın sonucudur (Özgürlük, 2006, s. 16). Erikson, psiko-sosyal gelişim kuramını sekiz kritik dönemde toplamıştır. Her döneminde kendisine özgü bir karmaşası bulunduğundan söz eden Erikson'a göre gelişim dönemlerindeki geçirilen karmaşa (Akt. Yalçın, 2010, s. 220). Tablo 2' de verilmiştir:

Tablo 2

Erikson'a Göre Gelişim Dönemlerinde Geçirilen Karmaşa

Karmaşanın Oluştugu Gelişim Dönemi	Karmaşanın Özellikleri
0-1 Yaş	Temel güvene karşı güvensizlik
2-3 yaş	Özerkliğe karşı kuşku ve utanç
3-6 yaş	Girişimciliğe karşı suçluluk
7-11 yaş	Çalışma ve başarılı olmaya karşı
Ergenlik dönemi	aşağılık duygusu
İlk yetişkinlik dönemi	Kimliğe karşı kimlik bocalaması
Olgunluk	Yakınlığa karşı uzaklık
	Üretkenliğe karşı durgunluk
	Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk

Erikson, çocuğun sağlıklı bir gelişim göstermesi için tablo 2'deki belirtmiş olduğu her bir aşamanın başarılı olarak atlatılması, kendisinden sonra gelen aşama için olumlu bir zemin

hazırlamakta olduğundan söz edilmektedir. Eğer bir önceki aşamadaki kriz tam olarak çözülemediyse çocuk, o döneme takılıp kalır ve bu durum ise çocuğun gelişimindeki diğer evrelerinde çözülmeye kadar sorun yaratır. Çocuğun diğer gelişimlerdeki sorunlar, sosyal gelişimini de etkiler. Buna dayanarak gelişimin bir bütün olduğunu söyleyebiliriz (Yalçın, 2010, s. 220).

Dil Gelişimi. Konuşmaya başlamadan önce birçok çocuk, sözel olmayan becerileri kazanır. Kazanılan beceriler; seslerden veya göstermek, uzanmak veya bir şeyi itmek gibi hareketlerden oluşmaktadır. Diğer kişileri dinlemenin ve onlara yönelmenin de, konuşma öncesi dil eğitiminin bir parçası olduğu görülmüştür. Onları karşılıklı konuşmaya hazırlamak, sıra almak, sırasını beklemek bunlardandır, daha önemlisi, konuşmaya başlamadan önce konuşmanın, amaçlarını ve geniş alana yayılan sosyal, duygusal ve pratik ihtiyaçlarına yaradığını öğrenir (Yalçın, 2010, s. 159). Gerçek sözlü iletişim, anlamlı sözcükleri cümle haline getirebilme ve başkalarının söylediklerini anlayabilme yeteneğidir. Buradaki başlıca ilkeler şunlardır;

- 1) Diğerlerinin dilini anlamak,
- 2) Kelimeleri telaffuz etmek,
- 3) Sözcük dağarcığı inşa etmek,
- 4) Sözcükleri cümle içine yerleştirebilmek,

Çocuk okula gitmeden önce dinlediği öyküyü anlayabilecek, basit ve karmaşık sözcükleri ayırt edebilecek kadar anlayışa sahip olmalıdır. Günümüzde radyo televizyon, çocukların anlayışlarının gelişmesine oldukça yardımcı etkenlerdir (Yavuzer, 2004, s. 90).

Dil gelişimi ve bilişsel beceriler, çocuğun çevresi ile etkileşiminden çıkardığı sonuçlarla gelişir. Çevre ile etkileşime girmenin, dil gelişimi üzerinde, özellikle çocuğun

nesneleri somut sözcüklerle ve etkinliklerle birleştirmesi için bir çatı oluşturması üzerinde büyük etkisi vardır (Yalçın, 2010, s. 162). Bu etki, genellikle çocukların dil gelişimlerin gelişiminde ilk olarak aile ortamında başlar. Daha sonra çocuğun çevresi ile birlikte şekillenir. Çocuğun çevresi; onu doğumundan itibaren içine alan, ona hitaben konuşmalar yapan, bazı temel sorular soran ve yine yanıtlarını kendilerinin verdiği ortamdır. Erken çocukluk döneminde çocuğun ifadelerindeki çarpıklığı veya eksikliği ancak onun kendi deneyimlerini ve ortamını bildiğimiz ölçüde değerlendirebiliriz. Diğer bir deyişle, ancak hangi bağlamda o sözcüğü kullandığını anlayabilirsek onunla iletişim kurmamız daha kolay olur. Örneğin, çocuğun “anne” ve “süt” sözcüklerini birlikte kullanmasının bize açık bir bilgi verebilmesi için çocukla o anda, orada olmamız gerekmektedir. Aksi durumda bir iletişimsizlik doğacaktır. Çocuk ise bu durumdan olumsuz etkilenecektir. Bu gibi basit görünen durumun buyarlılık ile ele aldığımızda çocuğa neler kazandırılabilceği üzerinde durmak gerekir.

Bu dönemdeki çocukların kelime öğrenme kapasiteleri 2 yaşından 6 yaşına kadar hızlıdır. 2 yaşındaki konuşmalarda, birçok dil özelliği görülür. Soru, emir, olumsuzluk, isimlendirme, niteleme, çoğul v.b. ifadelendirmeler çocuk konuşmasında yer almaya başlar. Çocuklar öğrenilen yeni sözcüklerin onların kendi kavramlarıyla ilişkilendirilmesi olarak adlandırılan “hızlı haritalama” ile bu kadar hızlı öğrenirler (Berk, 2013, s. 422).

Okul öncesi dönemde anlam gelişi çoğunlukla sözcüğün ait olduğu kategorinin özellikleriyle ilişkili olan sözcüklerin anlamlarının gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Gönderenleri oldukça belirlenmiş sözcüklerin anlamlarını edinmenin yanı sıra çocuklar; insanlar, olaylar ve nesnelere arasında ilişkiyi kodlayan anlamları da öğrenirler. Bu ilişkileri veren bağlamsal anlam, cümle ve sözcük düzeyinde okul öncesi dönemde gelişirken çocukların anlamı dilsel olan ve olmayan bağlamdan nasıl çıkarım yapabileceğini, dilsel biçimleri bağlama, birleştirmenin nasıl olacağını öğrenirler. Çocuklar, buldukları bağlamda

var olan nesne ve olayları tanımlamayı öğrenirler. İhtiyaçlarını ve isteklerini anlatmak için dili etkin kullanmayı öğrenip birçok soruya cevap verdikleri kadar soru sormayı da öğrenirler. Karşılıklı konuşmalarda sıra almaya, konuşma konusu açmaya, yeni ve ilişkili bilgi ile konuşmaya katkıda bulunmaya başlarlar. 3-4 yaşlarındaki çocuk şarkı söylemekten keyif alır. 3-4 yaşlarında konuşmalarını bir şey istemek, bir konu hakkında soru sormak, bir konu, durum anlatmak, hikâye oluşturmak gibi unsurları da basit bir şekilde ifade ederek geliştirirler. Dili aynı zamanda hayal dünyalarını da dâhil ederek oyunda kullanırlar. Üç yaşlarından sonra ortaya çıkan kekemelik ise genellikle anlamadaki zenginliğe karşın ifade etmedeki sınırlılıktan kaynaklanan ve geçici olarak nitelendirilen bir sorundur. Dört yaşlarında “ne, nerede, niçin, nasıl” gibi sorular sorar ve kendisine yapılan açıklamaları ilgi ile dinler (Oktay, 1999). Sorulara doğru ve gereksiz ayrıntılara inmeden cevap vermek, çocuğun dil gelişimini destekleyici bir davranıştır.

Çocuklar beş yaşlarına geldiklerinde düşüncelerini ve duygularını açıkça ifade edebildiği, ses tonundaki vurguları doğru kullanabildiği bir dil kazanmış olur. Okul öncesi dönemdeki çocuklar, daha sosyalleşmiş bir dil kullanırlar ve bunu dinleyen kişinin bakış açısına ve yetilerine uydurmaya çalışırlar. Okul öncesi yıllarda dil kullanımının gelişimi, çocukları daha sonraki yıllara ve evrelere hazırlar (Yalçın, 2010, s. 163). Buna göre çocukların esnek bir iletişim sistemi içerisinde birleştikleri dört alt sistem bulunmaktadır;

- 1) Konuşma seslerinin yapı ve ardışıklıklarını yöneten kurallarla ilgili sesbilgisi (phonology);
- 2) Altta yatan kavramların sözcüklerde dışa vurulmasıyla ilgili anlambilgisi (semantics);
- 3) Sözcüklerin tümceler halinde düzenleme kuralları ile ilgili sözdizimi(syntax), sözcüklerin anlamalarını değiştiren sözcük yapısı bilgisinden (morphology) oluşan dilbilgisi (gramer);

4) Uygun ve etkili konuşma kurallarıyla ilgili kullanma bilgisi.

Çocuklardaki dil gelişimini tablolaştıran Berk'in (2013, s. 465) tablosu, araştırmamızın çalışma grubunun yaş düzeyi dikkate alınarak sınırlandırdığımız dil gelişimi özellikleri, Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3

Kilometre Taşları Dil Gelişimi

Kilometre Taşları Dil Gelişimi				
Yaş	Sesbilgisi	Anlambilgisi	Dilbilgisi	Kullanımlar
6- 10 yaş	Sesbilgisel farkındalık bütün fonemleri kapsayacak biçimde genişler. Anlamda ince farklılıklara işaret eden hece vurgu örüntülerini kavrar.	Okula girişte yaklaşık 10 000 sözcüklük bir sözcük bilgisi vardır. Sözcüklerin anlamını tanımları temelinde anlar. Mizah ve eğretilmelerde işaret edildiği gibi, sözcüklerin çoklu anlamlarını anlar.	Edilgen tümce yapısı ve geniş zaman tümcecikleri gibi karmaşık dilbilgisel yapıları saflaştırır.	Gölgeleme gibi, ileri konuşma stratejilerini kullanır. Sözcüklerin arkasındaki gerçek niyete ilişkin anlayışı saflaştırmayı sürdürür. Telefonda olduğu gibi, baskılı durumlarda açık bir biçimde iletişim kurar. Yönlendirici bilgi ve değerlendirmeler açısından zengin klasik anlatımlar üretir.

Tablo 3'de belirtildiği üzere, dil kazanım sürecinde bazı bireysel farklılıklara rastlanabilir. Her çocuk aynı yaş grubunda aynı gelişimi göstermeyebilir. Seviç'e (2003) dil ile zekâ arasında oldukça yüksek bir ilişki vardır. Zekâ geriliklerinde, dil gelişiminde gecikme görülmesi ile birlikte, dil gelişimindeki her gecikme de zekâ geriliğinin bir göstergesi olarak değerlendirilmemelidir. Bu nedenle dil gelişiminin desteklenmesi çok önemlidir. Çocuğun

sağlam bir dil yapısına sahip olabilmesi için onunla iletişimimiz esnasında konuşmalarınızın çocuk gibi olması yerine, kelime ve cümlelerimizi dilin kurallarına uygun olarak kullanmak çocuğun dil gelişimine önemli ölçüde katkı sağlayacağı belirtilmektedir (Karakuş, 1997, s. 375).

Sanatsal gelişim. Sanatsal gelişim, çocuğun büyüme ve gelişmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Resim, çocukların kendilerini ifade edebildiği en önemli yollardan birisidir (Malchiodi, 2013). Çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, zekâ, sosyal vb. gelişimlerine paralel olarak, sanatsal etkinliklerinde (çizme, boyama, yapma) belirgin bir biçimde bir değişim (gelişim) olduğu fark edilir. Bu değişimin ilk sinyalleri, çocuğun çizici ya da boyayıcı malzemeyi ile eline aldığı ve bunlarla ilk uygulamaya başladığı andan itibaren görülmeye başlanır (Yolcu, 2018).

Çocukların resimlerinde ilerleyen zamanlara bakıldığında resimlerin bir gelişme süreci izlediğine dikkat çekilir. Bu gelişmelerin öğrenme ile bir ilgisi olmadığı gibi, organizmanın doğal süreci ve çocuğun doğal büyümesine koşut olarak kendiliğinden gelişim gösterir. Bu durum çocuk resimlerini bir kat daha değerli kılmaktadır. Çocuk çevresi ile doğrudan kazandığı deneyimleri görsel anlamda bir sanat biçimine dönüştürdüğünde, yaratıcı anlamda da gelişir (Britsch, 1926'dan akt. Kırioğlu, 2005, s. 55). Gelişen yaratıcılığıyla beraber, çocuk çevreyle olan bütün yaşantılarını resimlerinde dile getirir. Kendi kendini anlatma, içeriden dışarıya doğru gelişen, dışarıdan etki olmadan geliştiğinde ise yaratıcılığın çocuk için en özgün örneğini veren bir olgudur (Lowenfeld, 1965'den akt. Kırioğlu, 2005, s. 55). Çocuklar sözcüklerle anlatamayacakları birçok şeyi sanat yoluyla anlatabilirler (Arkut, 2001, s. 232). Çocuklar duygularını aktarma yolu olarak resmi seçerler ve resimlerinde, içerisinde bulunduğu çevrede gerçekleşen olaylar hakkında duygu, düşünce ve hislerini ifade edebilirler.

Sanat, çocuklara sorunların birçok şekilde çözülebileceğini öğretmektedir. Bu nedenle resim yapmak çocuğun zihinsel, sosyal, duygusal ve estetik alanlarda gelişimine yardımcı olan ve aynı zamanda başlı başına bir öğrenme yaşantısı sunan bir etkinliktir (Yavuzer, 1995, s. 31). Karalamalardan başlayarak simgesel anlatıma doğru gelişen çocuk resimleri, görme, algılama, imge elde etme, depolama, hatırlama, düşünme, çağrışım gibi bir dizi ussal işletim ürünüdür. Bu gelişme süreci içerisinde kavram bu bir dizi işlemde sonra ortaya çıkar (Vigostsky, 1966'dan akt. Kırıçoğlu, 2005, s. 61). Yavuzer'e (1992, s. 24) göre, zaman zaman duran daha sonra yerini bir sonraki aşamaya, döneme bırakan bu sanatsal gelişimde, her çocuğun bulunduğu bir sanat evresinden diğer sanat evresine aynı zamanda ulaşması söz konusu değildir. Böyle bir farklılığın birçok nedeni olabilir (kalıtım ve çevre gibi). Fakat yine de, üstün veya geri zekâlı çocuklar dışında, aynı yaşlardaki çocukların çok küçük farklılıklarla ortak özellikler gösterdiklerini söyleyebiliriz.

Çocuklarda duyulan kavrama doğru gelişme, öğrenme süreci içinde kavram öncesi aşamalardan, somut düşünmeye doğru gerçekleşir. Soyutlama ve kavram çocukta erken yaşlarda edinilmez. Bu sebeple onların resimlerini soyut ve kavramsal saymak doğru olmaz. Çocuklar kavramda karar fakat algısal kavramda denilen doğrudan duyulara dayalı imgesel düşünme ürünüdür. Bildikleri ve öğrenebildikleri kadarıyla imgelerine bağlı algısal bir genellemedir, soyutlama değildir. Çocuklarda nesnelere özellikleri, niteliklerin kavranması öğrenmeyle gelişim gösterir (Kırıçoğlu, 2005, s. 63). Çocukların yaptıkları resimler, onların iç dünyalarını yansıtan, anlatan bir ayna görevi görmektedir. 1800'lerin sonlarında ve yirminci yüzyılın başlarında çocukların anlatmak istediklerini resim yoluyla anlatımlarına karşı ilgi duyan araştırmacılar resim yapma gelişimlerinde gözlemlenen evreleri tanımlamaya başladılar (Malchiodi, 2013). Çocukların sanatsal gelişim aşamaları farklı kategoriler altında toplanabilmektedir. Yolcu'nun (2018, s.130) aktarımına göre, bu aşamalar kimi kaynaklarda

(Gençaydın, 1987) üç; kimilerinde (Türkdoğan, 1981; Yolcu, 1988) sekiz; kimilerinde (Yavuzer, 1992) beş ve altı dönem (Kehnemuyi, 1993) dönem altında ele almıştır.

1921 gibi erken bir tarihte Burt, çocuk resimlerini birkaç belirgin evrede sınıflandırmıştır. Çocukların iki ile üç yaşları arasında karalamalar yapmaya başladığını, dört yaşından itibaren tek çizgilerin ortaya çıktığını ve bunun insan ve hayvanları temsil edecek olan basit biçimlerin yaratılmasına hazırlık oluşturulduğunu gözlemledi. Beş altı yaşlarından itibaren çocukların çevrelerinde gördükleri şeyleri temsil eden şekiller çizmeyi becerebildiklerini ve yedi yaşından on bir yaşına kadar çocukların doğadaki uzamsal derinlik, hareket ve rengin bulunuşuyla gerçekçi olarak figürleri ve eşyaları artan bir yeterlilikle aktarabildiklerini saptadı (Malchiodi, 2013). Burt, çocukların kendi yeteneklerine güvenmedikleri ve başkaları tarafından onaylanmadıkları için resim yoluyla anlatma ilgisini bastırarak ergenlik öncesi dönemlerde resmi bir kenara attıklarını keşfetti. Bu düşüncelerden yola çıkılarak çocuk resimleri konusunda pek çok araştırmalar yapılmıştır. Çocuk resmine olan ilgi 1885-1920 yılları arasında yoğunlaşmıştır. Bu dönemde birçok ülkede çocuk resimlerinin farklı boyutlara göre değerlendiren araştırmalara rastlanmaktadır. Lowenfeld de bu araştırmacılarıdır (Yavuzer,2017, s. 22-23).

Lowenfeld, görsel sanatlar eğitiminin amacının sanatsal yeteneğin çocuğun gelişiminin doğal sürecinde ortaya çıkmasına dayandırır. Lowenfeld kuramında öğrencinin soru sorarak güdülenmesi gerekirken öğretmenin bu yolda kendi fikirlerini empoze etmeden güdüleyici olması gerektiğini savunur. Lowenfeld, kendi sanat etkinlikleri yoluyla kişilik uyumu kuramı ve yaratıcılığın gelişimine önem vermiştir; fiziksel, toplumsal, yaratıcı ve zihinsel alanlar gibi kişilik alanlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Çocukların araştırmacı ve yaratıcı

olmaları için, çocuğun sanat üretimi etkinliklerine önem verilmiştir (Lowenfed, 1971'den akt. Aksöz, 2010, s. 12).

Lowenfed'e göre çocukların resimde fark edilen büyümesi, düşüncelerin düzenlenmesi ve bilişsel yeteneklerin gelişmesine benzer. Bu bağlamda resimle anlatımlar motor beceriler, algılama, dil, sembol oluşumu, duygusal farkındalık, uzamsal oryantasyon gibi çeşitli alanlarda ortaya çıkan yeteneklerinin göstergesidir (Malchiodi, 2013). Çocuklar ilk karalamalarının her döneminde belirli çizgisel grafiksel özellikler göstererek gelişir. (Aksöz, 2010, s. 12). Kâğıda yapılan ilk işaret ve çizgi, giderek birer sanat evresine dönüşerek ergenlik dönemine kadar gelişimini sürdürür (Yavuzer, 2003, s. 74). Sanatsal gelişim çocuğun öğrenmesine yardımcı olduğu gibi yaratıcı düşünmesine pratik özgün çıkarımlarda bulunmasına da yardımcı olur. Bu nedenle çocukların duyu elemanlarının gelişimi çok önemlidir (Aksöz, 2010, s. 10). Çocuklarda ki sanatsal gelişim; onların bedensel, zihinsel gelişimine paralel olarak gelişim ve değişim göstermektedir (Yavuzer, 2003, s. 74). Bu gelişimde de sanat araç olarak görülür ve çocuğun kendisini düzgün ifade etmesinde bir araçtır (Aksöz, 2010, s. 13).

Lowenfeld, sanat yoluyla bireyin kendisini ifade etmesinin, sağlıklı duygusal gelişme açısından temel önemi olduğuna inanmıştır ve gelişim dönemleri konusunda en sistematik, aynı zamanda geçmişten günümüze en çok kabul gören yaklaşım Lowenfeld'in çocuklar üzerinde yaptığı çalışmadır (Kırışoğlu, 2002'den akt. Aydın, 2017,s. 2216). Lowenfeld'in çocukların sanatsal anlatımları üzerine kapsamlı çalışması *Creative and Mental Growth*' tur. Özgün çalışması daha sonra güncelleştirildi ve ölümünden sonra gözden geçirilmiş baskılarında bazı kısımları çıkarıldı (Lowenfeld & Brittain 1982'den akt. Malchiodi, 2013). Bunun üzerine gelişim dönemleri düşüncesini destekleyen Lowenfeld'in resmin gelişimini beş döneme ayırdığını belirtmişlerdir (Stratford ve Au, 1988, s. 36-52).

Bu dönemler:

- 1) Karalama Dönemi 2-4 Yaş (Scribbling)
- 2) Şema Öncesi Dönem 4-7 Yaş (Preschematic)
- 3) Şematik Dönem 7-9 Yaş (Schematic)
- 4) Akılcı Gerçekçi Dönem 9-12 Yaş (Realism)
- 5) Doğal Gerçekçi Dönem 12-15 Yaş (Pseudo-Naturalistic)' dir.

Araştırmanın kapsamı gereği, yukarıda belirtilen dönemlerden; karalama dönemi 2-4 yaş (Scribbling) ve şema öncesi dönemine 4-7 yaş (Preschematic) değinilmiştir.

Karalama dönemi (Scribbling). Bu ilk evre yaklaşık olarak 18 aylıktan itibaren kas ve kemik yapılarının el verdiği ölçüde karalama 3 yaşa kadar çocuklukta görülür ve kâğıt üzerine (ya da, çocuğu gözlemleyen kimse olmadığında duvarlara, kitaplara ve diğer uygunsuz yüzeylere) ilk işaretler bu dönemde konur. Sanatsal gelişimin bu evresi bilişsel gelişimin duygusal motor döneminin son kısımları ile (Piaget, 1959; Piaget & İnhelder 1971'den akt. Malchiodi, 2013) ve bir dereceye kadar operasyon öncesi düşünmenin başlangıcı ile örtüşür.

Çocuk çevresinde gördüğü nesnelere ve o nesnelere ilişkin algısı olduğu halde simge yaratmada çok güçlük çeker. Bu durumda kassal güçsüzlüğün yanında, o aşamaya kadar çocuğun yarattığı çizgilerin kendisine yeterli görünmesinin de payı vardır. Conrad; “Çocukların yarattıklarında kullandıkları simgeler, onların gördükleri, işittikleri, tattıkları, bildikleri, dokundukları, düşündükleri ve hakkında konuştukları şeyler için benimsedikleri işaretlerdir” der (Conrad, 1964'ten akt. Kırıçoğlu, 2005, s. 79). Yolcu'ya (2009) göre; bu aşamadaki çocuklar, taklit, bellek ve düşünceyi kullanmaya başlayarak zamanla çevresinde olup bitenlerin farkına varmaya başlar. “Piaget bilişsel gelişim kuramında doğumundan iki yaşına kadar olan dönemi devim-duyusal dönem” diye adlandırır. Bu dönemde çocuklar;

taklit, bellek ve düşünceyi kullanmayı öğrenir; zamanla refleks düzeyindeki davranışlardan istemli davranış düzeyine geçişi sağlar.

Çocuğun bilişsel ve psikomotor gelişimi sonunda el göz koordinasyonu ilk düzensiz çizgileri meydana gelir. Bu dönemde henüz gözlerin ve ellerin birbirine tam olarak uyum sağlayamadığı, çizimlerin herhangi özel bir nesneye veya fikre yönelmediği, çizimin çocuk tarafından tanımlanmadığı bir dönemdir. Bu dönem kassal eşgüdümün geliştiği, çocukların el ve göz etkinliklerini uyumlu hale getirmeye çalıştığı bir zamandır (Collado, 1999'dan akt. Aydın, 2017, s. 2225). Çocukların görsel dili kullanmaları bakımından en önemli araştırmalara imza atanlardan birisi de Rhoda Kollegg'dur. Binlerce çocuk resmi üzerinde incelemeler yapan Kollegg, çocuğun karalama dönemini üç alt döneme ayırmaktadır (Yolcu, 2018):

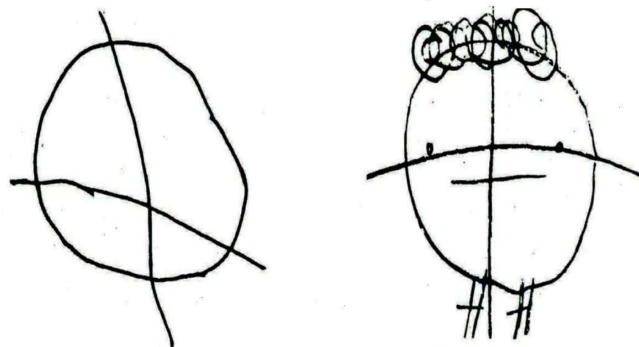
- 1) Anlamsız, basit karalamalar dönemi, (Basic Scribbles) (2 Yaş)
- 2) Belirgin şekiller dönemi, (Placement Patterns) (2-3 Yaş)
- 3) Anlamlı şekiller dönemi (Diagrams) (3-4 Yaş)

Kollegg'un 1967'de çocuk resimlerine dayalı olarak yaptığı araştırmaların en önemlilerinden birisi *Analyzing Children's Art* adlı kitabında yer alan binlerce çocuk resimlerinin incelenmesi ile elde edilen çalışmalar ve sonuçlarını sistemleştirmiştir (Striker, 2005'ten akt. Ayaydın, 2010, s. 190). Çocuk resimlerini sistemleştiren Kollegg'a göre; okul öncesi çocuğun çizgisel gelişimine en ilginç açıklamayı getirmiştir, çizgilerin doğal bir süreç içerisinde birbirinden etkilenecek geliştiğini söyler. Bu gelişmede çocuk bir düzen ve uyum aramaktadır (Kollegg, 1969'dan akt. Kırıçoğlu, 2002, s. 75). Kollegg'un (1955) incelemeleri sonucunda, ilk karalamalarından dairenin keşfine kadarki süreçte yirmi çeşitli temel karalama (Basic Scribbling) türünü oluşturmuştur. (Kırıçoğlu, 1991'den akt. Yolcu, 2009).

Karalama 1	.	Nokta
Karalama 2		Tek dikey çizgi
Karalama 3	—	Tek yatay çizgi
Karalama 4	— /	Tek çapraz çizgi
Karalama 5	(Tek kavisli çizgi
Karalama 6		Çok sayıda dikey çizgi
Karalama 7	————	Çok sayıda yatay çizgi
Karalama 8	— / — /	Çok sayıda çapraz çizgi
Karalama 9	— (Çok sayıda eğri çizgi
Karalama 10	— (Yarı bükülmüş açık çizgi
Karalama 11	— (Yarı bükülmüş kapalı çizgi
Karalama 12	— (Zik zak ya da dalgalı çizgi
Karalama 13	e	Tek çember çizgi
Karalama 14	eee	Çok sayıda çember çizgi
Karalama 15	— (Helezonik çizgi
Karalama 16	— (Üst üste çizgilerle dolgu çember
Karalama 17	— (Üst üste çizgilerle çember
Karalama 18	— (Açılmış dairesel çizgiler
Karalama 19	— (Tek kesişmeli çember
Karalama 20	— (Kusurlu çember

Şekil 2. Kollegg'un (1970) karalama örnekleri Akt. Artut, (2004), s. 228.

Kollegg'un bu karalamaları çocuk sanatının yapı taşlarıdır (Vural, 2009, s. 127). Bir buçuk iki yaşları arasındaki çocukların yaptıkları anlamsız çizgiler (karalamalardan) sonra, 2 yaşından itibaren birleşmeye, 4 yaşına kadarki dönemde çocuğun yaptığı düz çizgi karalamaları toplanma sürecine girer ve şema (işlem) öncesi dönemde giderek insan figürüne dönüşmeye başlar (Yolcu, 2009).

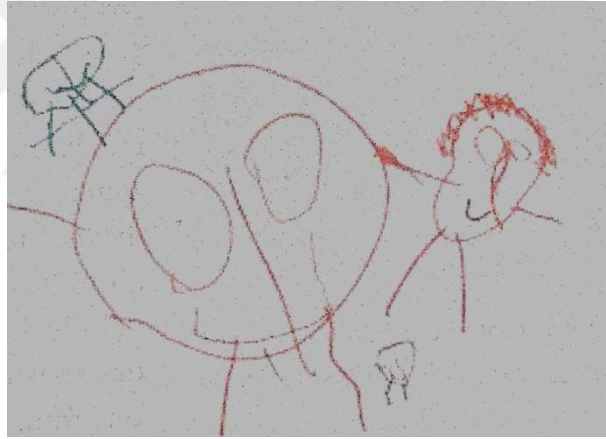
Şekil 3. Çocuk çizimlerinde mandala (sihirli daire), (Yavuzer, 2017, s. 29).

Kollegg'a göre, birleşen şekiller arasında en dikkate değer ve anlamlı olanı, zor başarılmış bir daire içine yerleştirilmiş artı ya da çarpı biçiminde olan iki çapraz çizgidir ki, buna “*mandala*” Sanskritçe’de; “*sihirli daire*” anlamına gelmektedir (Yavuzer, 1992, s. 29). Bu dönemde çocuklar mandalalardan yola çıkarak insan çizimi girişimine başlamaktadırlar (Striker, 2005, s. 245). Çocuk üç yaşlarında insan resmini yalnızca kafa olarak, başı ve gövdeyi anlatan bir daire ve bacakları gösteren iki çizgi ile insan figürünü çizmektedir. Kafadan bacaklar olarak da adlandırılan bu dönemde çok az ayrıntı bulunmaktadır (İlhan, 2003, s. 10).

Şema öncesi dönem (Preschematic). Bu dönem çocuğun (4-7 yaş) arasını kapsamaktadır. Şema öncesi evresinde çocuk, canlandırmak istediği obje ya da kavramla ilişki kurma kaygısını yaşamaya başlar. Bu ona büyük bir doyum sağlar (Yavuzer, 2017, s. 41). Gerçek dünyanın belirli özelliklerini resimlerine aktaran sembolleri kullanan çocukların gördüğü, tanıdığı şemaları ve nesnelere benzerlerini kullandığı malzemeler ile resimlerine aktardığı dönemdir (Kermer ve Şevinç 2003, s. 119-120). Şema öncesi dönemde ki çocukların çizimlerinde çocuğun kendi görüp resmine yansıttığı ile gerçek arasındaki gerçekliği fark edemediği görülmektedir (De Leo, 1996, s. 376). Daha önceki gelişim basamaklarındaki temel şekiller, çocuğa düşünce şeklinde duran imgeleri sunarken bu dönemdeki çocuklar ilk sembollerini şema öncesi dönemde çizmeye başlamaktadır. Bu dönemdeki çocuğun çizmiş olduğu semboller, bir insan, bir ağaç bir hayvan veya bir bitki ya da benzer bir sembol olabilmektedir (Mayesky, 2002, s. 544).

Bu dönemde, pek çok sayıda şematik imgeler geliştiren çocukta, bu ön-kavramsal düşünme döneminde, henüz “tümü” ve “bir kaçı” ayrımı yoktur. Okuldaki eğitim sırasında çocukta, görsel ve nesnel bağlantıların dışında gelişen, saf kavramlarla düşünme belirleme başlar. 5-6 yaşlarında çocuk kendi duygu ve düşüncelerini ortaya koyacak girişimlerde

bulunur. Kendi bedenini yeni tanımaya başlayan, ailesi ile yakın ilişkiler kuran bir çocuk olarak, resimlerinde en çok sevdiği insan figürüne yer verir (Yolcu, 2018). 4 yaş civarındaki çocuklar oldukça tanınabilen biçimler çizmeye başlarlar. Ancak 5 yaşları civarında insanlar, evler ya da ağaçlar tanınmaya başlanır, çocuk 6 yaşına geldiğinde biçimler ve şekiller konulu olmaya başlar. Yapılan resmin türünü belirleyebilecek türde öğeler ortaya çıkar (Yavuzer, 1992, s.41). Bu dönem işlem öncesi dönemin bir parçasıdır. Çocukta artık sembolik düşünme, bağlantıları görme, sınıflandırma ve sayıları anlama yeteneği yavaş yavaş artmaktadır. Çocuk artık kendisini bulunduğu çevrenin bir parçası olarak görmeye ve çevresindeki nesnelere, insanlarla özdeşim kurmaya başlar. Lowenfeld' e göre çocuk resim yapmaya, düşünme ve gerçek arasındaki ilişkileri keşfetmeye başlamıştır (Malchiodi, 1998, s. 121-123).

Şekil 4. Çocuğun çizimlerinde sembolik anlatımlar (Yolcu, 2018, s. 133).

Çocuk, çizmiş olduğu dairesel ve uzunlamasına çizgileri; büyüklüğüne ve küçüklüğüne bakmadan kâğıdın her yerine yerleştirir. Çocuklarda bu dönemlerinde algı ve dikkat eksikliğinden kaynaklanan resimlerinde bazı durumlar görülmektedir, bu durumlar çocukların yapmış oldukları resimlerdeki insan figürlerinde kocaman bir baş, başa bağlı olarak iki bacak ve yine baştan çıkan bir kol görülmektedir, çöp adam insan figürlerinde gövde bulunmamaktadır (Yolcu, 2018, s. 131). İlerleyen her yaşla; boyun, parmaklar, kulaklar ve gözbebekleri gibi özellikler eklenir. Çocuklar yaptıkları resimleri, açıklamak ve

göstermekten zevk alırlar. Özellikle de kişilik ve gelişimlerinin özelliklerini vurgulayan türdeki resimlerini açıklamak onlara heyecan verir (Yavuzer, 1992, s. 42-43).

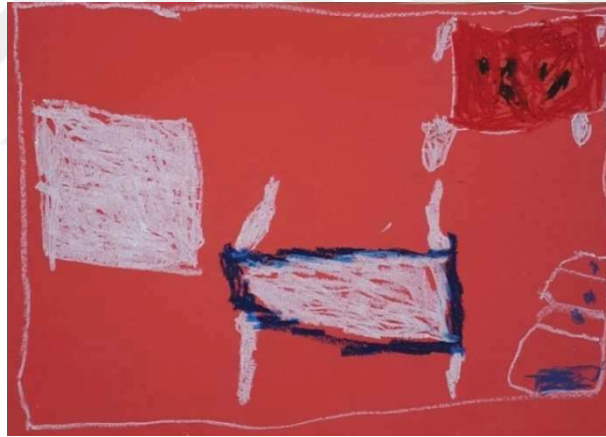
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Resimlerinin Özellikleri

Çocuklar gördükleri ve bildikleri şeyler hakkındaki düşünce ve duygularını sözcüklerle anlatmakta zorlanabilirler. Yolcu' ya göre; tüm çocuklar, çevresel ve kültürel koşulların ayrımları dışında tüm dünyada aynı özellikte resimler yaparlar. Bu onların çizgilerle, renklerle konuştukları ortak dilleridir (Yolcu, 2009, s. 126). Çocuklar sözcüklerle anlatamayacakları birçok şeyi resim yoluyla anlatabilirler. Başlangıçta bilinçsizce "karalamalar" olarak ortaya koydukları kendiliğinden oluşan bu çıkışlar zamanla anlamlı ifadeler kazanır. Anlam yüklü bu şekiller çocuğun dünyayı keşfine yönelik ilk bulgulardır. Resim için çocuk bir araç olmazken, resim çocuk için bir gelişim aracıdır (Artut, 2001, s. 345). Çocuklar resim malzemeleriyle belirli ölçütler çerçevesinde, ama tümüyle özgür çalışmalar yaptıkça, eleştirel düşünme ve sorun çözme yetisini kazanmaktadır. Sanat, çocuklara sorunların birçok şekilde çözülebileceğini öğretmektedir (Striker, 2005, s. 245).

Çocuk çizimleri yıllardır çocukla uğraşan bilim adamlarının dikkatini çekmiştir. Sanatçılar çocuk çizimlerinde memnun edici bir tazelik, çok yönlülük gibi çabuk kaybedilen saflık, bastırılan yaratıcılık ve uyumun egemenliğini bulmuşlar, çocuk hekimleri ise zihinsel fonksiyonları ölçmenin hızlı bir yöntemi olarak çocuk çizimlerini kullanmaya başlamışlardır (De Leo, 1996, s. 376). Çocukların çizdikleri resimler ile ilgilenen araştırmacıların 1800'lerden 20. Yüzyılın başlarına kadar çizimlerin gelişiminde gösterilen dönemlerin varlığını ortaya koyduklarını göstermektedir (Malchiodi, 1998, s. 252). Her yaşta doyurucu ve kişisel bir etkinlik olan sanat, dış dünyanın farkındalığı için bir tepki olmasına rağmen, yaşamın korkuları ve eğlenceleri olan duyguları açıklamanın da bir yoludur (Lowenfeld ve Brittain 1987, s. 481). Çocuklar biz yetişkinlerden çok farklı düşüncelere sahiptirler ve bu düşünlerini

farklı biçimlerde anlatırlar. Çocukların 2 yaşından başlayarak 7 yaşına kadar geçirdikleri dönem süresince bu özelliklerin görsel bir dile kavuşmasına neden olmuştur. Bu durum çocukların sözlü olarak ifade edemediklerini görsele dökmesinin kanıtıdır, yani çocukların görsel dilidir. Çoğu araştırmalara göre çocuk resimlerinin dünyanın her yerinde birçok yönleriyle ortak özellikleri bulunmaktadır. 2-12 yaş grubunu kapsayan bu ortak özellikler *düzleme, tamamlama-saydamlık ve boy hiyerarşisi* özelliğidir (Batı, 2012, s. 56).

a) Düzleme Özelliği: Düzleme özelliği çocuğun anlatmak istediklerini yüzeye uydurulması çabasıyla kaynaklanmaktadır. Yani üç boyutlu bir dünyanın iki boyutlu bir yüzeye yansıtılmasıdır. Perspektif bilgisinin ve çizme becerisinin eksiliğine ek olarak eşya ve olaylar hakkında bildiklerinin anlatılması kaygısı da vardır.

Örnek Resim 1. Düzleme özelliğine örnek bir resim.

Örnek Resim 1’de; çocuğun yapmış olduğu resimde yatağının dört ayağının görünür şekilde göstermesi, çocuğun yatağın üç boyutluluğunu anlatma kaygısından kaynaklanmaktadır. Çocuğun bu yaklaşımına çocuktaki perspektif bilgisinin eksikliği de eklendiğinde derinliği olmayan bir resimler meydana gelir.

Örnek Resim 2. 6 yaş çocuğunun düzleme özelliği.

Örnek Resim 2’de; çocuğun yapmış olduğu resimde, çocuk iki kişinin bir masada yemek yediğini resmetmek istediği için, masada bulunan insan figürlerinin karşıdan görüldüğü şekliyle çizer, bu şekilde çizmek için ya kâğıdını sürekli çevirir ya da kendisi kalkıp kâğıdın etrafında dönerek, insan figürlerinin yüzlerini görünür şekilde çizmeye çalışır. Ve bu şekilde figürleri; sağa, sola, yukarıya ve aşağıya doğru yerleştirir. Yolcu’nun (2018, s. 127) da bahsettiği gibi, çocukların birden çok bakış açısıyla resim yaptıkları düşünülürse, hem kuş bakışı hem de karşıdan bakışla resim yapıldığında, çoğunlukla bu özellikteki çizimlerle karşılaşılacaktır.

b) Tamamlama ve Saydımlık Özelliği: Çocuklar bir nesne ya da olayı onun ile ilgili başka nesne ya da olay ile birlikte düşünürler. Yani algıları tikel değil tümeldir (Yolcu, 2018, s. 127).

Örnek Resim 3. 6 yaş çocuğunun tamamlama özelliği.

Örnek Resim 3’de; çocuğun yapmış olduğu resimde, okul; içindeki öğrencileriyle, eşyalarıyla ve nesnelereyle, okul bahçesi; içerisinde bulunan öğrencileriyle, ağaçlarıyla, bir bütündür. Çocukların yapmış olduğu diğer resimlerde ise; masa ve sandalye dört ayağı ile park salıncağı, tahterevallisiyle bir bütündür. Çocuk için bunlardan bir tanesinin eksikliği anlatmak istediği şeyi ifade etmede eksiklik hissi verir. Bu nedenle ağacı, toprağın altında kökleriyle beraber çizmek ya da profilden bakan bir insan yüzünde iki gözünü göstermek, çocuğun bütüncül bir yaklaşım içerisinde olduğunun göstergesidir.

Örnek Resim 4. 6 yaş çocuğunun saydamlık özelliğine ilişkin bir resim.

Çocuğun dış dünyaya bu tür yaklaşımlarının resimlerindeki öteki yansıması ise saydamlıktır. Örnek Resim 4’de, çocuğun bütünlük endişesi ve düşüncesinin resimdeki

yansıması saydam anlatımı beraberinde getirmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi okulu öğrencileri ile masa ve sandalyeyi dört ayağı ile bütünlemeye çalışan çocuk resimlerinde bu durumu saydam bir görüntü ile ifade etmeye çalışır. Bu tür resimler aynı zamanda Yavuzer (2017) tarafından “röntgen resimler” olarak isimlendirilir (Yolcu, 2018, s. 127). Bu nedenle ata binen bir insanın iki bacağının görünmesi ve Örnek Resim 4’deki gibi resimde bir kadının hamile olması ve karnındaki bebeğinin de gösterilmesi saydamlık özelliğine verilebilecek en güzel örneklerden birisidir.

c) **Boy Hiyerarşisi Özelliği:** Çocukların önemseydiği, sevdiği ve değer verdiği varlıkları, nesnelere, çevresinde bulunan diğer nesnelere, varlıklara oranla resimlerinde daha büyük bir biçimde ele alması olarak tanımlanabilir. Örneğin, sınıfta sevdiği bir arkadaşı, çocuk için değerli olan bir oyuncak ya da sevdiği hayvanları, resimlerinde diğerlerine oranla daha büyük çizmekle beraber, onların detaylarına daha çok önem verirler.

Örnek Resim 5. 6 yaş çocuğunun boy hiyerarşisi özelliği.

Örnek Resim 5’de, resmin sağında yer alan iki kişi, çocuğun sevdiği öğretmeni ve yakın arkadaşı o yüzden diğer kişilere oranla daha büyük yapmıştır. Nasıl bu resimde diğer iki kişiye oranla daha büyük çizdiyse bu durum oran orantı eksikliğinden ziyade, çocuğun önemseme ya da önemsememe düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Çocuklar resimlerinde

onlar için önemli olan birisini diğerine oranla daha büyük çizme, kıyafetlerini daha detaylı işlemesi ya da boyaması, ona verdiği değeri ve diğerlerinden ayırmak isteğinden kaynaklanmaktadır. Bunun tam aksi durumlarında ise; sevmediği, hoşlanmadığı, hatta nefret ettiği kişileri, nesnelere diğerlerine oranla küçük çizdiği kadar, resim yüzeyinin en önemsiz kısımlarına kenarlarına, köşelerine çizmeyi tercih ederler.

Bu gibi özellikleri aslında çocukların ne kadar içten, samimi, saf ve dolaysız duygular beslediklerinin en açık kanıtıdır. Yolcu'ya (2018, s. 128) göre; sözel olarak belki aynı anlatımlara yönelmeyecek (ya da yönelemeyecek) çocuğun, farkında olmadan kendi duygularını, hissettiklerini dışa vurması biçiminde değerlendirilebilecek özelliklerinden sonuç olarak, eğitim amaçlı faydalanılabilir. Fakat bu durum sadece yapılan sanatsal etkinliklerin bir sonucu olarak dolaylı bir biçimde rehberlik amaçlı yararlanılabilir.

Yukarıda bahsettiğimiz üç temel özellik yanı sıra çocuk resimlerinde; *realizm*, *tekrar ve simetri*, *orantı* ve *espri* özellikleri de vardır. Bu özellikler Yavuzer'e (2017, s. 72-77) göre;

Çocuk resimlerinde Realizm: Çocuk resimlerinin üzerinde gerçekleştirilen birçok çalışmalar sonucunda realist eğilimin etkin rol oynadığı görülmüştür. Varlıkların temel niteliklerini ve işlevlerinin farkında olarak bir anlatıma yöneldiği ve önemsiz olarak kabul edilen detayların dahi çizildiği gözlemlenmiştir. Çocuğun resmi öz bakımından realist olmasına rağmen, çizimlerinde realizme zıt iki eğilimle karşılaşılır. Birincisi; *şematizm*, objenin nitelik ve nicelik detaylarını koruyarak basite indirgeyen bir çizim şeklidir. İkincisi ise; *idealizm*, objenin dış karakterlerini zenginleştirmeye dayanır. Aktarılan nesnenin, olağandışı çizgiler katılarak ya da dekoratif renklendirmelerle görünümünü değiştirmek ve çocuğun değimiyle güzelleştirmektir.

Çocuk resimlerinde tekrar ve simetri: çocuk resimlerin de simetri özelliğine sık rastlanır. Çocuk, güneşi, çiçeği, elleri çizerken simetri ilkelerine uymaya özen gösterir. Müzikte tekrar eden ritimlerin olduğu gibi çocuk resimlerinde de başlarda anlamsız olan figürlerin tekrarı olurken, sonralarda ise anlamlı figürlerin tekrarı görülmeye başlanır.

Çocuk resminde orantı: iki durumda anlatılabilir. İlki; bir nesneyi oluşturacak olan elemanlar arasındaki büyüklük, küçüklük orantısıdır. Çocuk bu farklı elemanlar arasındaki büyüklük ve küçüklükler hakkında yapısal bilgiye sahiptir ve bu bilgisini oldukça doğru şekilde resmine aktarabilir. İkincisi ise; farklı nesnelere arasındaki orantıdır. Bunların arasındaki hem gerçek büyüklüğü hem de nesnelere arasındaki mesafeye bağlantılı olarak değişmesi gerekmektedir. Fakat bu durum çocuk resimlerinde oldukça ender görülen durumlardandır. Çoğunlukla çocuk, çizdiği resimlerde arka planda görülen şekilleri küçültmeyi düşünmez. Bu nedenle nesnenin büyüklüğünü önemli ölçüde gerçek boyutundan saptırabilir. Bu tür resimlerde genellikle, insan ve hayvanların boyları çoğunlukla evlerin kapılarından, çiçeklerinde bazen ağaçlardan bile büyük çizildiği görülmüştür.

Çocuk resminde espri: Espirili çizgilerle çocuklar resimlerine oyun karakteri vermek, çocuk resimlerinin özellikleri arasında yer alır.

Örnek Resim 6. 6 yaş çocuğunun resminde espri.

Örnek Resim 6’da görüldüğü üzere; çocuk resimlerinde, çiçeğe, güneşe bir insan yüzü yapar. Evin bacasını çeşitli figürlerle süsler. Çocukların mizah duygusundan doğan bazı şekilleri yetenekli bir şekilde basitleştirme eğiliminde olduğu görülür. Sevgici estetik yaklaşıma göre, çocuk kendisini çeşitli duygu sezgisiyle nesnenin yerine koyarak ve kendisi ile yaşantısı arasında uzaklık engelini kaldırması gerekir. Yani çocuk kendi kişiliğini başkasının kişiliğinde tasarlar, böylece biçimlendirdiği imgeler ile ilgili duygu ve düşüncelerini mecazlarda yansıtır (San, 1979). Örneğin, bir hayvan ya da çiçek çizen bir çocuk yüzlerini kendi yüz ifadelerini koyar.

Bir Yöntem Olarak Göstergebilim

Göstergebilimin temel amacı: göstergelerin taşıdığı anlamları araştırmak, göstergelerin kendi aralarındaki ilişkinin nasıl olduğunu ortaya çıkartmak, inceledikleri, uyguladıkları alanlar hangi alanlar olursa olsun, bütün detaylarıyla anlama eşlik eden bütün değişikliklerle, anlamın oluştuğu karşılıklı ilişkilerin temelinde yatan anlamı ortaya çıkartmaktır (Akdiş, 2013, s. 32).

Göstergebilim, temel olarak beş duyu ile kavranan tüm kodlamaları kapsamından dolayı insanlar arası anlaşmayı sağlayan bütün işaretler sistemini de kapsar. Göstergebilimi incelerken göstergebilimin ne anlama geldiğini; gösteren, gösterge ve gösterilen kavramları ile ifade edebiliriz. Göstergebilim sayesinde basit görünenlerin altındaki yatan anlamları su yüzüne çıkartmak, onların ifade ettiği diğer anlamları görmemizi sağlayan, imgelerin dışa vurduğu kodlar ile ilk anlamımız arasındaki ölçüyü, mesafelerini kapatmış gibi aynı zeminde eşitleyen bilimdir (Aksoy, 2016, s. 4).

Göstergebilim (Semioloji)’ in tarihçesi. İnsanların birbiri ile iletişim içerisinde olduğu ilk çağlarda, sözlü (dilsel) iletişimin var olmadığı zamanlarda iletişim yolu günlük

dilin yerine geçebilecek simgelerin olduğu tahmin edilmektedir. Çoğunlukla herkes tarafından kabul görülen ve herkesin ortak noktada buluşarak aynı nesneyi (objeyi), davranışı veya durumu ifade eden simgeler tüm topluluklarda var olmuştur (Koca, 2016, s. 10-11). Eski çağlardaki insanlar yaşamlarını devam ettirebilmek ve iletişim kurabilmek için sözlü dilden önce, o dili meydana getirecek göstergelere, simgelere ve görsel kodlara ihtiyaç duyulduğu kanıtlanmıştır. Bu durumda eski çağlardaki insanlar günlük hayatlarında karşılaştıkları şeyleri; avlanma süresinde ortaya çıkan tehlikeli durumlar, selamlaşma ve yerleşme sınırları gibi durumlarını geliştirerek iletişimlerini sağlamışlardır. İnsanların kaldıkları yerler, mağara, baraka, çadır, taş ev, köy, kasaba, kent ve mega kent gün geçtikçe gelişen yerleşim biçimlerinde, daha çok sağlamlaşan yerleşim alanları göstergeler aracılığıyla kurulan iletişim sonucu gelişim göstermiştir (Tosyalı, 2014, s. 1).

Günümüzde batı dillerinde kullanılan ve Türkçede *göstergebilime* karşılık gelen *semyotik* sözcüğü Yunancada *semeiotike* sözcüğünden, *semyoloji* sözcüğü ise Yunanca *semeion* (gösterge) ve *logia* (“kuram”; “söz” anlamındaki *logos*’tan) sözcüklerinin birleşiminden doğmuştur. Gösterge (ya da belirti, işaret) anlamına gelen Yunanca *semeion*, teknik ve felsefi bir terim olarak İÖ 5. yüzyılda Yunanlı hekim Hippokrates ve Yunanlı felsefeci Peamenides tarafından daha çok “*kanıt*”, “*belirti*”, “*semptom*” anlamına gelen Yunanca *tekmerion* ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır (Rıfat, 2009, s. 27).

Dilsel olmayan iletişim biçimlerinin dili olan göstergebilim, doğal dili de içine alan çok sayıda iletişim biçimlerinin genel bir bilimi olarak tasarlanmıştır (Guiraud, 1994). Gösterge kavramı Eskiçağ’dan günümüze kadar birçok bilim adamı, felsefeci, düşünür sayısız düşünce üretmişler ve başlangıçta dilsel göstergeler olmak üzere çok çeşitli alanlardaki göstergeleri, belirtileri (tıp alanındaki) incelemişlerdir (Rıfat, 2009, s. 27). Rıfat’ın da

bahsettiği üzere antik yunandaki anlamının ilk olarak tıp ve bilicilik alanında gelişmiş olduğu görülmüştür. Fakat sözcük zaman içerisinde bağımsızlığını kazanmış ve dil felsefesindeki yerini almıştır (Özmkas, 2009, s. 33). Buradan yaptığımız çıkarım ile, *semeion* kavramının antik yunan kültüründe nasıl kurulduğunu anlamak için, *semeion* sözcüğünün yazın metinlerinde kullanımına gönderme yapmak, pratik bilicilikteki anlamına ilişkin bir çalışma yapmakla eşdeğerdir. Bu biçimde felsefi gelenekte “*gösterge*” olarak bilinen terimin semantik çekirdeğini tanımlayabiliriz (Manetti, 1993, s. 24).

Göstergebilim, birçok bilim dalının kesiştiği bir noktada bulunmaktadır. İnsanbilimi, toplumbilimi, toplumsal ruh bilim, algılama, ruhbilimi ve daha kapsamlı olarak da bilişsel bilimler, felsefe, özelliklede bilgi kuramı, dilbilim ve iletişim bilimleri gibi alanlardır (Klinkenberg, 1996, s. 7’den akt. Güneş, 2012, s. 31-43). İşlevsellikleri açısından hepsinin ortak noktası, insanla insan ya da insanla doğa arasında iletişim sağlamaktır, özellikle insan ile insan arasındaki iletişimde ki temel amaç, bir anlamı karşıdaki alıcıya aktarmaktır. İletişim için oluşturulan bu anlamlı yapılarla ilgilenmek ve bir bildiride anlamının nasıl olduğunu, söylenmek istenen şeyin nasıl ifade edildiğini, bir göstergenin arkasında yatan anlamları ve onun ifade ettiği gizli anlamı bulmaya çalışmaktır (Dinçer, 2006, s. 30).

Göstergebilim, insanların birbirleri ile iletişim kurabilmek ve anlaşabilmek için, kullandıkları doğal diller (sözelimi Türkçe), çeşitli jestler (el-kol-baş hareketleri), sağır-dilsiz alfabesi, trafik işaretleri, görüntüler, bir şehrin uzamsal düzenlenişi, bir müzik yapıtı, tiyatro gösterisi, film, reklam afişleri, reklam videoları, kısa filmler, yazınsal yapıtlar, moda, çeşitli bilim dilleri, bir ülkedeki ulaşım yollarının yapısı bir mimarlık düzenlemesidir (Guiraud, 1994). Kısacası bildirişim amacı taşıyan ya da taşımasının her anlamlı bütün çeşitli birimlerden oluşan bir dizgedir (Erkman, 1987, s. 12). En ilgi çekici dizgeler olarak kitle bildirişim toplum bilimine bağlı olanları göstermektedir. Bununla birlikte; “sinemada,

televizyonda, reklamda, anlamlar bir, görüntüler, sesler ve çizimler toplanmasından oluşur (Barthes,1983, s. 41)”. Gerçekleşme düzlemleri değişik olan bu dizgelerin birimleri de genellikle gösterge olarak adlandırılmaktadır (Kalaman ve Bat, 2014, s. 129). Göstergeler öğretisi Stoacılarla birlikte özellikle mantık ve dil alanındaki tartışmalarda ortaya çıkmıştır (İÖ3. Yüzyıl). Stoacılar gösteren (*semainon*) ile gösterilen (*semainomenon*) arasındaki karşılıktan söz etmişlerdir. Yunanlı hekim Galenos ise hastalık belirtilerinin incelenmesi anlamında *semeiotike* terimine başvurulmuştur (Rıfat, 2009, s. 27).

Bu gün farklı biçimlerde süregelen gerçekçilik ve idealizm temelli çalışmalar eski Yunan’da Platon ve Aristoteles’e kadar uzanmaktadır (Erkman-Akerson, 2005, s. 49-51). Göstergelerle uğraşan Stoacılar, gösterge üzerine düşünmüşlerdir. Orta çağdaki skolâstik felsefe yapıtlarında da anlamlama biçimleriyle ilgili görüşler öne sürülmüştür. Bunun sonucunda, Skolâstik düşünürler semantikle alakalı birçok eser ortaya koymuşlardır. Bu yüzyıllarda göstergeler kuramı gündeme getirilmiştir (Sivas, 2012, s. 527-538). 17. ve 18. yüzyıllarda akılcı ve deneyimci felsefe dönemlerinde de üzerinde çalışılan bir alan olmuştur (Harbelioğlu, 2016). Bu yıllarda genel bir dil ve anlam kuramı tasarlayan Locke, Leibniz, Diderot, Condillac, Lambert gibi felsefeciler göstergebilimle ve anlam taşıyan bilim ile ilgilendiler. Aralarından İngiliz felsefeci John Locke (1632-1704) dört kitaptan oluşan *An Essay concerning Human Understanding (İnsan Anlığı Üstüne Bir Deneme)* 1960 adlı yapıtında gösterge sorununa da yer vermiş ve “göstergeler öğretisi” anlamında “*semeiotike*” terimini kullanmıştır (Locke, 1975, s. 720-721). Locke, insanın dil kullanabilmesinin eklemleri sesleri idelerinin göstergesi yapması ile mümkün olacağını söylemiştir (Altuğ, 2008, s. 30). Bu yapıtın 4. kitabındaki son bölümünde (XXI. Bölüm’ünde) “*Bilimlerin bölünmesi üstüne olarak adlandırdığı*” bölümde bilimleri üç ana kategoride sınıflandırmıştır. Bunların yunanca terimlerde karşılığı:

- 1- Physike ya da doğa felsefesi,
- 2- Pratiğe (en önemli bölümü Etik/Ahlak),
- 3- Semeiotike ya da göstergeler öğretisi (Logike yani mantık) olarak ta gelmektedir.

Bütün bu çalışmaları sonucu J. Locke' un göstergebilime, bilimler arasında ayrı bir yer vermiştir (Rıfat, 2009, s. 28). J. Locke' un bu yapıtlarından etkilenen Fransız matematikçisi Jean Henri Lambert (1728-1777) ise J. Locke tan sonraki gelen temsilcisi, olmuştur. J. H. Lambert de iki ciltten oluşturduğu *Neues Organon* (Yeni Organon-1764) eserinde her iki cildini de ikiye ayırarak toplam dört bilim dalını ele alarak incelemiştir:

- 1- Dianoiliji (Mantık Yöntemi)
- 2- Aletoloji (Metafizik Dersi)
- 3- Semiyotik (Genel Dil Bilgisi Dersi)
- 4- Fenomenoloji (Gerçeği Gerçek Gibi Görünenden Ayıran Yöntem)

Rıfat'a (2009, s 32) göre; Dil dizgeleri üzerine çalıştığı bölümde bundan başka ayrıca müzik, amblem, arma gibi dil dışı gösterge dizgeleriyle de ilgilenir. Göstergeler öğretisi anlamındaki semiyotik terimi, J. Locke ve J. H. Lambert'in etkisiyle 19. Yüzyılın başlarında yeniden kullanıma girer. Daha sonraki dönemlerde göstergebilim üzerine yapılan çalışmalar:

Polonyalı Joseph Marie Hoene-Wronski (1778-1848) yıllarında yazdığı "*Philosophie du langage* (Dil Felsefesi) [1879]" adlı çalışmasında göstergeleri *varoluş* ve *üretiliş* kategorilerine ayırarak, semeiotike konusunun göstergelerin yetkinliği olduğunu belirtir. Daha sonrasında Çek felsefecisi Bern (h)ard(t) Bolzano (1) göstergebilim ile ilgilenmiştir. Onun hemen arkasından Alman felsefeci Edmund Husserl'in (1859-1938) tarihinde yazdığı ancak 1970'te yayımlanan "Zur Logik der Zeichen (Semiotik)" ("Göstergelerin mantığı üzerine- göstergebilim") isimli incelemesi

ile Logische Untersuchungen’i (Mantıksal incelemeler) 1900-1901 göstergebilim ile ilgili genel gözlemleridir. (Rıfat, 2009, s. 30).

Günümüzde göstergebilim, en önemli modern yaklaşımlardan birisi olarak görülmekte, sinemaya, televizyona, tıp alanına, mimariye, veterinerliğe, iletişim ve enformasyonla ilgili birçok alana da uygulanabilmektedir. Göstergebilim rahatlıkla yorumlanabilen bir bilim dalı olduğundan dolayı küçük, büyük her şeyin anlamını ortaya çıkarttığı için bir anahtar gibi görünmektedir. Kullanıldığı alanlarda birden fazla yöntem bir arada kullanılmaktadır (Parsa ve Parsa, 2004, s. 80). Göstergebilim, diller, düzgüler, belirtkeler gibi gösterge dizelerini inceleyen bilim dalıdır (Guiraud, 1994, s. 17). Bu durumdan yola çıkarak, göstergebilimsel çözümleme, incelenen metnin düz anlatımından ziyade yan anlamına, başka bir deyişle (arkasında yatan) anlamların çıkartılmasına odaklanan bir okuma biçimidir. Göstergebilim, “anlatılarda, metinlerde, görsellerde anlamların nasıl birbiri ile eklenerek üretildiğini araştıran, özellikle de bu üretim sürecini ortaya koyabilecek kurumsal bir aygıt geliştiren bilimsel tasarıdır” (Alyakut, 2017, s. 250).

Çağdaş göstergebilimin kuruluşu 20. y.y’ın başlarına dayanmaktadır. Çağdaş anlamdaki göstergebilimin birbirinden habersiz ABD’li felsefeci, mantıkçı ve matematikçi Charles Sanders Peirce (1839-1914) 19.yy’ın sonlarına doğru ve Avrupa’daki öncüsü İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure (1857-1913) neredeyse eş zamanlı olarak göstergebilimin temellerini atmışlardır (Rıfat, 2009, s. 30). Tarih boyunca gerek semioloji, gerekse semiotic ya da farklı isimler adı altında bu alanı çalışan birçok düşünür olmuştur. Fakat buradaki önemli nokta göstergebilimi diğerlerinden ayırmak ve kendine özgü bir yöntem geliştirip, bunu kabul etmektir. Buna dayanarak, işaretlerin işlevleri hakkında çalışan ilk filozof Peirce’dir. Ancak modern düşüncede dilsel işaretlerin tam anlamıyla bilimsel ilk analizini Saussure geliştirmiştir (Coward ve Ellis, 1985, s. 49). Bu iki önemli bilim adamı çağdaş

göstergebilimin kurucuları olmuştur. Kısaca göstergebilimin özetlenmiş tarihçesi (Yaşar, 2017;’den akt. Türk, 2019, s.59). Tablo 4’ de yer verilmiştir.

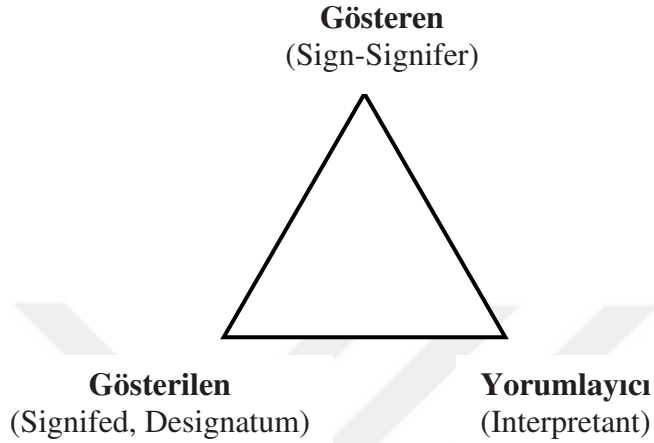
Tablo 4

Göstergebilimin Özetlenmiş Tarihçesi

Göstergebilimin Özetlenmiş Tarihçesi	
Eski Yunan	<p><i>Herakleitus</i>: bilinen ilk göstergebilimcidir. <i>Hippokrat</i>: Tıp alanında semiyotiği (belirtke) kurar. <i>Platon</i>: Kelimelerin objektif ve evrensel anlamlara sahip olduğunu belirtir. <i>Aristo ve Augustine</i>: Dilsel göstergelerin bir araç olarak önemini belirtirler.</p>
Ortaçağ ve Erken Modern	<p><i>John Locke</i>: Göstergeler kuramı üzerine çalışmaları vardır. <i>Jean Henri Lambert</i>: Düşüncelerin ve nesnelerin gösterilmesi üzerine çalışmıştır.</p>
20. yüzyıl	<p><i>Charles Sanders Pierce</i>: Amerika Geleneği Göstergebilimin mantıksal işlevini vurgular. Göstergelyi yorumlayan (interpretant), nesne (object) ve gösterge (representamen)’den oluşan üçlü bir model olarak sunar. Charles W. Morris, Ivor A. Richards, Charles K. Ogden, Umberto Eco, Thomas Sebeok.</p> <p><i>Ferdinand De Saussure</i>: Avrupa Geleneği Göstergebilimin toplumsal işlevini vurgular. Yaklaşımını gösteren (signifiant) ve gösterilenden (signifie) oluşan iki model üzerine kurar. Louis Hjelmslev, Claude Levi Strauss, Julia Kristeva, Christian Metz, Algirdas J. Greimas, Jean Boudrillard, Roland Barthes.</p>

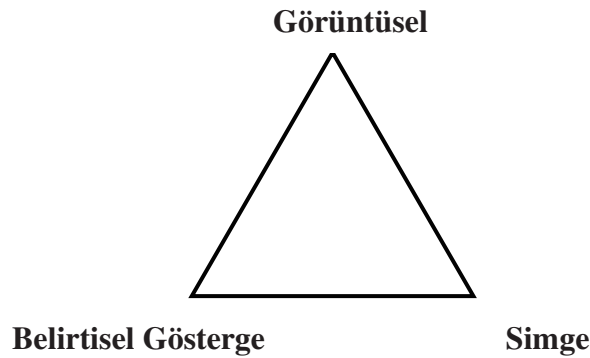
Charles Sanders Pierce’in göstergebilim yaklaşımı. Pierce’in göstergelere verdiği örnekler çok geniş bir sınıfa içermektedir. Ses tonu, birinin kullandığı bir koku, gerçek bir nesne ya da olay, bir kural, bir resim, desen, fotoğraf, duman, bulut, sözcükler, simgeler; terimler, önermeler, çıkarımlar, bunların hepsi birer göstergelyi oluşturmaktadır (Aysever, 2004’ten akt. Çulha, 2011, s. 416). Pierce göstergeleri ikon (icon), simge (index) ve belirti (symbol) olmak üzere üçe ayırmıştır (Kecheng, 2000, s. 13; Uluyağcı, 2007, s. 217). Pierce gösterge sürecinin iletişimsel ve sosyal boyutunu incelerkenki temel amacı, dünyayı anlamlandırmaya çalışmaktır. Pierce’e göre; “Bir gösterge bir kişi için, herhangi bir şeyin

yerini, herhangi bir bakımdan ya da herhangi bir sıfatla tutan şeydir” (Pierce, 2000, s. 242). Saussure’da ki ikili karşıtlıkların yerini Pierce de üçlü karşıtlıklar almıştır. En önemli üçlüğü ise gösterge, yorumlayan ve nesne üçlüsüdür (Rıfat, 2009, s. 30-34).

Şekil 5. Pierce’in semiyotik üçgeni (Charlotte M., Echtner, 1999’ dan akt. Çulha, 2011).

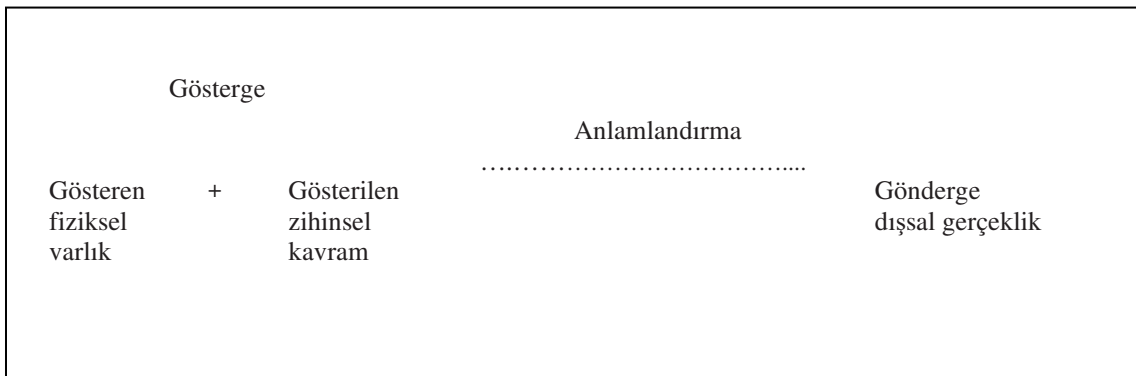
Gösterge birisine seslenir, seslendiği kişinin zihninde denk bir gösterge ya da çok daha gelişmiş bir gösterge yaratmasını sağlar. Yaratılan göstergeyi birinci göstergenin yorumlayıcısı olarak niteler, gösterge bir şeyi, gösterdiği nesneyi temsil eder (Zeman, 1977). Pierce’in görüntüsel gösterge, belirti ve simge üçlemesi aşağıda Şekil 6’da verilmiş olan model ile gösterilmektedir.

Şekil 6. Pierce’in anlam öğeleri (Parsa ve Parsa, 2012, s.8).

Ferdinand de Saussure'un göstergebilim yaklaşımı. Dilbilimci Ferdinand de Saussure göstergelerin (sözcükler) diğer göstergeler ile aralarında kurdukları bağ ilişkisini incelemiştir. Dildeki kavramları gösterilen, kavramları oluşturan sesleri gösteren, bunların tamamını da gösterge olarak görmektedir. Gösterge, temelde, bir temsil etme, yerini tutma, işlemi gerçekleştirir. Saussur'a göre gösterge, bir kavramla onun dışı vurum biçiminden oluşur. Saussure bu durumu; "Dil kavramlar belirten bir göstergeler dizgesi" olarak nitelendirir ve bu nedenle dile odaklanmış, onu göstergeler içerisinde en yüksek form addetmişti. Saussure, kavramın tam olarak nasıl oluştuğu ve neyin yerini tuttuğu ile fazla ilgilenmez. Bu durum dilin dışında gerçekleşen zihinsel ya da deneyimsel bir işlem olduğu için, bunu araştırmayı dilbilimcilerin işi olarak görmez bu yüzden Saussure kendi araştırma sınırlarını çizer ve dilin içinde kalır (Akerson, 2005, s. 93-94).

Saussure'a göre dil, göstergeleri anlamada, yorumlamada, işleyiş yöntemlerini bilmede yegâne araçtır. Bu yüzden Saussure dili iletişim, insanî menfaatlerin değiş-tokuşu, iletişimin kurallarının keşfedilmesi piramidinin en üst noktasına yerleştirdi. Diğer sistemlerin kanunlarının bilgisine götüren, dilin bizzat kendisidir, bu özelliği nedeni ile de yazıyla, sağırdilsiz alfabetiyle, simgesel törenlerle, incelik belirten davranış biçimleriyle, askerlerin kullandığı işaretlerle, vb. karşılaştırabiliriz. Yalnız dilin bu dizgelerin ön önemlisi olduğu görüşünü savunmaktadır (Saussure, 1985'ten akt. Güleçyüz, 2015, s. 21).

Şekil 7. Saussure'un anlam öğeleri, (Saussure, 1998, s. 33)

Saussure dilden söz ettiği bağlamda göstergeleri, dilin özü ile bireysel ve toplumsal eylem karşısındaki konumunu tespit etmede başlıca araç olarak kabul etmiştir. İsim ve nesnenin arasında bağ kurmaz. Bilakis gösteren ve gösterilen adı verilen iki şeyin arasında bağ kurar. Saussur göstergebilimi; göstergelerin toplum içinde yaşamını inceleyen bilim dalı olarak tasarlamıştır. Dilsel gösterge, birbirinden ayrılmayan iki özelliğin kaynaşmasından oluşur: ilki işitimi ya da sesler, ikincisi ise kavramdır. Saussure'e göre bu iki unsur gösteren ve gösterilen olarak adlandırılmaktadır (Aksoy, 2016, s. 5).

Saussure'un göstergebilim şemasında yer alan gösteren, Peirce'nin şemasında yer alan nesne-biçim ile aynı anlama gelmekte olup maddi ve duyuşsal bir özellik taşır. Saussure'un gösterilen, Peirce'nin ise yorum olarak ele aldığı kavram ise, anlamsal bir değer taşımaktadır. Başka bir ifadeyle; göstergebilimin öğeleri olan gösteren (nesne-biçim) somut bir ifadeyle anlatım boyutunu ele alırken, gösterilen (yorum) soyut bir anlatımla içerik boyutunu oluşturmaktadır. Saussure (1998)'a göre, gösterge bir gösteren ile gösterilenin birleşmesinden oluşan bir bütündür. Ancak, Türkcan ve Girmen (2012, s.245)'in da söylediği gibi, sanat dili ya da sözsüz ifade ve görsel imgeler iletişimi çok daha canlı bir anlatıma sahiptir. Diğer bir deyişle, yazılı ya da sözlü anlatımın etkisi hemen ve yoğun bir biçimde iletilirken sanatsal anlatımın etkisi yavaş ancak daha canlı ve yapılandırılmış bir etki verir. Sonuç olarak bu iki alan sürekli olarak birbirini besler ve dil olmadan sanat eksik kalır.

Roland Barthes'in göstergebilim yaklaşımı. Fransız Edebiyat teorisyen, filozof, eleştirmen ve göstergebilimci Barthes, göstergebilimi daha çok dil bilim gibi ele almıştır. Roland Barthes'in yaptığı araştırmalarda ilk görsel göstergebilim çözümlenmeleri görülmüştür. Yapmış olduğu çözümlenmelerde daha çok dilsel iletiyi ve yarattığı etkiyi yaklaşımında ileri sürmüştür. Barthes'in ileriye sürdüğü yaklaşımında, gösterge ile gösterilen arasında ve ya ötesinde yaratılan dilsel öğenin önemini vurgulayarak yapısal çözümlemesini bu temel

üzerine atmıştır (Vardar, 2002, s. 138). Barthes'in göstergebilim üzerinde yapmış olduğu yapısal çözümleri düz anlam, yan anlam ve iletiden oluşturulmuştur. Buna dayanarak Barthes'in yapısal çözümleme yöntemi, birçok reklam, video, film gibi uygulamalarda çok fazla kullanılmaktadır (Kavukcu, 2013, s. 20). Roland Barthes 1961 yılında "Fotoğraf İletisi" başlıklı makalesinde sabit bir görüntü olan fotoğrafın neyi aktardığının, nasıl anlam yarattığının, içeriğinin ne olduğunun incelemesini yapmış ve düşüncesine göre metinde iletinin tözünü sözcükler oluştururken, fotoğraf iletisinin tözünü de çizgiler, renkler, yüzeyler oluşturur (Barthes, 2014, s.10). Barthes'a göre bir fotoğraf gerçek nesnenin harika bir yansımasıdır ve kodu olmayan, sürekli bir iletiye sahiptir. Buna ek olarak fotoğraf gibi desen, resim, sinema da benzer bir ileti sunarlar ve burada nesnelere görsel sanatlar tarafından temsil edilirken biçim olarak yeniden üretilirler. Bu üretim sonrasında yeniden anlamlandırma oluşur. Sonucunda iki anlam oluşur; düz anlam ve yan anlam. Düz anlam nesnenin temsiline, yan anlam da iletiyi alımlayan toplumun kültürüne ilişkindir. Barthes'e göre yan anlamsal düzey çoğunlukla tarihsel, kültürel, bireysel etmenlerden oluşur (Barthes, 2014, s.11). İlgilendiği yapısal çözümleme metodu, moda, giyim ve mobilya gibi anlam taşıyan çeşitli olguları incelemeyi içerir. İncelemeler sonucunda ne anlamlar ifade ettikleri ortaya çıkartmaya çalışır. Barthes bunları anlamlandırma kavramı ile göstergebilimle ilişkilendirir. Yani göstergelerin yan anlam çözümlemesi üzerinde durur (Vardar, 2001, s. 88).

Barthes' in yaklaşımına göre; Saussure'nin gösteren ve gösterilen düzleminde, düz anlam ve yan anlamı sahip bir gösterge ayrıca daha derin anlamlarda içerir. Bir gösterge kendinden başka bir gösterge, yan anlam veya konum gibi kültürel bir değer ifade eden ikincil bir göstergenin göstereni olabilir. Gösterge yan anlamsal kodlar içeren ideoloji ile de ilişkilendirilebilir (Soylu, 2016). Örneğin; "balta" sözcüğünü ele alarak, baltanın ağaç kesmek için kullanılan bir alet olarak ilk akla gelen anlamını düz anlam içerir. Fakat bazı kültürlerde

balta sahibi olmak, bir statü sahibi olmak anlamına gelmektedir. Bu yan anlamı yanı sıra balta, ağaç katliamı, idam etmek veya görgü kurallarından yoksun kaba insan gibi uzak ve derin anlamlarda içerebilmektedir. Barthes'in göstergebilimsel çözümlemesine yapılan örnek (Gottdiner, 2005, s. 30-33) Tablo 5'de tablolaştırılarak anlatılmıştır.

Tablo 5

Barthes'in Göstergebilim Çözümleme Şeması

Gösterge	Düz anlam	Yan anlam	İkincil dereceli gösterge derin anlam
<i>Balta</i>	Ağaç kesme aleti	Balta sahibi olmak, eskiden kabile statüsü, işçi sınıfı	Çevre katliamı, cellât, idam cezası, kaba, nezaketsiz insan
<i>Giyecek</i>	Bedeni koruma	Moda, toplumsal konum	İdeolojik yön, kültürel değer, tevazu veya pahalı marka ve kalite ile gösteriş

Görsel Göstergebilimin Çözümlemesi

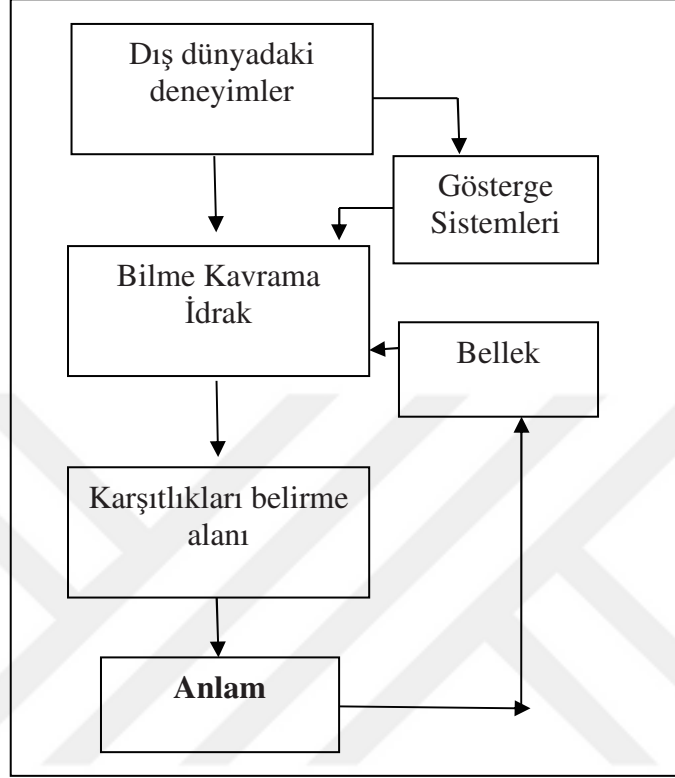
Pierce'nin göstergelere verdiği örnekler çok geniş bir yer kaplamaktadır. Ses tonu, birinin kullandığı bir koku, gerçek bir nesne ya da olay, bir kural, resim, desen, fotoğraf, duman, bulut, sözcükler, simgeler; terimler, önermeler, çıkarımlar, bunların hepsi birer göstergeyi oluşturmaktadır (Aysever, 2004, s. 94). Belirtildiği gibi bu farklı gösterge yaklaşımlarının olmasına rağmen çalışmada okul öncesi çocuklarının hazırlanmış olan plan doğrultusunda yaptıkları görsel öğeler yorumlanacağından, görsel göstergebilime yer verilmiştir.

Guiraud (1994, s. 12) de, doğal dili, dilbilimin içinde kabul ettiğini belirtmiş, fakat bir yaklaşımla da göstergebilimin dil dışı iletişim biçimlerinin ayrı bir bilim olarak sınıflandırılması gerektiğini belirtmiştir. Bu duruma ek olarak, Günay (2002, s. 164)'de; fotoğrafların ve yazıların yer aldığı bir bildiride insanlar, bildirinin tamamını okumak yerine,

öncelikle görsellerine, (fotoğraflar, amblemler, kısaltmalar, büyük puntolu yazılar, değişik renkteki bayraklar ve küçük yazılar içine serpiştirilmiş değişik büyüklükteki renk ve yazıları) incelediği gözönüne alındığında görsel göstergeler ile ilgili çalışmalara neden daha çok ağırlık verildiği ortadadır. Yukarıda belirtildiği üzere Manaco'nun söylediği “*Bir görüntü bin sözcüğe bedeldir*” sözünü destekler niteliktedir. (Monaco, 2003, s.158). Afiş, resim, grafik, fotoğraf gibi anlatım biçimleri görsel gösterge bilimin inceleme alanına girmektedir (Günay, 2002, s. 159). R. Lindekens (1976) görsel gösterge bilim alanına katkıda bulunan araştırmacılardan birisidir. R. Lindekens'in “*görüntü olarak metin*” ve “*metin olarak görüntü*” konularında hem kuramsal hem de uygulamalı çalışmaları bulunmaktadır (Rifat, 2007, s. 111).

Görsel göstergebilimin günümüz kuramcılarından birisi olan İsveçli Göran Sonesson imge ve göstergenin farkını ortaya koymuştur. Günay, (2002, s. 185) Sonesson'a göre, imgelerde dildekinden farklı olsa da çizgi, açı, boyut ve madde gibi ayırt edici yanlar bulunmaktadır. Ayırt edici yanlarınız yalnız bir işlevi, anlamı bulunmamakta ve sadece genel bir imge içerisinde bir özellik taşımaktadır. Görsel metinlerin, afişlerin ya da görsel içerikli metinlerin anlam ve ideoloji unsurlarının incelenmesi yalnızca görsel göstergebilim çözülmesi yaklaşımı ile sağlanabilir (Batı, 2005, s.176'dan akt. Çulha, 2011, s. 417). Görsel ve dilsel öğeleri beraber ya da bu kavramlardan yalnızca birini içinde barındıran reklamın iletmek istediği anlamın ilk aşaması, dilsel ve görüntüsel bileşeni tanımak, başka bir deyişle, reklamın kullandığı dili bilmek, görüntünün gönderme yaptığı nesnelere, gerçek yaşamdaki nesnelere eleştirebilmektir (Akerson, 2005, s. 190). Görsel gösterge ile dilsel gösterge arasında gösterge ve gösterilen açısından farklılıklar bulunmaktadır. Dilsel göstergede gösteren ile gösterilen arasında saymaca, buyruntusal ve nedensiz bir ilişki olurken, görsel göstergede, görsel olması nedeniyle saymaca ve nedensellikten uzak, fakat benzeşme veya örnek alma türünde bir

nedensellik ilişkisi yer alıyor (Günay, 2002, s. 185). Görüntüsel göstergede yansıtmaya yer verilmez, çünkü gösterge kendi nesnesini yansıtmaktadır.

Şekil 8. Bireyin yorumlama süreci şeması

Şekil 8’de görüldüğü üzere, anlamın yorumlanması belli bir süreç içerisinde gerçekleşir. Bu süreçte rol oynayan bazı etmenler bulunmaktadır. İçsel süreçte, dış dünyadan edinilen deneyimler, gösterge sistemleri, bellekte oluşan anılar, bilme, kavrama ve idrak alanına toplanır ve bazı şeyleri ima edebilmek için karşıtlıkların belirlendiği alana gider. Bu alanda her şey zıddı ile anlam kazanarak, özel deneyimlerin yorumlanmaları haline dönüşmekte ve daha yukarıda ki anlam oluşmaktadır (Parsa ve Parsa, 2004, s. 81-82). Yani bir göstergede, gösterenle gösterilen arasındaki ilişkinin kurulmasına anlamlama denir. Bir göstereni gördüğümüz ya da işittiğimiz zaman, onun gösterileni yani ne anlama geldiği zihnimize oluşmaktadır (Çağlar, 2012, s. 26).

Bölüm III: Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıkları altında yer alan bilgiler bulunmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönem (6 yaş) çocuklarının farklı temalarla yaptıkları resimlerin çözümlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma, nitel araştırma türünden bir araştırma olarak olgubilim (fenomenoloji) deseniyle kurgulanmıştır. Olgubilim, “insanların yaşamış olduğu üstü kapalı kalmış deneyimleri ortaya çıkarmayı hedefler (Sanders, 1982, s. 354). Diğer taraftan olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan analizlerde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır. Olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için olgular üzerinde görüşmeler yapılır. Yapılan görüşmelerin araştırmacılara sunduğu etkileşim ve esneklik yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir. Görüşme sürecinde araştırmacı ile birey arasında güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamının oluşturulabilmesi; bireylerin kendilerinin bile daha önce farkında olmadıkları, ya da üzerinde fazla düşünmedikleri yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarabilmede önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 78).

Ancak nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011’den akt. Akgün ve Ergül, 2015, s. 213). Fakat bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler ve açıklamalar yaşantılar ortaya koyabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005’ten akt. Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s.20)

Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu, araştırmanın desenine uygun olarak “amaçlı örnekleme” yoluyla belirlenmiştir. “Amaçlı örneklemin mantığı ve gücü ...derinlikli çalışmalar için bilgi açısından zengin durumlar seçilmesini sağlar. Bilgi açısından zengin durumlar araştırma amacı için önem taşıyan konular hakkında araştırmacının büyük miktarda bilgi edinebileceği durumlardır...” (Patton, 2002’den akt. Yalçınoğlu, 2013, s. 59-60). Nitel araştırmalar genellikle amaçlı bir şekilde belirlenmiş az sayıda örneklerle yürütülür (Strauss ve Corbin, 2014’ten akt. Baltacı, 2018, s. 244). Çalışmanın amacına uygun olarak belirlenen Çanakkale ilinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir devlet okulunun anasınıfında öğrenim gören 6 yaş grubu toplam 58 öğrenci (26 kız, 32 erkek) hedef kitle olarak seçilmiştir. Hazırlanan öğretim programı bu 58 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamanın tüm öğrenciler üzerinde yapılmasının nedeni, mevcut öğrenim ortamını bölmeden her zamanki sürece uygun bir ortamda, gerçekçi bir ders ortamı yaratmak; böylece katılımcı çocuklar resimlerini yaparlarken yapay bir ortam hissinden uzak tutulmaları düşünülmüştür. Verilerin çözümlenmesi ve amaca uygun bir derinleşme sağlanabilmesi için, 58 katılımcı içinden olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden birisi olan, basit tesadüfî örnekleme ile 5 kız ve 5 erkek toplam 10 öğrenci seçilerek analize dâhil edilmiştir. Olgubilim çalışmalarında derinlemesine veri toplanıp, deneyimlenen olgu detayları ile çalışıldığı için çalışmaya dâhil edilecek katılımcı sayısı genellikle 10 kişi civarındadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006’dan akt. Aydın, 2015, s. 300).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri; 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılının ikinci dönemi, 27 Şubat- 24 Nisan tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma, Çanakkale il merkezinde bulunan bir ilköğretim okulu bünyesindeki anasınıfında gerçekleştirilmiştir. Çocukların yaş grupları ve

yıl boyunca uygulanan etkinlik planları göz önünde bulundurularak 9 haftalık sanatsal etkinlik planları hazırlanıp gerekli izinler alınmıştır. Etkinlik kapsamında yapılacak çalışmalarda üç ana tema; her temanın altında da üçer alt tema belirlenmiştir. Ana temaların ve alt temaların belirlenmesinde, çocuğun yakın çevresi ile dış dünyaya verdiği tepkileri dikkate alınmıştır.

Çocuğun gelişimini destekleyen, hayata sağlam adımlar atmasında en önemli rol oynayan birim olduğu düşünüldüğü için, ilk ana tema olarak aile temasına yer verilmiştir. “Aile” temasının alt temalarını, “Misafirlerimiz var”, “Ailece yemekteyiz” ve “Benim güzel odam” temaları oluşturmaktadır.

İkinci ana tema olarak; çocuğun aileden sonra içinde bulunduğu, kişiliğinin, sosyal-duygusal gelişiminin şekillendiği, çevre ile iletişiminin geliştiği, kendisini daha rahat ifade edebildiği, sosyalleştiği çevre olarak okul teması yer almaktadır. “Okul” temasının alt temalarını, “Öğretmenim ve ben”, “Arkadaşlarım ile oynuyoruz” ve “Kitap okuyoruz” temaları oluşturmaktadır.

Bir çocuğun ya da bireyin yaşamı boyunca, iç dünyasında yaşadığı olaylar ya da durumlar sonucunda uyandırdığı hisler bütününi duygular oluşturmaktadır. Bundan hareketle üçüncü ana tema olarak, çocuğun hangi dönem olursa olsun, her zaman içinde barındırdığı ve yaşadığı farklı olaylar ya da durumlar sonucu ortaya çıkan duygular oluşturmaktadır. “Duygular” temasının alt temalarını ise “Sevgi”, “Heyecan” ve “Öfke” temaları oluşturmaktadır.

Çocukların sürekli aynı ya da benzer konularda resim yapma durumunda bırakılmaları halinde isteksiz oldukları ve konuya odaklanmaktan uzaklaştıkları; yolunda görüşler ileri sürülmektedir (Yolcu, 2019, s. 186). Bu gerçeklikten hareketle araştırma kapsamındaki etkinlikler sarmal bir yapıda planlanmıştır. Buna göre, etkinlikler her ana tema altındaki bir

temadan sonra diğ er ana tema ve bir alt temanın işlendiğ i dersler şeklinde yurutulmuştur.

Tablo 6'da etkinliklerde kullanılan temaların sırası ve alt temaları verilmiştir:

Tablo 6

Etkinliklerde Kullanılan Temaların Ele Alınış Sırası ve Alt Temaları

Ana Temalar	Alt Temalar
Aile	<i>Misafirlerimiz var</i>
Okul	<i>Öğretmenim ve ben</i>
Duygular	<i>Sevgi</i>
Aile	<i>Ailece yemekteyiz</i>
Okul	<i>Arkadaşlarımızla oynuyoruz</i>
Duygular	<i>Heyecan</i>
Aile	<i>Benim güzel odam</i>
Okul	<i>Kitap okuyoruz</i>
Duygular	<i>Öfke</i>

Etkinliklerin tümünde teknik olarak yağlı pastel boya kullanılmıştır. Bu tekniğe uygun duşecek resim yüzeyi olarak da, renkli fon kartonları sečilmiřtir. Etkinlikler sırasında kullanılacak renkli fon kartonlarının renk seçimi, çocuklara bırakılmış, kendi istekleri doğrultusunda seçim yaparak çalışmışlardır. Her etkinlikte 25× 35 cm. boyutlarındaki renkli fon kartonları kullanılmıştır.

Çalışmasını bitiren her öğrenci ile yaptıkları resimleri hakkında yapılandırılmamış görüşme yöntemiyle görüşmeler yapılmıştır. Kayıt izni alınarak yapılan görüşmelerde öğrencilerin yaptıkları resimlere ilişkin algı, deneyim, bilgi ve görüşlerinin hangi tür göstergeler aracılığı ile ifade ettiklerini belirlemede destek olmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, Saussure'un göstergebilimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Göstergebilimin son yıllarda artan kullanımı, görüntülerin göstergebilimi olarak görsel üretimler için bir araştırma aracı olduğunu göstermiştir (Sonesson, 1989'dan akt. Bessas, Vamvakidou ve Kyridis, 2006, s. 164).

Verilerin analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, alan uzmanı tarafından hazırlanan 9 haftalık eğitim programı (verilerin toplanması bölümündeki Tablo 6'da yer alan sıralama) kapsamında, her hafta bir ders süresi boyunca sınıflarında, hazırlanan bir ders planının konusu üzerinde konuşulmuş. Daha sonra sınıfa getirilen 25 x 35 boyutta renkli fon kartonları masanın üzerine yerleştirilmiş ve sırasıyla her öğrencinin istediği rengi seçmesi istenmiştir. Kâğıtlarını seçen çocuklar yerlerine geçmiş, yerlerine geçen çocuklara yağlı pastel boyaları dağıtılarak, üzerinde konuştukları konu hakkında resim yapmaları istenmiştir. İkinci aşama olarak, resimlerini bitiren çocuklar sırasıyla sadece öğretmen ve çocuğun bulunduğu bir ortamda; çocuktan resmini anlatması istenmiştir. Bazı çocuklar anlatmakta çekingenlik gösterdikleri için, çocukları ortama alıştırmak için konuşma süresinde resimlerini betimlemeye iten, spontane gelişen sorular sorularak çocuğun resmini betimlemesinde cesaretlendirilmiştir. Bu süre zarfında, görüşme sırasında gerçekleştirilen bütün konuşmalar ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Ayrıca, süreç içerisinde çocukların her konu hakkında resimlerini yapıp yapmadıklarını gözlemleyebilmek için, çocukların sınıf listelerinde kodlamalar (yapılan kodlama EK D' de yer alıyor) yaparak, her çocuğun konu üzerindeki ses kayıt sırasına listede yer verilmiştir. Sonrasında her çocuğun kod isminin bulunduğu dosyasında 9 resimde koyulmuştur (her çocuk için bu işlem tekrarlanmıştır).

Analizin üçüncü aşamasında ise; çocukların çizdikleri resimler, alan uzmanı tarafından çocukların ses kayıtlarından bağımsız olarak betimlenmiş. Sonrasında, Saussure'un

göstergebilimsel şemasındaki “gösteren, gösterge ve gösterilen” üçlemesi analizin ana gövdesini oluşturmaktadır. Resimlerin göstergebilimsel analizinde, çocuklarla yapılan yapılandırılmamış görüşmelerdeki ifadeleri dikkate alınarak, hangi çizimin hangi anlama denk geldiği konusunda öğrencilerin sözlerindeki ifadeler temel alınmıştır. Çocuk resimlerindeki işaretler, çizgiler, kombinasyonlar ve renk gibi özellikler, onları anlamada önemli katkılar sunmuştur. Bulguların sunumunda, analiz sonuçları hem öğrencilerin çizmiş oldukları resimler hem de yapılandırılmamış görüşmeler sırasında elde edilen bilgilerle ilişkilendirilerek, tablolaştırılmıştır.

Bölüm IV: Bulgular

Bu bölümde; çocukların belirtilen temalar ve bu temaların alt temaları doğrultusunda yapmış oldukları resimlerin incelenmesi ve incelemelerin çocuklarla yapılmış olan görüşmeler doğrultusunda elde edilen yorumlarla ulaşılan göstergebilimsel çözümlere yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları; Üç ana tema: Aile, Okul, Duygular ve bu ana temaların aşağıdaki gibi alt temalarından yapılan resimlerden oluşturulmuştur.

1. *Aile* ana teması altında “*Misafirlerimiz var*”, “*Ailece yemekteyiz*” ve “*Benim güzel odam*”.
2. *Okul* ana teması altında; “*Öğretmenim ve ben*”, “*Arkadaşlarımla oynuyoruz*” ve “*Kitap okuyoruz*”.
3. *Duygular* ana teması altında; “*Sevgi*”, “*Heyecan*” ve “*Öfke*”.

Bu doğrultuda, öncelikle 10 katılımcının (5 kız, 5 erkek) olmak üzere çizmiş oldukları toplam 90 adet resim, öğrencilerin resimler üzerindeki anlatım biçimlerine göre yorumlanarak sınıflandırılmış ve Saussure’un üçlemesi (gösteren, gösterge ve gösterilen) altında çözümlenmiştir. Aile ana teması altında “*Misafirlerimiz var*” alt temalı resimlerin gösteren, gösterge ve gösterilen açısından çözümlenmesi, kız ve erkek cinsiyet değişkenine göre dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Aile Ana Teması Altında “Misafirlerimiz Var” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Misafir çocuğu	Oyun oynamak
		İnsan 2	Misafir	Sohbet
		İnsan 3	Ev sahibi	Sohbet
		İnsan 4	Çocuk	Oyun oynamak
		Besin maddesi	Çay	İkram
		Nesne 1	Koltuk	Ev eşyası
		Nesne 2	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 3	Bardak	Mutfak aleti
K2		Mekân	Ev	Yaşam
		İnsan 1	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 2	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 3	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 4	Komşu (Misafir)	Mutluluk
		İnsan 5	Komşu (Misafir)	Mutluluk
		Nesne 1	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 2	Kumanda	Ev eşyası
		Nesne 3	B. çerçeve	Ev eşyası
		Nesne 4	K. çerçeve	Ev eşyası
		Besin maddesi 1	Kurabiye	Ağırlama kültürü
		Besin maddesi 2	Çay	Ağırlama kültürü
K3	“Misafirlerimiz var”	Mekân	Ev	Yaşam
		İnsan 1	Misafir	Mutluluk
		Hava olayı	Gökkuşağı	Sevgi
		Nesne 1	Çocuk oyuncacı	Oyun oynamak
		Nesne 2	Yıldız	Süs
		Nesne 3	Bayrak	Süs
		Mekân 1	Bahçe	Oyun alanı
Mekân 2	Ev	Yaşam		
K4		İnsan 1	Anne	Duygusal bağ
		İnsan 2	Çocuk	Duygusal bağ
		İnsan 3	Çocuk	Duygusal bağ
		Besin maddesi	Tatlı	İkramlık
		Nesne 1	Zil	Dikkat
		Nesne 2	Fırın	Mutfak malzemesi
		Mekân	Gökyüzü	Merak
K5		İnsan 1	Misafir	Şaşkınlık
		İnsan 2	Misafir	Sevinç
		Besin maddesi 1	Börek	İkramlık
		Besin maddesi 2	Pasta	İkramlık
		Besin maddesi 3	Çay	İkramlık
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 3	Sehpa	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam
E1		İnsan 1	Baba	Ev sahibi
		İnsan 2	Anne	Misafir
		İnsan 3	Çocuk	Misafir
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası

	Nesne 2	Çaydanlık	Mutfak eşyası
	Nesne 3	Sandalye	Ev eşyası
	Araç	Araba	Ulaşım
	Mekân	Ev	Baba evi
	İnsan 1	Misafir	Sohbet-muhabet
	İnsan 2	Ev sahibi	Ağırlama
	Besin maddesi 1	Hamburger	İkramlık
	Besin maddesi 2	Çay	İkramlık
E2	Nesne 1	Kalp	Mutluluk
	Nesne 2	Bayrak	Simge
	Araç	Araba	Ulaşım
	Mekân	Ev	Yaşam
	İnsan 1	Misafir	Mutluluk
	İnsan 2	Ev sahibi	Hazırlık
	Besin maddesi	Çay	İkramlık
E3	Nesne 1	Çaydanlık	Mutfak eşyası
	Nesne 2	Masa	Ev eşyası
	Nesne 3	Sandalye	Ev eşyası
	Nesne 4	Bardak	Mutfak malzemesi
	Mekân	Ev	Yaşam
	İnsan 1	Misafir	Mutluluk
	İnsan 2	Misafir	Mutluluk
	İnsan 3	Misafir	Mutluluk
	İnsan 4	Misafir	Mutluluk
E4	İnsan 5	Misafir	Mutluluk
	İnsan 6	Misafir	Mutluluk
	İnsan 7	Ev sahibi	Hazırlık
	Mekân	Ev	Yaşam
	İnsan 1	Ev sahibi	Sohbet- muhabbet
	İnsan 2	Ev sahibi	Sohbet- muhabbet
	İnsan 3	Misafir	Sohbet- muhabbet
E5	İnsan 4	Misafir	Sohbet- muhabbet
	Mekân	Ev	Yaşam

Yukarıdaki tablo 7'ye ilişkin olarak; yapılan resimlerde verilen konu gereği her öğrencinin resminde ev sahibi, misafir ve bazı resimlerde kendileri de yer almaktadır. Çocukların resimlerinde misafir olarak gördükleri, çocuğun yakın çevresi (komşuları, anneleri, babaları, kendileri ve arkadaşları)dır. Resimlerde ev sahibinin, misafir geleceği için hazırlıklar yaptıkları ve misafirlere ikramda buldukları yer almaktadır. Ağırlama kültürümüzde yer alan ikramlara ek olarak misafirlerle gerçekleştirilen sohbet ve muhabbetlere de yer verilmiştir. Çocukların "Misafirlerimiz Var" temalı resimlerinde mekân göstereninin göstergeleri; % 98 ev, % 1 bahçe ve % 1 gökyüzü olarak görülmektedir. Mekân göstereninin göstergesinin % 99 ev olarak görülmesi; türk kültürümüzdeki misafir ağırlamanın genelde evlerinde gerçekleştiği, % 1 bahçe olarak görülmesi; misafirlerin

çocukları ve evsahibinin çocukları ile vakit geçirdikleri ortak alan olarak, % 1 gökyüzü olarak görülmesi ise, resimlerinde gökyüzüne duyduğu merakın yaratıcılığı ile resminde bütünlemesi sonucu ortaya çıkmıştır. Yapılan resimlerden hareketle çocuklar evlerine gelen misafirlerin bazen haberli bazen de habersiz geldiklerini belirtmişlerdir. Misafirlerin çocukları ile beraber gelmeleri, ev sahipliği yapan çocukları çoğunlukla mutlu etmiştir. Mutluluklarının nedeni ise; çocukların ebeveynleri, misafir olan ebeveynlerle ilgilenirken, çocukların kendi yaş grubu ile eğlenmesi ve oyunlar oynayarak güzel vakit geçirme isteğinden kaynaklanmaktadır.

Aile temalı resimlerin gösterge, gösteren, gösterilen analizi

Dünyaya gelen bir bebeğin, bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal ve kişiliğinin sağlıklı bir şekilde sarmal olarak gelişmesi yalnızca sevgi dolu sıcak aile ortamında yetişmesiyle sağlanırken, bu durum ilk çocukluk döneminde de aynı etkiyi göstermektedir. Bu nedenle, çocuğun dünyaya gelişinden sonraki dönemlerinde ilgisi ve sevgisi ile hayatında önemli yer kaplayan ilk topluluk ailesidir. Aşağıda aile ana temasına bağlı olarak üç ayrı alt temada yapılan resimlerin göstergebilimsel analizi yapılmıştır.

Misafirlerimiz Var

Çocuğun gelişimi üzerinde, ailenin ve aile bireylerinin yakın çevresinin de, etkisinin olmasından dolayı, “Misafirlerimiz Var” konulu hazırlanan etkinlik planı doğrultusunda çocuklarla bu konu üzerinde konuşulmuş daha sonra konu ile ilgili resim yapmaları istemiştir.

Resim 1. K1 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir çocuğu	Oyun oynamak
		İnsan 2	Misafir	Sohbet
		İnsan 3	Ev sahibi	Sohbet
		İnsan 4	Çocuk(kendisi)	Oyun oynamak
		Besin maddesi	Çay	İkram
		Nesne 1	Koltuk	Ev eşyası
		Nesne 2	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 3	Bardak	Mutfak aleti
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 1 incelendiğinde; sağ alt köşede elinde bardak olan bir kadın ve hemen solunda küçük bir çocuk toplam iki insan figürü, resmin ortasında bir koltuk ve koltukta oturan iki insan figürü yer almaktadır. Sağdaki insan figürlerinin birinin elinde bardak olması o iki insan figürünü ev sahibi olduğu düşüncesini ortaya çıkarmıştır. Sağ üst köşede bir güneş ve sol orta bölümde, siyah kare kutu şeklinde çizilen ise; üzerindeki iki çizgisi ile bize televizyonu anımsatmaktadır. Ayrıca resimde çocuk, çocuk resimlerinde esprî özelliğini sağ üst köşede çizmiş olduğu gülümseyen güneş ile anlatmıştır.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu arkadaşım, bu da onun annesi, bize misafirlığe geldiler. Bu annem, bu da ben, bu su, bu çay, güzel bir gün, televizyon, koltuk, oturduk. Televizyon izledik. Misafir gelince mutlu oluyorum. Misafir gelince çay, kahve ikram ediyoruz. Misafirlerimizin çocukları olursa, onlarla oyunlar oynuyoruz”* demiştir.

Çocuk, resminde misafir olarak gelen arkadaşı ve annesine ağırlama kültüründe yer alan, çay ve kahve ikramında bulunarak ve onlarla sohbet edip arkadaşıyla oyun oynadığını ve bu durumdan zevk aldığını göstermiştir.

Resim 2. K2 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 2	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 3	Ev sahibi	Hazırlık
		İnsan 4	Komşu (Misafir)	Mutluluk
		İnsan 5	Komşu (Misafir)	Mutluluk
		Nesne 1	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 2	Kumanda	Ev eşyası
		Nesne 3	B. çerçeve	Ev eşyası
		Nesne 4	K. çerçeve	Ev eşyası
		Besin maddesi 1	Kurabiye	Ağırlama kültürü
		Besin maddesi 2	Çay	Ağırlama kültürü
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 2 incelendiğinde; solda ve sağda duvarda asılı iki tablo ortada TV ön planda solda bir kadın figürü, ortada ayakta iki insan figürü ve sağ yanda yine iki insan figürü yer alıyor. İkili gruplar halinde gösterilen figürlerden sağdakiler, soldakilere ikramda buldukları anlaşılmaktadır. Sol alt köşede yer alan koyu lekenin neyi anlattığı net olarak anlaşılamamaktadır.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “Şimdi burada komşuları gelmişti onlara ikram veriyorlar, bu ev sahibi, bu ev sahibi, bu da ev sahibi, bu ikisi de komşuları. Buradaki televizyon burada ki de televizyon kumandası sinyal veriyor, buradaki minik, burada ki de büyük bir çerçeve. Bu kurabiye ikram ediyor, bu da çay ikram ediyor. Bir şeyler içip, konuşuyorlar. Misafir komşumuz, filan, Misafirlerimiz geldiğinde bir şeyler ikram etmezsek ayıp olur çünkü onlarda bize bir şeyler ikram ediyorlar, bazen bize misafirler sürpriz yapıyorlar, çocukları ile beraber geldiklerinde mutlu oluyorum, çocukları yoksa mutsuz oluyorum ama yine de kendime oyalanacak bir şey buluyorum” demiştir.

Ağırlama kültürünü; aile fertlerinin hepsinin evde olduğu bir zamanda gelen misafirlere sunduğu ikramlarda göstermiştir. Aksi takdirde ayıplanacağını düşünerek bu durumu resminde sergilemiştir. Ayrıca gelen misafirlerin çocuklarının da olduğu zamanlar, ev sahipliği yapan çocuğun, yalnız kalmayacağı için, mutlu olduğunu dile getirmiştir.

Resim 3. K3 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir	Mutluluk
		Hava olayı	Gökkuşağı	Sevgi
		Nesne 1	Çocuk oyuncuğu	Oyun oynamak
		Nesne 2	Yıldız	Süs
		Nesne 3	Bayrak	Süs
		Mekân 1	Bahçe	Oyun alanı
Mekân 2	Ev	Yaşam		

Resim 3 incelendiğinde; sağ alt kısımda bacasından duman çıkan bir ev, evin hemen solunda, yeşil etrafı beyaz ile çevrelenmiş bir uzun çizgi yer alıyor. Fakat bu çizginin ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir. Resmin orta kısmında iki bulutla birlikte gökkuşağı, resmin solunda gülen yüzü gövdesinde kalp bulunan bir çocuk vardır. Tüm bunların hepsinin üzerinde de güneş, kalpler ve yıldızlar yer almaktadır.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “Ben burada bir tane misafir yaptım, bir de gökkuşağı yaptım. Bir de böyle bulutlar yaptım gökkuşağı olabilsin diye. Bir tanede çocuk oyuncuğu yaptım. Bu bizim evimiz bu da bize misafirlğe geliyor, yıldızlar yaptım, bayrak yaptım, bir de güneş yaptım. Bize misafir gelince mutlu oluyorum. Şunlar da evin kanatları, evin uçuş vakti gelince evin sırtına takılıyor ve ev uçuyor. Bir de bunu yaptım ilk önce mavi boyadım sonra beyaz kullandım böyle açık mavi oldu, sonra bir de kırmızı boyadım sonra üzerine beyaz boyadım böyle pembe

oluyor. Misafirlerimiz hemen gitmesin diye ikramda bulunuyoruz. Misafirlerimizin çocukları olduğu zaman uslu duruyoruz, sessizce oynuyoruz” demiştir.

Resimde misafiri ağırlama kültürümüzü, misafirlere sunulan ikramlarla öne çıkarıldığını görüyoruz. Diğer taraftan, hem resimdeki insan figürünün gülen yüzü, hem de göğsü üzerindeki kalp simgesinden, misafirlerin gelmesinden mutlu olduğu ileri sürülebilir. Güneşin sağında yer alan kanatlı hayvanın yüzünün gülüyor olarak resmetmesi, çocuğun espri özelliğini kullandığını göstermektedir.

Resim 4. K4 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Anne	Duygusal bağ
		İnsan 2	Çocuk (kendisi)	Duygusal bağ
		İnsan 3	Çocuk	Duygusal bağ
		Besin maddesi	Tatlı	İkramlık
		Nesne 1	Zil	Dikkat
		Nesne 2	Fırın	Mutfak malzemesi
		Mekân	Gökyüzü	Merak

Resim 4 incelendiğinde; resmin sağ orta kısımda mor bir kutu, sol yanında sarı yamuğa benzer bir şekil içerisi mavi ve mor iki şekil ile dolu ve sayfanın hemen ortasında üstte sarı hemen altında da beyaz renkli iki tane yamuk şekil, üstteki yamuk şeklin bitişiğinde gülümseyen bulut görülmektedir. Resmin sol orta kısmında pembeye boyanmış bir kutu vardır. Çocuğun resim kartonunu özellikle mavi olarak seçmesi, mekânını gökyüzü olarak kullanmak istediğinden ileri gelmektedir. Resmin ortasından çekilen siyah çizgi ise zemini oluşturduğu anlaşılmaktadır.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “Bir tane böyle atlı hissediyorum, annem at, ben at, kardeşim bile at olarak

uyuyor şurası bulut burası yer, burada durmak için zil çalmış buradan çizgiler çizdim. Zili çalınca misafirlere kapıyı açmışlar benim en çok sevdiğim kuzenlerim gelmiş. Onların ailesi var ben ona teyze diyorum çünkü o benim teyzem ben de ona enişte diyorum. Misafirlere tatlı pişmişti fırında onu ikram ettik ve çay içtik” demiştir.

Çocuk resminde, misafirlerin geldiğinde, önce zili çalarak geldiklerini göstermeleri ve sürpriz yaptıklarını dile getirerek, mutluluğunu ve sevincini kendisini farklı şekillerin içinde görerek (çocuğun söylemiş olduğu ifadesinden yola çıkarak “annem at, ben at, kardeşim at”) ifade etmiştir. Resimde mekân olarak; gökyüzünü kullanması çocuğun yaratıcılığını etkin bir şekilde kullandığını gösteriyor.

Resim 5. K5 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir	Şaşkınlık
		İnsan 2	Misafir	Sevinç
		Besin maddesi 1	Börek	İkramlık
		Besin maddesi 2	Pasta	İkramlık
		Besin maddesi 3	Çay	İkramlık
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 3	Sehpa	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 5 incelendiğinde; resmin en sağ ve sol kısımlarında iki tane sehpa, resmin tam ortasında sandalyede oturan iki insan figüründen büyük bir masa ve masanın üzerinde büyük bir pasta, pastanın sağında bir bardak yer almaktadır. Resmin en üstünün siyah ile boyanmasının yanı sıra ay ve yıldızın da yer alması misafirlerin akşam geldiği izlenimini vermektedir.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu börek, bu da börek bu da çay, çay içerler, bu da pasta gece geliyor misafirler. Bunlar da peçeteler sehpanın üzerinde. Bunlarda misafirler, bu çay içiyor bu da börek yiyorlar. Bize misafir gelince bazen şaşırıyorum çünkü geleceğini bilmiyorum, bazen de seviniyorum. Annemler misafirlere pasta yapıyorlar, çay ikram ediyorlar*” demiştir.

Çocuk eve gelen misafirlerin bazen haber vererek, bazen ise haber vermeden sürpriz yaparak geldiklerini ifade etmiştir. Misafirlerin geleceği zaman, misafirlerini ağırlamak için hazırlıklar (ikramlıklar hazırlama) yaptıklarını, bu hazırlıkların ise bizim ağırlama kültürümüzden kaynaklandığını resimdeki, besin maddesi göstereninin göstergelerinden (börek, pasta ve çay) görmekteyiz.

Resim 6. E1 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Baba	Ev sahibi
		İnsan 2	Anne	Misafir
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Misafir
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Çaydanlık	Mutfak eşyası
		Nesne 3	Sandalye	Ev eşyası
		Araç	Araba	Ulaşım
		Mekân	Ev	Baba evi

Resim 6 incelendiğinde; resmin sağ alt kısmında iki masa vardır. En sağdaki masada bir insan figürü ve ne anlama geldiğini anlayamadığımız kare gözleri olan bir şekil yer alırken, hemen sol tarafındaki masada oturan iki tane insan figürü, resmin en solunda ise bir tane araba yer almaktadır. Resmin ortasında beyaz çizgi ile ortada yer alan üç insan figürünü çevreleyen ve sol kısmındaki kapıdan dolayı ev olarak anlaşılmaktadır. Resmin üzerine

çizilmiş olan kesik çizgilerden yağmurlu bir havanın olduğunu anlayabiliriz. Resmin üst kısmında da iki bulut ve gökyüzü olarak anlayabileceğimiz mavi çizgi yer alıyor.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “*Babamın evine misafiriğe gittik. Misafiriğe gittiğimde yanıma oyuncaklarımı götürüp orada oynamak istiyorum. Arada bir gidiyoruz misafiriğe*” demiştir.

Çocuğun kedisini babasının evine misafiriğe gitmiş olarak çizmesi, (Çocukla yapılan görüşme sonrası, öğretmenden edinilen bilgiye dayanarak) çocuğun anne ve babasının ayrı olduğunun bir göstergesidir. Babasına misafiriğe gitmenin onu mutlu ettiğini, resminde misafiriğe babasına gittiğini resmederek göstermiştir.

Resim 7. E2 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir	Sohbet-muhabbet
		İnsan 2	Ev sahibi	Ağırlama
		Besin maddesi 1	Hamburger	İkramlık
		Besin maddesi 2	Çay	İkramlık
		Nesne 1	Kalp	Mutluluk
		Nesne 2	Bayrak	Simge
		Araç	Araba	Ulaşım
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 7 incelendiğinde; resmin tam ortasında bacasında dumanı olan bir ev, evin içinde, sağda oturan insan figürüne solda ikramda bulunan bir insan figürü yer almaktadır. En sağ kısımda üst üste farklı renklerle çizilmiş kalpler, onun üstünde bir araba, solunda eve yakın çizilmiş bir bayrak bulunuyor. Resmin en solunda bir araba ve sol en üstte ise gülen bir güneş yer almaktadır. Çocuk resminde güneşi, gülümser şekilde çizmesi; çocuğun resimde espri özelliğini kullandığını gösteriyor.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu araba, bu güneş, bu da benim evim. Komşumuz bize misafir gelmiş, ben hamburger ve çay ikram ediyorum. Burada da bacalar var. Küçük kalp, büyük kalp bu da misafirin arabası ve burada da bayrak var. Misafirlik güzel bir şey, çünkü kahve ikram ediyoruz, yiyecekler veriyoruz, ikramda bulunmazsak Misafirlerimiz üzülür. Misafir gelmeyince kendimi kötü hissediyorum, gelince mutlu oluyorum*” demiştir.

Resminde misafir gelen kişinin aracının olduğunu göstererek, misafirin araç sayesinde daha rahat ulaşım sağlayabildiğini göstermiştir. Ayrıca misafirin gelmesi E2 öğrencisini mutlu ettiğini ve mutluluğunu da resmin sağ kısmında bulunan kalplerle göstermektedir. Ağırhama kültürümüzün bir parçası olan ikramlarımızın da resimde açık bir şekilde görülmektedir.

Resim 8. E3 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir	Mutluluk
		İnsan 2	Ev sahibi	Hazırlık
		Besin maddesi	Çay	İkramlık
		Nesne 1	Çaydanlık	Mutfak eşyası
		Nesne 2	Masa	Ev eşyası
		Nesne 3	Bardak	Ev eşyası
		Nesne 4	Sandalye	Mutfak eşyası
Mekân	Ev	Yaşam		

Resim 8 incelendiğinde; resmin ortasında bir masada oturmuş iki insan figürü, masanın üzerinde çaydanlık ve ikisinin de ellerinde birer bardak yer almaktadır. Resmin sağ üst kısmında da güneş görülmektedir.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz var” konulu resmine ilişkin olarak: “Çay, kahve içiyorlar, sohbet ediyorlar. Bu annem, bu teyzem, teyzem bize misafirlğe geldi. Misafirlğe gittiğimiz zaman ve bize misafir gelince mutlu oluyorum. Misafirlerimizin çocukları olursa onlarla oyun oynuyorum, daha çok mutlu oluyorum” demiştir.

Çocuk, resimde; akrabalarından birisinin misafirlğe geldiğini ve annesi ile ağırlama kültürümüzün bir parçası olan ikramlarımızdan, çay ve kahve içtiğini sonrasında sohbet muhabbet ettiğini göstermektedir.

Resim 9. E4 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Misafir	Mutluluk
		İnsan 2	Misafir	Mutluluk
		İnsan 3	Misafir	Mutluluk
		İnsan 4	Misafir	Mutluluk
		İnsan 5	Misafir	Mutluluk
		İnsan 6	Misafir	Mutluluk
		İnsan 7	Ev sahibi	Hazırlık
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 9 incelendiğinde; resmin solunda kapısı açık ve kapıda bir insan figürü olan ev, bu eve doğru gelen üçer kişilik insan figüründen oluşan iki grup vardır eve daha yakın olan insan grubunun ortasındaki küçük insan figürü çocuk olarak anlaşılmaktadır. Kâğıdın üst kısmındaki mavi yuvarlakları kar olarak düşünebiliriz. Resmin sol üst kısmında da güneş yer almaktadır, sağ alt kısmındaki mavi çizgi ise eve giden yolu anlatmaktadır.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “Karlar yağıyor, misafir geliyor. Oturma odası, bulutlar var. Burası salon,

burası çay kahve içme yeri, ev sahibi misafire şeker veriyor. Misafir güzeldir, misafire, şeker, parsa ikram ederiz, etmezsek ayıp olur” demiştir.

Resimde gelen misafirlerin kapıda karşılandığını göstermiş ve misafirlerin gelmesi çocuğu oldukça mutlu etmiştir. Misafirleri bina dışında karşılanması; çocuklardaki mekân algısının gelişmemiş olmasından, çocuğun resimde güneşi gülümser şekilde çizmesi; çocuk resimlerinin espri özelliğini resminde kullanmasından kaynaklanmaktadır.

Resim 10. E5 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Misafirlerimiz var	İnsan 1	Ev sahibi	Sohbet- muhabbet
		İnsan 2	Ev sahibi	Sohbet- muhabbet
		İnsan 3	Misafir	Sohbet- muhabbet
		İnsan 4	Misafir	Sohbet- muhabbet
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 10 incelendiğinde; resminde, misafirleri kapıda karşılama durumunu bina dışında göstermiş olması, karşılanmanın dışarıda yapıldığını işaret etmektedir. Bu yaş çocuklarının mekân algısının gelişmemiş olması; düşünce ile uygulamanın beceri eksikliği nedeniyle gerçekleştirilmesi sonucu karşılama bina dışında yapılmıştır. Ancak, görüşme sırasında ifade edilen “burası salon, burası çay ve kahve içme yeri” denilen alanlar resimde görülmektedir.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Misafirlerimiz Var” konulu resmine ilişkin olarak: “Şurada annem ve babam misafirlerle konuşuyor, bende misafirlerin çocuklarıyla oyun oynuyorum. Şurada çiçek var, dışarıda güneş parıl parıl parlıyor. Misafirlerimizin çocukları yoksa yalnız hissediyorum kendim, misafirlik güzel bir şey. Çünkü çocukları ile beraber oynuyorum” demiştir.

Misafirlığe gelen kişinin çocuklarının olması, E5 çocuğu için oldukça mutluluk verici bir durumdur. Yukarıdaki resimde de görüldüğü üzere soldaki iki kişiyi anne ve babanın misafirler ile sohbet ve muhabbet ederken resmedilmiş, sağdaki iki kişiyi ise; kendisini ve misafirlerin çocuklarını oyun oynuyorken çizmiştir. Dışarıdaki güneş için; görüşme sırasında ifade edilen “dışarıda güneş parıl parıl parlıyor” denilen, güzel güneşli bir gün de misafirlerinin geldiğini resminde yansıtmıştır.

Tablo 8

Aile Ana Teması Altında “Ailece Yemekteyiz” Alt Temalı Resimlerin Gösteren, Gösterge ve Gösterilen Açısından Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Anne	Eğlence
		İnsan 2	Teyze	Eğlence
		İnsan 3	Dede	Eğlence
		İnsan 4	Çocuk(kendisi)	Eğlence
		İnsan 5	Kardeş	Eğlence
		Hayvan	Kedi	Hayvan sevgisi
		Besin maddesi 1	Salata	İkram
		Besin maddesi 2	Meyve suyu	İkram
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 3	Vazo	Ev eşyası
		Nesne 4	Tabak	Mutfak eşyası
		Nesne 5	Kalp	Süsleme
		Nesne 6	Balon	Süsleme
Mekân	Ev	Yaşam		
K2	“Ailece yemekteyiz”	İnsan 1	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		Besin maddesi	Patates	İkram
		Nesne 1	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 2	Masa	Ev eşyası
		Nesne 3	Dolap	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam
K3		İnsan 1	Çocuk (kendisi)	Bağlılık
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		Mekân 1	Restoran	Yemek yeme yeri
		Mekân 2	Ev	Yaşam
K4		İnsan 1	Çocuk (kendisi)	Birliktelik
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		Besin maddesi 1	Reçel	İkram
		Besin maddesi 2	Bal	İkram
		Besin maddesi 3	Börek	İkram
Nesne 1	Gardirop	Ev eşyası		

	Nesne 2	Çiçek	Süs
	Nesne 3	Masa	Ev eşyası
	Nesne 4	Sandalye	Ev eşyası
	Nesne 5	Tabak	Mutfak eşyası
	Nesne 6	Lamba	Ev eşyası
	Mekân	Ev	Yaşam
	İnsan 1	Abi	Birliktelik
	İnsan 2	Anne	Birliktelik
	İnsan 3	Baba	Birliktelik
	İnsan 4	Çocuk (kendisi)	Birliktelik
	Nesne 1	Tencere	Mutfak malzemesi
	Nesne 2	Tablolar	Ev eşyası
	Nesne 3	Masa	Ev eşyası
	Nesne 4	Sandalye	Ev eşyası
	Besin maddesi 1	Yumurta	Vazgeçilmez
	Hayvan	Kuşlar	Hayvan sevgisi
	Mekân	Ev	Yaşam
K5	İnsan 1	Baba	Ev sahibi
	İnsan 2	Anne	Misafir
	İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Misafir
	Mekân	Çadır	Eğlence
	İnsan 1	Misafir	Sohbet-muhabbet
	İnsan 2	Misafir	Sohbet-muhabbet
	İnsan 3	Misafir	Sohbet-muhabbet
	İnsan 4	Ev sahibi	Ağırlama
	İnsan 5	Ev sahibi	Mutluluk
	İnsan 6	Ev sahibi	Mutluluk
	Besin maddesi 1	Yemek	İkramlık
	Mekân	Ev	Yaşam
E1	İnsan 1	Teyze	Birliktelik
	İnsan 2	Öğretmen	Birliktelik
	İnsan 3	Çocuk	Birliktelik
	İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 6	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 7	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 8	Arkadaş	Birliktelik
	Besin maddesi	Yemek	Gereksinim
	Nesne 1	Masa	Mutfak eşyası
	Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri
	Mekân	Okul	Birliktelik
E2	İnsan 1	Anne	Birliktelik
	İnsan 2	Kardeş	Birliktelik
	İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
	Hayvan	Kuş	Hayvan sevgisi
	Nesne 1	Akvaryum	Ev eşyası
	Nesne 2	Masa	Ev eşyası
	Nesne 3	Sandalye	Ev eşyası
	Mekân	Ev	Yaşam
E3	İnsan 1	Anne	Misafir
	İnsan 2	Baba	Misafir
	İnsan 3	Çocuk (kendisi)	Misafir
	İnsan 4	Abi	Misafir
	Nesne 1	Masa	Ev eşyası
	Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
	Mekân	Ev	Misafir mekânı
E4	İnsan 1	Anne	Misafir
	İnsan 2	Baba	Misafir
	İnsan 3	Çocuk (kendisi)	Misafir
	İnsan 4	Abi	Misafir
	Nesne 1	Masa	Ev eşyası
	Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
	Mekân	Ev	Misafir mekânı
E5	İnsan 1	Anne	Misafir
	İnsan 2	Baba	Misafir
	İnsan 3	Çocuk (kendisi)	Misafir
	İnsan 4	Abi	Misafir
	Nesne 1	Masa	Ev eşyası
	Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
	Mekân	Ev	Misafir mekânı

Ailece yemekteyiz konusuna ilişkin yapılan resimlerde, her çocuk ailesi olarak gördüğü tüm kişileri ailesiyle yediği yemeğe dâhil etmiştir. Tablo 8'e bakıldığında; konuya ilişkin resimlerde çocukların % 80'i aileleri ile beraber yemek yedikleri alan olarak, yaşam ile gösterilen evi seçmiştir. Bunun nedeni, çocuğun duygusal yaşamın, samimiliğin ve içtenliğin oluşturduğu yer olmasıdır. Çocuk için evin önemi büyüktür. Ev; güvenliğin, birlikteliğin, içtenliğin yansımasıdır çocuğun gözünde. Çocuklar resimlerinde yemeğe beraber oturdukları insan göstereniyle, çoğunluk olarak gösterilen; birliktelik, sevgi, eğlence, bağlılık ve sohbet-muhabbetir. Kullandıkları nesnelere, günlük hayatta her evde bulunan nesnelere resimleri bütünlük amaçlı kullanılmıştır. Çocuğun ailesi olarak kabul ettiği kişiler, çocuğun ebeveynleriyle başlayarak, akrabaları, arkadaşları ve öğretmeni de yer almıştır.

Ailece Yemekteyiz

Çocuğun aile hayatında ve yakın çevresinde, bir bireyin hayatını sürdürebilmesi için zorunlu rutinlerden birisi de yemek yemektir. Sağlıklı bir gelişim gösteren çocuğun hayatında ailesi ile beraber yemek yiyebilmek önemli bir yer kaplar. Bu nedenle Aile ana teması altında "Ailece Yemekteyiz" alt temalı resimlerin gösteren, gösterge ve gösterilen açısından çözümlenmesi, kız ve erkek cinsiyet değişkenine göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir. Çocuklarla, "Ailece Yemekteyiz" konulu hazırlanan plan doğrultusunda konuşulmuş ve daha sonra çocukların bu konuyla ilgili resim yapmaları istenmiştir.

Resim 11. K1 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Anne	Eğlence
		İnsan 2	Teyze	Eğlence
		İnsan 3	Dede	Eğlence
		İnsan 4	Çocuk (kendisi)	Eğlence
		İnsan 5	Kardeş	Eğlence
		Hayvan	Kedi	Hayvan sevgisi
		Besin maddesi 1	Salata	İkram
		Besin maddesi 2	Meyve suyu	İkram
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 3	Vazo	Ev eşyası
		Nesne 4	Tabak	Mutfak eşyası
		Nesne 5	Kalp	Süsleme
		Nesne 6	Balon	Süsleme
Mekân	Ev	Yaşam		

Resim 11 incelendiğinde resmin ortasında bir masa ve etrafında birçok farklı karakterler yer almaktadır. Resmin üst kısmında ortada kırmızı renkte çizilmiş elinde geometrik şekil olan bir figür ve hemen sol tarafında mavi renkte gülen bir insan figürü yer almaktadır. Resmin sol ön kısmında siyah bir vazoda mor çiçeklere yer verilmiştir.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “Aslında burası hem parti, hem yemek. Bu annem, bu Banu teyzem, bu dedem, bu da benim, bu da kardeşim, bu da kedimiz, bizim kedimiz yokta neyse ben öylesine çizdim. Bizim evdeyiz, sonra annem yemekte salata pişirdi, meyve suları sonra burada ben, Banu teyzem balon tutuyor, elinde kap kek olan bir balon, sonra ben ne giymişim biliyor musun? Kırmızı siyah halkalar geçirmişim kendime, kardeşim mutfağa gitmiş bakmış, bakmış yiyecek başka bir şey yokmuş mutfakta. Yemek yerken ağızımızı şapırdatmadan yiyoruz, yemek masasını hazırlarken anneme yardım ediyorum” demiştir.

Öğrencisinin yapmış olduğu resimde aile fertlerinin hepsinin yemek masasında olması, aile bağlarının ne kadar kuvvetli olduğunun bir göstergesidir. Çocuk resminde bütün ailenin bir arada olmasından oldukça memnun olmuştur. Bu memnuniyetini de; kalp ve balon göstergelerini kullanarak gösterilmek istenen, süslemelerin; parti havasını yansıtması amaçlanmıştır.

Resim 12. K2 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		Besin maddesi	Patates	İkram
		Nesne 1	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 2	Masa	Ev eşyası
		Nesne 3	Dolap	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 12 incelendiğinde; resmin orta kısmında birisi erkek, ikisi kız olmak üzere üç insan figürü yer almaktadır. Konuya dayanarak arkadaki küçük insan figürünün çocuk, masada oturan erkek figürünün baba, sağdaki insan figürünün ise anne olduğu düşünülebilir. Üç insan figürünün de yüz ifadelerinin gülüyor olarak resmetmiştir. Resmin sol kısmında yer alan beyaz ile çizilmiş uzun bölmeli kareler dolabı andırmaktadır.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “Evimizdeyiz. Annem, babam ve ben yemek yiyoruz. Patates yiyoruz, bu beyaz olan çekmece, dolap, çekmece, ortadaki de musluk. Yemek yerken, ağızımızda yemek varken ses çıkartmamalıyız çünkü ayıp bir şey, boğazımıza kaçabilir. Yemekleri hazırlarken anneme yardım ediyorum bazen” demiştir.

Çocuğun yapmış olduğu resimde ailece yemeklerini mutfakta yediklerini göstermektedir. Yapılan görüşmedeki ifadelerle dayanarak; yemek sırasındaki görgü kurallarının da farkındadır. Üç insan figürünün de yüz ifadelerinin gülüyor olmasıyla gösterilmek istenen; aile bireylerinin birlikte olmalarından mutlu olduklarıdır.

Resim 13. K3 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Çocuk (kendisi)	Bağlılık
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		Mekân 1	Restoran	Yemek yeme yeri
		Mekân 2	Ev	Yaşam

Resim 13 incelendiğinde; resmin ortasında birisi küçük birisi büyük iki insan figürü yer almaktadır. Sağdaki büyük insan figürü anne, soldaki insan figürü ise çocuğu ifade etmekte olduğu anlaşılıyor. Resmin sağ kısmındaki pembe boyalı olan yerin de ev olduğu anlaşılmaktadır. Resmin etrafındaki beyaz yuvarlaklar ise karın yağdığını anımsatmaktadır. İki figürün yüz ifadelerinden mutlu oldukları anlaşılmaktadır. Ev olarak düşündüğümüz pembe binanın hemen solundaki kırmızı ile boyanmış lekenin ne olduğu anlaşılamamaktadır.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “İlk önce bu ben, bu da annem eve gelmeden önce dışarıda yemek yiyoruz, sonra eve geliyoruz kar yağıyor kar oynuyoruz annem ile bu da bizim pembe evimiz. Yemek yerken üzerimize yemek dökmemeliyiz, ağızımızda yemek varken konuşmamalıyız. Yemek kurallarında yemek yemezsek içimizdeki mikroplar güçlü olur” demiştir.

Anne ile beraber dışarıda yemek yediklerini ve eve döndüklerinde karın yağmaya başladığını ve durumu eğlenceli bir oyun ile taçlandırdıklarını göstermiştir resminde. Yapılan görüşmedeki ifadelerle dayanarak; yemek sırasındaki görgü kurallarının da farkındadır.

Resim 14. K4 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Çocuk (kendisi)	Birliktelik
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		Besin maddesi 1	Reçel	İkram
		Besin maddesi 2	Bal	İkram
		Besin maddesi 3	Börek	İkram
		Nesne 1	Gardırop	Ev eşyası
		Nesne 2	Çiçek	Süs
		Nesne 3	Masa	Ev eşyası
		Nesne 4	Sandalye	Ev eşyası
		Nesne 5	Tabak	Mutfak eşyası
		Nesne 6	Lamba	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 14 incelendiğinde, resmin ortasında bir masada oturan üç insan figürüne yer verilmiştir. Resmin sol alt kısmında bir komedin yer almaktadır. Komedinin üzerinde de üçgen lamba yer almaktadır. Resmin üst kısmındaki mavi çizgi ve resmin üst iki kısmında ki karşılıklı bulutlar gökyüzü olduğunu anlayabiliriz. İki bulut arasında sarı ile çizilmiş ve güldüğünü gösteren kırmızı ile çizilen güneş yer almaktadır.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu benim, bu annem, bu da babam, burada bir tane lamba var bu da gardırobun üzerine süs olarak çiçek koydu. Masada reçel, bu bal, bu da börek Bulutu da mavi ile beyaz karışımı yaptım açık mavi oldu. Yemek yerken çatalı kaşığı yere düşürmemeye ve ağzımız kapalı yemek yiyoruz*” demiştir.

Yemek masasında bulunan; aile fertlerinin mutlu bir şekilde yemek yemesi resmedilmiştir. Birlikte yemek yemelerinden mutluluk duydukları insan figürlerinin yüz ifadesinden anlayabiliriz. Güneşinde gülüyor olması; güzel bir günde bu yemeğin yendiğini ve aynı zamanda çocuk resimlerinin özelliklerinden birisi olan espri özelliğini resminde kullandığını gösteriyor.

Resim 15. K5 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Abi	Birliktelik
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		İnsan 4	Çocuk (kendisi)	Birliktelik
		Nesne 1	Tencere	Mutfak malzemesi
		Nesne 2	Tablolar	Ev eşyası
		Nesne 3	Masa	Ev eşyası
		Nesne 4	Sandalye	Ev eşyası
		Besin maddesi 1	Yumurta	Vazgeçilmez
		Hayvan	Kuşlar	Hayvan sevgisi
Mekân	Ev	Yaşam		

Resim 15 incelendiğinde; sağda ve solda duvarda asılı iki tablo ortada TV, ön planda masada oturmuş yemek yiyen üç kişi ve sağ tarafta bir insan figürü yer almaktadır. Resmin en solunda kafeste iki kuş görülmektedir. Resimde masa etrafında oturan insan figürlerinin duruşları, ayaktaki insan figürünün yüzünün yandan çizilmiş olduğu için, ek gözünün resmedilmesi; çocuğun sanatsal gelişimi açısından olumlu yönde gelişim gösterdiğini yansıtmaktadır.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “Bizim evdeyiz, abim, annem, babam ve ben yumurta yiyoruz çünkü sabah kahvaltısında. Bu da tencere, bunlar kuşlarımız bizim iki tane kuşumuz var, bunlar da

tablolar. Yemek yerken elimizi yıkamaya, ağzımızı açık tutmamaya, çatal bıçak düşürmemeye, ellerimizle yemek yemeye, çatal düştüğü zaman alıp onunla tekrar yemek yememeliyiz çünkü mikrop kapabiliriz, bunların hepsi görgü kuralıdır. Görgü kuralları da, saygı duyduğumuz bir kuraldır” demiştir.

K5 öğrencisinin çizmiş olduğu resimde, soldaki kafeste bulunan kuşlar, hayvan sevgisinin olduğu bir ailede yaşadığını gösteriyor. Aile fertlerinin beraber aynı masa etrafında toplanıp yemek yemelerinden duydukları birlikteliği, mutluluğu; yüzlerindeki ifadelerden anlayabiliyoruz. Konuya ilişkin olarak, çocuk; aile fertleriyle beraber geçirdikleri mutlu sabah kahvaltısını resmetmiştir.

Resim 16. E1 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Baba	Ev sahibi
		İnsan 2	Anne	Misafir
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Misafir
		Mekân	Çadır	Eğlence

Resim 16 incelendiğine; resmin ortasında kareli olarak çizilmiş çadıra benzer bir üçgen yer almıştır. Üçgeninin içinde bir insan figürü resmedilmiştir. Resmin sağ alt kısmında bir insan figürü görülmekte olup yerde çizili olan mavi çizginin ne anlama geldiği tam olarak anlaşılamamaktadır.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “Bu babam, yemek getirecek, bu da ben çadır evimde bekliyorum. Annem de dolaşmaya gitmiş, geri gelecekmış, babaannem de et almaya gitmiş. Yemek yerken ağzımızı göstermiyoruz, ağzımızda yemek varken konuşmuyoruz” demiştir.

Çocuk resminde; kampa gitmiş ailesinin çadırda bekleyen çocuklarına yemek getirmek için uzaklaştığını resmetmiştir. Çocuğun ise, çadırda anne ve babasını beklediğini resminde görmekteyiz. Güzel bir günde kamp yaptıklarını resminde çizdiği güneşten, güneşi gülüyor olarak resmetmesinden de, çocuğun espri özelliğini kullanarak; mutlu olduğunu anlayabiliyoruz.

Resim 17. E2 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Misafir	Sohbet-muhabbet
		İnsan 2	Misafir	Sohbet-muhabbet
		İnsan 3	Misafir	Sohbet-muhabbet
		İnsan 4	Ev sahibi	Ağırlama
		İnsan 5	Ev sahibi	Mutluluk
		İnsan 6	Ev sahibi	Mutluluk
		Besin maddesi 1	Yemek	İkramlık
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 17 incelendiğinde; resimde iki masa etrafında ikişer kişi yer almaktadır. Ön plandaki büyük masada biri kız biri erkek iki insan figürü yer almaktadır. Masanın üzerinde mavi renk kullanarak resmettiği bir nesne bardağı andırmaktadır. Resmin üst kısmında bulutlar ve güneş resmedilmiştir.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu komşumuz, bu da komşumuz, bu da onların bebeği, bu da ben, bu babam, bu da annem yemek yiyoruz. Yemek yerken ağzımızdan ses çıkartmadan yemeye dikkat ediyoruz, ağzımız doluyken konuşmuyoruz.*” demiştir.

Resimde komşularını yemeğe davet etmeleri; onları da aileden gördüklerinin bir ifadesidir. Bu nedenle çocuk komşuları ile beraber yemek yediklerini resmetmiştir. Resimde

sağ üst köşede çizmiş olduğu güneşin gülüyor olması; güzel bir günde olduğunu, mutluluğunu ve espri özelliğini kullandığını gösteriyor.

Resim 18. E3 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

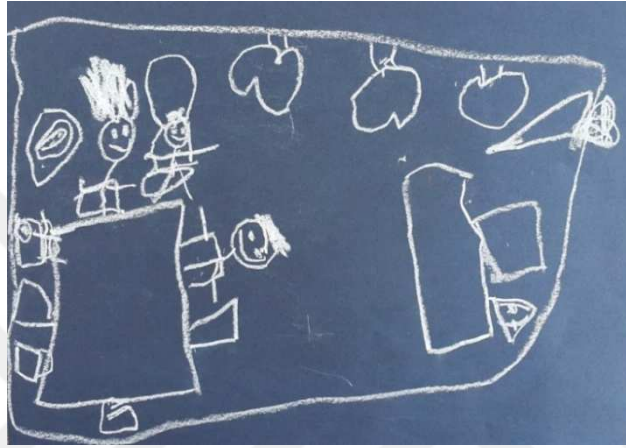
Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Teyze	Birliktelik
		İnsan 2	Öğretmen	Birliktelik
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 6	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 7	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 8	Arkadaş	Birliktelik
		Besin maddesi	Yemek	Gereksinim
		Nesne 1	Masa	Mutfak eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 18 incelendiğinde; resmin ortasında çizilen siyah zikzaklar iki tatlı bir binayı ifade etmektedir. Birinci katta birisi resmin sol alt köşesinde diğer üç insan figürü de sağ alt köşede ve önlerinde de masa yer almaktadır. Üst katında ise dört insan figürü ve onların önünde de masa bulunmaktadır. Resmin sağ orta kısımda yuvarlak yeşil ve beyaz ile çizilmiş yuvarlağın ne olduğuna öğrenci ile yapılan görüşmede “burada da denizlerde aslı şeyler var ya şemsiye o var” olduğu öğrenilmiştir.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada tabak var, burada Hacer teyze bulaşıkları yıkıyor, bizde yemek yiyoruz. Bunlar tabaklar ve burada da denizlerde aslı şeyler var ya şemsiye o var buradan üst kata çıkıyorsun bu kapı buraya açılıyor burada öğretmenim var, burada da arkadaşlarım var. Bu da bayrak bizim Atatürk bayrağımız, bunlar da zincirler, zincirler; yukarı tutuyor.

Yemek yerken çok konuşmamalıyız, konuşursak kilo alabiliriz, yemek yerken ağızımızı karşıımızdaki kişilere göstermemeliyiz çok çirkin bir davranış” demiştir.

Konuya ilişkin olarak, çocuk arkadaşlarıyla beraber okulda yemek yediklerini resmetmiştir. Bu durumdan yola çıkarak, çocuğun arkadaşlarını, öğretmenini ve okuldaki iletişim içerisinde olduğu bireyleri ailesinin bir parçası olarak kabul ettiğini, “Ailece Yemekteyiz” konusu altında resmederek göstermiştir.

Resim 19. E4 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Anne	Birliktelik
		İnsan 2	Kardeş	Birliktelik
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
		Hayvan	Kuş	Hayvan sevgisi
		Nesne 1	Akvaryum	Ev eşyası
		Nesne 2	Masa	Ev eşyası
		Nesne 3	Sandalye	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 19 incelendiğinde; resmin sol kısmında bir masa etrafında toplanmış üç insan figürü ve sandalyeler yer almaktadır. Resmin sağ üst kısmında üç tane yuvarlak ve sağ kısımda ise bir dikdörtgen şekil yer almaktadır fakat bunların ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: *“Burada kendi evimizdeyiz, şu annem, kardeşim yemek yiyor, oyuncaklarla oynuyor. Bu ben birazdan yemek hazırlanacak yemek yiyeceğiz. Bu kuş, bunlar tahtadan yapılmış süs, bu da akvaryum, biz yemek yerken yere ve üstümüze dökmemeye, çatal ve kaşığı yere düşürmemeye ve ağızımızda yemek varken konuşmamaya dikkat etmeliyiz”* demiştir.

Resimde evlerinde hayvanların olması, aile içerisinde hayvan sevgisi olduğunu gösteriyor. Tüm ailenin bir masa etrafında toplanması birlikteliğin ve resimdeki figürlerin yüz ifadeleri mutluluklarını yansıtıyor.

Resim 20. E5 öğrencisinin “Ailece Yemekteyiz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Ailece yemekteyiz	İnsan 1	Anne	Misafir
		İnsan 2	Baba	Misafir
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Misafir
		İnsan 4	Abi	Misafir
		Nesne 1	Masa	Ev eşyası
		Nesne 2	Sandalye	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Misafir mekânı

Resim 20 incelendiğinde; resmin ortasında beyaz çizgi ile çevrili olan dikdörtgenin sağ tarafındaki yeşil çizgili masanın üzerinde değişik şekillerde kaplar ve sağ kısmında sandalyede oturan bir insan figürü görülürken, resmin sol kısmında masada oturan iki insan figürü yer almaktadır. Resmin üst kısmında ise bulutlar ve güneş görünmektedir.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Ailece Yemekteyiz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bunlar misafir, annem, ben abim ve babam yemek yiyoruz. Yemek yerken ağızımızı şapırdatmıyoruz, ağızımız doluyken konuşmuyoruz*” demiştir.

Ailenin yemek yerken masalarına, misafirlerini de eklemesi kalabalık bir ortamda mutlu olduğunu göstermek istemiştir. Görüşme esnasında dile getirdiği uyulması gereken kuralların da görgü kuralının farkında olduğunu anlayabiliyoruz.

Tablo 9

Aile Ana Teması Altında “Benim Güzel Odam” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan	Çocuk(kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Çalışma masası	Ev eşyası
		Nesne 2	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 3	Işıklar	Süs
		Mekân 1	Çadır	Oyuncak eşya
		Mekân 2	Oda	Özel alan
K2		Nesne 1	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 2	Çerçeve	Ev eşyası
		Nesne 3	Lamba	Aydınlatma
		Nesne 4	Koltuk	Rahatlama
		Simge 1	Gülen yüzlü kalp	Mutluluk
		Mekân	Oda	Özel alan
K3		İnsan	Çocuk(kendisi)	Heyecan
		Nesne 1	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 2	Gardırop	Ev eşyası
		Nesne 3	Kıyafet dolabı	Ev eşyası
		Nesne 4	Çekiç	Ev eşyası
		Nesne 5	Oyuncak evi	Oyuncak
Mekân	Oda	Özel alan		
K4	“Benim güzel odam”	İnsan 1	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk(kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Yatak	Çocuk yatağı
		Nesne 2	Yatak	Abla yatağı
		Nesne 3	Perde	Gizlilik
		Nesne 4	Gardırop	Ev eşyası
Nesne 5	Tekerlek sandalye	Zorunlu gereksinim		
Mekân	Oda	Özel alan		
K5		Nesne 1	Dolap	Kıyafet dolabı
		Nesne 2	Şahinli saat	Zaman
		Nesne 3	Etekler	Kıyafetler
		Nesne 4	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 5	Ayna	Görsel güzellik
		Nesne 6	Dünya	Coğrafi maket
Mekân	Oda	Özel alan		
E1		İnsan	Çocuk(kendisi)	Eğlence
		Nesne 1	Kapı	Gizli geçide engel
		Nesne 2	Lamba	Aydınlatma
		Nesne 3	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 4	Yorgan	Isınma
		Nesne 5	Halı	Geçidi saklayan nesne
Mekân	Oda	Özel alan		
E2		İnsan 1	Anne	Birliktelik
		İnsan 2	Baba	Birliktelik
		İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
		İnsan 4	Teyze	Birliktelik
		Mekân	Ev	Yaşam

E3	İnsan	Çocuk(kendisi)	Mutluluk
	Nesne 1	Yatak	Kendi/Rahatlık
	Nesne 2	Işık	Aydınlatma
	Nesne 3	Kitaplık	Bilgi kaynağı
	Nesne 4	Bilgisayar	Bilgi erişim
E4	Mekân	Oda	Özel alan
	Nesne 1	Dolap	Kıyafet dolabı
	Nesne 2	Beşik	Kardeş/Rahatlık
	Nesne 3	Oyuncaklar	Oyun oynama
	Nesne 4	Kıyafetler	Giyinme gereksinimi
	Nesne 5	Çoraplar	Giyinme gereksinimi
	Nesne 6	Yatak	Kendi/Rahatlık
E5	Mekân	Oda	Özel alan
	İnsan 1	Baba	Birliktelik
	İnsan 2	Abi	Birliktelik
	İnsan 3	Çocuk(kendisi)	Birliktelik
	Nesne 1	Top	Oyuncak
	Nesne 2	Araba	Oyuncak
	Nesne 3	Bilgisayar	Mutluluk
	Besin maddesi	Hamburger	Mutluluk
Mekân	Oda	Özel alan	

Tablo 9'a baktığımızda, "Benim Güzel Odam" alt temalı yapılan resimlerde, çocukların; % 99'u mekân gösterenini, oda göstergesi olarak resmederken, yalnızca bir çocukta mekân göstereni ile ev göstergesi olarak resmedilmiştir. Mekân göstereni ile ev göstergesini kullanan çocuğun odasının olmasına rağmen, resminde tamamlama, saydamlık özelliğini kullanarak evin bütün odalarını, içinde aile bireyleri varken resmetmiştir. Bu durumdan yola çıkarak; ev içerisinde aile bireylerinin tamamı varsa, bir bütündür ve anlamlıdır mesajını vermeye çalışmıştır. Çocukların resimlerde kullandığı insan göstereni ile gösterilmek istenen; mutluluk, heyecan, sevgi ve birlikteliktir. Gösterilenlerden yola çıkarak, çocukların odalarında zaman geçirmekten zevk aldıkları sonucuna varabiliriz. Her çocuk için odası, özel alanı olduğu için önemlidir.

Benim Güzel Odam

Tüm çocuklar için, kendilerine ayrılan odaları (özel alan) değerli ve önemlidir. Bunun sebebi; çocukların bu alan içerisinde özgürce hareket edebilmeleri, oyun oynamaları ve kendilerini rahat hissetmeleridir. Aynı zamanda, diğer aile bireylerinin odalarının olduğu gibi çocuklarında odalarının olması, ailenin bir bireyi olduğunu somut olarak göstermektedir. Bu

nedenle çocukların gelişiminde önemli bir yeri vardır. Bu doğrultuda; aile ana temasının son alt teması olan benim güzel odam konusu, hazırlanan plan doğrultusunda, çocuklarla konu hakkında konuşulmuş ve resim yapmaları istenmiştir.

Resim 21. K1öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Benim güzel odam	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Çalışma masası	Ev eşyası
		Nesne 2	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 3	Işıklar	Süs
		Mekân 1	Çadır	Oyuncak eşya
		Mekân 2	Oda	Özel alan

Resim 21 incelendiğinde; resmin tam ortasında bir insan figürü ve onun tam üst kısmında üç tane ışık ve bu ışıklardan ortadaki faklı çizilmiştir. Farklı çizilmesinin sebebi ortadaki figüre isabet etmesinin olabileceği düşünülmektedir. Resmin sağ alt köşesinde değişik şekiller yer alırken, sol alt köşede çizilmiş olan kare çadırı anımsatmaktadır.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: “Benim küçük böyle küçük ev çadırım, bu da çalışma masam, bu da yatağım, bu da ışıklar. Odamı dünyalar kadar seviyorum. Biz okulun yakınına taşındık. Benim odam orada üst katta olacak” demiştir.

Resimde odasına olan sevgisini ve odasında mutlu olduğunu, resminde yapmış olduğu süslemeler ile göstermiştir.

Resim 22. K2 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Benim güzel odam	Nesne 1	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 2	Çerçeve	Ev eşyası
		Nesne 3	Lamba	Aydınlatma
		Nesne 4	Koltuk	Rahatlama
		Simge 1	Gülen yüzlü kalp	Mutluluk
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 22 incelendiğinde; resmin sağ kısmında bir koltuk onun hemen en kenarında siyah bir çizgi görülmektedir, fakat ne anlama geldiği bilinmemektedir. Resmin sol kısmında yatak, yatağın üst kısmında duvarda, içinde yuvarlak olan bir kare çizilmiştir. Resmin ortasında sarı renkte lamba yer alıyor. Resmin sağ üst kısmında gülen bir kalp bulunmaktadır. Kalbi gülümser şekilde resmedilmesi, çocuğun resim özelliklerinden birisi olan, espri özelliğini kullandığının kanıtıdır. Duvardaki çarpı işaretleri de duvarda simli bir boyanın olduğunu anlayabiliriz.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: *“Burada yatağım var, burada benim çerçevem var, lambam çerçevede benim abimin resmi var bu benim koltuğum, bu da kapı odamın duvarlı simli olduğu için duvarlarımda sim var odamın köşesinde böyle gülen yüzlü kalp var. Odamda mutluyum, çünkü odamda oyun oynuyorum”* demiştir.

Resminde odasına olan sevgisini, odasında mutlu olduğunu odasını süslemesi ile ifade etmiştir.

Resim 23. K3 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Benim güzel odam	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		Nesne 1	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 2	Gardırop	Ev eşyası
		Nesne 3	Kıyafet dolabı	Ev eşyası
		Nesne 4	Çekiç	Ev eşyası
		Nesne 5	Oyuncak evi	Oyuncak
Mekân	Oda	Özel alan		

Resim 23 incelendiğinde, resimde sağ altta üst üste siyah koyu leke, bu lekenin hemen solunda sarı ve yeşil leke yer almaktadır. Fakat bu lekelerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir. Resmin sol köşesinde ise boyalı leke eve anımsatmaktadır. Sol üst köşede çizilen beyaz çizgi ve içerisindeki beyaz şeklin ne anlama geldiği bilinmemektedir.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu benim yatağım, bu da benim gardırobum bu da kıyafet dolabım, kıyafet dolabımın üzerinde çekiç çünkü o açma kapama kaparı bu benim oyuncak evim, bu da benim yazlık perim. Ben yazda oynadım denize gittim sonra yazlık perimi giydim, yaza gittim oynadım sonra eve geldim sonra onu çıkardım. Dolabımın üstüne koydum, yazlık perim ben hangi mevsimde olmak istersem beni o mevsime götürüyor ve ben o mevsimde oynuyorum. Bu da içer makinesi beni içine alıyor sonra buradaki şeyi alarak ölümsüzlük tohumunu alıp televizyon izlemeye götürüyor, çok fazla izleme yoksa gözlerin bozulur diyor. Bu da canavar oyuncağım pencerenin üzerine koydum, gece ve kar yağıyor”* demiştir.

Resminde odasında ne kadar mutlu olduğunu göstermek için hayal dünyasını kullanarak odasını süslemiştir ve odasının onun özel alanı olduğunu kendisine ait olan eşyaları çizerek göstermiştir.

Resim 24. K4 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Benim güzel odam	İnsan 1	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Yatak	Çocuk yatağı
		Nesne2	Yatak	Abla yatağı
		Nesne 3	Perde	Gizlilik
		Nesne 4	Gardırop	Ev eşyası
		Nesne 5	Tekerlek sandalye	Zorunlu gereksinim
Mekân	Oda	Özel alan		

Resim 24 incelendiğinde; resimde sağ ön planda bir yatak ve solunda bir insan figürü hemen arka planında bir yatak ve yine solunda bir insan figürü görülmektedir. Saçlarından anlaşıldığı üzere bunlar kızdır. Resmin solunda bir dolap ve dolabın ön planında ise mor olarak çizilmiş olan sandalyeyi anımsatmaktadır. Arka planda yer alan insan figürünün hemen solunda turuncu ile çizilmiş bir perde olduğu düşünülebilir. Yukarıdaki mavi lekeninde gökyüzü olduğu düşünebiliriz.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu ablamın yatağı, burası da benim yatağım perdeleri biz kaloriferin arkasına sıkıştırmıştık. Burası da cam burada gardırobu var ablamın burada çekmeceleri var ama onu yapamadım. Üst katta da çekmeceleri var, bu da tekerlekli sandalye bu da arkadaşım benim, artık oyuncaklarımı buraya yerleştirdik, o yüzden arkadaşım da gelip oynar diye arkadaşımı da çizdim. Odamda mutluyum, odamı seviyorum, burası da benim odam oldu ablam uzak bir yere gitti tıp okuyor*” demiştir.

Resimde odasının ablası ile ortak olan kız çocuğunun, ablasının evden ayrılması üzerine artık odanın kendi özel alanı olduğunu ve arkadaşıyla beraber ne kadar mutlu zaman geçirdiklerini resminde göstermiştir.

Resim 25. K5 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Benim güzel odam	Nesne 1	Dolap	Kıyafet dolabı
		Nesne 2	Şahinli saat	Zaman
		Nesne 3	Etekler	Kıyafetler
		Nesne 4	Yatak	Kendi/Rahatlık
		Nesne 5	Ayna	Görsel güzellik
		Nesne 6	Dünya	Coğrafi maket
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 25 incelendiğinde, resmin sağındaki sarı başlıklı olan yatak olarak düşünülebilir. Resmin tam ortasında beş gözlü dolap yer almaktadır. Onun hemen solunda üst üste çizilmiş kare şekil masa üzerinde aynayı andırmaktadır. Hemen solundaki ise yine üç gözlü bir dolap olabileceği düşünülmektedir. Resmin sağ üst kısmında duvarda asılı olan bir portre resimdir. Hemen sağdaki ise lambadır.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: “Kıyafet dolabım, bu şahinli saatim, bu üç tanesi eteğim. Bu pembe olan yatağım, bu saçlarımı tararken oturduğum komidinin aynalı, bizim iki tane dünyam var yuvarlak prize takınca dünya renk değiştiriyor ben odama girdiğimde önce ödevlerimi yapıyorum. Daha sonra oyun oynuyorum, odamı seviyorum” demiştir.

Resimde odasının kedi özel alanı olarak gördüğünü ifade etmek için kendi eşyalarını düzenli bir şekilde resmetmiştir.

Resim 26. E1 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Benim güzel odam	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Eğlence
		Nesne 1	Kapı	Gizli geçide engel
		Nesne 2	Lamba	Aydınlatma
		Nesne 3	Yatak	Kendi/rahatlık
		Nesne 4	Yorgan	Isınma
		Nesne 5	Halı	Geçidi saklayan nesne
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 26 incelendiğinde, resmin ön kısmında yatakta yatan bir insan figürü ve yatağın üzerinden tavana doğru çıkan bir çizgi, fakat çizginin ne anlam ifade ettiği bilinmemektedir. Resmin üst kısmına çizilen çizgi mekânın sınır çizgisi olarak kabul edilebilir. Yatan insan figürünün hemen başının sol kısmında kahverengi olarak çizilmiş iki dikey dikdörtgenin ne anlam ifade ettiği bilinmemektedir.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: “*Odamızda uyuduğumuz için mutlu oluruz, burada benim dolabım, burada benim ışığım var. Burada benim camım, burada da benim gizli geçidim var, bu da kapısı, bu da yatağım, bu da benim yorganım. Bu gizli geçit beni altınlara götürüyor. Gizli geçidim halının üstünde, halının üstündekilerde hanlın desenleri*” demiştir.

Odasında ne kadar eğlendiğini ve mutlu olduğunu, hayalperestliğini kullanarak tasarladığı oyunları resminde anlatmıştır.

Resim 27. E2 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Benim güzel odam	İnsan 1	Anne	Birliktelik
		İnsan 2	Baba	Birliktelik
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		İnsan 4	Teyze	Birliktelik
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 27 incelendiğinde, resmin ortasında büyük iki katlı bir ev, evin sağ üst katında duvarda asılı iki tablo, sağ tarafında ise masada oturan iki insan figürü yer almaktadır. Evin alt katında ise siyah çerçeve içine alınmış sandalyede oturan bir insan figürü, evin sağ kısmında üç ağaç, sol kısmında ise merdivenlerle çıkılıp evin dış kısmına çıktığı için balkon olarak düşünülmekte ve balkonda önünde masa oturan bir insan figürü yer almaktadır.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim güzel odam” konulu resmine ilişkin olarak: “*Tablolar, balkon, ışıklar, burası evin girişi, ben yatakta yatıyorum. Bu benim odamın kapısı. İki tane tablom var, burada annem, babam, teyzem ve ben, teyzem balkonda. Ben odamda mutluyum ve odamı seviyorum. Benim eşyalarım orada olduğu için orası benim odam oyuncaklarım filan*” demiştir.

Resminde çocuk kendi odasının yanında tümünden gelim sergileyerek aslında bütün evin odalarını çizmiştir. Daha sonra onun odasının neden ona ait olduğunu kendisine özel olan eşyaların orada bulunmasından kaynaklandığını ifade etmekle beraber odasında mutlu olduğunu göstermiştir.

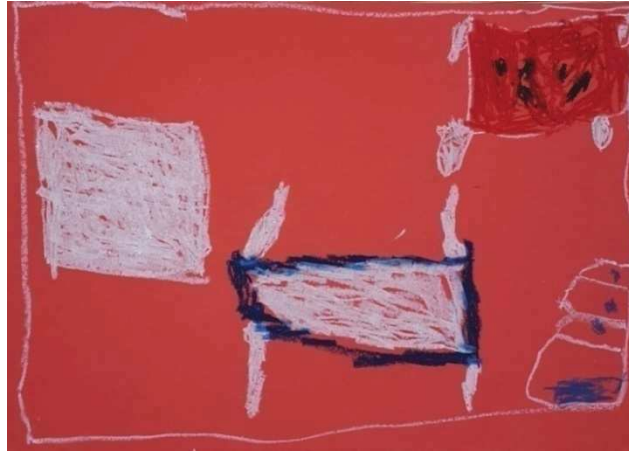
Resim 28. E3 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Benim güzel odam	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Yatak	Kendi/rahatlama
		Nesne 2	Işık	Aydınlatma
		Nesne 3	Kitaplık	Bilgi kaynağı
		Nesne 4	Bilgisayar	Bilgi erişim
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 28 incelendiğinde, resmin solunda bir yatak üzerindeki renkli boyalı yatak örtüsü olduğu düşünülebilir. Resmin solundaki bir insan figürü, sol üstte de lamba yer almaktadır. Yatağın sağındaki siyah ve sarı ile çizilen çizgilerin ne anlama geldiği bilinmemektedir.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu benim yatağım, bu benim ışığım, bu benim kitaplığım, benim odam daha güzel olduğu için orası benim odam. Bilgisayar, kitaplık ve ışık var diğer odalarda bunlar yok. Odamı çok seviyorum. Ben burada iki yaşındayım”* demiştir.

Geçmişteki odasını çizerek, odasında mutlu olduğunu ifade etmek istemiştir. Odasının onun özel alanı olduğunu, odasındaki bütün eşyaların kendisine ait olduğunu odasındaki eşyalarını resmederek göstermiştir.

Resim 29. E4 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Benim güzel odam	Nesne 1	Dolap	Kıyafet dolabı
		Nesne 2	Beşik	Kardeş/Rahatlık
		Nesne 3	Oyuncaklar	Oyun oynama
		Nesne 4	Kıyafetler	Giyinme gereksinimi
		Nesne 5	Çoraplar	Giyinme gereksinimi
		Nesne 6	Yatak	Kendi/ Rahatlık
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 29 incelendiğinde, resmin en sağ alt köşesinde beyaz çizgili dört bölmeli dolap olduğu düşünülebilir, onun hemen arkasındaki kırmızı üzerinde siyah noktaları olan ve resmin orta ön planında yer alan yanları mavi çizgili dört bacaklı beyaz dikdörtgen şekillerin yatak olduğunu anlayabiliriz. Çocuk yatak olarak çizdiği şeklin dört bacağına da görünüyör olarak çizmesi, çocuğun çizdiğinin anlaşılacağı kaygısından kaynaklanarak, çocuk resimlerinde düzleme özelliğini kullanmıştır. Fakat en solda görülen beyaz lekenin ne anlama geldiği bilinmemektedir.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu dolabım, bu kardeşimin beşiği, bu oyuncaklarım, kıyafetlerinin ve benim çoraplarımın yeri, bu benim yatağım, biz odamızda rahat ediyoruz, çünkü sessiz ve rahat oynadığımız yer orası olduğu için”* demiştir.

Resminde çocuk, odasında mutlu olduğunu ve mutlu olmasının sebebi olarak; odasının, kendisine ayrılan özel bir alan olduğunu ve özgürce oyunlar oynayabileceğini düşünerek, bu durumu resminde yansıtmıştır.

Resim 30. E5 öğrencisinin “Benim Güzel Odam” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Benim güzel odam	İnsan 1	Baba	Birliktelik
		İnsan 2	Abi	Birliktelik
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		Nesne 1	Top	Oyuncak
		Nesne 2	Araba	Oyuncak
		Nesne 3	Bilgisayar	Mutluluk
		Besin maddesi	Hamburger	Mutluluk
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 30 incelendiğinde, resmin solunda kareler şeklinde bölünmüş bir ev hemen önünde bir araba yer almaktadır. Resmin hemen sağında etrafı kırmızı ve yeşil çizgiler ile çevrilmiş ve bu çevrili alan içerisinde top oynayan iki insan figürü yer almaktadır. Fakat bu alanın mekân olarak neresi olduğu bilinmemektedir.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Benim Güzel Odam” konulu resmine ilişkin olarak: “*Babam çok zengin babam para kazandı, birden zengindi top aldı, birden zengindi, araba aldı. Burası oturma odası, bu abimin bilgisayarını, burası da banyo. Burası halı saha, odamda sadece bilgisayarla oynuyorum, bilgisayarla oynamak, hamburger yemek beni çok mutlu ediyor. Odamı çok seviyorum*” demiştir.

Resminde tümünden gelim sergileyerek bütün evin bölümleri çizilmiştir. Resmin sağ alt köşesinde abisi ile birlikte oyun oynaması çocuğun mutlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 10

Aile Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı

Gösteren	Cinsiyet	f	Gösterge	f	%	Gösterilen	Toplam
İnsan	Kız (n=5)	36	Misafir	7	7,95	Sohbet, Mutluluk, Şaşkınlık, Sevinç. Sohbet, Hazırlık	88
			Ev sahibi	4	4,54		
			Çocuk (Kendisi)	11	12,5	Oyun oynamak , Duygusal bağ, Misafir, Mutluluk Birliktelik Birliktelik Birliktelik	
			Anne	6	6,81		
			Baba	3	3,40		
			Abi	1	1,13		
			Kardeş	1	1,13		
			Akraba	2	2,27	Eğlence, Birliktelik	
			Öğretmen	0	0	-	
			Arkadaş	1	1,13	Birliktelik	
	Misafir	13	14,77	Sohbet, Mutluluk, Şaşkınlık, Sevinç. Sohbet, Hazırlık			
	Ev sahibi	8	9,09				
	Erkek (n=5)	47	Çocuk (Kendisi)	10	11,36	Oyun oynamak, Duygusal bağ, Misafir, Mutluluk Birliktelik Birliktelik Birliktelik	
			Anne	5	5,68		
			Baba	5	5,68		
Abi			2	2,27			
Kardeş			1	1,13			
Akraba			2	2,27	Eğlence, Birliktelik		
Öğretmen			1	1,13	Birliktelik		
Arkadaş	5	5,68	Birliktelik				
Besin maddesi	Kız (n=5)	14	Salata	1	5,26	İkram, Gereksinim,	19
			Reçel	1	5,26		
			Bal	1	5,26		
			Börek	2	10,52		
			Çay	3	14,28		

			Yumurta	1	5,26	Vazgeçilmez,	
			Meyve suyu	1	5,26		
			Patates	1	5,26	Mutluluk,	
			Pasta	1	5,26		
			Tatlı	1	5,26	Ağırlama	
			Kurabiye	1	5,26		
			Çay	2	10,52	kültürü	
	Erkek (n=5)	7	Yemek	1	5,26		
			Hamburger	2	10,52		
			Oda	5	16,13	Özel alan	
	Kız (n=5)	16	Ev	9	29,03		
			Gökyüzü	1	2,23	Yaşam	31
			Çadır	1	2,23		
	Erkek (n=5)	15	Oda	4	12,90	Birliktelik	
			Ev	10	32,26		
			Okul	1	2,23	Merak	
			Araba	0		Ulaşım	2
	Kız (n=5)	0		0			
	Erkek (n=5)	2		2	100		
			Kuş	2	66,66	Hayvan sevgisi	3
	Kız (n=5)	2		2	33,33		
	Erkek (n=5)	1		1			
			Gülen yüzü kalp	1	100	Mutluluk	1
	Kız (n=5)	1					
	Erkek (n=5)	0		0			
			Ayna	1	1,08	Ev eşyası	
			Saat	1	1,08	Zaman	
			Dünya	1	1,08	Coğrafi maket	
			Perde	1	1,08	Gizlilik	
			Çiçek	1	1,08	Süsleme	
			Balon	1	1,08	Süsleme	
			Vazo	1	1,08	Ev eşyası	
			Yıldız	1	1,08	Süs	
			Çekiç	1	1,08	Ev eşyası	
	Kız (n=5)	57	Tablolar	1	1,08	Ev eşyası	92
			Sehpa	1	1,08	Ev eşyası	
			Zil	1	1,08	Dikkat	
			Kumanda	1	1,08	Ev eşyası	
			Koltuk	2	2,17	Ev eşyası	
			Masa	6	6,52	Ev eşyası	
			Sandalye	5	5,43	Ev eşyası	
			Yatak	6	6,52	Rahatlık	
			Dolap	6	6,52	Kıyafet toplamak	

Erkek (n=5)	37	Oyuncak	2	2,17	Oyun oynamak
		Lamba	2	2,17	Aydınlatma
		Işık	1	1,08	Aydınlatma
		Kıyafet	1	1,08	Giyim eşyası
		Kalp	1	1,08	Mutluluk
		Bayrak	1	1,08	Süs
		Televizyon	2	2,17	Ev eşyası
		Çerçeve	3	3,26	Ev eşyası
		Tabak	2	2,17	Mutfak eşyası
		Tencere	1	1,08	Mutfak eşyası
		Fırın	1	1,08	Mutfak eşyası
		Bardak	1	1,08	Mutfak eşyası
		Beşik	1	1,08	Kardeş, rahatlık
		Kitaplık	1	1,08	Bilgi kaynağı
		Kapı	1	1,08	Gizli geçite engel
		Yorgan	1	1,08	Isınma
		Halı	1	1,08	Geçidi saklayan nesne
		Akvaryum	1	1,08	Ev eşyası
		Masa	5	5,43	Ev eşyası
		Sandalye	5	5,43	Ev eşyası
		Yatak	3	3,26	Rahatlık
		Dolap	1	1,08	Ev eşyası, kıyafet toplamak
		Oyuncaklar	3	3,19	Oyun oynamak
		Lamba	1	1,08	Aydınlatma
		Işık	1	1,08	Aydınlatma
		Kıyafetler	2	2,17	Giyim eşyası
		Bilgisayar	2	2,17	Bilgi erişim
		Kalp	1	1,08	Mutluluk
		Bayrak	1	1,08	Süs
		Çaydanlık	2	2,17	Mutfak eşyası

Tablo 10'da görüldüğü üzere 5'i kız 5'i erkek olmak üzere toplam 10 öğrencinin yapmış olduğu "Aile" temalı 30 resimde; kullanmış oldukları gösteren figürlerindeki rakamsal dağılımlarında bazı farklılıklar gözlemlenmiştir:

Kızların resimlerinde kullandıkları gösteren besin maddelerinin sayısı 14 iken, erkeklerin resimlerinde kullandıkları gösteren besin maddelerinin sayısı 7dir. Aralarındaki %50lik bu fark bize kız çocuklarının ince motor beceriler de daha iyi olduklarını gösterir. Bu durum da anne ile olan yakın ilişki içerisinde olması, anneyi rol model olarak alması sonucu meydana geldiğini yorumu yapılabilir. Resimlerde kullanılan araç göstereninin, erkeklerde

kullanım miktarı 4 iken, kızlarda hiç görülmemektedir. Bu durum ise; erkek çocuklarının, babalarına daha yakın oldukları ya da rol model olarak babalarını aldıkları için, araç gösterenini kızlara oranla erkeklerde daha çok görüldüğü yorumu yapılabilir. Resimlerde kullanılan hayvan göstereninin, kızlarda kullanım miktarı 2 iken, erkeklerde 1 olarak görülmesi, erkeklerin kızlara oranla daha az hayvan sever oldukları söylenebilir. Ayrıca okul öncesi dönemde çocukların hayvanlara karşı olumlu bir tutum sergiledikleri ve evlerinde hayvan beslemek istedikleri de yapılan çalışmalarda görülmektedir (Kızıлтаş, 2017, s. 400). Venger'in Psikolojik resim testleri adlı çalışmasında, birçok çocuğun sahip oldukları evcil hayvanların ailenin bir üyesi olarak çizdiklerinden bahsetmiştir (Venger, 2007'den akt. Kızıлтаş, 2017, s. 400).

Son olarak, resimlerdeki nesne kullanımına bakıldığında ise, kızlar 57 nesne kullanırken, erkekler 36 nesne kullanmıştır. Bu durum bize, kızlar resimlerinde kendilerini ifade edebilmek için daha fazla nesne kullanma gereksinimi hissederken, erkekler kızlara oranla daha az nesne kullanarak ne anlatmak istediklerini ifade etmede zorluk çekmemektedirler.

Tablo 11

Okul Ana Teması Altında “Öretmenim ve Ben” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	“Öğretmenim ve ben”	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Bitki	Çiçek	Hediye
		Simge	Kalp	Sevgi belirtisi
		Mekân	Okul	Birliktelik
K2		İnsan 1	Öğretmen	Güven
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Hayvan 1	Kaplumbağa	Hayvan sevgisi
		Hayvan 2	Kuşlar	Hayvan sevgisi
		Hayvan 3	Kelebek	Hayvan sevgisi

	Simge Mekân	Yıldız Okul	Süs Birliktelik
K3	İnsan Simge Nesne 1 Nesne 2 Mekân	Öğretmen Yıldızlar Davul Ayna Okul	Sevgi Çocuk Müzik aleti Okula ulaşma yolu Birliktelik
K4	İnsan 1 İnsan 2 Nesne 1 Nesne 2 Nesne 3 Nesne 4 Mekân	Öğretmen Çocuk (Kendisi) Sandalye Tahterevalli Salıncak Kaydırak Park	Sevgi Mutluluk Oturma yeri Oyuncak Oyuncak Oyuncak Oyun alanı
K5	İnsan 1 İnsan 2 Nesne 1 Nesne 2 Nesne 3 Nesne 4 Simge Mekân	Öğretmen Çocuk (Kendisi) Kitap Tabela Masa Masa Sayılar Sınıf	Sevgi Mutluluk Sevgi Bilgilendirme Çocuk masası Öğretmen masası Öğrenme Arkadaş ortamı
E1	İnsan 1 İnsan 2 İnsan 3 Nesne 1 Nesne 2 Simge Mekân	Öğretmen Öğretmen Çocuk (Kendisi) Yılbaşı ağacı Paten Kardan yıldız Otobüs	Sevgi Sevgi Mutluluk Süs Yetenek Kutlama Gezme
E2	İnsan 1 İnsan 2 İnsan3 İnsan 4 İnsan5 İnsan6 Mekân	Öğretmen Çocuk (Kendisi) Arkadaş Arkadaş Arkadaş Arkadaş Sınıf	Sevgi Mutluluk Birliktelik Birliktelik Birliktelik Birliktelik Arkadaş ortamı
E3	İnsan 1 İnsan 2 İnsan3 İnsan 4 İnsan 5 Nesne 1 Nesne 2 Nesne 3 Nesne 4 Nesne 5 Mekân 1 Mekân 2	Öğretmen Öğretmen Abi Arkadaş Arkadaş Dolap Masa Bıçak Lav Zehirli ot Labirent Sınıf	Sevgi Sevgi Koruma Birliktelik Birliktelik Sınıf eşyası Öğretmen masası Oyun objesi Oyun objesi Oyun bitkisi Oyun Arkadaş ortamı
E4	İnsan 1 İnsan 2 Nesne 1 Nesne 2 Nesne 3 Nesne 4 Bitki Mekân	Öğretmen Çocuk (Kendisi) Masa Masa Siyah çizgi Mavi çizgi Ağaç Sınıf	Öğretici Mutluluk Çocuk masası Öğretmen masası Yağmur bulutu Gökyüzü Bitki sevgisi Arkadaş ortamı

E5	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
	İnsan 2	Koruma	Güvenlik
	İnsan 3	Koruma	Güvenlik
	İnsan 4	Koruma	Güvenlik
	Araç	Beyaz araba	Sahiplik
	Nesne	Masa	Yemek masası
	Mekân	Okul	Birliktelik

Tablo 11’de görüldüğü üzere, “Öğretmenim ve Ben” konulu resimlerde çocukların çoğunluk olarak kullandığı gösteren okul ve sınıftır. Bu durum öğretmeni ile en çok okulda ve sınıfta iletişim içerisinde olmasından kaynaklandığını düşünebiliriz. Resimlerde kullanılan öğretmen gösterenini ile gösterilmek istenen; sevgi, güven ve öğretici olarak ön plana çıkmıştır. Bu dönem çocuklarında aile ortamından sonra sosyal çevre okul olduğu için, ailede ebeveynler çocuk için rol model ve koruyucu etmen olurken, okulda da çocuğun gözünde bu yeri, öğretmen doldurmaktadır. Okul, sadece çocukların akranlarıyla sosyalleştiği yer değil aynı zamanda, çocuk ve çevrenin etkileşim halinde olduğu yerdir. Bu sebeple çocuklar resimlerinde hayvan ve bitki gösterenlerine de yer vermişlerdir. Bu da bize sadece kişilerle değil aynı zamanda çevresinde yer alan tüm canlılarla iletişim içerisinde olduğunu gösteriyor.

Diğer resimlerinde kullandıkları nesne gösterenine oranla daha az nesne gösterenini kullanmışlardır. Çocuklar öğretmenlerine olan sevgilerini; öğretmenlerine, aldıkları çiçeklerle, çizdikleri kalp simgeleriyle, süsleme olarak kullandıkları yıldız simgeleriyle, çocuklara eğitimlik yaptıklarını gösteren sayı simgeleriyle gösterirler. Bir öğrencinin resminde gözlemlenen öğretmene tuttuğu üç koruma dikkat çekmiştir. Öğretmenine olan sevgisini onu dışarıdaki kötülöklere karşı savunmasız olarak görmüş ve koruma isteğini ön plana çıkartmıştır. Çocuk günlük hayatta çıkan medya haberlerinde öğretmenlere yapılan şiddet ve saldırılardan etkilendiği için öğretmene koruma çabasını resminde dile getirdiği üç korumayla göstermek istemiş olabileceği düşünülebilir.

Okul temalı resimlerin gösterge, gösteren, gösterilen analizi

Çocuğun hayatını şekillendiren ikinci etmen ise okul çevresi olmuştur. Okulda edindiği akranları ile olan iletişimi, öğretmenleri ile arasındaki bağ bütün bunların hepsi çocuğun hayatının ve kişiliğinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Okul ana temasına bağlı olarak aşağıdaki üç ayrı alt temada yapılan resimlerin göstergebilimsel analizi yapılmıştır.

Öğretmenim ve Ben

Öğretmen, bu yaş grubu çocuğu için aile bireylerinden sonra örnek aldığı ilk insandır. Öğretmenin davranışları, çocuk için örnek alınması gereken rol model niteliği taşımaktadır. Öğretmen yeri geldiğinde çocuk için, öğretici, anne, arkadaş... Aileden sonra ki girdiği sosyal çevrede kendisini güvende hissedebileceği bir birey arayışında bulunan çocuğun sığınağı öğretmeni olur. Bu nedenle hazırlanan plan doğrultusunda çocuklarla bu konu üzerinde konuşulmuş ve resim yapmaları istenmiştir.

Resim 31. K1 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Bitki	Çiçek	Hediye
		Simge	Kalp	Sevgi belirtisi

Resim 31 incelendiğinde; resmin ortasında iki insan figürü yer almaktadır. Sağdaki insan figürü küçük olduğundan konudan dolayı çocuk olduğunu anlayabiliriz ve iki elinde de çiçek yer almaktadır. Soldaki insan figürünün de ele alınan konudan dolayı öğretmen olduğu bilinmektedir. Öğretmenin kıyafetlerinin detaylı olarak resmetmesi çocuğun öğretmenine olan ilgisi ve sevgisini göstermektedir. Resmin dört köşesindeki çizgileri çerçeve amaçlı kullandığı düşünülmektedir.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu öğretmenim, bu ben öğretmenimi çok seviyorum. Bu yüzden ona çiçek kopardım. Burada kalpler var, öğretmenime olan sevgimi göstermek için kaptım. Burada okuldayız”* demiştir.

Resminde öğretmenine olan sevgisini göstermek için öğretmenine çiçekler verirken kendisini resmetmiştir. Aynı zamanda sevgisinin göstergesini balonlar ve kalplerle resmine yansıtmıştır.

Resim 32. K2 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Güven
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Hayvan 1	Kaplumbağa	Hayvan sevgisi
		Hayvan 2	Kuşlar	Hayvan sevgisi
		Hayvan 3	Kelebek	Hayvan sevgisi
		Simge	Yıldız	Süs
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 32 incelendiğinde; resmin sağ kısmında iki insan figürü, iki insan figürü ve arasında bir kedi, solunda ise bir ev yer almaktadır. Resmin üst kısmında kelebek, sağında bulut, hemen altında da kuşlar bulunmaktadır. Soldaki evin üzerindeki mavi lekenin ne anlama geldiği bilinmemektedir. Çocuk resminde bulutları gülerken resmetmesi çocuğun resminde espri özelliğini kullandığından kaynaklanmaktadır.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu öğretmenim ve ben, bu kaplumbağa bu okul, kuşlar kelebek, çatı yıldız, öğretmenimle beraber okula gidiyoruz, öğretmenimle her şeyimi anlatıyorum çünkü ona güveniyorum. Onunla beraberken mutluyum*” demiştir.

Resimde öğretmenine olan sevgisini onunla vakit geçirerek göstermek istemiştir.

Resim 33. K3 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Öğretmenim ve ben	İnsan	Öğretmen	Sevgi
		Simge	Yıldızlar	Çocuk
		Nesne 1	Davul	Müzik aleti
		Nesne 2	Ayna	Okula ulaşma yolu
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 33 incelendiğinde; resmin sağında renkli çizilmiş geometrik şekiller ortasında gülen yüzlü yıldız hemen solunda bir insan figürü yer almaktadır. Yıldızın hemen arka iki yanında küçük yıldızlar vardır. Resmin üstünde yeşil ve onun üstünde siyah çizgi vardır. Resmin üstündeki beyaz kesik çizgilerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu öğretmenim şu anda okula gidiyor sihirli bir aynadan geçip okula ulaşıyor. Bu yıldızda benim. Buradakiler de davul çalgısı bu iki yıldızda benim. Öğretmenime her şeyimi anlatabiliyorum, çünkü öğretmenime güveniyorum. Öğretmenim burada ki yıldızda merhaba dedi. Burada ki ayna çabuk gir, okul kapısı kapanacak dedi. Öğretmenimde çabuk gir dedi, çekti yıldızın kolundan”* demiştir.

Resminde öğretmenine olan ilgisini ve sevgisini hayalperestliğini kullanarak ve etrafındaki süslemelerle göstermiştir.

Resim 34. K4 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Sandalye	Oturma yeri
		Nesne 2	Tahterevalli	Oyuncak
		Nesne 3	Salıncak	Oyuncak
		Nesne 4	Kaydırak	Oyuncak
		Mekân	Park	Oyun alanı

Resim 34 incelendiğinde; resmin arka planında sağda salıncak ortada tahterevalli solda kaydırak ve ön planda da sandalyede birbirine karşılıklı ellerini uzatan iki insan figürü yer almaktadır. Parkta oldukları anlaşılmaktadır.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: *“Öğretmenim ve ben parktayız, sandalyelere oturduk el sıkışıyoruz. Öğretmenimiz bize hep doğruları söyler, onun yanındayken mutluyum. Bu tahterevalli, bu salıncak, bu da kaydırak”* demiştir.

Resminde öğretmenine olan sevgisini sevdiği yerlere öğretmenini de götürerek ve onunla el sıkışarak göstermiştir.

Resim 35. K5 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Kitap	Sevgi
		Nesne 2	Tabela	Bilgilendirme
		Nesne 3	Masa	Çocuk masası
		Nesne 4	Masa	Öğretmen masası
		Simge	Sayılar	Öğrenme
Mekân	Sınıf	Arkadaş ortamı		

Resim 35 incelendiğinde; resmin sağında bir masa, masanın hemen ön kısmında bir öğretmen olduğu düşünülen bir insan figürü, resmin solunda masa arkasında oturan bir insan figürü yer almaktadır. Resmin arka planında bir kare ve dikdörtgen içerisine yerleştirilmiş sayılar yer almaktadır. Fakat ne olduğu tam olarak bilinmemektedir. Sağdaki masa arkasındaki siyah leke sandalyeyi anımsatmaktadır.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: “Kitaplarımız var, biz okuma yazma bilmediğimiz için, öğretmenimiz okuyor, biz yapıyoruz. Burada tabela var. Bir, iki, üç diye ama yeri yetmedi. Bir sürü öğretmenim var işte müzik öğretmenim var. Öğretmenime her şeyi anlatırım, çünkü ona güveniyorum. O bize hep doğruyu söyler, çünkü büyüklerimiz bizi korumak için hep doğruyu söyler” demiştir.

Öğretmeninin çocuğa olan sevgisini ona kitap okuyarak, çocukta öğretmenine olan sevgisini onu sessizce dinlediğini çizerek göstermiştir.

Resim 36. E1 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Yılbaşı ağacı	Süs
		Nesne 2	Paten	Yetenek
		Simge	Kardan yıldız	Kutlama
		Mekân	Otobüs	Gezme

Resim 36 incelendiğinde; resmin ortasında içinde geometrik şekillerin olduğu iki tekerleği olan bir araç yer alıyor. Resmin sağında mavi, sarı, yeşil leke bulunmakta fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Resmin solunda yüzü araca dönük bir insan figürü yer alıyor. Resmin üstünde beyaz yuvarlaklar kar olarak anlaşılabilir.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede öğrenci, “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu öğretmenim, bu da sen, bu ben, bu da arkadaşım, bu da yılbaşı ağacı, burada da paten yapıyoruz, karlar var karda yıldız yaptım. Burada otobüsün içindeyiz. Sen dışarıdasın seni almaya geliyoruz. Öğretmenimle her şeyimi paylaşmıyorum, çünkü bazı özel sırlarım var. Öğretmenimle mutluyum ve güzel vakit geçiriyorum”* demiştir.

Öğretmenine olan sevgisini, resminde öğretmeniyle geçirdikleri eğlenceli bir ortamlarını çizerek göstermiştir.

Resim 37. E2 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 3	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 6	Arkadaş	Birliktelik
		Mekân	Sınıf	Arkadaş ortamı

Resim 37 incelendiğinde; ön planda dört, arka planda biri büyük biri küçük toplam altı insan figürü ve resmin üstünde bulutlar en sol üstte de güneş yer alıyor. Ön plandaki dört insan figürünün yüzleri arkadaki iki insan figürüne dönük konumdadır. Arkadaki iki insan figürünün sağındaki koyu çizginin ne anlama geldiği bilinmemektedir.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: “Öğretmenim elimi tutuyor. Orada arkadaşlarım var, okuldayız ama sınıfın içerisindeyiz. Öğretmenimi seviyorum” demiştir.

Öğretmenine olan sevgisini, arkadaşlarının arasında öğretmenin elinden tutarak göstermiştir.

Resim 38. E3 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 3	Abi	Koruma
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
		Nesne 1	Dolap	Sınıf eşyası
		Nesne 2	Masa	Öğretmen masası
		Nesne 3	Bıçak	Oyun objesi
		Nesne 4	Lav	Oyun objesi
		Nesne 5	Zehirli ot	Oyun objesi
		Mekân 1	Labirent	Oyun
		Mekân 2	Sınıf	Arkadaş ortamı

Resim 38 incelendiğinde; resmin ön planında dört insan figürü ve önlerinde de masaları yer alıyor. Resmin ortasında resmi ikiye bölen çizgi üst kata çıkış için merdiven olduğu düşünülebilir. Resmin sağından çizilen siyah çizginin sağında pembe, solunda siyah ile çizilmiş insan figürü yer alıyor. Resmin solunda üstte çizilen şekillerin ne anlam ifade ettiği bilinmemektedir.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada öğretmenim var, bu arkadaşım bu da sensin bu da arkadaşı, okuldayız burada, bu da okul dolabı bu senin kâğıtları koyduğun masa, öğretmenimin masası yok ta burada gizli bir kapı var. Burayı açtığımda burada gizli bir geçit var. Burada elmas var, ama tuzaklara dikkat etmelisin. Bak bunlar bıçak, bunlar lav, bunlar da zehirli ot burada da kapı var, bu kapı buraya açılıyor, bu da asansör bu da abim benim şu anda dışarıda bekliyor. Öğretmenime her şeyimi anlatabiliyorum. Öğretmenim ile beraberken eğleniyorum” demiştir.

Resminde öğretmeniyle yapmış olduğu etkinlikten zevk aldığı için onu çizerek öğretmenine olan sevgisini göstermiştir.

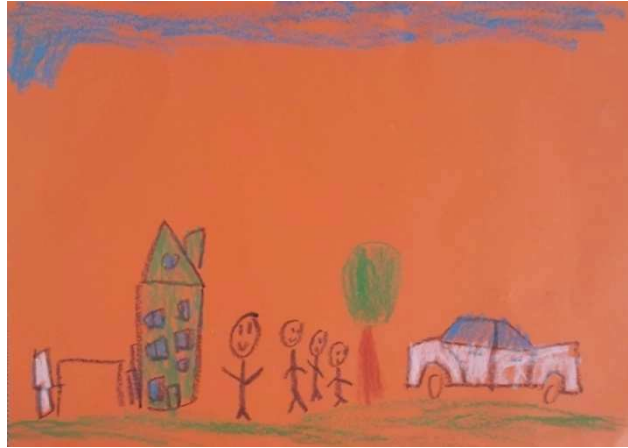
Resim 39. E4 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Öğretici
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Masa	Çocuk masası
		Nesne 2	Masa	Öğretmen masası
		Nesne 3	Siyah çizgi	Yağmur bulutu
		Nesne 4	Mavi çizgi	Gökyüzü
		Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
		Mekân	Sınıf	Arkadaş ortamı

Resim 39 incelendiğinde; resmin ortasında siyah dikdörtgen içerisinde iki insan figürü yer alıyor. Resmin hemen solunda bir ağaç vardır. Resmin en üstünde kırmızı, siyah ve mavi çizgiler yer alıyor fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu öğretmen, burası öğretmen masası, bunlarda çocuk masası bu benim, bu da öğretmenim ders çalışıyoruz biz şu an okulun içindeyiz, bu siyah olan yağmur bulutu, bu mavi olan gökyüzü, öğretmenime her şeyimi anlatıyorum, çünkü öğretmenime güveniyorum. Öğretmenimle eğleniyorum, güzel vakit geçiriyorum”* demiştir.

Öğretmeni ile beraber ders çalışmaktan zevk aldığı için, öğretmenine olan sevgisini göstermek için öğretmeni beraber ders çalıştığı anı çizmiştir.

Resim 40. E5 öğrencisinin “Öğretmenim ve Ben” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Öğretmenim ve ben	İnsan 1	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 2	Koruma	Güvenlik
		İnsan 3	Koruma	Güvenlik
		İnsan 4	Koruma	Güvenlik
		Araç	Beyaz araba	Sahiplik
		Nesne	Masa	Yemek masası
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 40 incelendiğinde; resmin sağında beyaz, mavi araba, hemen solunda bir ağaç yer alıyor. Resmin ortasında dört insan figürü, solunda ise üç katlı bir bina bulunuyor. Resmin en solunda siyah bir çizgi ve beyaz bir leke yer alıyor fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Resmin en üstünde mavi çizgi gökyüzü olduğu düşünülmektedir.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öğretmenim ve Ben” konulu resmine ilişkin olarak: “Annem, ağabeyim ve ben sadece biz dört kişiyiz. Öğretmenim arkada, bu öğretmenimi korumaya korumalar, şurada da bizim arabamız var o yüzden beyaza boyadım. Burada da yemek masası, bu gün dışarıda yemek yiyeceğiz. Öğretmenimi seviyorum, ona güveniyorum” demiştir.

Resminde öğretmenine olan sevgisini öğretmenini tüm kötülüklerden korumak için çizdiği korumalarla göstermektedir. Resimde çizdiği korumalar ile öğretmeni dışarıdaki bütün kötülüklerden korumayı düşünmüştür.

Tablo 12

Okul Ana Teması Altında “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” Alt Temalı Resimlerin Göstergibilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E:Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen		
K1		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlenme		
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama		
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama		
		Nesne 1	Şemsiye	Yağmurlu hava		
		Nesne 2	Kalp/çiçekli balon	Oyun		
		Nesne3	Pembe toka	Süs		
		Nesne4	Yıldızlar	Gece (oyun)		
		Mekân	Sokak	Buluşma yeri		
K2		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlenme		
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama		
		İnsan3	Arkadaş	Oyun oynama		
		Nesne	Kaydırak	Oyuncak		
		Hayvan	Kuşlar	Hayvan sevgisi		
				Mekân	Park	Oyun alanı
		K3		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
İnsan2	Arkadaş			Sevgi		
İnsan3	Arkadaş			Sevgi		
Nesne 1	Masa			Yemek masası		
Nesne2	Bulutlar			Gökkuşağı bulutu		
Nesne3	Yıldız			Paylaşmanın imgesi		
Besin maddesi	Muz			Paylaşmak		
		Mekân	Okul bahçesi	Oyun alanı		
K4	“Arkadaşlarımla oynuyoruz”	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk		
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama		
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama		
		Nesne	İp	Oyuncak		
				Mekân	Okul bahçesi	Oyun alanı
		K5		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Sevgi
İnsan 2	Eski arkadaş			Özlem		
İnsan 3	Eski arkadaş			Özlem		
İnsan 4	Eski arkadaş			Özlem		
İnsan 5	Eski arkadaş			Özlem		
Besin maddesi	Kiraz			Paylaşmak		
Nesne 1	Fiskiye			Oyun oynama		
Nesne 2	Şapka			Güneşten korunma		
Nesne 3	Kumdan kale			Oyun oynama		
Nesne 4	Salıncak			Oyuncak		
Nesne 5	Kaydırak			Oyuncak		
Bitki	Kiraz ağacı			Doğa sevgisi		
				Mekân	Açık alan	Oyun oynama yeri
E1				İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Robot	Arkadaş		
		Nesne 2	Kardan adam	Mutluluk		
		Hava olayı	Gökkuşağı	Mutluluk		
		Hava objesi	Güneş	Sıcaklık		
		Araç	Araba	Oyuncak		
		Simge	Kalp	Mutluluğun ifadesi		
				Mekân	Bahçe	Piknik alanı

E2	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlenme
	İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
	Nesne 1	Top	Oyuncak
	Araç	Motor	Eğlenme
	Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
	Mekân	Bahçe	Oyun alanı
E3	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
	İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama
	İnsan 4	Diken adam	Oyun oynama
	Nesne 1	Kedi	Oyuncak
	Nesne 2	Bilgisayar	Oyun nesnesi
Mekân	Okul	Birliktelik	
E4	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Arkadaş	Paylaşım
	Nesne	Işık oyuncakları	Oyun oynamak
	Mekân	Okul	Birliktelik
E5	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Anne	Birliktelik
	İnsan3	Baba	Birliktelik
	İnsan 4	Abi	Birliktelik
	İnsan 5	Dede	Birliktelik
	İnsan 6	Arkadaş	Oyun oynamak
	Bitki	Elma ağacı	Doğa sevgisi
	Besin maddesi	Elma	Paylaşmak
Mekân	Ev	Yaşam	

Çocukların “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resimlerin gösteren, gösterge ve gösterilen üçlemesi dikkate alınarak Tablo 12’de görüldüğü üzere, yapılan resimlerde en az bir arkadaş yer almaktadır. Buradan anlayabiliriz ki arkadaşlık ilişkilerinde etkin olmayan hiçbir öğrenci olmamaktadır. Resimlerdeki arkadaş göstergesiyle anlatmak istediği; oyun oynamak, sevgi, özlem, mutluluk ve paylaşmaktır. Çocuklar kendi yaş grubu ile iletişim kurmaktan ve vakit geçirmekten zevk alırlar çünkü aynı düşünceye sahip (kendileri gibi düşünen) bireyler vardır karşılarında, söylediklerini anlarlar bir nevi aynı yaş grubu çocuklar, birbirlerinin ayna karşısında yansımaları gibidirler. Çocukların resimlerinde beklendiği gibi bazı olaylar gözlemleniyor. Bunlar; kaydırakta kaymak, gece yıldızları sayma oyunu, yiyeceklerini ve oyuncaklarını paylaşma duygusu, ip oynamak, fiske ile oynamak, top ve kedi oyuncağı, ışık oyuncaklarıyla oynamak. Tüm bunlara ek olarak bir resimde robot oyuncağını arkadaş olarak resmetmiştir. Resimlerdeki diğer gösterenlere oranla insan

göstereni daha çok kullanılmıştır. Çocukların resimlerinde yer alan insan gösterenindeki gösterge; çocuk (kendisi), arkadaşları ve eski arkadaşları (özlem), anneleri ve babalarıdır.

Arkadaşlarımla oynuyoruz

Çocukların içinde buldukları sosyal çevrede ki arkadaşlarıyla vakit geçirmekten zevk alırlar. Çocukların kendi yaş grubu içerisinde sosyal iletişim kurması çocuğun sosyal duygusal gelişimine önemli katkıda bulunur. Bu nedenle hazırlanan plan doğrultusunda çocuklarla konu üzerinde konuşulur ve resim yapmaları istenir.

Resim 41. K1 öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Arkadaşlarımla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlence
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama
		Nesne 1	Şemsiye	Yağmurlu hava
		Nesne 2	Kalp/çiçekli balon	Oyun
		Nesne 3	Pembe toka	Süs
		Nesne 4	Yıldızlar	Gece (oyun)
Mekân	Sokak	Buluşma yeri		

Resim 41 incelendiğinde; resmin ön planında üç insan figürü, arka planında beyaz yıldızlar ve siyah ile çizilmiş yuvarlak çizgiler yer alıyor fakat onların ne anlama geldiği bilinmiyor. Yıldızların beyaz olarak resmedilmesi gece olduğunun bir belirtisidir.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Biraz ne yaptığımı bilmiyorum ama söyleyeceğim. Burada

arkadaşlarımla beraber yıldızlardan şekil bulmaca oynuyoruz. Bir de rüzgâr çok şemsiyem uçuyor. Bir de balonlar var elimizde bu kalpli balon, bu da çiçekli balon. Bu siyah olan saçı üzerindeki pembe olanda tokası arkadaşımınla oyuncaklarımı paylaşıyorum, paylaşmazsam arkadaşım üzülür” demiştir.

Resminde arkadaşlarına olan sevgisini onlarla yaratıcı oyunlar oynarken çizmiştir. Aynı zamanda da arkadaşlarını süsleyerek de göstermiştir.

Resim 42. K2 öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Arkadaşlarımla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlence
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama
		Nesne	Kaydırak	Oyuncak
		Hayvan	Kuşlar	Hayvan sevgisi
		Mekân	Park	Oyun alanı

Resim 42 incelendiğinde; resmin ortasını kaplayacak şekilde çizilmiş olan park oyuncuğu ve onun üzerinde biri erkek ikisi kız üç insan figürü yer alıyor. Resmin en üstünde sağda mavi bulular, solunda ise güneş yer alıyor.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Parktayız, ben, Elif, Kerem kaydırdan kayıyoruz. Oyuncaklarımı arkadaşlarımla oyuncaklarımı paylaşıyorum. Çünkü arkadaşlarımı seviyorum*” demiştir.

Arkadaşlarıyla olan mutluluğunu parkta arkadaşlarıyla oyun oynarken resmetmiştir. Arkadaşlarının da mutlu olduğu yüz ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Resim 43. K3 öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Arkadaşlarımla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 3	Arkadaş	Sevgi
		Nesne 1	Masa	Yemek masası
		Nesne 2	Bulutlar	Gökkuşağı bulutu
		Nesne 3	Yıldız	Paylaşmanın imgesi
		Besin maddesi	Muz	Paylaşmak
		Mekân	Okul bahçesi	Oyun alanı

Resim 43 incelendiğinde; resmin sağında bir insan figürü ve turuncu ve mavi renk kullanılarak çizilen bir nesne var fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Bu nesnenin hemen üzerinde yıldız ve ayı anımsatan sarı leke yer alıyor. Nesnenin solunda iki insan figürü yer alıyor. Arka planında solda güneş ve gökkuşağı yer alıyor.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu benim, bu İsacan, bu da yemek masası, bu da Erdem, bu da gökkuşağı buutları, burada İsacan bir şey söylüyor toplantı yapalım mı diyor. Sonra İsacan’ın elinden muz düşüyor ve bir yıldız kayıyor, sonra İsacan elindeki muzı böldü ve bize verdi Erdem ve ben yedik. Paylaşmak güzeldir. Sonra gökkuşağını gösterdik havadan*” demiştir.

Resimde çocuk, sevdiği arkadaşlarını, arkadaşlarının ona olan sevgisini onlarla yiyeceğini paylaşarak ifade etmiştir. Çocuğun ve arkadaşlarının mutlu olduğu yüz ifadelerinden anlayabiliriz. Resimdeki yıldız ve gökkuşağı da arkadaşlarına olan sevgisini göstermektedir.

Resim 44. K4 öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Arkadaşlarımla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama
		Nesne	İp	Oyuncak
		Mekân	Okul bahçesi	Oyun alanı

Resim 44 incelendiğinde; resmin ortasında ip atlayan üç insan figürü yer alıyor. Hepsinin yüz ifadesinden mutlu olduklarını anlayabiliyoruz.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Arkadaşlarımla beraber, okulun bahçesinde ip atlıyoruz. Arkadaşlarımla oyuncaklarımı paylaşıyorum, paylaşmazsam arkadaşlarım bana küser, paylaşmak güzel bir şey” demiştir.

Arkadaşlarıyla olan sevincini oyun oynarken ve oyuncaklarını onlarla paylaşırken göstermiştir. Mutluluklarını yüz ifadeleriyle resminde belirtmiştir

Resim 45. K5 öğrencisinin “Arkadaşlarıyla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Arkadaşlarıyla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Sevgi
		İnsan 2	Eski arkadaş	Özlem
		İnsan 3	Eski arkadaş	Özlem
		İnsan 4	Eski arkadaş	Özlem
		İnsan 5	Eski arkadaş	Özlem
		Besin maddesi	Kiraz	Paylaşmak
		Nesne 1	Fıskiye	Oyun oynama
		Nesne 2	Şapka	Güneşten koruma
		Nesne 3	Kumdan kale	Oyun oynama
		Nesne 4	Salıncak	Oyuncak
		Nesne 5	Kaydırak	Oyuncak
		Bitki	Kiraz ağacı	Doğa sevgisi
		Mekân	Açık alan	Oyun oynama yeri

Resim 45 incelendiğinde; resmin sağında kaydırdan kayan bir insan figürü, ortada salıncakta sallanan bir insan figürü, hemen solunda oyun oynayan iki insan figürü ve en solda kiraz ağacından kiraz toplayan bir insan figürü yer alıyor. Resmin en üs sağda güneş solda ise beyaz bulut yer alıyor.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarıyla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Arkadaşlarıyla bizim karşıda bir park var orda oyun oynuyoruz, bunlar eski okul arkadaşlarımı çok özlediğim için onları çizdim. Burada arkadaşlarım kumdan kale yapıyor, ben de onlara kiraz topluyorum. Arkadaşlarıyla oyuncaklarımı paylaşmayı seviyorum. Mesela burada şapka var onu arkadaşım ile paylaşıyorum. Bu da fıskiye kumdan kale yapmak için kullanıyorum” demiştir.

K5 öğrencisinin yapmış olduğu resimde arkadaşlarına olan sevgisini onlara, resmin sol tarafına çizmiş olduğu kiraz ağacından kiraz toplayıp, paylaşarak göstermiştir.

Resim 46. E1 öğrencisinin “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Arkadaşlarımızla oynuyoruz	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Nesne 1	Robot	Arkadaş
		Nesne 2	Kardan adam	Mutluluk
		Hava olayı	Gökkuşağı	Mutluluk
		Hava objesi	Güneş	Sıcaklık
		Araç	Araba	Oyuncak
		Simge	Kalp	Mutluluğun ifadesi
		Mekân	Bahçe	Piknik alanı

Resim 46 incelendiğinde; resmin sağında bir üç tane ne olduğu tam olarak anlaşılmayan figürler, resmin ortasında beyaz renkte bir kardan adam, resmin solunda araba ve onun hemen solunda bir insan figürü yer alıyor. Resmin en üstünde sağda bir kalp, ortada gülen bir güneş ve solda yine gülen bir güneş yer alıyor. Güneşi gülümseyen şekilde resmetmesi çocuğun espri özelliğini kullanmasından kaynaklanmaktadır.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Biz sofradayız, piknik yapıyoruz. Bir de benim robot arkadaşım var. Gel arabaya binelim dedi. Burada da kardan adamlar var. Burada gökkuşağı ve güneş var. Bu da zeytinden kardan adam var. Arkadaşlarımızla oyuncaklarımı paylaşıyorum, paylaşmazsak arkadaşlarımız üzülür” demiştir.

Resminde arkadaşlarına olan sevgisini resminde çizdiği kalp ve güneşin gülümsemesinde göstermiştir.

Resim 47. E2 öğrencisinin “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Arkadaşlarımla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Eğlenme
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
		Nesne 1	Top	Oyuncak
		Araç	Motor	Eğlenme
		Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
		Mekân	Bahçe	Oyun alanı

Resim 47 incelendiğinde; resmin sağında kahverengi ile çevrelenmiş bir motor ya da bisikleti anımsatmaktadır. Hemen solunda iki ağaç arasında yine kahverengi ile etrafı çevrilmiş top oynayan iki insan figürü yer alıyor. Çevrili olan alanın neresi olduğu tam anlamıyla anlaşılamiyor. Resmin tam solunda dört penceresi olan bir ev ve hemen sağ üstte güneş yer alıyor.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Arkadaşlarımla beraber top oynuyoruz. Bizim evin bahçesindeyiz. Bu motor, ağaçlar var. Arkadaşlarımla oyuncaklarımı paylaşıyorum, eğer paylaşmazsam kötü olur, üzülürler” demiştir.

Çizmiş olduğu resminde arkadaşı ile beraber kendi evinin bahçesinde oyuncağını paylaşarak arkadaşıyla oyun oynadığını resmetmiştir. Arkadaşına olan sevgisini topunu arkadaşıyla paylaşarak göstermiştir.

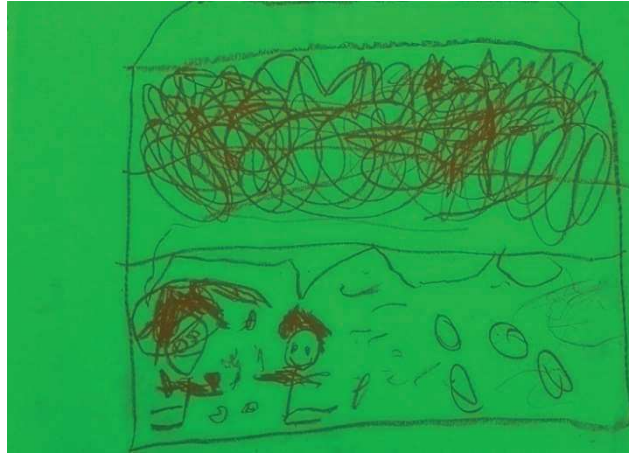
Resim 48. E3 öğrencisinin “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Arkadaşlarımızla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Arkadaş	Oyun oynama
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynama
		İnsan 4	Diken adam	Oyun oynama
		Nesne 1	Kedi	Oyuncak
		Nesne 2	Bilgisayar	Oyun nesnesi
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 48 incelendiğinde; resim sağı merdiven ile ikiye bölünmüştür. Resmin sağında merdivenlerin üzerinde bir kedi yer alıyor. Solunda dört insan figürü bulunmaktadır. Resmin sol üstünde ise ne anlama geldiği bilinmeyen geometrik şekiller yer alıyor.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Burası merdiven, burada kedi var, bu diken adam, bu ben, bunlar da arkadaşlarım kedi ile oyun oynuyoruz, burada bilgisayar var burada da not var kapı buradan açılıyor. Arkadaşlarımızla oyuncaklarımı paylaşıyorum. Paylaşmazsak öğretmenimiz, annemiz, babamız kızar paylaş der. Sadece oyuncaklarımı değil, yemeğimi de paylaşırım*” demiştir.

Resminde merdivende bulunan oyuncak kedi ile beraber oyun oynadıklarını çizen çocuk, arkadaşlarına olan sevgisini ifade etmek için arkadaşlarıyla oyuncaklarını paylaşarak oyun oynadıklarını göstermiştir. Arkadaşlarının ve çocuğun mutlu olduklarını yüz ifadelerinden anlayabiliyoruz.

Resim 49. E4 öğrencisinin “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Arkadaşlarımızla oynuyoruz	İnsan 1 İnsan 2 Nesne Mekân	Çocuk (Kendisi) Arkadaş Işık oyuncakları Okul	Mutluluklar Paylaşım Oyun oynamak Birliktelik

Resim 49 incelendiğinde; resmin ortasında bir ev, ev yatay olarak ikiye bölünmüş ve üst katında ne anlama geldiği tam olarak bilinmeyen karışık çizgiler, alt katında solunda iki insan figürü ve yine ne anlama geldiği tam olarak bilinmeyen yuvarlaklar yer alıyor.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Araba yarışı oynuyoruz, bu benim bu da arkadaşım, şunlarda oyuncaklar, bunlar ışık. Oyuncaklarımı arkadaşlarımızla paylaşıyorum. Paylaşmazsak arkadaşlarımız kötü hisseder” demiştir.

Resminde, arkadaşına olan sevgisini göstermek için arkadaşı ile oyuncaklarını paylaştığını ve onunla oyunlar oynadıklarını göstermiştir.

Resim 50. E5 öğrencisinin “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Arkadaşlarımızla oynuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		İnsan 4	Abi	Birliktelik
		İnsan 5	Dede	Birliktelik
		İnsan 6	Arkadaş	Oyun oynamak
		Nesne 1	Elma ağacı	Doğa sevgisi
		Bitki	Top	Oyuncak
		Besin maddesi	Elma	Paylaşmak
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 50 incelendiğinde; resmin sağında bir meyvesi olan ağaç ve onun hemen sağında üç insan figürü ağacın solunda üç insan figürü en sağdaki eve yakın olan insan figürünün önünde de ki siyah yuvarlağın top olabileceği anlaşılmaktadır. Resmin en üstünde beyaz bulutlar ve güneş yer alıyor.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu benim, bir tane çocuk gelmişti, bu da burada oynuyoruz. Buda abim, annem, dedem, babam, bunlarda arkadaşlarım top oynuyoruz. Ağacın üstündekiler altı tane elma. Bütün elmalar evde o yüzden altı tane elma kalmış. Oyuncaklarımı arkadaşlarımızla paylaşırım, paylaşmazsam üzülürler*” demiştir.

Resminde, arkadaşlarına olan sevgisini göstermek için elma ağacındaki elmaların tam altı tane olmasının sebebi herkese eşit şekilde kalmasıdır. Çocuk arkadaşlarına sevgisini toplamış olduğu elmaları onlarla paylaşarak göstermiştir.

Tablo 13

Okul Ana Teması Altında “Kitap Okuyoruz” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutlu
		İnsan 2	Kardeş	Mutlu
		İnsan 3	Anne	Eğitici
		İnsan 4	Arkadaş	Mutlu
		Nesne 1	Lamba	Aydınlanma
		Nesne 2	Yatak	Rahatlık
		Mekân	Oda	Özel alan
K2		İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutlu
		Simge 1	Ay yıldız	Süsleme
		Simge 2	Yıldız	Süsleme
		Nesne	Kitap	Öğrenmek
		Mekân	Bahçe	Sessizlik
K3		İnsan 1	Pamuk prenses	Mutsuzluk
		İnsan 2	Kötü kalpli cadı	Korku
		Nesne 1	Sopa	Koruma
		Nesne 2	Kitap	Hikâye okumak
		Mekân	Masaldaki ev	Cadının evi
K4	“Kitap okuyoruz”	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öğrenen
		İnsan 2	Anne	Destekçi
		Nesne 1	Kitap	Heyecan
		Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri
		Hava	Yağmurlu, gökkuşağı	Mutluluk
		Mekân	Bahçe	Sessizlik
K5		İnsan 1	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 2	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 3	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 6	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		Bitki	Elma ağacı	Bitki sevgisi
		Nesne	Kitap	Heyecan
		Hayvan	Sincap	Hayvan sevgisi
		Mekân	Okul bahçesi	Sessizlik
E1		İnsan	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		Nesne 1	Örümcek ağı	Eski
		Nesne 2	Kitap	Heyecan
		Nesne 3	Bomba	Kitap nesnesi
		Nesne 4	Öcü	Kitap oyuncusu
Mekân	Ev	Dede evi		
E2		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Macera
		İnsan 2	Siyah adam	Benzincide çalışan
		İnsan 3	Şoför	Araba kullanıcı
		İnsan 4	Yolcu	Seyahat
		İnsan 5	Yolcu	Seyahat
		İnsan 6	Yolcu	Seyahat
		İnsan 7	Yolcu	Seyahat
		İnsan 8	Yolcu	Seyahat

	İnsan 9	Yolcu	Seyahat
	İnsan 10	Yolcu	Seyahat
	İnsan 11	Yolcu	Seyahat
	İnsan 12	Yolcu	Seyahat
	İnsan 13	Yolcu	Seyahat
	İnsan 14	Yolcu	Seyahat
	Nesne	Kitap	Heyecan
	Mekân	Otobüs	Yolculuk
	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Okuyucu	Öğrenen
	İnsan 3	Okuyucu	Öğrenen
	İnsan 4	Okuyucu	Öğrenen
E3	Nesne 1	Kitap	Heyecan
	Nesne 2	Mandal	Kitap tutucu
	Nesne 3	Halı	Ses engelleyici
	Nesne 4	Masa	Kitap koyma alanı
	Nesne 5	Sandalye	Oturma yeri
	Mekân	Kütüphane	Kaynak alanı
	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Okuyucu
	İnsan 2	Çocuk	Okuyucu
	İnsan 3	Çocuk	Okuyucu
E4	Mekân 1	Koltuk	Kitap okuma alanı
	Nesne	Kitap	Heyecan
	Mekân 2	Otobüs	Kitap okuma alanı
	Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
	Mekân 3	Piknik alanı	Kitap okuma alanı
	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Hüzünlü
	İnsan 2	Arkadaş	Hüzünlü
	İnsan 3	Baba	Hüzünlü
E5	Araç	Araba	Yetişmek
	Nesne	Kitap	Vakit geçirmek
	Mekân	Otobüs	Ulaşım aracı

“Kitap Okuyoruz” temalı yapılan resimlerde ki mekân göstereni dikkat çekmektedir. Çocuklar resimlerinde kitap okudukları alanları mekân olarak kabul etmişlerdir. Tablo 13’te görüldüğü üzere, çocuklar kitap okumanın hangi ortamlarda nasıl yapılması konusunda bilgi sahibi olduklarını resimlerinde ve yapılan görüşmelerde edinilen bilgilerle anlaşılmıştır. Bu dağılıma bakarak; kimi çocuk kitap okumak için, bahçe, kütüphane, oda, sessiz olarak düşündüğü bu alanlarda kendisini kitap okurken resmetmiştir. Kimi çocuklar ise, okul bahçesinde, piknik alanında, koltukta, otobüste, ev gibi alanlarda kendisini kitap okurken resmetmiştir. Bu dönem çocuklarında yaratıcılığın yoğun olduğunu; okuduğu kitabın bir sahnesinin içerisinde kendisini kitap okurken resmetmesinden anlayabiliyoruz. Bir resimde, çocuk kendisini otobüste kitap okurken resmetmiş, etrafındaki yolcuların kendisini model aldığı ve onlara örnek olduğunu göstermek için herkesi kitap okurken resmetmiştir. Resmin

bir diğeri ise; yaşamış olduğu kötü bir olayın içerisinde kendisini resmederken otobüste kendisini kitap okurken çizmiştir. Çocuklar resimlerinde, kitap okuduklarında; bilgi edindiklerini ve bundan zevk aldıklarını göstermişlerdir. Bunun sonucunda Tablo 13’te gösterge olarak kullanılan kitap ile gösterilmek istenen; heyecan, öğrenmek, hikâye okumak olarak gösterilmiştir. Kitap göstergesiyle gösterilmek istenenin heyecan olması; çocukların bir sonraki dönemde kitap okumaya başlayacak olmaları düşüncesinin onları heyecanlandırmasıdır.

Kitap Okuyoruz

Bu yaş grubu çocuklara kitabı sevdirmek, çocukların gelecek yıllarda öğrenmeye açık bireyler olmaları için oldukça önemlidir. Bu nedenle hazırlanan plan doğrultusunda çocuklarla konu üzerinde konuşulur, sonrasında konu hakkında resim yapmaları istenir.

Resim 51. K1 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutlu
		İnsan 2	Kardeş	Mutlu
		İnsan 3	Anne	Eğitici
		İnsan 4	Arkadaş	Mutlu
		Nesne 1	Lamba	Aydınlanma
		Nesne 2	Yatak	Rahatlık
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 51 incelendiğinde; resmin orta üstten aşağıya doğru inen ışığın sınırlandığı bölge içerisinde üç insan figürü yer alıyor. En sağdaki insan figürünün elinde kitap vardır. En solda siyah çizgi içine çizilmiş olan nesnelere ne anlam ifade ettiği tam olarak bilinmemektedir.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Benim odamda kitap okuyoruz, bu kardeşim, bu benim, bu da arkadaşım, bu annem bize kitap okuyor. Yatma saatinde kitabı sesli okuruz. Yanımızda birileri varsa kitabı içimizden sessiz okuruz. Evde annem babam kitap okumuyor ama bazen annem eşyaları kullanmayı bilemeyince kullanma kılavuzunu okuyor” demiştir.

Resminde, yatma saati geldiğinde çocuk kitap okumayı bilmediği için annenin sesli kitap okuduğunu resmetmiştir. Annenin kime kitap okuduğunu, resimde odadaki lambanın altında kalan kişileri lambadan çıkan sarı ışık ile sınırlandırarak resmetmiştir.

Resim 52. K2 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Kitap okuyoruz	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Mutlu
		Simge 1	Ay yıldız	Süsleme
		Simge 2	Yıldız	Süsleme
		Nesne	Kitap	Öğrenmek
		Mekân	Bahçe	Sessizlik

Resim 52 incelendiğinde; resmin sağında bir insan figürü ve elinde tam olarak ne olduğu belli olmayan bir nesne yer alıyor. Solunda da pembe, yeşil ve sarı ne anlama geldiği belli olmayan lekeler bulunmaktadır. Resmin sol üst köşesinde güneş vardır.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada ben kitap okuyorum, dışarıdayım. Yıldız, ay yıldız, bunları hava olsun diye çizdim. Kitabı sessiz okuyoruz çünkü çocuklar duymasın diye sessiz okuyoruz. Çocuklara göre olmayan kitapları sessiz okuyorlar, çocuklara göre olan kitapları sesli okuyoruz. Annem bana göre olan kitapları sesli okuyor” demiştir.

Resminde kendisini dışarıda sessiz bir ortamda kitap okurken resmetmiştir. Çocuğa göre bahçe, kitap okunabilecek sessizliktedir.

Resim 53. K3 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Pamuk prenses	Mutsuzluk
		İnsan 2	Kötü kalpli cadı	Korku
		Nesne 1	Sopa	Koruma
		Nesne 2	Kitap	Hikâye okumak
		Mekân	Masaldaki ev	Cadının evi

Resim 53 incelendiğinde resmin sağında ve solunda insan figürü, ortasında da bir ev yer alıyor. Sağdaki insan figürünün elinde ne anlama geldiği anlaşılmayan kırmızı bir leke bulunmaktadır. En soldaki insan figürünün arka planında büyük sarı bir leke yer alıyor ve ne anlama geldiği bilinmiyor.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Bu pamuk prenses, bu da kötü kalpli cadı, pamuk prensesten bir ara yaşlı kıyafetini giydi sonra bir den yere düşecek. Şurada bir tane sopa kitap var ben kitap yapmayı bilmiyorum da o yüzden öyle yaptım. Kitabımızı etrafımızda kişiler varsa sessiz kitap okumalıyız, çünkü çevremizdekiler rahatsız olabilirler. Yalnız olduğumuzda sesli okuyabiliriz” demiştir.

K3 öğrencisi kitap okumayı bilmediği için, sevdiği bir masalı resminde canlandırmıştır.

Resim 54. K4 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öğrenen
		İnsan 2	Anne	Destekçi
		Nesne 1	Kitap	Heyecan
		Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri
		Hava	Yağmurlu, gökkuşağı	Mutluluk
		Mekân	Bahçe	Sessizlik

Resim 54 incelendiğinde; resmin tam ortasında sağda sandalyede oturan hemen karşısında elinde bir nesneyi karşısında oturan insana veren bir insan figürü yer alıyor. Ortadaki insan figürünün arka planında büyük bir gökkuşağı bulunmaktadır. Resmin dört köşesinin de siyaha boyanmış olması neyi ifade ettiği tam olarak anlaşılmamaktadır.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Dışarıda kitap okuyoruz, annem bana kitabı veriyor ben kendi başıma kitap okuyorum. Bu siyahlıklar çerçeve gibi olsun diye boyadım süs olsun diye. Yağmurlu ama güzel bir havada kitap okuyorum. Sessiz yerlerde yani uykuyu getiren yerlerde sessiz okuyoruz, yanı sesli olan yerlerde sesli okuyoruz çünkü kafamız karışır sesli olan yerlerde. Acelemiz olduğu zaman hızlı okuyoruz, acelemiz yoksa yavaş okuyoruz” demiştir.

Çocuk resimde kendisini, annesinin verdiği kitabı okuyor olarak çizmiş, arkasındaki gökkuşağı ise güzel bir günü ve çocuğun sevincinin bir göstermektedir.

Resim 55. K5 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 2	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 3	Öğrenci	Kardeşlik
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 6	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		Bitki	Elma ağacı	Bitki sevgisi
		Nesne	Kitap	Heyecan
		Hayvan	Sincap	Hayvan sevgisi
		Mekân	Okul bahçesi	Sessizlik

Resim 55 incelendiğinde; resmin sağında meyveleri olan bir ağaç altında elinde kitap oturan bir insan ve hemen karşısında ellerinde mor çantaları olan iki insan figürü ve resmin solunda, içerisinde iki ve kapısından çıkan bir insan figürü olan bir bina yer alıyor. Resmin sağındaki ağacın arka planında güneş ve güneşin uzatılmasından, güneşin direk geldiği anlatılmaya çalışılıyor olabilir. Binanın arka planında iki bulut yer alıyor.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada okuldan çıkıp kitap okuyorum, ama burada birinci sınıftayım. Bunlar bizden sonra giren öğrenciler, bunlarda arkadaşlarım. Ben de elma ağacının altında kitap okuyorum, sincap yuva yapmış, bu da güneşin yansıması. Kitabımızı evdeyken birisi uyuyorsa sessiz okuyoruz, onu uyandırmamak için, mesela kardeşimize kitap okuyorsak kitabımızı sesli okumalıyız” demiştir.

Resminde çocuk, okulun bahçesinde kendisine sessiz bir ortam olarak seçtiği elma ağacının altında kitabını okurken resmini çizmiştir.

Resim 56. E1 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Kitap okuyoruz	İnsan	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		Nesne 1	Örümcek ağı	Eski
		Nesne 2	Kitap	Heyecan
		Nesne 3	Bomba	Kitap nesnesi
		Nesne 4	Öcü	Kitap okuyucu
		Mekân	Ev	Dede evi

Resim 56 incelendiğinde; resmin büyük bir bölümünde çizilmiş olan geometrik şekiller yer almaktadır. Resmin orta ön planında bir insan figürü, önünde tam olarak ne anlama geldiği belli olmayan bir nesne yer alıyor.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Burası dedemin evi, burada da örümcek ağları var. Çünkü burası benim özel evim. Burada da bomba atıyoruz, burada da öcü çıkacak. Ben burada öcü kitabı okuyorum. Bazen sesli kitaplar okuyoruz, bazen de sessiz kitaplar okuyoruz. Gece sessiz, gündüzde sesli okuyoruz*” demiştir.

Resminde okumuş olduğu kitabın içerisinde, kendisini kitap okurken resmetmiştir. Çocuk resminde kullanmış olduğu nesnelere yaratıcılığını ve kitabın içerisinde yer verilen ifadelerle harmanlayarak resmetmiştir.

Resim 57. E2 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Macera
		İnsan 2	Siyah adam	Benzincide çalışan
		İnsan 3	Şoför	Seyahat
		İnsan 4	Yolcu	Seyahat
		İnsan 5	Yolcu	Seyahat
		İnsan 6	Yolcu	Seyahat
		İnsan 7	Yolcu	Seyahat
		İnsan 8	Yolcu	Seyahat
		İnsan 9	Yolcu	Seyahat
		İnsan 10	Yolcu	Seyahat
		İnsan 11	Yolcu	Seyahat
		İnsan 12	Yolcu	Seyahat
		İnsan 13	Yolcu	Seyahat
		İnsan 14	Yolcu	Seyahat
		Nesne	Kitap	Heyecan
Mekân	Otobüs	Yolculuk		

Resim 57 incelendiğinde; resmin tam ortasında, içinde şoför ve yolcuları bulunan bir otobüs, resmin solunda ne anlama geldiği belli olmayan bir çizgi ile insan figürü yer alıyor. Otobüsün altındaki siyah beyaz çizgilerle bölünmüş zemin çizgisi yol çizgilerini anlatmaya çalışıyor olabilir.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Otobüste kitap okuyorum, burası benzinci önündeki ise benzin deposudur. Kitabı kütüphanede, huzur evinde, otobüste yani yanımızda birileri varsa rahatsız olmasınlar diye sessiz okuyoruz. Kitabı yeni okumaya başlayınca yavaş, okumayı öğrenince hızlı okuyoruz” demiştir.

Resimde otobüs bir istasyona durup benzin almaktadır. Çocuk kitap okuduğu yer olarak otobüsü seçmiştir. Kitap okurken sadece kendisini değil otobüsteki herkesi kitap

okurken resmetmiştir. Otobüsteki tüm yolcuları kitap okurken resmetmesi, kendisinin otobüsteki diğer yolculara örnek olduğunu göstermek istemesidir.

Resim 58. E3 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Okuyucu	Öğrenen
		İnsan 3	Okuyucu	Öğrenen
		İnsan 4	Okuyucu	Öğrenen
		Nesne 1	Kitap	Heyecan
		Nesne 2	Mandal	Kitap okuyucu
		Nesne 3	Halı	Ses engelleyici
		Nesne 4	Masa	Kitap koyma alanı
		Nesne 5	Sandalye	Oturma yeri
		Mekân	Kütüphane	Kaynak alanı

Resim 58 incelendiğinde; resmin sağında ellerinde biri kırmızı birisi beyaz leke olan iki insan figürü karşılıklı masanın etrafında oturuyor. Hemen solunda yine sandalyede oturan bir insan figürü ve önünde masa yer alıyor. Arka planda ise altı bölümden oluşan her bölümün içerisinde renkli lekelerin bulunduğu ve ne anlama geldiği tam olarak belli olmayan bir dikdörtgen yer alıyor. Onun hemen sağında ise, ne anlama geldiği tam olarak anlaşılamayan iki yeşil leke arasında bir insan figürü görünüyor.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bunlar kitap, bunlarda kitapları düşmesin diye tutunma makinesi, bu da kitap okuyor, bu da kitap okuyor ikisi bu kitabı satın almış bu da kitabı satın almak için sıraya geçmiş bu da halı. Sesli okuyunca karşıdaki bir insanı rahatsız ediyoruz sessiz okumalıyız, gözlerimizle sessiz okumalıyız. Yanımızda hiç kimse yoksa sesli okumalıyız. Herkes sınıfa giderken hızlı okumalıyız, herkes sınıfa gitmezken yavaş okumalıyız*” demiştir.

Resminde kitap okuma yeri olarak kütüphaneyi seçmiştir. Kütüphanede sesiz olunması gerektiğini ve kütüphane içi kuralları anlatan bir resim çizmiştir. Kütüphanede kitap okumaktan keyif aldığını ve mutlu olduğunu figürlerin yüz ifadelerinden anlayabiliyoruz.

Resim 59. E4 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Okuyucu
		İnsan 2	Çocuk	Okuyucu
		İnsan 3	Çocuk	Okuyucu
		Mekân 1	Koltuk	Kitap okuma alanı
		Nesne	Kitap	Heyecan
		Mekân 2	Otobüs	Kitap okuma alanı
		Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
Mekân 3	Piknik alanı	Kitap okuma alanı		

Resim 59 incelendiğinde resmin sağında ikiye bölünmüş bir dikdörtgen, içi kahverengiye boyanmış fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Resmin tam ortasında, mavi ile çevrelenmiş bir dikdörtgen, ortasında siyah bir otobüs, tam solunda ve üstünde mor bir lekenin üzerinde iki insan figürü yer alıyor fakat mor lekenin ne anlama geldiği tama olarak bilinmiyor. Sol altta ise bir ağaç bulunmaktadır.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada koltuğa yatmışım, burada oturuyorum, burada da pikniğe gitmişiz, bu da ağaç ben otobüste kitap okuyorum, burada piknikte kitap okuyorum, burada koltukta yatarken kitap okuyorum. Sadece otobüste kitap okurken sessiz okuyorum kitabımı çünkü etrafımdaki insanları rahatsız etmemek için, diğer kitap okuduğum yerlerde sesli kitap okuyorum” demiştir.

Resminde hangi alanlarda kitap okuduğunu, kâğıdın her bölümüne kedisini kitap okurken resmederek göstermiştir.

Resim 60. E5 öğrencisinin “Kitap Okuyoruz” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Kitap okuyoruz	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Hüzünlü
		İnsan 2	Arkadaş	Hüzünlü
		İnsan 3	Baba	Hüzünlü
		Araç	Araba	Yetişmek
		Nesne	Kitap	Vakit geçirmek
		Mekân	Otobüs	Ulaşım aracı

Resim 60 incelendiğinde; resmin tam ortasından yatay olarak çizilen zemin çizgisi üzerinde tekerleklerinden anlıyoruz ki bir araç yer alıyor. Fakat aracın içerisinde çizilenlerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Aracın tam solunda bir araba bulunmaktadır.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Kitap Okuyoruz” konulu resmine ilişkin olarak: “Otobüste kitap okuyorum. Bu ben, poyraz, babam, o yüzden annem İstanbul da kaldı. Dedesi hastalandığı için orda kaldı. Bizde onun yanına gidiyoruz, otobüste de kitap okuyoruz. Hiç kimseyi rahatsız etmeden sessiz okuruz. Yalnızken de sesli okuyoruz.” demiştir.

Resimde otobüs yolda seyir halindedir, çocuk ailesinin yanına doğru yolculuk yaparken kitap okuduğunu resmetmiştir.

Tablo 14

Okul Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı

Gösteren	Cinsiyet	f	Gösterge	f	%	Gösterilen	Toplam
İnsan	Kız (n=5)	41	Öğretmen	5	4,95	Sevgi, güven, öğretici	101
			Çocuk (Kendisi)	13	12,87	Mutlu, eğlenceli, öğrenen, heyecan, okuyucu, hüzünlü, macera	
			Arkadaş	15	14,85	Birliktelik	
			Kardeş	1	0,99	Birliktelik	
			Anne	2	1,98	Destekçi, eğitici, birliktelik	
			Pamuk prenses	1	0,99	Mutsuzluk	
			Kötü kalpli cadı	1	0,99	Korku	
			Öğrenci	3	2,97	Birliktelik	
			Öğretmen	7	6,93	Sevgi, güven, öğretici	
			Koruma	3	2,97	Güvenlik	
	Erkek (n=5)	60	Çocuk (Kendisi)	15	0,99	Mutlu, eğlenceli, öğrenen, heyecan, okuyucu, hüzünlü, macera	
			Dede	1	0,99	Birliktelik	
			Abi	2	1,98	Birliktelik	
			Baba	2	1,98	Hüzün, birliktelik	
			Anne	1	0,99	Destekçi, eğitici, birliktelik	
Yolcu	11	0,99	Seyahat				
			Siyah adam	1	0,99	Benzincide	
			Diken adam	1	0,99	çalışan	
			Şoför	1	0,99	Oyun oynamak	
			Okuyucu	3	2,97	Araba kullanıcı	
						Öğrenen	
Besin maddesi	Kız (n=5)	2	Muz	1	33,33	Paylaşmak	3
			Kiraz	1	33,33		

Bitki	Erkek (n=5)	1	Elma	1	33,33		
	Kız (n=5)	3	Çiçek	1	14,28	Hediye	7
			Ağaç	2	28,57		
	Erkek (n=5)	4	Ağaç	4	57,14	Bitki sevgisi	
			Okul	3	9,37	Birliktelik	
			Park	2	6,25	Oyun alanı	
			Sınıf	1	1,13	Arkadaş ortamı	
			Dışarı	1	1,13	Buluşma yeri	
Mekân	Kız (n=5)	15	Okul bahçesi	3	9,37	Oyun alanı, sessizlik	32
			Bahçe	2	6,25	Oyun alanı, sessizlik Oyun alanı, sessizlik	
	Açık alan	1	1,13	Oyun alanı			
	Oda	1	1,13	Özel alan			
	Masaldaki ev	1	1,13	Cadının evi			
			Otobüs	3	9,37	Ulaşım, gezme, Yolculuk, kitap okuma	
Erkek (n=5)	17	Bahçe	2	6,25	Oyun alanı, sessizlik		
		Ev	2	6,25	Yaşam, dede evi		
		Labirent	1	1,13	Oyun		
		Sınıf	3	9,37	Arkadaş ortamı		
		Koltuk	1	1,13	Kitap okuma alanı		
		Okul	3	9,37	Kitap okuma alanı		
		Piknik alanı	1	1,13	Kitap okuma alanı		
		Kütüphane	1	1,13	Kaynak alanı		
Kız (n=5)	6	Kalp	1	12,5	Sevgi belirtisi, mutluluk	8	
		Yıldız	3	37,5	Süs		
		Ay yıldız Sayılar	1 1	12,5 12,5	Süs Öğrenme		
Erkek (n=5)	2	Kalp	1	12,5	Sevgi belirtisi, mutluluk		
		Kardan yıldız	1	12,5	Kutlama		
Hayvan	Kız	5	Kaplumbağa	1	20	Hayvan sevgisi	5

Örümcek ağları	1	1,72	Eski
Sandalye	1	1,72	Oturma yeri
Halı	1	1,72	Ses engelleyici
Kedi	1	1,72	
Top	2	3,44	
Paten	1	1,72	
Lav	1	1,72	
Zehirli ot	1	1,72	Oyuncak
Kardan adam	1	1,72	
Robot	1	1,72	
Bilgisayar	1	1,72	
Işık oyuncakları	1	1,72	

Tablo 14'te görüldüğü üzere 5'i kız 5'i erkek olmak üzere toplam 10 öğrencinin yapmış olduğu "Okul" temalı 30 resimde; kullanmış oldukları gösteren figürlerindeki rakamsal dağılımlarında bazı farklılıklar gözlemlenmiştir:

Kızların resimlerinde kullandıkları insan gösterenlerinin sayısı 41 iken, erkeklerin resimlerinde kullandıkları insan gösterenlerinin sayısı 60'dır. Bu durumda erkek çocuklar "Okul" temalı resimlerde anlatmak istediklerini kızlara oranla daha fazla insan göstereni ile anlatmaya çalışmışlardır. Resimlerinde kullanılan besin maddesi göstereninin kızların resimlerindeki rakamsal dağılımın da 2 kez görülürken, erkeklerde 1 kez görülmüştür. Kızların ve erkeklerin resimlerindeki besin maddesi göstereninden gösterilmek istenen paylaşmak duygusu olduğu için, bu rakamsal dağılım; kızların erkeklere oranla daha paylaşımcı olduğu söylenebilir.

Resimlerdeki simge göstereninin rakamsal dağılımına bakıldığında, kızlarda 5 kez görülürken, erkeklerde 2 kez görülmektedir. Simge göstereniyle gösterilmek istenen; süsleme, eğlenme ve kutlama olduğu için, kızların, erkeklere oranla kutlama, eğlence ve süslemelerden daha çok zevk aldıkları yorumu yapılabilir. "Okul" temalı resimlerde hayvan göstereninin, kızların resimlerindeki rakamsal dağılımı 5 görülürken, erkeklerde bu rakam hiç görülmemektedir. Bu durum, "Aile" temalı resimlerin rakamsal dağılım tablosundaki hayvan

gösterenine yapmış olduğumuz yorumu destekler nitelikte olduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle kızlara oranla erkeklerde hayvan sevgisi daha az görüldüğü yorumu yapılabilir.

Resimlerde yapılan araç gösterenine bakıldığında; erkeklerde araç göstereni 4 iken, kızlarda araç göstereni hiç görülmemektedir. Bu durum, erkek çocuklarının “Aile” ana temalı resimlerin rakamsal dağılım tablosundaki araç gösterenine yapmış olduğumuz yorumdaki gibi erkekler babalarına daha yakın oldukları ya da rol model olarak babalarını almalarına ek olarak, burada araç göstereni ile gösterilmek istenen; oyuncak ve eğlence olduğu için, erkeklerde daha çok görüldüğü yorumu yapılabilir. Hava olayları göstereninin rakamsal dağılımına bakıldığında ise; kızlarda 1kez görülürken, erkeklerde 2 kez görülmektedir. Bu dağılıma bakılarak hava olaylarının resmedilmesi bakımından cinsiyet değişkenine göre bir farklılıktan söz edebilmek mümkün değildir.

Tablo 15

Duygular Ana Teması Altında “Sevgi” Alt Temalı Resimlerin Gösterebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Anne	Birliktelik/sevgi
		İnsan 2	Baba	Birliktelik/sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik/sevgi
		İnsan 4	Kardeş	Birliktelik/sevgi
		Simge 1	Kalpler	Süsleme
		Simge 2	Yıldızlar	Süsleme
		Simge 3	Çiçekler	Süsleme
		Simge 4	Bulutlar	Süsleme
		Mekân	Kalp	Sevginin merkezi
		K2	“Sevgi”	İnsan 1
İnsan 2	Baba			Sevgi
İnsan 3	Çocuk (Kendisi)			Mutluluk
Nesne 1	Ayna			Ev eşyası
Nesne 2	Çerçeve			Ev eşyası
Nesne 3	Yatak			Rahatlık
Nesne 4	Kafes			Hayvan yuvası
Nesne 5	Fotoğraf			Anı
Hayvan	Kuş			Hayvan sevgisi
Mekân	Oda			Özel alan

K3	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Benimseme
	İnsan 2	Anne	Şefkat
	İnsan 3	Arkadaş	Sevgi
	Mekân 1	Mezarlık	Hüzün
	Mekân 2	Oyuncakçı	Mutluluk kaynağı
	Mekân 3	Ses korusu	Neşe
	Nesne	Oyuncak	Mutlu etme nesnesi
K4	İnsan 1	Yaşlı teyze	Yardım/sevgi
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Sevgi
	Mekân	Sokak	Yardım yapılan yer
K5	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Eski arkadaşı	Sevgi
	İnsan 3	Öğretmen	Birliktelik
	İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
	Nesne 1	Hediye	Mutluluk
	Nesne 2	Dolaplar	Sınıf eşyası
	Mekân	Sınıf	Birliktelik
E1	İnsan 1	Baba	Kutlama
	İnsan 2	Anne	Kutlama
	İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Kutlama
	İnsan 4	Öğretmen	Sevgi
	İnsan 5	Arkadaş	Misafir
	Besin maddesi	Pasta	Kutlama aracı
	Simge	Kalp	Kıyafetin süsü
Mekân	Ev	Kutlama yeri	
E2	İnsan 1	Anne	El ele tutuşmak,
	İnsan 2	Baba	Birliktelik,
	İnsan 3	Abla	Sevgi,
	İnsan 4	Dede	Güzel zaman
	İnsan 5	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	Bitki	Ağaç	Doğa sevgisi
	Mekân	Doğa	Temiz hava
E3	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Arkadaş	Sevgi
	İnsan 3	Öğretmen	Sevgi
	İnsan 4	Baba	Sevgi
	Hayvan	Kedi	Hayvan sevgisi
	Simge	Kalp	Özel eğitim/sevgi
	Mekân	Okul	Birliktelik
E4	İnsan 1	Anne	Sevgi
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 3	Kardeş	Sevgi
	Hayvan 1	Kuş	Hayvan sevgisi
	Hayvan 2	Balıklar	Hayvan sevgisi
	Mekân	Ev	Yaşam
E5	İnsan 1	Anne	Birliktelik/sevgi
	İnsan 2	Baba	Birliktelik/sevgi
	İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 4	Kardeş	Birliktelik/sevgi
	Mekân 1	Çadır	Etkinlik
	Mekân 2	Ev	Yaşam
	Araç	Araba	Ulaşım
	Nesne 1	Masa	Eşya koyma yeri
Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri	

Sevgi, her çocuğun yer ve zaman fark etmeden ihtiyaç duyduğu bir duygudur. “Sevgi” konusunda Tablo 15’te görüldüğü üzere, mekân göstereni bu sözü destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Çocuklar, resimlerinde tek bir mekâna yer vermek yerine birden fazla mekân kullanmışlardır. Bu nedenle sevginin her yerde olabileceğine ilişkin yorum yapılabilir. Çocukların resimlerinde sevgi duyduğu kişiler; ailelerine olan sevgilerini, süslemelerle, el ele tutuşarak göstermişler ve mekân olarak kalbi seçmişlerdir. Kalbi sevginin merkezi olarak göstermek istemişlerdir. Hayvanlara olan sevgilerini; hayvanları besleyerek, onları severek gösterirken, bitkilere olan sevgilerini de onları sulayarak, koparmayarak gösteriyorlar. Sokaktan geçen tanımadığı yaşlı bir teyzeye olan sevgisini de; zor anında ona yardım ederek resimlerinde göstermişlerdir. Öğretmenine ve arkadaşlarına olan sevgisini; onlarla birlikte vakit geçirerek, pasta keserek, hediye vererek göstermişlerdir. Bir çocuğun resminde simge olarak kullandığı kalple özel eğitim sınıfındaki çocuklara olan sevgisini; farklı olmanın, çocuk olduğu gerçeğinin önüne geçmediğini ve diğer çocuklar gibi onların sevgiye ihtiyaç duyduklarının göstermek istemiştir.

Duygular temalı resimlerde gösterge, gösteren, gösterilen

Duygular, çocuğun içinde barındırdığı, yaşadığı olaylar sonucu ortaya çıkardığı bir hislerdir. Çocuk için en önemli durumdur ve çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle de; duygular ana temasına bağlı olarak aşağıdaki üç ayrı alt temada yapılan resimlerin göstergebilimsel analizi yapılmıştır.

Sevgi

Sevgi; çocuğun yakın çevresinden başlayarak paylaştığı en güzel duygudur. Sağlıklı bir ortamda yetişen birey için, tüm gelişim özelliklerini önemli ölçüde etkileyen bir duygudur.

Bu nedenle hazırlanan plan doğrultusunda “Sevgi” konusu üzerinde konuşulmuş ve daha sonra resim yapmaları istenmiştir.

Resim 61. K1 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Sevgi	İnsan 1	Anne	Birliktelik/sevgi
		İnsan 2	Baba	Birliktelik/sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik/sevgi
		İnsan 4	Kardeş	Birliktelik/sevgi
		Simge 1	Kalpler	Süsleme
		Simge 2	Yıldızlar	Süsleme
		Simge 3	Çiçekler	Süsleme
		Simge 4	Bulutlar	Süsleme
		Mekân	Kalp	Sevginin merkezi

Resim 61 incelendiğinde; resmin tam ortasında kırmızı renkle çizilmiş kalp içerisinde biri erkek olmak üzere dört insan figürü yer alıyor. Her insan figürünün başının üstünde ikişer tane kalp bulunmaktadır. Büyük kalbin dışında kalan kısımda ise, kalpler, bulutlar, çiçekler, yıldızlar, balonlar, gülen yüzler yer alıyor. Büyük kalbin dışında tam ortasında mavi bir kalp ve her iki tarafında da siyah yuvarlaklar bulunuyor fakat bunların ne anlama geldiği tam olarak anlaşılamamaktadır.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: “Sürekli annemle babamın ailemin birlikte olmasını hiç ayrılmamasını istedim. O yüzden böyle bir resim yaptım. Diğer tarafını süslemek istedim böyle kalpler, yıldızlar, bulutlar, konfetiler, böyle yüzler, balonlar, bir de böyle yuvarlaklar. Annem, babam ve kardeşimi çok seviyorum. Sevgi; duygularımı hissettiğim annem sarılıp, geceleyin sarılarak yattığım zamanlar. Ben en çok Banu teyzemi, dedi, annemi, babamı, dedemi, her tanıdığım herkesi seviyorum” demiştir.

Sevgi; gülmek, eğlenmektir. Biz insanları, hayvanları, doğayı severiz. Hayvanları sevgimizi onları severek, koklayarak, onlara yemek vererek gösteririz” demiştir.

Resimde annesinin çocuğa olan sevgisini onu öperek gösterdiğini resmetmiştir. Ayrıca resimde sadece aile içi sevgi değil aynı zamanda kafeste bir kuşa bulunmaktadır. Ailede birbirlerine karşı duyulan sevgiye ek olarak hayvanlara karşı sevgi beslediklerini de göstermektedir.

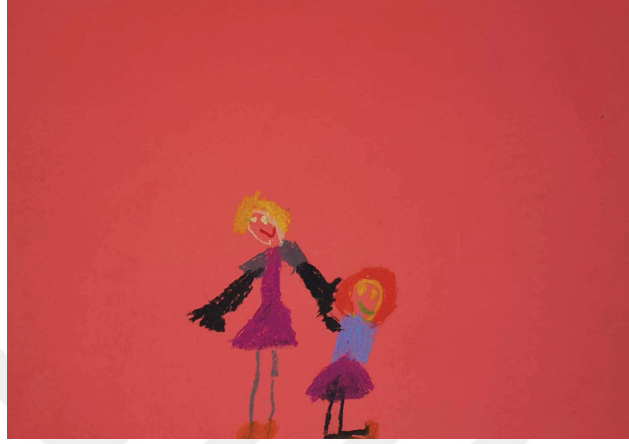
Resim 63. K3 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Sevgi	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Benimseme
		İnsan 2	Anne	Şefkat
		İnsan 3	Arkadaş	Sevgi
		Mekân 1	Mezarlık	Hüzün
		Mekân 2	Oyuncakçı	Mutluluk kaynağı
		Mekân 3	Ses korosu	Neşe
		Nesne	Oyuncak	Mutlu etme

Resim 63 incelendiğinde; resmin solunda iki insan figürü yer alıyor. Resmin diğer tarafında da ne anlama geldiğini tam olarak anlayamayan geometrik şekiller yer alıyor. Sol en üst köşede güneşe yer verilmiştir.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu benim annem, bu ben, bu da İsan. İsan’ın annesi ölmüş, şimdi şuradaki mezarlıkta yaşıyor o yüzden İsan yalnız yaşıyor, o yüzden de İsan bizimle kalmak zorunda oluyor. Ben de orda İsan’a sevgimi gösteriyorum. Burada oyuncakçı ben ve İsan babam oyuncak almak istiyoruz, annemiz izin veriyor alıyoruz, sonra ses korosuna gidiyorlar, oradan da İsan’ın annesine bakmaya gidiyorlar”* demiştir.

Resimde ailesinden ayrı kalan arkadaşının, kendi ailesi ile beraber yaşamasının ona olan sevgisini göstermektedir. Resimde o üzülmesin diye oyuncak alınmak istenmesini de resmetmiştir.

Resim 64. K4 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Sevgi	İnsan 1 İnsan 2 Mekân	Yaşlı teyze Çocuk (Kendisi) Sokak	Yardım/sevgi Sevgi Yardım yapılan yer

Resim 64 incelendiğinde; resmin ortasında iki insan figürü yer alıyor. Sağdaki insan figürü soldaki insan figürünün önünde diz çökmüş durumdadır. Fakat burada anlatılmak istenen tam olarak anlaşılamiyor.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: *“Ben bir tane teyzeye yardım ediyorum. Teyze hastaymış düşmüş ben de onu kaldırıyorum, ona olan sevgimi böyle gösteriyorum yardım ederek, biz sadece insanları değil, aynı zamanda hayvanları ve doğayı da severiz. Yürüyemeyen hayvanları tekne ile karşıya götürürüz, karaya yaşayan hayvanları suda yaşayan hayvanları yeniden yaşadıkları ortamlarına kavuştururuz, doğaya sevgimizi; çöpleri toplayarak, ağaç dikerek, onları sulayarak gösteririz”* demiştir.

Resimde sevgi hiç tanımadığı bir yaşlı kadına yardımda bulunarak gösterilmek istenmiştir. Resimde sevgiyi yardımseverlik duygusu ile taçlandırmak istemiştir.

Resim 65. K5 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Sevgi	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Eski arkadaşı	Sevgi
		İnsan 3	Öğretmen	Birliktelik
		İnsan 4	Arkadaş	Birliktelik
		Nesne 1	Hediye	Mutluluk
		Nesne 2	Dolaplar	Sınıf eşyası
		Mekân	Sınıf	Birliktelik

Resim 65 incelendiğinde; resimde üç kız bir erkek dört insan figürü yer alıyor. Resmin ön planında yer alan kız ve erkek figürü birinin elinde hediye paketi diğerine veriyor. Resmin en solunda aşağıdan yukarıya ve sağa doğru beyaz kare şeklinde ne anlama geldiği anlaşılamayan kutular bulunuyor. Resmin altındaki mavi çizgi resmin zemin çizgisi olarak belirlendiği düşünülebilir.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu arkadaşım eski okuldan Yusuf, ben onu çok seviyorum, oda beni çok seviyor beni güldürmek için her şeyi yapıyor. Ben de ona her zaman gülüyorum, çünkü çok komik hareketler yapıyor. O bana hediye veriyor, ben de ona hediye veriyorum. Bu öğretmenim. Bu da benim karı okuldan arkadaşım. Arkadaşlarımızı, öğretmenlerimizi, eşyalarımız, hayvanları, doğayı severiz, burada okuldayız”* demiştir.

Resminde, eski okulundan bir arkadaşını çok sevdiğini, özlediğini ve ona olan sevgisini ondan gelen hediyeyle gösterdiğini resmetmiştir.

Resim 66. E1 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Sevgi	İnsan 1	Baba	Kutlama
		İnsan 2	Anne	Kutlama
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Kutlama
		İnsan 4	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 5	Arkadaş	Misafir
		Besin maddesi	Pasta	Kutlama aracı
		Simge	Kalp	Kıyafetin süsü
		Mekân	Ev	Kutlama yeri

Resim 66 incelendiğinde; resmin ortasına sarı renkte çizilmiş bir yamuk, onun içerisinde dört insan figürü yer alıyor. Resmin sağ üst köşesinde bir insan figürü ve lacivert ne anlama geldiği bilinmeyen bir leke yer alıyor. Resmin ortasında pencereyi anımsatan bir çerçeve ve en sağında ise kahverengi bir leke yer alıyor ve tam olarak ne anlama geldiği bilinmiyor. Sağ üstteki lacivert lekenin aynısı sağ alt köşede de yer alıyor.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: “Babam, ben, bu da annem, bu da öğretmenim, öğretmenimin doğum günü olduğu için; bu da öğretmenimin pastası. Öğretmenimi çok seviyorum. Bu da evimizin kapısı, burada da Zehra var. Sevgi çok güzel bir şey demektir. Biz sadece insanları değil, hayvanları ve doğayı da seviyoruz” demiştir.

Resimde, öğretmenine olan sevgisini ailesi ile beraber öğretmenin doğum gününü kutlayarak hem ona olan sevgisini gösteriyor, hem de ailesinden bir parça olarak gördüğünü resmetmek istenmiştir.

Resim 67. E2 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Sevgi	İnsan 1	Anne	El ele tutuşmak
		İnsan 2	Baba	Birliktelik
		İnsan 3	Abla	Sevgi
		İnsan 4	Dede	Güzel zaman
		İnsan 5	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		Bitki	Ağaç	Doğa sevgisi
		Mekân	Doğa	Temiz hava

Resim 67 incelendiğinde; resmin ortasında üçü erkek ikisi kız beş insan figürü yer alıyor. Resmin sağında bir ağaç bulunmaktadır. Resmin arka planında ise güneşi ortasına alarak etrafını saran bulutlar yer alıyor. Resmin ön planındaki beş insan figürünün ellerinin birbirine değmesinden ele tutuştukları anlaşılabilir.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada annem, babam, ablam, ben ve dedem hepimiz beraber ormandayız. Sevgimizi el ele tutuşarak gösteriyoruz” demiştir.

Resimde ailesini birlikte eğlenceli vakit geçirmek için ormanda resmetmiş ve sevgisin göstergesi olarak herkesin el ele tutuşurken resmetmiştir.

Resim 68. E3 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Sevgi	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 3	Öğretmen	Sevgi
		İnsan 4	Baba	Sevgi
		Hayvan	Kedi	Hayvan sevgisi
		Simge	Kalp	Özel eğitim/sevgi
		Mekân	Okul	Birliktelik

Resim 68 incelendiğinde; resmin solunda siyah renkle çizilmiş iki insan figürü ve onların hemen sağında mavi renkle çizilmiş iki insan figürü daha yer almaktadır. Ortadaki iki insan figürünün sağında yukarıya doğru bir merdiven yer alıyor. Merdivenden çıkarken mavi ve kırmızı kalpler bulunuyor. Resmin arka planında sağda gülen bir güneş, solunda ise yuvarlak içerisine çizilmiş çizgilerle ne anlama geldiği tam anlaşılamayan bir figür yer alıyor.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: “Bu ben, Zehra, öğretmenim ve babam. Okuldayız burada eğitim yapıyoruz ve sevgi ile eğitim yapıyoruz. Ve kalplerle dolu sevgiyle yapıyoruz eğitimi, burada kedi var merdivenden yukarı çıkmış, buradan kalbe gidiyorsun özel eğitim yeri var, oradan kalbe çıkıyorsun. Sevgi, bir şeyi sevdiğimiz anlamında aşk ve sevgiyle dolu yanı kalplerle dolu bir hayat. Sevgimizi öperek ve sarılarak gösteririz. Hayvanları bitkileri de severiz. Havyalara yemek vereceğiz, seveceğiz ve öpeceğiz” demiştir.

Resimde ders işlerken çok sevindiğini ve bu durumu babası, öğretmeni ve arkadaşı ile beraber gerçekleştirmekten zevk aldığını resmetmiştir. Resimde bulunan kedi ise hayvan sevgisi beslediğinin göstermektedir.

Resim 69. E4 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Sevgi	İnsan 1	Anne	Sevgi
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 3	Kardeş	Sevgi
		Hayvan 1	Kuş	Hayvan sevgisi
		Hayvan 2	Balıklar	Hayvan sevgisi
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 69 incelendiğinde; resmin ortasında siyah bir dikdörtgen, içerisinde üç insan figürü fakat en soldaki insan figürünün yüzü belli olmuyor. Dikdörtgenin en sağında ise ne anlama geldiği tam olarak anlaşılamayan pembe, beyaz bir leke ve geometrik şekiller yer alıyor. Resmin en sağında lacivert yuvarlağında ne ifade ettiği tam olarak bilinmiyor.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu annem, bu da benim kuşum kardeşim ile beraber bakıyoruz, kafesini atmışız elimden yem yediriyorum, burada balıklarım var. Burada da annem televizyon izliyor. Bu da saat biraz sonra okula gidiyoruz diyor annem. Sevgi iyi olmak sevdiğimiz kişilere sevgimizi onlara resim yaparak, hediye alarak, sevdiğimizizi söyleyerek sevgimizi gösterebiliriz”* demiştir.

Resimde ailesi ile beraber hayvan sevgisini anlatmış ve hayvanlara olan sevgisini elinden yemek yedirirken resmetmiştir.

Resim 70. E5 öğrencisinin “Sevgi” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Sevgi	İnsan 1	Anne	Birliktelik/sevgi
		İnsan 2	Baba	Birliktelik/sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 4	Kardeş	Birliktelik/sevgi
		Mekân 1	Çadır	Etkinlik
		Mekân 2	Ev	Yaşam
		Araç	Araba	Ulaşım
		Nesne 1	Masa	Eşya koyma yeri
		Nesne 2	Sandalye	Oturma yeri

Resim 70 incelendiğinde; resim ortadan yatay olarak ikiye kahverengi çizgi ile bölünmüş ve içerisine, en solda beyaz uzun bir masa, masanın sağında ve önünde iki insan figürü yer alıyor. Arkadaki insan figürünün hemen sağında bir meyve ağacı, ağacın hemen sağında, siyah ve kahverengi iki insan figürü ve hemen sağlarında bir araç yer alıyor. Aracın arkasından ev olduğunu düşünebileceğimiz bu binanın ikinci katına çıkılan beyaz merdivenler bulunmaktadır. İkinci katında tam olarak ne anlama geldiği anlaşılamayan beş beyaz kare yer alıyor. Resmin arka planında ise beyaz bulutlar, sarı güneş ve mavi çizgi kullanılarak çizilmiş gökyüzü olarak düşünebileceğimiz çizgi vardır.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Sevgi” konulu resmine ilişkin olarak: “Şuraya ilk önce çadır kurduk, şurada bir tane ev yaptık, şu da üst katı. Şurada oturuyoruz. Burası yatak odası çekmece burası misafirlerin odası, bu da babamın yatağı sevgi: birini sevmek demektir. Annemi, babamı, abimi seviyorum” demiştir.

Ailesini çok sevdiği için onlarla beraber oldukları bir ortamı çizmiştir. Aile bireylerin bir arada olması çocuk için birliktelik ve sevgiyi güçlendirdiği düşüncesini resimde yansıtmıştır.

Tablo 16

Duyular Ana Teması Altında “Heyecan” Alt Temalı Resimlerin Göstergebilimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Anne arkadaşı	Mutluluk
		İnsan 4	Anne arkadaşı	Heyecan
		Simge 1	Yıldızlar	Havai fişek
		Simge 2	Kalpler	Havai fişek
		Mekân	Sokak	Partiye ulaşım yeri
		Nesne	Araba	Çocuk arabası
K2		İnsan 1	Anne	Sevgi
		İnsan 2	Baba	Sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		Nesne	Masa	Ev eşyası
		Besin maddesi	Pasta	Kutlama aracı
		Mekân	Oda	Kutlama yeri
K3	“Heyecan”	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		İnsan 3	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 4	Arkadaş	Sevgi
		Hava olayı	Kar	Heyecan
		Nesne 1	Kilit	Heyecana engel
		Nesne 2	Kutu	Heyecan
		Mekân	Sokak	Mutluluk yeri
K4		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		Nesne 1	Uçak	Oyuncak/heyecan
		Nesne 2	Ayıcık	Oyuncak/heyecan
		Nesne 3	Araba	Oyuncak/heyecan
		Mekân	Oyuncakçı	Heyecan yeri
K5		İnsan 1	Arkadaş	Mutluluk
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 4	Arkadaş	Heyecan
		Bitki	Çiçek	Heyecan
		Nesne 1	Baloncuk	Konuşma
		Nesne 2	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 3	Masa	Ev eşyası
Mekân	Ev	Buluşma alanı		
E1		İnsan 1	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 3	Kuzen	Birliktelik
		İnsan 4	Anne	Birliktelik
		İnsan 5	Bebek	Heyecan
		Mekân	Ev	Yaşam

E2	İnsan 1	Baba	Birliktelik
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
	İnsan 3	Dede	Birliktelik
	İnsan 4	Anne	Birliktelik
	İnsan 5	Arkadaş	Oyun oynamak
	İnsan 6	Arkadaş	Oyun oynamak
	İnsan 7	Arkadaş	Oyun oynamak
	Araç	Tekne	Eğlence
	Nesne 1	Kumdan kale	Oyun oynamak
	Nesne 2	Simit	Yüzme aracı
Mekân	Deniz	Heyecan	
E3	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
	İnsan 2	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 3	Kalp adam	Heyecan
	Besin maddesi	Pasta	Heyecanlanmak
	Nesne	Kaka	Eğlence
	Mekân	Ev	Yaşam
E4	İnsan 1	Anne	Birliktelik
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
	İnsan 3	Baba	Birliktelik
	Hayvan 1	Balık	Heyecan
	Hayvan 2	Kuş	Heyecan
	Nesne 1	Maske	Korku/heyecan
	Nesne 2	Oyuncak araba	Heyecan
	Nesne 3	Akvaryum	Heyecan
	Mekân	Ev	Yaşam
E5	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
	İnsan 2	Abi	Birliktelik
	İnsan 3	Anne	Birliktelik
	İnsan 4	Baba	Birliktelik
	Nesne 1	Kumdan kale	Oyun oynamak
	Nesne 2	Şemsiye	Güneşten korunma
	Araç	Bot	Ulaşım
	Mekân	Deniz	Heyecan

“Heyecan” temalı resimlerde, Tablo 16’da görüldüğü üzere çocuklar resimlerinde gösterilen heyecanı; eve gelen misafirle, çocuğa yapılan sürpriz doğum gününde pasta kesmekle, karın yağmasıyla, hediye oyuncak alınmasıyla, denize götürülmesiyle, çocukla ilgilenirken çocuğu şaşırtıcı ve heyecanlandırıcı hareketlerle belirtmiştir. Bir resimde de çocuk heyecanını annesinin karnındaki doğmamış olan kardeşine duyduğu heyecan ile göstermiştir. Bu yaş grubundaki çocuklar daha çok kendilerine yapılan sürprizlerle, hediyeler verildiğinde ya da şaşırtıcı mutlu haberler aldıklarında heyecanlandıklarını resimlerinde yansıtmışlardır. Tablo 16’da görülen nesnelere çoğunluklu olarak oyuncaklardır. Bunun sebebi ise, çocukların ilgisini en çok çeken ve onları heyecanlandıran, mutlu eden nesnelere oyuncaklar olduğu için resimlerinde çok görüldüğünü düşünebiliriz.

Heyecan

Çocuklar için bir diğer önemli olan duygu, heyecandır. Heyecan çocuklar için mutluluk verici bir kalp atış hızıdır. Çocuğun gelişiminde diğer duygular gibi önemli yer kaplar. Bu nedenle hazırlanan plan doğrultusunda çocuklarla konu üzerinde konuşulmuş ve konuyla ilgili resim yapmaları istenmiştir.

Resim 71. K1 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Heyecan	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 2	Anne	Birliktelik
		İnsan 3	Anne arkadaşı	Mutluluk
		İnsan 4	Anne arkadaşı	Heyecan
		Simge 1	Yıldızlar	Havai fişek
		Simge 2	Kalpler	Havai fişek
		Mekân	Sokak	Partiye ulaşım yeri

Resim 71 incelendiğinde; resmin ön planında, sağda iki insan figürü ve sağında mavi, solunda sarı dikdörtgen şeklinde lekeler bulunuyor fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Sarı lekenin solunda kalpli bir çubuk olan bir insan figürü ve resmin en solunda kırmızı geometrik şekillerin arkasına saklanmış bir insan figürü yer alıyor. Resmin arka planında kırmızı, siyah kalpler, mavi yıldızlar ve turuncu ile boyanmış gökkuşağına benzetebileceğimiz bir simge bulunuyor.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Sevdiğim yerlere gittiğimiz zaman heyecanlanıyorum. Bu benim arabadayım, annemle beraber arabayla partiye gidiyoruz. Böyle ben arabaya atlamışım tam annemde kapıyı açacak*

bu annem, bunların ikisi annemin arkadaşı. Park çok yakında olduğu için, birazcıkta yakında olduğu için havaiyi fişekler görünüyor. Hava da gördüğün her şey havaiyi fişek” demiştir.

Resimde hep beraber partiye gitmek ve yakınlarında havaiyi fişek patladığı için heyecanlanmıştır. Resimde görünen kalp simgelerinin hepside çocuğunun heyecanlandığının birer göstergesidir.

Resim 72. K2 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Heyecan	Nesne	Araba	Çocuk arabası
		İnsan 1	Anne	Sevgi
		İnsan 2	Baba	Sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		Nesne	Masa	Ev eşyası
		Besin maddesi	Pasta	Kutlama aracı
Mekân	Oda	Kutlama yeri		

Resim 72 incelendiğinde; resmin ön planında büyük bir pasta, pastanın sağında anne ve çocuk olarak düşünebileceğimiz iki insan figürü solunda, baba olduğunu düşünebileceğimiz insan figürü yer alıyor. Çocuğun yüz ifadesinden ne kadar mutlu ve heyecanlı olduğunu anlayabiliriz.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, çocuk; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“İki gün sonra doğum günüm var, yaklaşıyor burada da doğum günüm var. Bu annem, bu ben, bu da babam, heyecan; mesela arkadaşın sana bir hediye aldı, heyecanlanıyorsun, arkadaşımın bana sürpriz yapması beni heyecanlandırıyor, karpuz yemek beni*

heyecanlandırıyor çünkü sulu sulu yemek hoşuma gidiyor. Patlıcan yemekte beni heyecanlandırıyor” demiştir.

Resminde gelecek doğum gününün resmini çizerek, sürpriz kutlama çocuğu heyecanlandırmıştır. Ortadaki çocuğun ağzının açık olması da ne kadar heyecanlı ve mutlu olduğunun göstergesidir.

Resim 73. K3 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Heyecan	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		İnsan 3	Arkadaş	Sevgi
		İnsan 4	Arkadaş	Sevgi
		Hava olayı	Kar	Heyecan
		Nesne 1	Kilit	Heyecana engel
		Nesne 2	Kutu	Heyecan
Mekân	Sokak	Mutluluk yeri		

Resim 73 incelendiğinde; resmin ön planında solda iki insan figürü, sağında bir ev ve insan figürü yer alıyor. Resmin sağındaki insan figürünün yanından yukarıya zikzak çizgi, çizgi sonunda da ne anlama geldiği anlaşılamayan mavi leke yer alıyor. Resmin arka planında kar olarak anlayabileceğimiz beyaz yuvarlaklar ve mavi kare içerisinde üç beyaz kar yer alıyor fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Çok güzel karlar çizdim, karlı bir günde annem ile e birlikte çok eğleniyoruz, bu ben, bu annem, bu da Zeynep, bu da İsacan, İsacan elindeki o süper güçle kutu yaptım. Ve şu üç tane karı içine sakladı kimse almasın diye, ben de İsacan’ı gördüm hey İsacan ne yapıyorsun*

dedim. Oda karları sakladım dedi bende hey İsacan karlar azalacak o zaman eğlenemeyiz daha çok az kar olur dedim. Burada da kilit var, sonra da orada çıkacak süzülerek ve eriyecek, İsacan'ın kutusu beni heyecanlandırdı” demiştir.

Resminde çocuğun hayalinin içindeki, arkadaşının kar kutusu çocuğu heyecanlandırmıştır. Bu nedenle üç tane karın bulunduğu ve etrafının mavi kare şeklinde çevrildiği kutu ortada yer almıştır. Resmin sağında, yukarıya kadar zikzak şeklinde giden çizgide çocuğun heyecanın göstergesidir.

Resim 74. K4 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Heyecan	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		Nesne 1	Uçak	Oyuncak/heyecan
		Nesne 2	Ayıcık	Oyuncak/heyecan
		Nesne 3	Araba	Oyuncak/heyecan
		Mekân	Oyuncakçı	Heyecan yeri

Resim 74 incelendiğinde; resmin ortasında iki insan figürü, hemen sağında dört bölmeli dolap olduğu düşünülebilir ve ilk iki katında oyuncaklar yer alıyor. Resmin üstünde gökyüzü olarak düşünebileceğimiz mavi çizgi ve sol köşede güneş bulunmaktadır.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: “Annem bana oyuncak alırken heyecanlandım. Bu uçak, bu ayıcık, bu da araba” demiştir.

Çocuk resminde annesi ile beraber oyuncakçıda olduklarını çizmiştir. Annesinin çocuğa oyuncak alması çocuğu heyecanlandırmıştır.

Resim 75. K5 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Heyecan	İnsan 1	Arkadaş	Mutluluk
		İnsan 2	Anne	Sevgi
		İnsan 3	Çocuk (Kendisi)	Heyecan
		İnsan 4	Arkadaş	Heyecan
		Bitki	Çiçek	Heyecan
		Nesne 1	Baloncuk	Konuşma
		Nesne 2	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 3	Masa	Ev eşyası
		Mekân	Ev	Buluşma alanı

Resim 75 incelendiğinde; resmin ön planında birbirine çiçek veren iki insan figürü yer alıyor. Resmin arka planında iki insan figürü karşılıklı yer alıyor. Etekli olan insan figürünün başından çıkan konuşma balonunun içinden çıkan insan figürü bulunuyor, fakat ne anlama geldiği kesin olarak bilinmiyor. Arka plandaki mavi çizgilerin ne anlam ifade ettiği tam olarak bilinmiyor.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: “Şu an ki okulumdaki arkadaşlarımın gelmesi, ama bir tane arkadaşım var, oda geldiği için seviniyorum. Buradaki arkadaşım buradaki de ben anneme çiçek veriyor arkadaşım. Burada ben arkadaşıma bir şey söylüyorum o yüzden bu baloncuk, -seni çok özledim falan diyorum. Bu televizyonumuz, bu da masa. Heyecan mutluluk gibi bir şeydir, şaşırınca da mutlu olabiliriz” demiştir.

Resimde arkadaşlarının gelmesiyle beraber, çok sevdiği bir arkadaşının da gelmesi onu heyecanlandırmıştır. Resimde heyecanını ise beyaz baloncukta onu çok özlediğini söyleyerek göstermiştir.

Resim 76. E1 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Heyecan	İnsan 1	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 3	Kuzen	Birliktelik
		İnsan 4	Anne	Birliktelik
		İnsan 5	Bebek	Heyecan
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 76 incelendiğinde; resmin ortasında mor, yeşil, sarı kullanılarak resmedilen içerisinde bir insan figürü bulunan bacasından duman çıkan bir ev yer alıyor. Evin sağında iki insan figürü solunda karnında çocuğu olan hamile bir insan figürü yer alıyor.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: “*Bu Erdem, evimde oturuyor. Bu da ben ve kuzenim, annemin karnında da bebek doğuyor. Kardeşimin doğacağı beni heyecanlandırıyor. Heyecan; çok güzel bir şey demektir. Şaşırdığımız ve mutlu olduğumuz zaman heyecanlanıyoruz*” demiştir.

Resminde arkadaşlarının yanında olması ve en çokta annesinin hamile olması, kardeşinin olacağı çocuğu heyecanlandırmıştır. Bu nedenle, çocuk resimlerinin özelliklerinden saydamlık özelliğini kullanarak, resimde annesinin karnında bebeği çizmesi heyecanlı olduğunu göstermektedir.

Resim 77. E2 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Heyecan	İnsan 1	Baba	Birliktelik
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		İnsan 3	Dede	Birliktelik
		İnsan 4	Anne	Birliktelik
		İnsan 5	Arkadaş	Oyun oynamak
		İnsan 6	Arkadaş	Oyun oynamak
		İnsan 7	Arkadaş	Oyun oynamak
		Araç	Tekne	Eğlence
		Nesne 1	Kumdan kale	Oyun oynamak
		Nesne 2	Simit	Yüzme aracı
		Mekân	Deniz	Heyecan

Resim 77 incelendiğinde; resmin ön planında mavi çizgi deniz olarak düşünülebilir, denizin içinde üç insan figürü, arkasında sarı çizgi kumsal olarak düşünülebilir. Kumsalda güneşlenen üç insan figürü yer alıyor. Resmin en sağında on bir mavi leke ile oluşturulmuş etrafı sarı çizgiler ile çevrelenmiş dikdörtgenin ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor. Aynı zamanda resmin solunda denizin içinde turuncu ve mavi ile çizilmiş yuvarlağında ne olduğu anlaşılamiyor. Resmin üstünde beyaz bulutlar ve mavi gökyüzü olduğunu düşünebileceğimiz çizgiler ve resmin sol üst köşesinde güneş yer alıyor.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Denize gidince, piknik yapınca, oyuncak alınca, babam bana oyuncak alınca heyecanlanıyorum. Burada denize geldiğimiz için heyecanlandım. Burada babam, ben, dedem, annem, arkadaşım var. Bende tekne var, buraya kumdan kale yaptık arkadaşlarımla. Sevinince ve korkunca da heyecanlanırsınız. Denizde simitte var”* demiştir.

Çocuk resimde sevdikleriyle beraber denize geldiği için heyecanlanmıştır. Resimdeki tüm insanların yüz ifadelerinden de mutlu olduklarını anlayabiliyoruz.

Resim 78. E3 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Heyecan	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Mutluluk
		İnsan 2	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 3	Kalp adam	Heyecan
		Besin maddesi	Pasta	Heyecanlanmak
		Nesne	Kaka	Eğlence
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 78 incelendiğinde; resim ortadan kare şeklinde çizilmiş ve bir alan oluşturulmuş, bu alanın içinde, üç insan figürü yer alıyor. Arka planında ise içte kırmızı etrafı koyu kırmızı ile karalanmış ve hemen sağında siyah ne anlama geldiği tam olarak bilinmeyen çizgiler ve alanın dışında kalan sağ üst köşede güneş yer alıyor. Alanın sol alt köşesinde çizilen şekillerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu Zehra bu onun vücudu saçları sapsarı var. Bu kalp adam adını biz İsacan koyduk herkese iyilik ve mutluluk dağıtıyor burada pasta var benim doğum günüm bu da mutfak bu siyah olan onun kakası burada ki benim doğum günüm yedi yaşına gireceğim o yüzden heyecanlanıyorum. Doğum günümüz gelince, ya da misafir gelince onun çocuğu gelince heyecanlanıyoruz. Güneşte var. Okuldayız burada”* demiştir.

Resimde arkadaşlarıyla oynarken ve gelecek doğum günü için heyecanlandığını ve ortadaki kırmızı karışık çizgide onun heyecanı göstermektedir.

Resim 79. E4 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Heyecan	İnsan 1	Anne	Birliktelik
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		İnsan 3	Baba	Birliktelik
		Hayvan 1	Balık	Heyecan
		Hayvan 2	Kuş	Heyecan
		Nesne 1	Maske	Korku/heyecan
		Nesne 2	Oyuncak araba	Heyecan
		Nesne 3	Akvaryum	Heyecan
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 79 incelendiğinde; resim, altı kare içerisinde yer alan insan figürlerinden oluşuyor. Resimdeki her kare içerisinde iki insan figürü bir olayı anlatmak istediğini anlayabiliriz.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Burada annem bir tane balık almıştı ben çok heyecanlanmışım, burada da babam bir tane kuş almıştı çok heyecanlanmışım. Burada da babam maske takmış bana oyuncak araba almış onu veriyor o yüzden heyecanlanmışım. Burada da babam bana kocaman bir akvaryum almış içinde de balıklar var onu veriyor o zaman heyecanlanıyorum. Burada da babam maske takmış beni korkutuyor o zaman heyecanlandım”* demiştir.

Resimde altı tane kutucuk bulunuyor. Çocuk her kutucuğun içerisinde farklı farklı durumlarda heyecanlandığını resmetmiştir. Bunları her kutucukta farklı yüz ifadeleri ile göstermiştir.

Resim 80. E5 öğrencisinin “Heyecan” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Heyecan	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Birliktelik
		İnsan 2	Abi	Birliktelik
		İnsan 3	Anne	Birliktelik
		İnsan 4	Baba	Birliktelik
		Nesne 1	Kumdan kale	Oyun oynamak
		Nesne 2	Şemsiye	Güneşten koruma
		Araç	Bot	Ulaşım
		Mekân	Deniz	Heyecan

Resim 80 incelendiğinde; resmin solunda deniz kenarında şemsiye altında güneşlenen üç insan figürü, sağında deniz içerisinde bir taşıt kullanan bir insan figürü yer alıyor. Resmin üstünde beyaz bulutlar mavi gökyüzü olarak anlayabileceğimiz mavi çizgi ve sağ köşede güneş bulunuyor.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Heyecan” konulu resmine ilişkin olarak: *“Biz bot almıştık abim geziyor, ben kumdan kale yapıyorum. Annem dinleniyor, babamda şurada etrafa bakınıyor, kumdan kale, yüzme bota binme bunlar beni heyecanlandırıyor. Bizim büyük şemsiyemiz var ortası kırmızı büyük ben de kumdan kale yapıyorum”* demiştir.

Resimde sevdikleriyle beraber denize gittiği ve ilk defa denizde bota bindiği için heyecanlandığını resmetmiştir.

Tablo 17

Duygular Ana Teması Altında “Öfke” Alt Temalı Resimlerin Göstergelimsel Çözümlemesi ve Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı (K: Kız, E: Erkek)

Öğrenci	Alt Temalar	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Kardeş	Şaka
		Nesne 1	Işıklar	Aydınlatma
		Nesne 2	Üst yatak	Çocuk yatağı
		Nesne 3	Alt yatak	Kardeş yatağı
		Nesne 4	Bebek	Oyuncak
		Nesne 5	Bebek	Oyuncak
		Nesne 6	Ayı	Oyuncak
K2		Mekân	Oda	Özel alan
		İnsan 1	Polis	Tartışma karşılıklı
		İnsan 2	Polis	Öfke
		Bitki	Çiçek	Bitki sevgisi
K3		Mekân	Sokak	Olay yeri
		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Çocuk	Şaka
		Nesne	Balon	İzinsiz alma
		Hava olayı	Güneş	Kızgınlık
K4	“Öfke”	Mekân	Sokak	Olay yeri
		İnsan 1	Anne	İstekler
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		Nesne 1	Ayakkabı kırmızı	Tesadüf
		Nesne 2	Ayakkabı pembe	Tesadüf
		Nesne 3	Telefon	İsteksizlik
K5		Mekân	Oda	Özel alan
		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Arkadaş	Dalga geçme
		İnsan 3	Arkadaş	Dalga geçme
		İnsan 4	Arkadaş	Dalga geçme
		Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
E1		Mekân	Sokak	Olay yeri
		İnsan 1	Anne	İstekleri yapmamak
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		Simge	Koruma aletleri	Anneyi korumak
		Nesne 1	Yatak	Rahatlık
		Nesne 2	Yorgan	Isınma aracı
		Nesne 3	Yastık	Rahatlık
		Nesne 4	Dolap	Kıyafet toplamak
E2		Mekân	Ev	Yaşam
		İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	İsabetsiz atış/öfke
		İnsan 2	Baba	Öfke
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynamak
		Bitki	Ağaç	Doğa sevgisi
		Nesne	Top	Oyuncak
	Mekân	Sokak	Oyun alanı	

E3	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfkeli
	İnsan 2	Arkadaş	Birliktelik
	İnsan 3	Arkadaş	Birliktelik
	Nesne 1	Balta	Öfke aracı
	Nesne 2	Kablo	Tasarlama
	Nesne 3	Makine	Top atma
	Mekân	Ev	Yaşam
E4	İnsan 1	Anne	Televizyona engel
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
	İnsan 3	Kardeş	Uyumaya engel
	Nesne 1	Televizyon	Ev eşyası
	Nesne 2	Kumanda	Ev eşyası
	Simge	Belirti	Öfkenin şiddeti
	Mekân	Ev	Yaşam
E5	İnsan 1	Anne	Oyuncak almama
	İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
	Araç	Kamyon	Oyuncak taşıyıcı
	Bitki	Elma ağacı	Bitki sevgisi
	Mekân	Sokak	Eve ulaşma yolu
	Mekân	Oyuncakçı	Olay yeri

“Öfke” konusuyla ilgili yapılan resimlerin çözümlenmelerine Tablo 17’de görüldüğü üzere; çocuklar; kardeşlerinin yaptıkları şakalara, polislerin tartışmalarına, arkadaşlarının kendileriyle hoşuna gitmeyen şakalar yapmalarına, annelerin isteklerine, arkadaşların birbiriyle dalga geçmelerine, çocukların bir şeyi yapmayı amaçlayıp sonunda başaramadıklarında kendilerine, televizyon izlemek istediklerinde (yapmaktan keyif aldıkları şeyleri yapmalarına) izin verilmediğinde, öfkelendikleri görülmüştür. Bütün resimler incelendiğinde ve yapılan görüşmeler sonucu edinilen bilgi doğrultusunda; bir ailede şiddet ile karşılaşılan bir çocuğun dahi resminde şiddet yanlısı bir durumla karşı karşıya gelinmemiştir. Buna dayanarak tüm çocuklar şiddetin, öfkenin kötü bir duygu olduğunu ve bu yaş gurubu çocuklarda öfke, daha masum şekilde ve daha az görülmektedir. Görülen öfke ise; çocukların isteklerinin olmadığı ya da karşılaştıkları istemedikleri durumlar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Çocukların hepsi resimlerde, ne kadar öfkelendilerse öfkelerinin şiddetini somutlaştırmışlardır. Örneğin; resimlerinde kullandıkları karalamalar, çizgilerin kalınlığı ya da kullandıkları renkler ile öfkelerinin şiddetini ifade etmişlerdir. Çoğunluk olarak öfkelerini insan gösterenine gösterdikleri yorumu yapılabilir.

Öfke

Bu duygu hiçbir çocuk için sevilmeyen bir duygudur. Çocuklar bazen ailelerinde, yakın çevrelerinde ya da herhangi bir yerde bu duyguya denk geldiklerinde korkarlar. Çocuklar içlerinde yaşadıkları, kimseyle paylaşamadıkları sorunları, resim yoluyla daha kolay bir şekilde anlatabilirler bu nedenle duygular ana temasının son konusu olarak “Öfke” konusu üzerinde yapılan plan doğrultusunda konuşuldu ve konu ile ilgili resim yapmaları istenmiştir.

Resim 81. K1 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

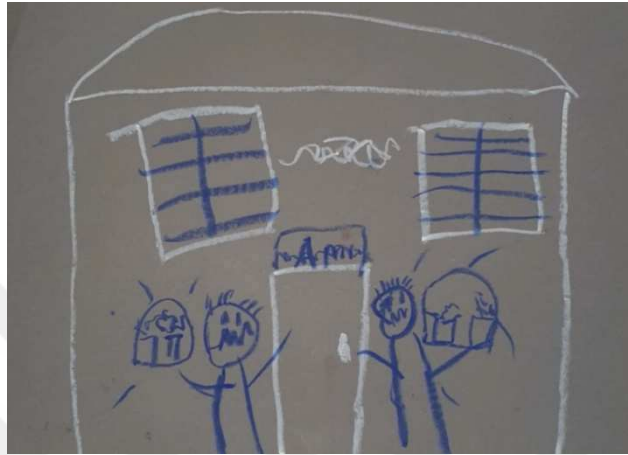
Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K1	Öfke	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Kardeş	Şaka
		Nesne 1	Işıklar	Aydınlatma
		Nesne 2	Üst yatak	Çocuk yatağı
		Nesne 3	Alt yatak	Kardeş yatağı
		Nesne 4	Bebek	Oyuncak
		Nesne 5	Bebek	Oyuncak
		Nesne 6	Ayı	Oyuncak
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 81 incelendiğinde; resmin ön planında sağında ve solunda tam olarak ne olduğu anlaşılamayan nesnelere yer alıyor. Resmin üstünde üç ışık yer alıyor, sağdaki ışığın altında bir insan figürü, ortadaki ışığın altında gülen bir figür ve iki ışık arasında tam olarak ne olduğu anlaşılamayan bir figür yer alıyor.

K1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Burası benim odam, ben tek başına oyun oynuyordum, kardeşim gelmiş benim oyunumu bozmuş, bir de bana şaka yapmış. Benim korkacağım bir şaka yapmış. Ben de sinir olmuşum

o yüzden saçlarım böyle. Bunlar oyuncaklarım, bu kardeşim, bunlar ışıklar yatağımda oynuyorum yatağımın altında kardeşimin yatağı, her zaman sinirleniyorum çünkü kardeşim oyunumu bozuyor. Sinirlenince bağırıyorum sinirimi öyle gösteriyorum” demiştir.

Resimde odasında renkli oyuncaklarının içerisinde oyun oynarken, küçük kardeşinin gelip oyununu bozduğu için kardeşine sinir olduğunu resmetmiştir.

Resim 82. K2 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K2	Öfke	İnsan 1	Polis	Tartışma karşılıklı
		İnsan 2	Polis	Öfke
		Bitki	Çiçek	Bitki sevgisi
		Mekân	Sokak	Olay yeri

Resim 82 incelendiğinde; resmin ortasında bir ev yer alıyor. Ön planında iki insan figürü bulunuyor. İnsan figürlerinin yüz ifadelerinden öfkeli olduklarını anlayabiliriz. Her ikisinin de hemen yanında kare içerisinde çizilmiş bir şekil fakat ne anlama geldiği tam olarak anlaşılmamaktadır.

K2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “İki polisin kızmasına sinir oldum. Evin camında saksıda çiçekler var. Polisler kızdıkları için ağızlarını öyle yaptım” demiştir.

Resimde iki kişinin ağız ifadelerinden de belli olduğu gibi iki polisin birbiri ile tartışmasına kızmış ve öfkesini onların ağız ifadelerini çizerek göstermiştir.

Resim 83. K3 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K3	Öfke	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Çocuk	Şaka
		Nesne	Balon	İzinsiz alma
		Hava olayı	Güneş	Kızgınlık
		Mekân	Sokak	Olay yeri

Resim 83 incelendiğinde; resmin ön planında tam ortada bir çiçek, çiçeğin iki yanında da sağında yüz ifadesinden üzgün, solunda öfkeli bir insan figürü yer alıyor. Resmin arka planında ise havalanmış iki pembe balon ve resmin sağında tam olarak ne anlama geldiği anlaşılamayan bir bina ve son olarak resmin sol köşesinde güneş yer alıyor.

K3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Burada bir tane kız benim iki tane elimde balonum vardı izinsizce elimden alıp yukarı gönderdi, çok sinirlendim. Sonara bir de o bayrağı almak istedi ama o da benimdi o da bana vurmuştu o bayrağa sinirlendim, sonra güneşe kızdım çok sıcak yaptığı için, bir de bu çiçek benimdi almak istedi ona kızdım, beni. Sinirlenince anneme söylüyorum. Öfke güzel bir şey değil çünkü yüzümüzün şekli değişiyor kötü kalpli insanlar gibi oluyor. İki tane bayrak var çünkü benim babam o evin içinde babam yapmıştı o bayrakları o yüzden iki tane bayrak var” demiştir.

Çocuk resminde, tanımadığı bir kızın gelip elindeki iki balondan birisinin izinsizce alıp havaya bırakmasına çok öfkelenmiş ve öfkesini ağız ifadeleri ile göstermiştir.

Resim 84. K4 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K4	Öfke	İnsan 1	Anne	İstekler
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		Nesne 1	Ayakkabı kırmızı	Tesadüf
		Nesne 2	Ayakkabı pembe	Tesadüf
		Nesne 3	Telefon	İsteksizlik
		Mekân	Oda	Özel alan

Resim 84 incelendiğinde; resmin ortasında iki insan figürü yer alıyor. Sağdaki insan figürünün elinde telefon bulunuyor. Resmin dört köşesinde de yer alan siyah lekelerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmemektedir.

K4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Annem, bana şunu bunu yap diyor o yüzden öfkeleniyorum. Annem telefonunu ver diyor ben de veriyorum. Ayakkabıların birisini kırmızı, birisini pembe olarak fark etmeden yaptım. Öfkelenince kendimizi kızarız” demiştir.

Resimde, çocuk annesinin isteklerini yapmak istemediği için ananesine öfkelenmiştir. Çocukla yapılan görüşme sırasında edinilen bilgiye dayanarak, ayakkabıların birisinin pembe, diğersinin kırmızı yapmasının rastlantısal olduğu öğrenilmiştir.

Resim 85. K5 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
K5	Öfke	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 2	Arkadaş	Dalga geçme
		İnsan 3	Arkadaş	Dalga geçme
		İnsan 4	Arkadaş	Dalga geçme
		Bitki	Ağaç	Bitki sevgisi
		Mekân	Sokak	Olay yeri

Resim 85 incelendiğinde; resmin sağında bir ağaç ve hemen önünde iki insan figürü yer alıyor. Resmin ortasında bir insan figürü solunda bir insan figürü ve resmin arka planında iki bulut yer alıyor.

K5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Bazı çocuklar vardı benle dalga geçiyordu ben de o yüzden kızdım. Bunlar diğer çocuklar. Öfke kötü bir şey, bazı zamanlar ben öfkelenince bir yerlere vurmam geliyor” demiştir.

Resimde yer alan çocuklar, onunla dalga geçtiği için öfkelenmiştir. Bu yüzden resimde saçlarını mavi ile dikilmiş olarak çizerek, öfkesini nasıl yansıttığını göstermiştir.

Resim 86. E1 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E1	Öfke	İnsan 1	Anne	İstekleri yapmamak
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		Simge	Koruma aletleri	Anneyi korumak
		Nesne 1	Yatak	Rahatlık
		Nesne 2	Yorgan	Isınma aracı
		Nesne 3	Yastık	Rahatlık
		Nesne 4	Dolap	Kıyafet toplamak
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 86 incelendiğinde; resmin ortasında bir insan figürü ve insan figürünü çevreleyen uçları sivri renkli çizgiler ve ortadaki siyah leke yer alıyor. Fakat ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor.

E1 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Annem benim evin kapısını açmıyor, ben de burada kızıyorum. Bu renkli olanlar da annemi korumak için aletleri, bu benim yatağım, yorganım ve yastıklarım bu da yatağımın başındaki dolabım. Öfkeli olduğum zaman kaşlarımı çatarım ve öfkeli olduğumu belli ederim” demiştir.

Resimde annesi evin kapısını açmadığı için öfkelenen çocuk, öfkeli olduğunu kâğıttaki renkli keskin çizgiler ve siyah çizgilerle ifade etmiştir.

Resim 87. E2 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E2	Öfke	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	İsabetsiz atış/öfke
		İnsan 2	Baba	Öfke
		İnsan 3	Arkadaş	Oyun oynamak
		Bitki	Ağaç	Doğa sevgisi
		Nesne	Top	Oyuncak
		Mekân	Sokak	Oyun alanı

Resim 87 incelendiğinde; resmin ortasında iki ağaç yer alıyor. İki ağacın ortasında siyah ve turuncu olmak üzere iki insan figürü yer alıyor ve turuncu insan figürünün hemen önünde ağaca dayanmış basamaklı merdiven olarak düşünebileceğimiz nesne yer alıyor. Sağdaki ağacın üst solundaki yuvarlak siyah beyaz lekeyi top olarak düşünebiliriz. Her iki ağacında sağında ikişer tane meyvesi var. Sağdaki ağacın hemen sağında bir insan figürü ve beyaz kareli olarak çizileni de kale olarak kabul edebiliriz. Resmin altında kullanılan yeşil çizgide, çimenleri oluşturuyor.

E2 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “*Top oynarken topu kaleye attım oda ağaca geldi, bu yüzden babam ve ben öfkelenedik. Sinirlendiğim zaman karşımdaki kişiye kızarım*” demiştir.

Resimde atmış olduğu topu kaleye isabet ettiremediği ve ağaca geldiği için öfkelenmiş ve öfkeli olduğunun çizmiş olduğu yüz ifadesi ile göstermiştir.

Resim 88. E3 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E3	Öfke	İnsan 1	Çocuk (Kendisi)	Öfkeli
		İnsan 2	Arkadaş	Birliktelik
		İnsan 3	Arkadaş	Birliktelik
		Nesne 1	Balta	Öfke aracı
		Nesne 2	Kablo	Tasarlama
		Nesne 3	Makine	Top atma
Mekân	Ev	Yaşam		

Resim 88 incelendiğinde; resmin solunda siyah parçalı parçalı ve resmin üstünde siyah leke ve ne anlama geldiği belli olmayan çizgiler yer alıyor. Resmin solundaki parçalı ne anlama geldiğini tam olarak anlayamadığımız bir çizginin yanında içinden yuvarlaklar çıkan bir çizgi ve hemen altında birinin yüzü belli olmayan iki insan figürü yer alıyor. Diğer insan figürünün yüz ifadesi öfkeli olduğunu gösteriyor ve Arka planında da gri bir insan figürü yer alıyor.

E3 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: *“Bu bana toplar atıyor, benim kafamda ateşler çıktı, sinirlenmeye başladım. Bu da baltayla bunları götürüyorum kendi evime, bu da ne oluyor diye uyandı. Bu da asansör, böyle yaptım bunlarda kablo, kablolar bunu güncelliyor bu merdiven, bunlarda merdivenin kapısı, bu da benim en eski tanıdığım arkadaşım. Bu makine kafasına toplar atıyor diye sinirlendi. Bu da baltayla topları vurmaya çalışıyor”* demiştir.

Resimde çizmiş olduğu makine çocuğun kafasına top attığı için öfkelenmiş, öfkesini kafasından çıkan kırmızı alevler ve yüz ifadesiyle göstermiştir.

Resim 89. E4 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E4	Öfke	İnsan 1	Anne	Televizyona engel
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		İnsan 3	Kardeş	Uyumaya engel
		Nesne 1	Televizyon	Ev eşyası
		Nesne 2	Kumanda	Ev eşyası
		Simge	Belirti	Öfkenin şiddeti
		Mekân	Ev	Yaşam

Resim 89 incelendiğinde; resmin sağında dikdörtgen içerisinde bir insan figürü, hemen altında yine dikdörtgen içerisinde bir insan figürü yatay olarak, resmin ortasında dikdörtgen içerisinde bir insan figürü yer alıyor. Resmin etrafını siyah karışık çizgiler yer alıyor fakat siyah karışık çizgilerin ne anlama geldiği tam olarak bilinmiyor.

E4 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: *“Burada annem televizyon izliyor, bana kumandayı vermiyor ona öfkelenim, burada da emir beni uyutmuyor ağlıyor ona öfkelenim, bunlarda öfkelerimin gösteriyorum karalamada”* demiştir.

Çocuk resimde annesinin kumandayı vermediği için annesine, kardeşi uyutmadığı için de kardeşine öfkelenmiş ve resmin etrafına çizmiş olduğu siyah çizgilerde öfkesini göstermiştir.

Resim 90. E5 öğrencisinin “Öfke” alt temalı resmi

Öğrenci	Alt tema	Gösteren	Gösterge	Gösterilen
E5	Öfke	İnsan 1	Anne	Oyuncak almama
		İnsan 2	Çocuk (Kendisi)	Öfke
		Araç	Kamyon	Oyuncak taşıyıcı
		Bitki	Elma ağacı	Bitki sevgisi
		Mekân	Sokak	Eve ulaşma yeri
		Mekân	Oyuncakçı	Olay yeri

Resim 90 incelendiğinde; resmin sağında ne anlama geldiği anlaşılamayan mavi dikdörtgen, solunda iki insan figürü, resmin tam ortasında bir araba, resmin ortasından çizilen çizgiyi zemin çizgisi olarak düşünebileceğimiz siyah yatay çizgi üzerinde en solda, beş adet meyvesi olan bir ağaç yer alıyor. Resmin sağ köşesinde güneş bulunuyor.

E5 öğrencisiyle yapılan görüşmede, öğrenci; “Öfke” konulu resmine ilişkin olarak: “Anneme öfkelenim, oyuncak almadığı için. Bu oyuncakları taşıyan kamyon, bu oyuncakçı, bu annem, bu ben, bu da elma ağacıdır. Ben öfkelenince dişlerimi sıkıyorum” demiştir.

Çocuk resminde annesinin oyuncak taşıyan kamyonun oyuncak almamasına öfkelenmiştir.

Tablo 18

Duygular Ana Teması Altında Üç Alt Temada Kız ve Erkek Çocuklarının Yaptıkları Resimlerde Gösterenlerin, Göstergelerin ve Gösterilenlerin Rakamsal Dağılımı

Gösteren	Cinsiyet	f	Gösterge	f	%	Gösterilen	Toplam
İnsan	Kız (n=5)	45	Anne	9	9	Sevgi, şefkat, kutlama, birliktelik, istek	100
			Baba	3	3	Birliktelik, sevgi, kutlama, öfke	
			Çocuk (Kendisi)	15	15	Mutluluk, sevgi, benimseme, kutlama, heyecan, öfke	
			Kardeş	2	2	Sevgi	
			Öğretmen	1	1	Sevgi	
			Arkadaş	12	12	Sevgi, heyecan, birliktelik	
			Polis	2	2	Tartışma, öfke	
	Yaşlı teyze	1	1	Yardımlaşma			
	Erkek (n=5)	55	Baba	8	8	Birliktelik, sevgi, kutlama, öfke	
			Anne	11	11	Sevgi, şefkat, kutlama, birliktelik, istek	
			Çocuk (Kendisi)	15	15	Mutluluk, sevgi, benimseme, kutlama, heyecan, öfke	
			Kardeş	4	4	Sevgi	
			Öğretmen	2	2	Sevgi	
			Arkadaş	10	10	Sevgi, heyecan, birliktelik	
Akraba			5	5	Birliktelik		
Nesne	Kız (n=5)	27	Ayna	1	2,12	Ev eşyası	
			Çerçeve	1	2,12	Ev eşyası	
			Yatak	3	6,38	Rahatlık	
			Oyuncak	1	2,12	Oyun oynama	
			Hediye	1	2,12	Heyecan	
			Dolap	1	2,12	Eşya toplama	
			Masa	2	4,25	Eşyaları koyulan yer	
			Fotoğraf	1	2,12	Anı	
			Kafes	1	2,12	Kuşun yuvası	
			Araba	2	4,25		
Uçak	1	2,12	Çocuk arabası,				
Ayıcık	2	4,25	oyuncak, heyecan				
Bebek	2	4,25					

			Balon	1	2,12		
			Kilit	1	2,12	Heyecan engel	
			Baloncuk	1	2,12	Konuşma	
			Kutu	1	2,12	Heyecan	
			Televizyon	1	2,12	Ev eşyası	
			Ayakkabı	2	4,25	Tesadüf	
			Telefon	1	2,12	İsteksizlik	
			Sandalye	1	2,12	Oturma yeri	
			Masa	1	2,12	Eşyaları koyulan yer	
			Yorgan	1	2,12	Isınma	
			Yastık	1	2,12	Rahatlık	
			Yatak	1	2,12	Rahatlık	
			Simit	1	2,12	Yüzme aracı	
			Kaka	1	2,12	Eğlence	
			Maske	1	2,12	Korku, heyecan	
			Balta	1	2,12	Öfke aracı	
			Kablo	1	2,12	Tasarlama	
	Erkek (n=5)	20	Oyuncak araba	1	2,12	Heyecan, oyun oynama	
			Top	1	2,12	Oyun oynama	
			Akvaryum	1	2,12	Heyecan	
			Şemsiye	1	2,12	Heyecan	
			Dolap	1	2,12	Ev eşyası	
			Makine	1	2,12	Top atma	
			Televizyon	1	2,12	Ev eşyası	
			Kumanda	1	2,12	Ev eşyası	
			Kumdan kale	2	4,25	Oyun oynama, heyecan	
			Kalp	2	75	Sevgi, süsleme	
	Kız (n=5)	6	Yıldız	2	75	Süsleme	
			Çiçek	1	16,66	Süsleme	
			Bulut	1	16,66	Süsleme	8
Simge							
	Erkek (n=5)	2	Kalp	1	16,66	Kıyafet süsü, özel eğitim, sevgi	
			Kalp	1	2,94	Sevginin merkezi	
			Oda	4	11,76	Özel alan	
			Mezarlık	1	2,94	Hüzün	
	Kız (n=5)	17	Oyuncakçı	2	5,88	Mutlu etme yolu	
			Ses korusu	1	2,94	Neşe	
			Ev	1	2,94	Yaşam, kutlama yeri	
			Sokak	6	17,64	Yaşam, kutlama yeri	34
			Sınıf	1	2,94	Olay yeri	
Mekân							
	Erkek (n=5)	17	Sokak	1	2,94	Olay yeri	
			Oyuncakçı	1	2,94	Mutlu etme yolu	
			Ev	9	26,47	Yaşam, kutlama yeri	
			Doğa	1	2,94	Temiz hava	

			Okul	1	2,94	Birliktelik	
			Çadır	1	2,94	Etkinlik	
			Deniz	2	5,88	Heyecan	
Hayvan	Kız (n=5)	1	Kuş	1	16,66		
	Erkek (n=5)	5	Kuş	2	33,33	Hayvan sevgisi	6
			Kedi	1	16,66		
			Balık	2	33,33		
Bitki	Kız (n=5)	3	Çiçek	2	33,33	Bitki sevgisi	6
	Ağaç		1	16,66			
	Erkek (n=5)	3	Ağaç	3	50		
Besin maddesi	Kız (n=5)	1	Pasta	1	33,33	Kutlama	3
	Erkek (n=5)	2	Pasta	2	66,66	Heyecan	
Araç	Kız (n=5)	0		0	-		
	Erkek (n=5)	4	Araba	1	25	Ulaşım	4
			Bot	1	25	Heyecan	
			Tekne	1	25	Ulaşım	
Kamyon			1	25	Oyuncak taşıma aracı		
Hava olayı	Kız (n=5)	2	Güneş	1	50	Öfke	2
	Erkek (n=5)		0	Kar	1	50	

Tablo 18’de görüldüğü üzere 5’i kız 5’i erkek olmak üzere toplam 10 öğrencinin yapmış olduğu “Duygular” temalı 30 resimde; kullanmış oldukları gösteren figürlerindeki rakamsal dağılımlarında bazı farklılıklar gözlemlenmiştir:

Kızların resimlerinde kullandıkları nesne göstereninin sayısı 28 iken, erkeklerin resimlerinde kullandıkları nesne göstereninin sayısı 8 olarak görülmektedir. Kızlar erkeklerle oranla duygularını belli etmek için daha fazla nesne kullanma gereksinimini hissetmişlerdir. Resimlerde kullanılan hayvan göstereni kızlarda 1 iken, erkeklerde 5 olarak görülmüştür. Bu

durum aile temalı resimlerde ve okul temalı resimlerde kızlar erkeklerden daha fazla hayvan göstereni kullanırken, “Duygular” temalı resimlerde erkekler kızlardan daha fazla hayvan göstereni kullanmıştır. Bu durum, erkeklerin sevgilerini insanlardan daha rahat biçimde hayvanlara gösterdikleri söylenebilir. Resimlerde besin maddesi gösterenine bakıldığında kızlarda 1 kez görülürken, erkeklerde 2 kez görülmektedir. Besin maddesi göstereni ile gösterilmek istenen, kutlama ve heyecan olduğu için, erkeklerin bu durumdan kızlara oranla daha çok hoşnut olduklarını söylenebilir. Resimlerde araç göstereninin kızlarda rakamsal dağılımı 1 iken, erkeklerin resimlerindeki rakamsal dağılımda 3 olarak görülmesi, aile temalı resimlerde olduğu gibi, gösterilmek istenen ulaşım aracı olduğu ve erkekler, babalarına daha yakın oldukları ya da rol model olarak babalarını aldıkları için araç gösterenini kızlara oranla erkeklerde daha çok görüldüğü yorumu yapılabilir. Resimlerdeki hava olayı gösterenine bakıldığında ise, kızlarda 2 kez görülürken, erkelerde hiç görülmemektedir. Bu dağılıma bakılarak hava olaylarının resmedilmesi bakımından cinsiyet değişkenine göre bir farklılıktan söz edebilmek mümkün değildir.

Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde tartışma, sonuç ve öneriler başlıkları altında yer alan bilgiler bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Çocukların resim ile aralarında kuvvetli bir bağın bulunduğunu, resme olan ilgilerinden, onu görsel dilleri olarak kullanmalarından çıkarılabilir. Bu bağlamda, çocukların genel değerlendirilmesi olarak sık sık kullanılan aile resimleri, çocukların sadece kendileri için ne hissettiklerini değil aynı zamanda yaşamlarındaki önemli kişilerle olan ilişkilerindeki kendilerini ve ailelerindeki sistemleri, hiyerarşileri algıladıkları ifade edilmektedir (Malchiodi, 2013, s. 218-219).

Okul öncesi dönem çocukları, nesnelere veya olayları anlatmak istedikleri kadar kendilerini anlatma aracı olarak resmi kullanması, onların doğru anlaşılmasını zorunlu hale getirmektedir. Bu gerçekliğe uygun olarak her resimle ilgili resmi yapan çocukla görüşülerek resimlerin göstergebilimsel çözümlemesi yapılmıştır. Böylece çocuktan bağımsız bir yorum yapmaktan kaçınılmıştır.

“Aile” ana teması altında çocukların yaptıkları resimlerin incelemeleri sonucunda en çok kullandıkları gösterenler; insan, besin maddesi, mekân, araç, hayvan ve nesnedir. İnsan göstereninin göstergeleri; misafir, ev sahibi, çocuk (kendisi), anne, baba, abi, akraba, kardeş, öğretmen, arkadaş ile gösterildiği analiz edilmiştir. Aile teması altında misafir, öğretmen ve arkadaş olarak ifade edilmesi, çocukların bu bireyleri aile sıcaklığı ve samimiyeti içinde algıladıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca, okulun bir aile gibi görülmesinin bir yansıması olduğunu söylemek de mümkündür. Besin maddesi göstereninin göstergeleri olarak salata, reçel, bal, börek, çay, yemek, hamburger, yumurta, meyve suyu, patates, pasta, tatlı, kurabiye ile oldukça çeşitli besin maddelerinin ifade edilmesi, ailedeki beslenme çeşitliliğine vurgu

yapıldığı izlenimi uyandırmaktadır. Ailelerin, bu yaş çocuklarının beslenmesindeki bilinçli yaklaşımlarının bunda bir rolü olduğu söylenebilir. Mekân göstereninin göstergeleri ise oda, ev, okul, gökyüzüdür. Burada dikkat çeken şey, insan göstereninde olduğu gibi, aile ortamı ile okul ortamının aynı duyarlılıkta değerlendirilmesidir. Bir diğer ifadeyle okul, çocuklar için bir aile gibi algılanmaktadır. Bunun önemli değişkeninin, okulöncesi dönem çocuklarına sunulan ortamın aile sıcaklığını ve samimiyetini aratmaması ilkesine uygun bir ortamda buldukları söylenebilir.

Tüm bu gösteren, göstergeler ve gösterilenler; sohbet-muhabbet, şaşkınlık, sevinç, hazırlık, oyun oynamak, duygusal bağ, mutluluk, birliktelik, misafir, eğlence, ikram, gereksinim, mutluluk, özel alan, yaşam, birliktelik gibi duygu ve durumların aile ile ilişkilendirildiğini göstermektedir. Aile teması ile ilgili yapılan analizlerden elde edilen diğer bir sonuç ise, çocukların aile içinde mutlu ve huzurlu olduklarını yansıtmalarıdır.

Aile teması altında “Misafirlerimiz Var” alt temasıyla ilgili yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlenmeleri sonucunda; çocukların ev-aile yaşamlarında misafir olgusunun önemli olduğu bu durumdan keyif aldıkları ve mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu yaş grubu çocuklarının daha çok somut düşünmeye odaklı olması nedeniyle misafirperverliğin önemine; mutluluk, sevinç, ikramda bulunma gibi duygu ve davranışlarla vurgu yapmışlardır. Bu durum, kültürümüzde yer alan misafir ağırlama geleneğimizin ailelerden öğrencilere yerleşerek değer oluşturduğu görüşü (Özbay ve Melanlıoğlu, 2009; Türkcan, 2012) ile desteklenmektedir.

“Ailece Yemekteyiz” alt temasıyla ilgili yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlenmeleri sonucunda çocukların, aile ile yemek yemenin “birliktelik, mutluluk, sohbet-muhabbet ve duygusal bağ” ortaya koydukları anlaşılmaktadır. Aile ile beraber yenilen yemeğin bir gereksinim olmadığı, aksine aile bireyleri arasındaki bağı kuvvetlendirmek için

bir imkân olduğu görüşünü; çocukların resimlerinde birliktelik ve mutluluk olarak gösterilen sonuçlarından ulaşabiliriz.

“Benim Güzel Odam” alt temasıyla yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlemeleri sonucunda; çocukların resimlerinde kullandıkları oda göstergesi ile gösterilmek istenenin, “özel alan” olduğu ifade edilmiştir. Çocukların özel alan olarak gösterdikleri odaları, çocukların aile bireylerinin bir parçası olarak hissetmelerinin somut örneği olduğunu ve gösterilende özel alan olarak nitelendirmelerinin sebebi olarak ise, kendilerine ait eşyaların yer alması, kendilerini daha rahat hissetmeleri ve özgürce oyun oynamaları olduğu ifade edilebilir.

“Okul” ana teması altında çocukların yaptıkları resimlerin incelemeleri sonucunda en çok kullandıkları gösterenler; insan, besin maddesi, mekân, araç, hayvan, bitki hava olayları ve nesnedir. İnsan göstereninin göstergeleri; çocuk (kendisi), anne, baba, abi, kardeş, öğretmen, arkadaş, koruma, yolcu, şoför, okuyucu, pamuk prenses, kötü kalpli cadı ve öğrenci ile gösterildiği analiz edilmiştir. Okul ana teması altında öğretmen ve arkadaş olarak ifade edilmesi, çocukların okulda iletişim içerisinde olduğu arkadaşları ve öğretmeni ile bir bağ kurduğunu resimlerindeki ifadelerden yola çıkarak söylenebilir. Okulun çocuklar için, aileden sonra kendilerini özgür ve mutlu hissettikleri ortam olduğunu resimlerine yansıttıkları simgelerden söylemek mümkündür. Besin maddesi göstereninin göstergeleri olarak muz, kiraz ve elma ile gösterilmek istenen paylaşmak olduğu için, çocukların okulda arkadaşlarıyla paylaşım içerisinde oldukları izlenimi uyandırmaktadır. Bu yaş çocuklarının paylaşma duygusunu bilinçli bir şekilde gerçekleştirmesinde aile kadar okulunda rolü olduğu söylenebilir. Mekân göstereninin göstergeleri ise; otobüs, bahçe, ev, sınıf, koltuk, okul, piknik alanı, kütüphane, labirenttir. Çocukların kendilerini rahat ve mutlu hissettikleri yerleri resmettikleri resimleri üzerinde yaptıkları açıklamalardan yola çıkarak söylenebilir. Çocuklar

için okul; arkadaşları, öğretmenleri aralarındaki kurdukları ve zamanla gelişen bağ sayesinde bir aile gibi algılanmaktadır. Tıpkı “Aile” ana temalı resimlerde olduğu gibi, okulöncesi dönem çocuklarına sunulan ortamın aile sıcaklığını ve samimiyetini aratmaması ilkesine uygun bir ortamda bulunmalarında kaynakladığı söylenebilir.

Tüm bu gösteren, göstergeler ve gösterilenler; sevgi, güven, öğretici, mutlu, eğlenceli, öğrenen, heyecan, okuyucu, hüznü, macera, birliktelik, destekçi, korku, güvenlik, hüznü, oyun oynamak, arkadaş ortamı, oyun alanı, özel alan, kitap okuma, yolculuk, kaynak alanı, öğrenme, oyun, kutlama gibi duygu ve durumların okul ile ilişkilendirildiğini göstermektedir. Okul teması ile ilgili yapılan analizlerden elde edilen diğer bir sonuç ise, çocukların okul içerisinde arkadaşlarıyla birlikte sosyalleştiği bir ortamda mutlu ve huzurlu olduklarını resimlerinde yansıtma larıdır.

Okul teması altında “Öğretmenim ve Ben” alt temasıyla ilgili yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlenmeleri sonucunda; çocukların okul-çocuk çevresinde öğretmen olgusunun önemli olduğu, öğretmenlerine güvendikleri ve öğretmenlerini sevdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu yaş grubu çocuklarının daha çok somut düşünmeye odaklı olması nedeniyle öğretmenlerine olan sevgilerine; kalp, kitap, süsleme ve koruma görevlisi göstergeleriyle duygu ve davranışlarına vurgu yapmışlardır. Bu durum çocuk ve öğretmen arasındaki bağın zamanla sağlamlaştığını gösterebilir.

“Arkadaşlarımla Oynuyoruz” alt temasıyla ilgili yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlenmeleri sonucunda çocukların, arkadaşlarıyla olan iletişimlerinin oyun oynama, paylaşımda bulunma ve arkadaş çevresindeki sosyal-duygusal bağı ortaya koydukları anlaşılmaktadır.

“Kitap Okuyoruz” alt temasıyla yapılan resimlerin göstergebilimsel çözümlenmeleri sonucunda; çocukların resimlerinde kullandıkları kitap göstergesi ile gösterilmek istenenin, “heyecan, hikâye okumak, vakit geçirmek” olduğu ifade edilmiştir. Çocukların kitap okumak için buldukları mekân, kimi zaman sessiz bir ortam olurken, kimi zaman sesli bir ortam da olabilir. Çocukların kitap göstergesi ile gösterilenin çoğunluğun “heyecan” olarak ifade etmesinin nedeni; çocukların bir sonraki okuma yazma dönemine geçecekleri için içinde buldukları duygu olduğu düşünülebilir.

Dewey’e göre okul, karmaşık bilgileri basitleştiren, zararlı çevresel etkenleri azaltarak, arınmış eylem düzenini sağlayan, bireyi yakın çevre sınırlamalarından kurtararak, daha geniş çevreyle ilişki kurmasına olanak hazırlayan bir kurumdur (Yavuzer, 2007, s. 33). Çocukların aile ortamından çıkarak ilk sosyal ilişkilerinin kurulduğu ortama olması açısından okul, çocukların hayatında önemli bir yer kaplar. Çocuklar okul ortamında ilk kez karşılaştıkları kişilerle iletişim kurmaya çalışırlar. Bu nedenle çocuklar, bu ortamda aile bireylerinden sonra güvenebilecekleri ve rol model alabilecekleri insan olarak öğretmenlerini görürler. Öğretmenleri ile çocuklar arasında zamanla gelişerek büyüyen iletişim oluşmaya başlar. Bir zaman sonra öğretmenlerin çocuklar üzerindeki etkisi, anne ve babanın çocuk üzerindeki etkisine benzer bir etki oluşmaya başlar. Bu sebeple de öğretmenlerini, ailelerinin parçası olarak kabul ederler. Çocukların resimlerinde; öğretmen göstergesi ile sevgi, güven ve öğretici kavramlarını görselleştirmek istedikleri anlaşılmıştır. Büyükkarabacak (2008); çocuk resimlerinde öğretmenine olan sevgisini, resimlerinde ki insan figürünün kıyafetinin detaylı çizimi ve figürde kullanılan renkler ile görselleştirmişlerdir, “Çocukların resimlerinde imgelerin yeri” adlı çalışması bu görüşü destekler niteliktedir.

Çocuklar kendi yaş grubu ile vakit geçirmekten zevk alır ve mutlu olurlar. Bunu resimlerinde yansıtırken de o durumu yaşıyormuş gibi eğlenirler. Çocukların resimlerinde

arkadaş göstergesiyle göstermek istediği, birlikteliktir. Çocukların birliktelik kavramı olarak nitelendirdiği aslında arkadaşları arasında kurmuş olduğu bağıdır. Bu bağ doğaldır ve kendi içtenlikleriyle arkadaşlarına olan sevgilerini gösterirler. Nitekim Tablo 9’da belirtilen besin maddesi gösterenindeki muz, kiraz, elma göstergeleriyle ya da nesne gösterenindeki oyuncaklar göstergeleriyle paylaşmak ve mutluluk değerleri gösterilmek istenmiştir.

Çocukların okulla birlikte tanıştığı nesne kitaplardır. Resimlerinde kitap göstergesiyle gösterilmek istenen bilgi, erişim kaynağıdır. “Kitap Okuyoruz” alt temasıyla ilgili yapılan çözümler sonucunda; çocukların kitap okumak için bazen sessiz, bazen de her alanda kitap okuyabileceklerini resmettiklerini ifade etmişlerdir. Bazı çocuklar resimlerinde yaratıcılıklarını kullanarak; okumuş oldukları kitabın içerisinde kendileri kitabın bir karakteri olarak, bazı çocuklar ise okudukları kitabın içerisinde kendilerini kitap okurken resmetmişlerdir. Bu yaş grubu çocuklarda; hayal kurma, öğrenme aşamasında ve oyun gibi etkinlikler sonucunda yaratıcılıkları daha geliştiği ifade edilmektedir. Bu konuda Yolcu (2010) *“Çocuklar, dünyaya bakışları ve gelişim özellikleri dikkate alındığında, yaratıcılığa en müsait varlıklar oldukları rahatlıkla görülür. Bu duruma neden olan en önemli etkenler; hayal kurma gücü, hâlihazırda öğrenme aşamasında olma ve oyundur”* (s. 57) görüşünü ifade etmektedir.

Çocuklar, duygularının ve olayların aktarımında genellikle doğrudan anlatımda zorlanırlar ve bu yüzden dolaylı yolların kullanımına başvurarak iletişime geçmeyi tercih edebilirler (Malchiodi, 2013; Yavuzer, 2007). Çocuklar duygularını resimlerine yansıtırken; bazen renklerle bazen de çizgilerle veya figürlerin duruşu ile ederler. “Duygular” ana teması altında çocukların yaptıkları resimlerin incelemeleri sonucunda en çok kullandıkları gösterenler; insan, besin maddesi, mekân, araç, hayvan, bitki, hava olayları ve nesnedir. İnsan göstereninin göstergeleri; çocuk (kendisi), anne, baba, akraba, polis, yaşlı teyze, kardeş,

öğretmen, arkadaş, koruma, yolcu, şoför, okuyucu, pamuk prenses, kötü kalpli cadı ve öğrenci ile gösterildiği analiz edilmiştir. Duygular ana teması altında yapılan resimlerindeki ifadelerden yola çıkarak çocukların çevrelerindeki kişiler ile kurdukları duygusal bağı, yaşadıkları olay ve durumlar sonucunda ortaya çıkan duyguları, resme yansıtılmalarından söylenebilir. Çocuklar için duygularını dile getirmek bazen hiçte kolay olmayabilir fakat duygularını resmi kullanarak söylemek oldukça mümkündür. Besin maddesi göstereninin göstergeleri olarak; pasta ile gösterilmek istenen kutlamadır, kutlamalar da bir nevi duyguların somut halidir. Mekân göstereninin göstergeleri ise kalp, oda, mezarlık, oyuncakçı, ses korosu, ev, sokak, sınıf, oyuncakçı, doğa, okul, çadır, denizdir. Çocuklar resimlerinde kullandıkları mekân gösterenleri ile kendilerini rahat, mutlu ve içlerinde barındıkları duyguların hissettirdikleri yerleri resmettikleri, resimleri üzerinde yaptıkları açıklamalardan yola çıkarak söylenebilir.

Tüm bu gösteren, göstergeler ve gösterilenler; sevgi, şefkat, birliktelik, heyecan, tartışma, öfke, yardımlaşma, kutlama, benimseme, anı, korku, eğlence, oyun oynama, süsleme, özel eğitim, sevginin merkezi, neşe, yaşam, kutlama alanı, muştu etme yolu gibi hislerin ve durumların duygular ile ilişkilendirildiğini göstermektedir.

“Duygular” temalı resimlemelerin çözümlemesinde; sevginin göstergeleri olarak; anne, baba, çocuk (kendisi), kardeş, öğretmen, arkadaş, hayvan, bitki ve kalptir. Heyecan gösterileni arkadaş, hediye, kutu, deniz, pasta ve kar göstergeleri ile ifade edilmiştir. Öfke gösterileni ise, baba, çocuk (kendisi), top, balta, güneş göstergeleriyle ifade edilmiştir.

Bu incelemeler sonucunda, “Aile”, “Okul” ve “Duygular” ana temalarında ortak olarak; insan, simge, mekân, hayvan, besin maddesi ve araç gösterenine yer verilirken “Okul” ve “Duygular” temalarında “Aile” temasında yapılan resimlerden farklı olarak, bitki ve hava olayları gösterenine yer verilmiştir. Okul ve duygular temalarında yapılan resimlerde

görüldüğü üzere, çocuklar okulda ve kendi içlerindeki eylemleri, düşünceleri, aile içi ilişkilerine oranla daha sosyal ve çevresini keşfi konusunda açık oldukları için hava olayları ve bitki göstereni görüldüğü düşünülmektedir. Çocukların yaptıkları resimlerde insan öğelerinin yanı sıra doğaya özgü, insanla bütünlediği canlı cansız diğer varlıklar da bulunmaktadır. Bu durum bize çocukların resimlerindeki bütün ilişkisini gösteriyor.

Okul öncesi çocuklarının farklı temalarla yaptıkları resimleri göstergebilimsel yolla çözümlenmek ve cinsiyet değişkenlerinde farklılıklar görülüp görülmediği çalışmanın bir diğer amacıdır. Bu amaç doğrultusunda yapılan analizlerde, kız ve erkek çocuklarda anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Aile temalı resimlerde; *besin maddesi* göstereni, kızlarda erkeklerden daha fazla görülmektedir. *Araç* göstereni, erkeklerde kullanılırken kızlarda kullanılmamıştır. *Hayvan* göstereni, kızlarda erkeklere oranla daha fazla kullanılmıştır. *Nesne* gösterenini, kızlar erkeklere oranla daha fazla kullanmışlardır.

Okul temalı yapılan resimlerde; *Besin maddesi* göstereni, kızlarda erkeklerden daha fazla görülmektedir. *Araç* göstereni, erkeklerde kullanılırken kızlarda kullanılmamıştır. *Hayvan* göstereni, kızlarda erkeklere oranla daha fazla kullanılmıştır. *Simge* göstereni, kızlarda erkeklere oranla daha fazla kullanılmıştır. *Hava olayı* göstereni, erkeklerde kızlara oranla daha fazla görülür.

Duygular temalı resimlerde; *Nesne* gösterenini, kızlar erkeklere oranla daha fazla kullanmışlardır. *Simge* göstereni, kızlarda erkeklere oranla daha fazla kullanılmıştır. *Besin maddesi* göstereni, erkeklere oranla kızlarda daha az görülmektedir. *Araç* göstereni, erkeklerde kullanılırken kızlarda kullanılmamıştır. *Hava olayı* göstereni, kızlarda erkeklere

oranla daha fazla görülmüştür. *Hayvan* göstereni, erkeklere oranla kızlarda daha az görülmüştür.

Temayla ilişkilendirilen tüm insanlar, nesnelere, ortamlar bir arada gösterilmesi, çocukların tamamlama özelliğinin bir gereği olduğu söylenebilir. “Misafirlerimiz Var” temasıyla yapılan, E2, E5 öğrencisinin resminde, “Benim Güzel Odam” temasıyla yapılan, E2, E5 öğrencisinin resminde, “Öğretmenim ve Ben” temasıyla yapılan, E1, E4 öğrencisinin resminde, “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” temasıyla yapılan, E4 öğrencisinin resminde, “Kitap Okuyoruz” temasıyla yapılan, K5, E1, E2, E5 öğrencisinin resminde gözlemleniyor.

“Okul” ana teması altında yapılan resimlerden çok sevdikleri oyuncakları arkadaşlarıyla paylaştıkları, arkadaşlarına ya da öğretmenlerine olan duygularını yüz ifadeleri ile yansıttıkları gözlemlenmiştir.

“Duygular” ana teması altında yapılan tüm resimlerin analizi sonucunda; çocukların sevindiklerinde, heyecanlandıklarında ya da öfkelendiklerinde, duygularını resimlerindeki insan figürlerinin yüz ifadelerine doğrudan yansıtabildikleri görülmüştür. Çocukların resimlerinde, duygular temasında alışılmadık durumla karşılaşılmamıştır. Sınıf öğretmeninden edinilen bilgiler doğrultusunda şiddete eğilimli bir ailenin çocuğunun resmindeki öfke konusunda dahi şiddeti ifade eden bir imgeye rastlanılmamıştır.

“Aile”, “Okul” ve “Duygular” olarak belirlenen temalar ve alt temaları altında yapılan resimlerin tamamına yönelik genele olarak aşağıdaki şu sonuçlara da ulaşılmıştır:

Çocuktan resmini yapması istenen konu, çocuk için olumsuz çağrışımda bulunuyorsa çizimlerinde kullandıkları nesnelere, simgelerle, basit çizgilerle, sert çizgilerle bunu anlatmaya çalışıyorlar. Eğer verilen konu çocuk için olumlu anlam ifade ediyorsa, çocukların resimlerinde kullandıkları insan göstergelerinin yüz ifadelerinde, detaylı çizimlerinde,

kullandıkları renklerde görülebilmektedir. Yer yer-espri özelliklerini kullandıkları gözlemlenmiştir. Örneğin; E2 öğrencisinin “Misafirlerimiz Var” konulu resminde, E1 öğrencisinin “Arkadaşlarımızla Oynuyoruz” konulu resminde güneşin gülmesi, güneşe duygu yüklemesinden dolayı espri özelliklerine rastlıyoruz.

Öneriler

Alanyazın incelendiğinde göstergebilim üzerine yapılan çalışmalar temelde dil alanında başlamış ve diğer alanlara yayılmıştır. Alanyazında görsel sanatlar eğitimine yönelik göstergebilimsel çalışmalar çok azdır. Sözelimi, Türkcan ve Girmen (2012)’in, “*İlköğretim öğrencilerinin şiir ve resimlerinin göstergebilimsel analizi*”, Bayav (2006)’ın, “*Resimde göstergebilim, çocuk resimlerinin göstergebilimsel çözümlenmesi (ilköğretim 8.sınıf)*” adlı çalışmaları ülkemizdeki benzer araştırmalar olarak gösterilebilir. Bu nedenle, alana yönelik önemli katkılar sunması adına, okulöncesi çocukları üzerinde göstergebilimsel analizlerin yapıldığı çalışmaların sayısının artırılması önerilebilir. Böylece sayısal olarak belli bir birikime ulaşan nitel çalışmalar yoluyla evrendeki çocukların resimlerinin göstergebilimsel çözümlenmeyle anlaşılmasına önemli katkıda bulunulabilir.

Diğer taraftan, okul öncesi öğretmenlerinin çocuk resimlerini zaman zaman göstergebilimsel analiz tekniği kullanılarak analiz etmeleri, çocukların resim özellikleri ve kişilik özellikleri hakkında bilgi vermesi bakımından önemli katkılar sunabilir.

Araştırmanın Aile temasının alt temalarından biri olan “Öğretmenim ve Ben” alt temasında bir öğrencinin yapmış olduğu resimde, öğretmeni çevredeki kötülüklerden korumak amaçlı çizdiği korumalara yer vermiştir. Bu bulgudan yola çıkarak, çocuğun günlük hayattaki öğretmene karşı şiddet olaylarından etkilendiğini (Hiçyılmaz, İnci ve Seven, 2015; Yurtal ve Artut, 2008; Göktaş, 2014; Büyükkarabacak, 2008; Kar ve Toros, 2015) ve bu

nedenle çocukların şiddet içerikli haber, oyun ve gerçek ortamlardan uzak tutulmaları yönünde aileler, öğretmenler ve topluma yönelik olarak gerekli önlemlerin alınması bir genel öneri olarak önerilebilir.

Kaynakça

- Abacı, O. (2000). *Okul öncesi dönem çocuklarında görsel sanatlar eğitimi*. İstanbul: Morpa.
- Akdiş, M. (2013). *Okul öncesi çocuklarının resimsel üretimlerinin göstergebilimsel açıdan çözümlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akerson, F. E. (2005). *Göstergebilime giriş*. İstanbul: Multilingual.
- Akgün, E. ve Ergül, A. (2015). 55-74 Aylık çocukların resimlerinde aile algısının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 209-228.
- Aksoy, H. (2016). *İstanbul'da mimarinin semiyotik söylemi: B3 evi örneği* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksöz, M. (2010). *Sosyal çevrede iç ve dış mekân olgusunun 10-12 yaş grubu çocuk resimlerine yansımaları ve sanatsal gelişim evrelerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Alisinanoğlu, F. ve Özbey, S. (2011). *Okul öncesi dönemde sosyal beceri ve problem davranış eğitimi program örnekleri*. İstanbul: Morpa.
- Altuğ, T. (2008). *Dile gelen felsefe*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Alyakut, Ö. (2017). Postmodern Toplumda Değişen Evler: Yeni Yaşam Tarzı Vadeden Ev Reklamlarının Göstergebilimsel İncelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 44, 244-262.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.

- Artut, K. (2004). Okul Öncesi Resim Eğitiminde Çocukların Çizgisel Gelişim Düzeylerine İlişkin Bir İnceleme. *Çukurova Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi* 1(13), 223-234.
- Ayaydın, A. (2010). Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 187-200.
- Aydın, A. (2003). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: Alfa.
- Aydın, S. (2015). Olgubilim araştırması. M. Metin (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 288-311). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, A. (1999). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Anı.
- Aydın, Özönder, U. (2017). Okul öncesi resim eğitiminde çocuğun çizgisel gelişimi (2-7 Yaş). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 6, (2216-2225).
- Aysever, Levent R. (2004). Bu çağın metinleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 2, 91-100.
- Barthes, R. (1983). *Göstergebilim ilkeleri* (B. Vardar ve M. Rıfat, Çev.). İstanbul: Sözce.
- Barthes, R. (2014). *Görüntünün retoriği, sanat ve müzik*. (A. Koç ve Ö. Albayrak, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Barthes, R. (2014). *Göstergebilimsel serüven*. (M. Rıfat ve S. Rıfat, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Batı, D. (2012). *(4-12 Yaş) Çocuk resimleri ve onların iç dünyalarının resimlerine yansımaları* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Bessas, T., Vamwakidou, I. ve Kyridis, A. (2006) Greek Pre-schoolers Crayan the Politicians: a semiotic analysis of children's drawing. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 7(2), s.162-173. Doi: 10.2304/ciec. 2006.7.2.162.

Başal, H. A. (2005). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa.

Bayav, D. (2006). *Resimde göstergebilim, çocuk resimlerinin göstergebilimsel çözümlenmesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Berk, L. E. (2013). Bebeklik ve yürüme çağında duygusal ve sosyal gelişim. N. Işıkoğlu, Erdoğan (Ed.), *Bebekler ve Çocuklar, Doğum Öncesinden Orta Çocukluğa*. (ss. 274-471). Ankara: Nobel.

Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri Ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1). 231-274.

Bilir, Ş. (1979). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Büyükkarabacak, O. (2008). *Çocuk resimlerinde imgelerin yeri* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Basım). Ankara: Pegem.

Can, G.(2002). Kişilik gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.

Coward, R. ve Ellis, J. (1985). *Dil ve maddecilik* (E. Tarım, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Çağlar, B. (2012). Bir İletişim Biçimi Olarak Göstergebilim. *LAU Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2). 22-34.
- Çulha, O. (2011). Gösterge Bilim (Semiyotik) Tekniği Kullanılarak Kanada Fotoğraflarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 409-424.
- De Leo, J.H. (1996). *Young children and their drawing*. New York:Psycholgy Press
- Dencla B. M. (1984). *Development of motor coordination in normal children, Developmental Medicine child neurolojy*, Toronto.
- Dinçer, A. (2006). *Siyaset dili, 3 Kasım 2002 genel seçimlerindeki gazete siyasi reklamlarının göstergebilimsel açıdan çözümlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Dinçer, Ç., Demiriz, S. ve Şimşek, I. (2003). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin sanat etkinliklerine yaklaşımlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 129, 50-63.
- Dodson, F. (1977). *Çocuğunuzu tanıyor musunuz?* (M. Teoman, Çev.). İstanbul: Denge.
- Dözdenk, Ç. (2007). *6 yaş grubu öğrencilerinin psikomotor gelişimlerinin sağlanmasında oyunun yeri ve önemi* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Erden, M. ve Akman, V. (1997). *Eğitim psikolojisi gelişim öğrenme öğretme* (4. Basım). İstanbul: Arkadaş.
- Erkman, F. (1987). *Göstergebilime giriş*. İstanbul: Alan Yayınları.
- Erkman-Akerson, F. (2005). *Göstergebilime giriş*. İstanbul: Multilingual.

- Gander, J. M. ve Gardiner, W. H. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (A. Dönmez, H. N. Çelen ve B. Onur, Çev.). Ankara: İmge.
- Gattdiener, M. (2005). *Postmodern göstergeler*. (E. Cengiz ve H. Gür, Çev.). İstanbul: İmge.
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim* (2.Basım). (M.Yalçın, Çev.). Ankara: İmge.
- Göktaş, G. M. (2014). *Aile içi şiddeti algılama biçimlerinin çocuk resimlerine yansımaları* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güçlü, N. (1986). Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 19, 32.
- Güleçyüz, E. M. (2015). Saussure ve Pierce Arasında Göstergebilim, *Tereke Güz Dergisi*, 12, 21-25.
- Günay, V. D. (2002), *Göstergebilim Yazıları*, İstanbul: Multilingual.
- Güneş, A. (2012). Çağdaş Bir Çözümleme Yöntemi: Göstergebilim. *E- Journal Of New World Sciences Academy*, 7(2), 31-43.
- Haywood, K. M. ve Getchhell, N. (2005). *Life span motor development* (4th ed.). Champaign IL: Human Kinetics.
- Harbelioğlu, U. (2016). *Dergilerdeki kadın imgesinin göstergebilimsel çözümlenmesi ve sunulan kimlikler* (Yüksek lisans tezi). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

- Hiçyılmaz, Y., İnci, M. A. ve Seven, S. (2015). 7-10 Yaş grubu çocukların şiddet algılarının resimler aracılığı ile sosyal güçler bağlamında incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 503-518.
- İlhan, A.Ç. (1995). Okul öncesi eğitim programlarında resim dersinin yeri. *Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri içinde*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- İlhan, A.Ç. (2003). Çocukta yaratıcılık ve drama. Öztürk, A. (Ed.), *Okul öncesinde yaratıcılık ve sanat eğitimi*. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Kar, Ö. ve Toros, F. (2015). Aile içi şiddet ve çocuk istismarı olgularında sanat terapisi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1, 192-211.
- Karakuş, İ. (1997). Çocukta Dil Gelişimi. *Türk Dili Dergisi*, 544, 372-379.
- Kalaman, S. ve Bat, M. (2014). Toplumsal cinsiyet açısından Axe basın ilanlarının göstergebilimsel analizi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 129.
- Kavukcu, (2013). *Kadın kozmetik reklamlarının, göstergebilimsel yöntem aracılığıyla çözümlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent üniversitesi. SBE, İstanbul.
- Kecheng, L. (2000). Semiotics in Information Systems engineering. *Cambridge University Press*, New york.
- Kermer, B ve Sevinç, M. (2003). 4–10 yaş grubu çocuklarının basit figür çizim gelişimlerdeki bilişsel karşılaştırmalar. G. Haktanır ve T.Güler (Ed.), *Omep 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı*. İstanbul: Ya-Pa.
- Kırıçoğlu, O. (2002). *Sanatta eğitim (Görmek, Anlamak, Yaratmak)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Kızıltaş, E. (2017). 6 Yaş Çocukların Kendileri İçin Uygun Gördükleri Hayvan Metaforlarının İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 399-414.
- Koca, E. (2016). *Dergilerdeki kadın imgesinin göstergebilimsel çözümlenmesi ve sunulan kimlikler* (Yüksek lisans tezi). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Köktürk, Ş. ve Eyri, S. (2013). Dilbilim ve göstergebilim: Ferdinand de Saussure ve göstergebilimi anlamak. *Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Dergisi*, 2, 124-135.
- Locke, J. (1975). *An Essay Concerning Human Understanding*. Originally published in 1689. <https://oll.libertyfund.org/titles/locke-the-works-vol-1-an-essay-concerning-human-understanding-part-1> [Erişim tarihi: 04. 05. 2019].
- Lowenfeld, V. ve Brittain, W.L. (1987). *Creative and mental growth*. (8. Basım). New York: Macmilan Publishing Company.
- Malchiodi, C.A.(1998). *Understanding children's drawing*. New York: Guilford Press.
- Manetti, G. (1993). *Theories of the Sing in calssical Antiquity* (C. Richardson, Çev.). Indiana: Indiana University Press.
- Mayesky, M. (2002). *Creative Activities For Young Children*. USA: Copyrigtby Delmar.
- MEB, (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. T.C. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Mcleod, S. A. (2010). Preoperational Stage- Egocentrism- Simply Psychology. <http://www.simplypsychology.org/preoperational.html>. [Erişim tarihi: 26.11.2018].

- Mercan, C. (2018). *Ahşap oyuncakların çocuk gelişiminde yeri ve ahşap oyuncaklar için tasarım önerileri* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Monaco, J. (2003). *Bir film nasıl okunur?* (3. Basım). (E. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Oğlak.
- Oktay, A. (1999). *Çocuğun sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon.
- Oktay, A. ve Polat Unutkan, Ö. (2005). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa.
- Özgürlük, G. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan tam ve yarım günlük eğitim programlarına göre 5-6 yaş grubu çocukların sosyal ve duygusal gelişiminin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özmkas, U. (2009). Charles Sanders Peirce'in Gösterge Kavramı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 32-45.
- Parsa, S. ve Parsa, A. F. (2004). *Göstergebilim çözümlenmeleri* (2.Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Pianta, R. C. ve Longmaid, K. (1999). Attachment-based classifications of children's family drawings: Psychometric properties and relations with children's adjustment in kindergarten, *Journal of Clinical Child Psychology*, 28(2), 244-255.
- Pierce, C. S. (2000). *Göstergeler kuramı: göstergebilim, XX. yüzyılda dilbilim ve göstergebilim kuramları 2 temel metinler* (E. ve S. Rıfat, Çev.). İstanbul: Om Yayınevi.
- Rıfat, M. (1992). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Simavi.

Rifat, M. (2007), *Homo Semioticus ve Genel Göstergebilim Sorunları*. İstanbul: Yapı Kredi.

Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si* (3. Basım). İstanbul: Say.

San, İ. (1979). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık* (2. Basım). Ankara: Türkiye İş Bankası.

Sanders, P. (1982). Phenomenology: A new way of viewing organizational research. *The Academy of Management Review*, 7(3), 353-360.

San-Bayhan, P.ve Artan, İ. (2005). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa.

Saussure, F. (1985). *Genel dilbilim dersleri* (B. Vardar, Çev.). Ankara: Birey ve Toplum.

Saussure, F. (1998). *Genel dilbilim dersleri* (B. Vardar, Çev.). İstanbul: Multilingual.

Sevimay-Özer, D. ve Özer, K. (2000). *Çocuklarda motor gelişim* (1. Basım). İstanbul: Nobel.

Sevimay-Özer, D. ve Özer, K. (2009). *Çocuklarda motor gelişim* (6. Basım). İstanbul: Nobel.

Senemoğlu, N. (2000). *Gelişim ve öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Anı.

Sevinç, M. (2003). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa.

Sivas, A. (2012). Göstergebilim ve Sinema İlişkisi Üzerine Bir Deneme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 527-538.

Startford, B. ve Au, L.M. (1988). The development of drawing in chinese and english children. *CUHK Education Journal*, 16, 36-52.

Striker, S. (2005). *Çocuklarda sanat eğitimi*. İstanbul: Epsilon.

- Soylu, R. (2016). *Çağdaş Türk resim sanatında mistik semboller ve göstergebilim analizleri* (Doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tok, E. (2016). Okul Öncesi Dönemde Gelişim. Rengin Zembat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Hedef CS.
- Topkaya, İ. (2004). *Oyun beden eğitimi ve spor öğretiminin eğitsel temeller*. İstanbul: Hayat.
- Tosyalı, T. (2014). *Reklam: Göstergebilimsel çözümleme ve markalaşma* (Yüksel lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Trawich-Smith, J. (2013). Okul öncesi dönemde bilişsel gelişim. B. Akman (Çev. Ed.). *Erken çocukluk döneminde gelişim (Çok kültürlü bakış açısı)*. (11. Bölüm). Ankara: Nobel.
- Türk, R. (2019). *Yeşilay vakfının kullandığı afişlerin göstergebilimsel açıdan incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkcan, B. ve Girmen, P. (2012). İlköğretim öğrencilerinin şiir ve resimlerinin göstergebilimsel analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 241-263.
- Uluyağcı, C. (2007). Simge Kavramı ve Bir Film Çözümlemesi: Karşılaşma. *Selçuk iletişim*, 5(1), 217-224.
- Ünal, Ö., Arı, R. ve Şahin, Z. (2007). *Anasınıfına devam eden 60-72 ay çocukların dil gelişimi ve ince motor gelişimi açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Webster, L. (1998). "Why don't we care?" Childhood education fall, *University of Chicago Press*, Chicago.

- Vardar, B. (2002). *Dilbilim, dilbilim yazıları*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları
- Vural, D. (2009). Çocuğun Sanatsal (Grafiksel) Gelişim Basamakları. Alakuş, A.O., Mecin, L., Ayaydın, A., Vural, D. Ü., Tuna, S., Yılmaz, M. G. (Ed.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yalçın, H. (2010). *Çocuk gelişimi*. İstanbul: Nobel.
- Yalçınoğlu, P.(2013). Ön hazırlıklar: Sizin için en iyi olanı yapmak. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu (Çev. Ed.). Nitel araştırmaya giriş (37-84). Ankara: Anı.
- Yavuzer, H. (1992). *Resimleriyle çocuk*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (1995). *Resimleriyle çocuk, resimleriyle çocuğu tanıma* (5.Basım). İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2004). İlk çocuklukta gelişim. N. Özbek (Ed.), *Çocuk psikolojisi* (ss. 87-107). İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2007). *Doğum öncesinden ergenlik sonuna. Çocuk psikolojisi* (30. Basım). İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2017). *Resimleriyle çocuk, resimleriyle çocuğu tanıma* (21.Basım). İstanbul: Remzi.
- Yıldırı, A ve Şimşek, H. (2005).*Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Basım). Ankara: Seçkin.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri* (2. Basım). İstanbul: Nobel.

Yolcu, (2010). Yaratıcılık ve sanat eğitimi. Sanat eğitiminde sol yanlılık. K. Artut (Ed.), *Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Eğitim Yöntemleri* (ss. 29-70). Ankara: Anı.

Yolcu, E. (2018). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri* (3. Basım). İstanbul: Pegem Akademi.

Yurtal, F. ve Artut, K. (2008). Çocukların şiddeti algılama biçimlerinin çizdikleri resimlerine yansımaları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 3, (149-156).

Zeman, J. (1977). Peirce's theory of signs. T. A. Sebeok; D. Agrest (Ed.), *Aperfosion of signs*. Bloomington: *Indiana Universty Press*.

Ekler Listesi

EK A. 9 Haftalık Uygulama Etkinlik Planı Örnekleri

EK A. 1. Aile Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK. A. 1. 2. “Misafirlerimiz var” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 1. 3. “Ailece yemekteyiz” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 1. 4. “Benim güzel odam” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 2. Okul Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK A. 2. 1. “Öğretmenim ve ben” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 2. 2. “Arkadaşlarımla oynuyoruz” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 2. 3. “Kitap okuyoruz” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 3. Duygular Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK A. 3. 1. “Sevgi” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 3. 2. “Heyecan” Etkinlik Planı Örneği

EK A. 3. 3. “Öfke” Etkinlik Planı Örneği

EK B. İl Millî Eğitim İzin Belgeleri

EK C. 9 Haftalık Çalışma Takvimi

EK D. Uygulama Süresinde Öğrencilerin Ses Kayıt Kodları Listesi

EK A. 1. Aile Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK A. 1. 1. “Misafirlerimiz var” Etkinlik Planı Örneği

“MİSAFİRLERİMİZ VAR”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 36-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler.Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/İzlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Misafirlerimiz var” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Misafirlerimiz var” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar yağlı pastel boya

- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma
- Misafirperverlik

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk, Paylaşma)
- Sayı/ Sayma: (1-10 arası sayılar)
- Zaman: (Dün, Bugün, Yarın)

DEĞERLENDİRME

EK A. 1. 2. “Ailece yemekteyiz” Etkinlik Planı Örneği

“AİLECE YEMEKTEYİZ”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/İzlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur.

(Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder.

(Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Ailece Yemekteyiz” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Ailece Yemekteyiz” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmalarını birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma
- Sofra kuralları/Görgü kuralları

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk)
- Geometrik şekil: (Daire/Kare/Dikdörtgen)
- Miktar: (Çok, Az, Kalabalık).
- Zaman: (Sabah, Öğle, Akşam)
- Duyu: (Tatlı, Tuzlu, Acı, Ekşi)

DEĞERLENDİRME

EK A. 1. 3. “Benim güzel odam” Etkinlik Planı Örneği

“BENİM GÜZEL ODAM”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır.)

Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmıştan dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur.

(Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder.

(Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Benim Güzel Odam” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Benim Güzel Odam” konusu ile ilgili resim

yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25× 35 renklifon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için veyapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk)
- Geometrik şekil: (Daire/Kare/Dikdörtgen)
- Yön/Mekân/Konum: (Sağında, Solunda, Aşağıda, Yukarıda)

DEĞERLENDİRME

EK A. 2. Okul Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK A. 2. 1. “Öğretmenim ve ben” Etkinlik Planı Örneği

“ÖĞRETMENİM VE BEN”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri

kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım3: Algıladıklarını hatırlar.

(Göstergeleri: nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Eksilen veya eklenen nesneyi söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler.Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Öğretmenim ve Ben” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Öğretmenim ve Ben” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk, Öfke)
- Zıt: (Yaşlı- Genç, Büyük-Küçük)

DEĞERLENDİRME

EK A. 2. 2. “Arkadaşlarımla oynuyoruz” Etkinlik Planı Örneği

“ARKADAŞLARIMLA OYNUYORUZ”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Arkadaşlarımla Oynuyoruz” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmalarını birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk, Öfke)
- Zıt: (Hareketli, Hareketsiz)

DEĞERLENDİRME

EK A. 2. 3. “Kitap okuyoruz” Etkinlik Planı Örneği

“KİTAP OKUYORUZ”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Kitap Okuyoruz” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Kitap Okuyoruz” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk)
- Duyu: (Sesli, Sessiz)
- Zıt: (Hızlı, Yavaş)

DEĞERLENDİRME

EK A. 3. Duygular Temalı Etkinlik Planları Örnekleri

EK A. 3. 1. “Sevgi” Etkinlik Planı Örneği

“SEVGİ”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesnelere toplar. Nesnelere kaptan kaba boşaltır. Nesnelere üst üste/yan yana/içe dizer. Nesnelere takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesnelere değişik malzemelerle bağlar. Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesnelere kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmadık dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Sevgi” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Sevgi” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim

yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25× 35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma

KAVRAMLAR

- Duygu: (Sevgi, Mutluluk)

DEĞERLENDİRME

EK A. 3. 2. “Heyecan” Etkinlik Planı Örneği

“HEYECAN”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sikar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur.

(Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder.

(Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Heyecan” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Heyecan” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25×35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmalarını birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

Değerler:

- Hoşgörü
- Paylaşım/Yardımlaşma

KAVRAMLAR

- Duygu: (Mutluluk, Korkmuş, Şaşkın)

DEĞERLENDİRME

EK A. 3. 3. “Öfke” Etkinlik Planı Örneği

“ÖFKE”

Etkinlik Çeşidi: Sanat (Bireysel Etkinlik)

Yaş Grubu (Ay): 60-72 Aylık

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

MOTOR GELİŞİM

Kazanım4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

(Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili göstergeleri uygular.

(Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

(Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler.Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

DİL GELİŞİMİ

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

(Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır.)

Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmıştan dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur.

(Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder.

(Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.)

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocukların her birine 25×35 resim kâğıtları (Renkli resim kâğıtları) ve pastel boyaları dağıtır. “Öfke” konusu hakkında öğrenciler ile sohbet eder, sorular sorar ve geri dönütler verir. Daha sonra “Öfke” konusu ile ilgili resim yapmalarını ister ve çocuklar resim

yapmaya başlar. Çocuklar resimlerini bitirdiklerinde her çocuk bireysel olarak öğretmenlerine resimlerini anlatır.

MATERYALLER

- Çocuk sayısı kadar 25× 35 renkli fon kartonu
- Çocuk sayısı kadar pastel boya
- Çocuk sayısı kadar dosya (yapılan çalışmaları birebir saklamak için ve yapılandırılmamış görüşme formları)

SÖZCÜKLER

- Kızgınlık

KAVRAMLAR

- Duygu: (Üzgün, Öfke, Korkmuş)
- Miktar: (Az- Çok)
- Zıt: (Güzel-Çirkin)

DEĞERLENDİRME

EK B. İl Milli Eğitim İzin Belgeleri

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 19590648-355.01-E.3418846
Konu : Uygulama İzni (Mine KARANFİL)

17.02.2019

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 15/01/2019 tarihli ve 1900008788 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Mine KARANFİL'in "Okulöncesi Çocuklarının Farklı Temalarda Yaptıkları Resimlerin Görtergebilimsel Olarak İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında anasınıfında öğrenim gören öğrencilere 2018-2019 eğitim öğretim yılının Bahar Yarıyılında 9 hafta uygulama yapmak istediğini bildirmiş olup, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

İdris AKBAŞ
Şube Müdürü

Ek: Yazı ve ekleri (36 Sayfa)

OLUR
17.02.2019

Ferhat YILMAZ
Milli Eğitim Müdürü

17.02.19
Leyla GÜLEÇ
Şef

Valilik Binası 3.Kat 17100/ÇANAKKALE
Elektronik Ağ: <http://canakkale.meb.gov.tr>
e-posta: temelegitim17@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: VHKİ Vildan KOYUNCU
Tel : (0 286) 2171135 - 124
Faks: (0 286) 2172972

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 19590648-355.01-E.3445907
Konu : Uygulama İzni (Mine KARANFİL)

18.02.2019

İlgi : Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 15/01/2019 tarihli ve 1900008788 sayılı yazısı.

Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının ilgi yazısına istinaden alınan 17/02/2019 tarihli ve 3418846 sayılı makam onayı ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

İdris AKBAŞ
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek :
- İlgî Yazı Sureti (01 Sayfa)
- Makam Onayı (01 Sayfa)

Dağıtım:
- 18 Mart Üni. Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına
- 1 Müd.

Valilik Binası 3.Kat 17100/ÇANAKKALE
Elektronik Ağ: <http://canakkale.meb.gov.tr>
e-posta: egitimogretim17@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: VHKİ Vildan KOYUNCU
Tel : (0 286) 2171135 - 124
Faks: (0 286) 217297

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2613-47e2-3731-9981-09e3 kodu ile teyit edilebilir.

EK C. 9 Haftalık Çalışma Takvimi

Okulun Adı: Çanakkale
Kademe : Anasınıfı
Süre : 40dk

2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI BAHAR YARIYILI
(9HAFTALIK) ÇALIŞMA TAKVİMİ
1 Okulu

AYLAR				
ŞUBAT		MART		NİSAN
27.02.2019	Aile Temalı "Misafirleriniz Var" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)			
06.03.2019	Okul Temalı "Öğretiminim ve Ben" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)	Duygular Temalı "Sevgi" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)	Aile Temalı "Ailece Yemekteyiz" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)	Okul Temalı "Kitap Okuyoruz" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)
13.03.2019				
20.03.2019				
27.03.2019	Okul Temalı "Arkadaşlarımla Oynuyoruz" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)			
03.04.2019				
10.04.2019	Aile Temalı "Benim Gizel Odam" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)			
17.04.2019				
24.04.2019	Duygular Temalı "Öfke" konulu Sanatsal (Bireysel Etkinlik)			

EK D. Uygulama Süresinde Öğrencilerin Ses Kayıt Kodları Listesi

Perşembe 15:00

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
Merkez Okulu Müdürlüğü
Anasınıfı / C Şubesi Sınıf Listesi

(A)

Sınıf Öğretmeni:

Sınıf Müdür Yrd:

Yoklama işaretleri

Ses kayıt Numaraları

S.No	Adı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Cinsiyeti	
1	Ö1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		5	8	20	8	7	3	1	7	2		Kız
2	Ö2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7	7	21	12	10	2	2	11	22		Kız
3	Ö3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		4	6	16	7	8	7	4	15	18		Kız
4	Ö4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		13	1	20	2	4	17	13	13	41		Erkek
5	Ö5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		18	6	6	19	3	2	15	27	38		Erkek
6	Ö6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		13	19	5	20	16	0	10	1	34		Erkek
7	Ö7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		10	11	17	16	13						Kız
8	Ö8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		12	1	11	17	9	5	11	22	26		Erkek
9	Ö9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		19	1	1	4	4	11	14	10	37		Kız
10	Ö10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9	11	10	11	13	12					Erkek
11	Ö11	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		16	15	4	18	15	18					Erkek
12	Ö12	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		15	2	8	5	18	10	16	7	40		Kız
13	Ö13	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		20	5	19	6	6	6	3	16	24		Kız
14	Ö14	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		11	14	9	15	12	9	11	39		Erkek	
15	Ö15	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6	3	18	13	17	1	7	10	30		Kız
16	Ö16	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		14	11	15	21	16	1	17	10	35		Kız
17																						Erkek
18	Ö17	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		3	9	12	3	5	8	8	18	27		Erkek
19	Ö18	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		2	2	3	1	1	4	5	20	25		Erkek
20	Ö19	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		8	9	13	11	14	16	19	23		Erkek	
21	Ö20	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		1	3	2	1	2	1	6	21	33		Erkek

Misafirlerimiz Var
Öğretmen ve Ben
- Sağı
Ailece Demekleliktir
Arkadaşlarımızla Oynuyor
Hayyran
Benim püskül odam
Kıyafet Olayı
Öfke

Kız Öğrenci Sayısı : 9

Erkek Öğrenci Sayısı : 12

Toplam Öğrenci Sayısı : 21

Çarşamba 15.00

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
Merkez ...kokulu Müdürlüğü
Anasınıfı / D Şubesi Sınıf Listesi

(8)

Sınıf Öğretmeni:

Sınıf Müdür Yrd:

Yoklama İşaretleri

Ses Kayıt Numaraları

S.No	Adı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Cinsiyeti
1	Ö21	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		25	2	4	1	3	5	11	4	5	Erkek
2	Ö22	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		13	14	15	16	17	18	19	20	21	Erkek
3	Ö23	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		27	3	7	5	2	9	15	2	7	Erkek
4	Ö24	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		20	8	17	3	4	14	7	1		Kız
5	Ö25	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		18	1	3	2	13	6	2	10	4	Erkek
6	Ö26	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		21	17	13	14	6	12	4	9		Erkek
7	Ö27	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		22	5	8	9	7	10	13	6		Kız
8	Ö28	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		19	12	10	1	14	5	10			Erkek
9	Ö29	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		20	18	6	12	8	17	6	4		Kız
10	Ö30	10	9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		18	12	3	2	6	11				Kız
11	Ö31	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		23	15	14	13	13	7			8	Erkek
12	Ö32	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		17	4	1	6	12	14	2	8		Kız
13	Ö33	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		21	7	2	8	16	8	10	7	3	Erkek
14	Ö34	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		28	6	5	4	15	11	5	11	9	Erkek
15	Ö35	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		12	13	14	10	10	3	8	16		Kız
16	Ö36	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		26	14	15	16	11	4	3	13	2	Kız
17	Ö37	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		26	11	9	10	9	18	15	6		Kız
18	Ö38	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		27	19	12	11	1	15	1	3		Kız

misafirleriniz var
öğretmenin ve ben
sevgi
Alaca...Yemekleyle
Ataçadstanla oynuyor
Hayvan
Benim güzel otoban
Kıtağ okuyoruz
Öfte

Kız Öğrenci Sayısı : 9

Erkek Öğrenci Sayısı : 9

Toplam Öğrenci Sayısı : 18

P. Perşembe 10:00
10:30

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
Merkez İlkokulu Müdürlüğü
Anasınıfı / A Şubesi Sınıf Listesi

(C)

Sınıf Öğretmeni:

Sınıf Müdür Yrd.:

S.No	Adı	Yoklama işaretleri									Soyadı	Ses Kayıt Numaraları									Cinsiyeti	S
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		1	2	3	4	5	6	7	8			
1																						
2	039	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									Erkek	9		
3	040	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	18	11	6	1	5			Erkek			
4	041	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	13	10	18	18				Erkek			
5	042	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	3	16	11	2	2	5	14	Erkek	13		
6	043	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	2	5	17	10	2	12		Kız			
7	044	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	11	14	11	11	1			Erkek	17		
8	045	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	12	7	3	5				Erkek	12		
9	046	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2	21	17	13	18	4	14		Erkek	21		
10	047	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	8	9	3	4	3	9	8	Erkek	14		
11	048	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	17	8	7	4	9			Erkek	10		
12	049	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	16	1	16	13	19	7	8	Erkek	19		
13	050	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15	7	8	10	9				Kız			
14	051	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	1	15	15	2	6	6		Kız	11		
15	052	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	19	4	1	1	1	2		Kız	13		
16	053	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5	10	6	11	13				Kız			
17	054	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	6	7	5	5	16			Kız	15		
18	055	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3	5	20	21	12	11	10	6	Erkek	16+		
19	056	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	14	6	4	2	4	3	7	Kız	15		
20	057	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	10	9	21	9	7	3	8	Erkek			
	058	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20	20	18	2	5	1	16		Erkek	18		
											1	15	3	12	11	1	13			20		

Kız Öğrenci Sayısı : 7

Erkek Öğrenci Sayısı : 13

Toplam Öğrenci Sayısı : 20

26.02.2019 13:14:13

Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı soyadı : Mine KARANFİL

Doğum Yeri : Ezine

Doğum Tarihi : 19.06.1993

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğretimini : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi (Resim İş Öğretmenliği)

Yüksek Lisans Öğretimini : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri

Enstitüsü (Okul Öncesi Eğitimi)

İLETİŞİM

E Posta Adresi : minekaranfil13@gmail.com